

Selv-Anden paa 86° 14'

Forord til den elektroniske udgave

Dette verk af **Hjalmar Johansen** (1867-1913), illustrert af **Severin Segelcke** (1867-1940) er digitalisert i maj 2009 af Nasjonalbiblioteket, Oslo og tilpasset for Projekt Runeberg i april 2014 af Ralph E.

HJALMAR JOHANSEN

SELV-ANDEN PAA 86° 14'

Selv-Anden paa 86°14' af Hjalmar Johansen

SELV-ANDEN PAA 86° 14'

*Hjalmar Johansen*HJALMAR JOHANSEN

SELV-ANDEN

PAA 86° 14'

OPTEGNELSER FRA DEN NORSKE POLARFÆRD 1893—96

MED ET KART SAMT ILLUSTRATIONER EFTER FOTOGRAFIER OG TEGNINGER AF S. SEGELCKE

KRISTIANIA

H. ASCHEHOUG & C O.s FORLAG

1898

AKTIE-BOGTRYKKERIET
(Forhen: Det Mallingske Bogtrykkeri.)

INDHOLD.

HELSIDEBILLEDER.

TEKSTBILLEDER.

FØRSTE KAPITEL.

LIDT OM UDRUSTNINGEN. - LANGS NORGES KYST.

Vaaren 1893 begyndte vi at samles inde i Kristiania, vi som skulde dele godt og ondt sammen ombord i «Fram», der laa ved Akers verksted. Vi var da fremmede for hverandre, kom jo fra de forskjelligste kanter af landet, og vi mønstrede hverandre med en vis nysgjerrighed. Ekspeditionens held troede vi naturligvis allesammen skraasikkert paa og ønskede hverandre vel mødt og lykkelig reise til polen, — der var dog kanske delte meninger om, hvor lang tid det vilde tage. De af os, som aldrig havde været i isen før, hørte naturligvis med begjærlighed paa de kyndiges fortællinger om skruinger og isdrift.

Det var travle dage i de par maaneder før afreisen, og jo nærmere det led möd denne, desto større virksomhed udfoldedes der. Folk fra Akers verksted fyldte hele skuten: maskinarbeidere, snedkere og tømmermænd, riggere og stuere. Kaptein Juell og jeg holdt til paa Tjuveholmen og undersøgte proviantkasserne og tog fortegnelse over dem. Siden blev provianten stuet med største omhu og orden baade i storrum og forrum og i

rummene paa begge sider agtenfor kahytten. Aller forrest i skuten mellem forstøtningsknær og bjelker laa Peder Hendriksen fra Tromsø og stuede hundekjeks, saa sveden randt af ham. Der var kommet en hel ladning med hundekjeks fra London, da skuten næsten var fuld af andre ting. Jeg husker dr. Nansen fortalte, at han var blevet næsten forskrækket, da han en morgen kom ombord og flk se hele dækket fuldt af hundekjekskasser, som ogsaa skulde skaffes plads til. Altsammen fik dog sit rum, — det var merkeligt, hvor meget der gik i den skuten. Og ikke var den tom, da vi kom hjem heller, — vi kunde vel gaaet ud paa en ekspedition igjen med det, som var tilovers.

Vi optog et slags kart over de forskjellige kasse-rækker, forat det kunde blive let at finde den proviantsort, der for øieblikket tiltrængtes, naar vi kom i isen. Kul havde vi i underrummet og i baksene paa begge sider af maskinen,

paraffin i svære jerntanker baade i underrummet, paa mellemdækket og oppe paa dækket. Af paraffinen var en hel del urenset; den skulde være til at fyre under kjedlen med ved hjælp af et apparat, hvorigjennem paraffinen ved damp spredtes ud over det glødende kullag som en dusch.

I storrummet var det meste af provianten ordnet, alt rum var udnyttet; gik der ikke kasser ind i krum-holtene, fyldtes ud med vedknub, det var ogsaa godt at have med. Der var megen god mad ombord i «Fram»: hermetiske kjødsorter fra Norge, Danmark, Amerika og Australien; svinekoteletter, frikadeller, roast beef, corned beef, roast og corned mutton, rabbits, breakfast-bacon, ogsaa kaldet «salmebøger», torskerogn, fiskefarce, makrel, høvlet fisk, fiskemel, tørrede grønsager, hermetiske grønsager, syltetøier og marmelade,ris, chokolade, cacao, havregryn og m aisgryn, hvedebrød og rugbrød, mel, sukker og kaffe, forskjellige sorter pemmikan, lime-juice, Knorrs supper osv., osv. Alting saa friskt og godt, som det var muligt at faa det.

NANSEN OG SVERDRUP PAA BROEN. Fotografi.

Dr. Nansen maatte lede hele maskineriet; han havde alle traadene i sin haand og maatte sørge for, at alt blev, som han vilde have det, — saa godt som det var raad at faa det altsammen, baade skute og proviant. — Vor chef vidste nok, hvad det vilde sige at have en i alle henseender fortrinlig udrustning, og derfor havde det ogsaa kostet ham mange aars ihærdigt arbeide. Kaptein Sverdrup havde trolig hjulpet ham i4

SELV-ANDEN PAA 8(i° 14'.

alt. Denne mand gik der ombord stille og rolig, — saa alt, talte lidet, men udrettede saa meget desto mere.

Saa kom den dag, da vi lettede ankeret paa Pepper-viksbugten, den 24de juni 1893.

Det var en graaveirsdag, dog var der ikke graaveir i vore sind; vi var glade over endelig engang at være kommet til det punkt, da vor reise skulde begynde. Mange mennesker var mødt op for at se os drage; det tog tid, før vi kom afgaarde. Det er altid saa, i sidste øieblik er der bestandig noget som skal med. Jeg husker saaledes, at vi forgjæves ventede paa is til kjøkkenet,.— saa maatte vi reise isen foruden, — «vi faar den nok siden,» sagde kokken. Just før ankeret lettedes, kom Nansen paa siden alene fra Lysaker i paraffin-baaden, og straks efter gled «Fram» tung, rolig og majestætisk ud gjennem fjorden, ledsaget af en sværm med dampbaade og seilere, musik og hurraraab fulgte os paa veien. Vi kunde ikke rigtig fatte, at det var os denne jubel gjaldt; vi havde ikke gjort nogen ting endda, — skulde nu begynde.

Det gjaldt for enhver at gjøre hvad han kunde, skulde ikke denne glade mængde skuffes i sin tro paa os.

Der var vel ogsaa dem der troede, vi aldrig vilde komme hjem igjen.

Paa Horten tog vi ind krudt og salutkanoner. «Fram» gik med 5 mil i vagten, maskinen arbeidede udmerket. I Rekvik, paa Colin Archers verft, fik vi ombord vore storbaade. Archer med familie var ombord, da vi stod ind Larviksfjorden og gjorde en sving ind paa havnen under hilsen fra folk og flag. Da Archer gik fraborde, løstes den første salut ombord. Det var 5 skud til bygmesterens ære. Han sagde, dahan gik, at han nok vilde faa se «Fram» igjen. Den manden vidste, hvad den duede til.

Ud paa dagen flk vi noksaa megen sjø, og «Fram» vuggede paa sig og fremkaldte symptomer paa sjøsyge hos flere. Det gik smaat, vi var jo saa dybt lastet. Ombord er det livligt, vi er i perlehumør, vitser vanker hele døgnet rundt, helst ved maaltiderne, da der er flest sammen. Og samtalen dreier sig mest om, hvad vi skal gjøre, naar vi kommer til polen.

I REKVIK. Fotografi.

Nansen musicerer lidt, kokken bruger sig, fordi vi er saa graadige paa mad og drikke. «Kaffeen rækker, gud hjælpe mig, ikke længere end til Tromsø,» siger han.

Alt er liv, som det sig hør og bør, imens avancerer vi favn for favn mod maalet. Vi iler med langsomhed, og det skal jo være det bedste.Natten til den 28de juni var svær. Sjøen var ikke saa stor, men «Fram» med sin runde facon rullede ordentligt. Fordækket overskylledes stadig; vi maatte lempe overbord endel tomme paraffintønder

og anden dækslast omtrent ved Lindesnæs. Det knakede stygt i galgerne, hvorpaa storbaadene stod.

Jeg var i maskinen sammen med Pettersen. Der var ikke det bedste sted at være; trangt og kvalmt var det, ondt var det at være fyrbøder i den slingringen; det kunde endda gaaet an, naar ikke sjøsygens kvaler havde sat op og ned paa en, og det var ikke altid, der kom bare kul med paa spaden ind under kjedlen.

VÆKKET AF SALUT. Fotografi.

Vi ankrede ved Egersund om kvelden den 28de. Næste dag skjød vi god fart med damp og seil forbi Jæderen i rolig sjø.

Den 30te juni begyndte vi at koge med «Primus» istedenfor at ilde op kabyssen, som ellers ligner «et lidet helvede», som kokken siger.FØRSTE KAPITEL. S

I Bergen holdtes en storartet fest for os. Her fik vi tørfisk ombord, den skal være baade til folkemad og hundemad. Om eftermiddagen den 2den juli maatte vi ligge tilankers for skodde i nærheden af Stadt. Her foretoges den første jagtudflugt fra «Fram», det var paa ænder.

Lodsen.Scott Hansen.Pettersen. TIL ANKERS. Fotografi.

Den 5te juli kom Sverdrup ombord i Bejan. En yngre bror af ham forlod os her. Scott Hansen havde hidindtil været kaptein paa skuten.

Den 7de juli havde vi liggedag i Rørvik. Travel virksomhed med omstuvning af kul og proviant. Under farten opover boede jeg for det meste paa «Grand». Vi havde baade «Gravesen» og «Grand» ombord; det var8

SELV-ANDEN PAA 8(i° 14'.

begge storbaadene, som vi havde indrettet til hyggelige soverum ved hjælp af renskind og soveposer.

Overalt vi kom viste interessen sig for ekspeditionen. Det er ikke godt at forstaa, hvorfra de kommer alle disse mennesker; vi ser jo ikke andet end det nakne fjeld med et lidet grønskjær hist og her, det er det fattige Norge. Men stopper vi op, har vi straks en vrimmel af folk om os. Vi reiste forbi en stril, som

NORDLAND.

Fotografi.

nok ikke var rigtig med. Han praiede og spurgte: «Kor e skuda fra?» Der blev svaret: «Kristiania». «Ka e dokker lasta me?» Svar: «Mad og kul.» «Kor seglar dokker hen?» «Til Ishavet, nordpolen.»

Den 12te juli var vi i Tromsø. Det sneede og haglede som midt paa vinteren. Her kom Bernt Bentsen ombord for at være med til Chabarowa som hjælpemandskab, men ankommen did forhyrede han sig paa resten af turen. I Tromsø holdt Amundsen paa at slaaFØRSTE KAPITEL.

S

sig fordærvet, idet han var inde i kulbaksen og fik lempet kul over sig. Han fik et svært gabende saar i hovedet, men gjorde ikke noget af det. Han blev klippet og vasket og syet igjen, forbundet, og alt var i orden. Han gik med hele hovedet indtullet, helt til vi kom fast i isen. — En jagt er gaaet foran os med kul til Chabarowa.

I Vardø undersøgte dykkere skutebunden og rensede den for skjæl og græs. Her paa det sidste sted, vi anløb, før vi forlod fædrelandet, viste folk, at de var med os. De holdt en glimrende fest for os.

Den 20de juli kl. 4 om morgenen satte vi da ud fra byen og sagde farvel til fædrelandet. Jeg tog mig en tur op i tønden for at kaste et afskedsblik paa landet, det var ikke godt at vide, naar vi saa det igjen.ANDET KAPITEL.

DET FØRSTE MØDE MED ISEN. - ANKOMST TIL

CHABAROWA. -- VI MØDER TRONTHEIM OG FAAR HUNDENE

OMBORD. - SAMOJEDERNES LIV. - CHRISTOFERSEN

DE SIDSTE MENNESKER VI SAA.

Den 24de juli feiredes den første fødselsdag ombord. Det var Scott Hansens. Stor høitidelighed, marmelade til frokost, middag med taler og udsøgte retter.

Næste dag skimtedes i horizonten Gaaselandet paa Nowaja Semlja. Vi antog at naa derind i løbet af dagen; men skodden kom, og landet svandt; vi maatte staa ud fra kysten og holde langs denne for seil og damp.

Kvik, Nansens hund, som vi havde med fra Kristiania, er naturligvis alles yndling ombord. Den er afkom af newfoundlænder og eskimohund og liker godt alt, som er af lær; den spiser alt den kan komme over: seilhandsker, gamle sko og klær, papir, regnfrakker o. s. v. Fuldt saa ilde som en hund, de havde ombord paa «Polaris» (en amerikansk nordpolsekspedition i Smiths Sund), var den dog ikke; thi denne hund spiste dørklinker.

27de juli stiftede vi for første gang bekjendtskab med isen. Vi har den paa begge sider af os og smyger os frem under puf og stød til Jugorstrædet.

I maskinen er det ikke saa varmt nu som før. Idag har det været lidt ugreit dernede, et rør var istykker og pumpen i uorden, det blev dog snart rettet paa og foraarsagede ingen stans.

Det er godt, at vi har nok af mad ombord; thi her er gutter, der ikke er borte i madfadet. Hvert maaltid er en liden fest, maden blir krydret med mangen munter skjemt, — Bentsen især er uudtømmelig paa historier. Den tid han var ombord i «Fram», havde han morsomme historier daglig, og bestandig var det noget nyt, der serveredes; han blev aldrig lens. Men først i de lange polarnætter kom han rigtig til sin ret.

Det er vakkert at se midnatssolen, naar den luer blodrød i horizonten over vandspeilet og de spredte is-klynger, luften mellem dem glitrer blaalig langt borte, og «Fram» snor sig frem let paa roret, men tung i siget, naar det er nødvendigt at ramme. Og trygt kan vi ramme med den.

Her var «Fram» i sit element, men tungt for rormanden var det. Drivisen her bestod ikke altid af flade, pene skikkelige flak, der var alleslags former. Takkede og revnede, graa, hvide og mørke kom de rækende, nogle endog med jord paa, andre med ferskt vand, — alle tunge og træge og digre under vandet.

29de juli kl. x/i 7 efterm. kastede vi anker udenfor Chabarowa. Her kom den mand ombord, der havde reist rundt i Sibirien og kjøbt op hunde for ekspeditionen. Han hed Trontheim og var bosat i Sibirien. Hans far var nordmand og hans mor fra Riga, hvor han var født; han talte tysk og var tolk med samojederne. Af

ham fik vi vide, at det kariske hav havde været isfrit siden 4de juli, saa vi kunde nok ha' været før ude, end vi var. Straks vi havde kastet anker, kom samojederne i sine skindkiær ombord; stygge er de fleste, skidne og fæle er de alle. Men de russiske kjøbmænd, som opholder sig her, er kjække at se til i sine lange renskinds-

SCENE FRA CHABAIIOWA MED TRONTHEIM OG SAMOJEDER I BAGGRUNDEN. Af S. Segelcke efter fotografi.

pæsker og sine eiendommelige luer af renkalvskind. Her i Chabarowa er de om sommeren og tiltusker sig fra samojederne forskjellige slags skind og skindvarer. Samojeden er glad i brændevin og tobak. Han reiser ofte lange strækninger med sine rener eller hunde, naar han ved, at der er brændevin at faa. Kjøbmæn-dene ved at benytte sig af dette, og det er nok en ind-

bringende handel de har gjort, naar de, efterat sommeren er forbi, drager hjem med sine skind for at afhænde dem. Næste sommer kommer de saa igjen.

De kom ombord til doktor Blessing for at nyde godt af hans visdom, nogle med verkehænder og andre med døve øren. Det er ikke usandsynligt, at disse mennesker ved sin nærværelse ombord, idet de lagde sine skind-

HUNDELEIR I CHABAROWA. Fotografi.

klær fra sig paa lcahytsgulyet, medens de var inde i doktorens lugar, var saa venlige at skjænke os en ladning af lus med paa færden; thi ikke saa længe efterat vi havde forladt Chabarowa, merkede vi, at vi havde faaet disse kamerater, som vi ikke brød os saa svært meget om at fare sammen med.

Der var 10 russere og 35 samojeder; de havde ikke mindre end to kirker der, en gammel og en ny. Den14

Iste august holdtes stor kirkefest. Scott Hansen, Mog-stad og jeg var iland om aftenen, da den religiøse ceremoni var forbi. Om dagen havde der været gudstjeneste i begge kirker, der var nok en ny og en gammel sekt; men de gamle havde ingen prest, og derfor maatte de betale den nye prest 2 rubel for at holde en liden opbyggelse i den gamle kirke. Saalænge dette varede, korsede de sig og var svært hellige. Men om kvelden var de ikke noget videre hellige. Alle mand var fulde og kvinder med. Der var kommet flere samojeder til fra sletterne for at feire dagen med; vi saa 2 stykker, som kjørte grassat med 5 rener rundt mellem teltene. Udenfor et saadant var bundet til smaa pæle i jorden en hel del rævunger; midt op i disse kjørte samojederne, medens en kjærring kom hylende ud fra teltet og plukkede rævungerne op og bar dem ind. Hvad de skulde med disse dyr, kunde vi ikke faa greie paa. Andre samojeder slaas, de slog dog ikke hverandre, men beflittede sig paa at rive klæderne af kroppen paa hverandre. Nogle morede sig med et slags keglespil, keglerne var endel pinder, som de kastede efter med et træstykke. Scott Hansen tittede ind i et telt og flk se en underlig fillebylt i en krog, hans forundring aftog ikke, da han flk se, at bylten bevægede sig og ansigtet paa en gammel kjærring kom frem; hun sad aldeles sammenrullet i sin rus.

Trontheim og endel af russerne maatte undertiden holde styr paa dem. Hundene vore likte heller ikke alt dette spektakel; da vi gik bort, der de stod bundne, fulgte en fuld samojed med os; han vilde vise os, at det var ikke paa ham, hundene var gale, men paa os, og gik freidig bort for at klappe en af de hvide glat-haarede med staaøren; hunden glæfsede og bed efterSJETTE KAPITEL.

ham og hang sig tilslut fast i en af vaatterne hans, som hang og dingled i enderne af pæskens ærmer. — Vi blev saaledes ikke overbevist, men samojeden blev nok overbevist om, at bikjetænder kan være leie med ski'nd-vaatter.

Johansen. Pettersen.

EFTER KJEDELSJAU. Fotograf.

Ombord havde vi det travelt i de dage med kjedel-sjau og kulsjau. Pettersen og jeg var nede paa kjedlen og hakkede løs saltet, som havde afsat sig der. Det var trangt derinde mellem alle stagene, naar vi skulde snu paa os, maatte vi trække os ud og krybe ind igjen paa den anden side. Da vi var færdige, saa vi ogsaa ud;16

den værste samojed var fin mand i forhold til os. Nansen syntes, vi burde foreviges, og tog et billede af os.

Nansen, Sverdrup og Peder Hendriksen, ogsaa kaldet «Lillegut», var ude med paraffinbaaden for at undersøge isforholdene i Karahavet. Der var nok af is, men langs landet var der aaben raak. De skjød en masse fugl og en sæl, men paa hjemveien gik maskineriet i uorden, saa de maatte ro.

I Chabarowa lagde vi elektrisk ringeapparat fra tønden ned til maskinen, for at denne kan staa i direkte forbindelse med manden i tønden. Vi gjorde ogsaa apparaterne til fyring med «svartoljen» istand her. Imedens ventedes jagten med kul til os, vi begyndte at frygte for, at den ikke kom.

Den 3dje august var vi færdige, da kom hundene ombord. Trontheim blev overleveret kong Oscars fortjenstmedalje i guld for sit vel udførte arbeide. Nansens sekretær Christofersen skiltes fra os her, vi havde gjerne seet, han havde været med os paa hele færden. Vi var høitidelig stemt, da han gik i baaden med vore breve til Norge. Han blev forsynet med endel levnets-midler fra «Fram». Vi tænkte senere ofte paa Christofersen, da han sattes iland i samojedleiren med sin hvide renskindspæsk, som han havde kjøbt af Trontheim, og sin salonrifle og øvrige tarvelige udstyr. Det kunde jo hænde, at han kom til at opleve mangt et eventyr, før han kom hjem. Dagen efter vi var reist, kom imidlertid jagten, og med denne kom da baade Trontheim og Christofersen til Vardø. Den sidste dagen i Chabarowa mønstred da ogsaa Bernt Bentsen paa. Han var ikke længe om at bestemme sig, den karen. — Det var taaget om natten, da vi lettede anker, Nansen gik foran og lodded med paraffinbaaden. Her holdt han paa at brændeSJETTE KAPITEL.

sig fordærvet, idet det tog fyr i paraffinen og gasoljen; det var bestandig noget iveien med den baaden, helt siden vi begyndte at bruge den i Kristianiafjorden.

Gjennem strædet kom vi godt og vel. «Paraffinfyringen» gaar ikke videre rart. Der skal saa meget damp til at blæse paraffinen ind i fyren, at det bliver et spørgsmaal, om der er noget særdeles vundet ved det.

Søndag 6te august laa vi stille fasthaget i et isflak ikke langt fra Jalmal-kysten paa grund af taagen, Der var søndagsfred ombord, fyrene var bænkede, den elektriske dynamomaskine gaar sin gang. Nansen, Sverdrup, Scott Hansen, Blessing, Hendriksen og jeg var iland en tur paa Jalmal. Det var saa langgrundt, der vi landede, at vi maatte ud og drage baaden et langt stykke paa grunden. De af os, som havde sjøstøvler, maatte da bære de andre paa ryggen baade ud og ind. —- Hansen og jeg gik sammen paa jagt efter ænder og skjød nogle faa. Vi var herunder kommet væk fra de andre og fandt spor efter samojedleir ved et af de mange smaavand, der findes her. Som vi gaar der og speider, det var lidt mørkt om natten, faar vi da ogsaa øie paa et telt, sandsynligvis et samojedtelt, tænkte vi, og nærmede os forsigtig for ikke at bli anfaldt af hundene, som vi antog maatte være der. Men da vi kom nær nok, saa vi, det var vore kamerater, som havde taget presenninger og aarer fra baaden og slaaet telt og gjort sig det hyggeligt ind'enfor. Vi fandt lidt rækved og kogte os en god kop kaffe, der smagte fortræffelig, ligeledes piben med karvet bladtobak efterpaa. — Vi kom ombord igjen ud paa morgenen.

Den 8de august kom der roende ud til «Fram» en baad med to samojeder. De laa ved agterenden af skuten, de var vist ængstelige for at forlade baaden sin, de var

kanske rædde for ikke at komme til land igjen for isens skyld. Det var en gammel mand med graat skjeg og en ung en. De flk mad af os og gjorde tegn indover mod landet, formodentlig var der flere af dem. Bentsen stod oppe paa agterdækket og kastede endel beskøiter ned til dem, de greb dem meel begjærlighed, og den unge satte straks tænderne i dem for at prøve. Der var nogle hundebeskøiter iblandt, men det gik for det samme. Saa tog Bentsen en fyrstikæske op af lommen og slog fyr i en stikke. De saa op paa flammen med aaben mund. Bentsen kastede æsken ned i baaden til dem, den unge greb den og tændte straks en fyrstikke, han saa smilende paa flammen, blæste den saa ud og gjemte omhyggelig den afbrændte fyrstikke igjen i æsken, han skulde gjemme den til næste gang. I sin taknemmelighed forærede de Bentsen et par renskinds-støvler. — Vi saa dem ro nedover i sin usle baad.

Da vi fremdeles maatte ligge stille paa grund af is-forholdene, tog endel af os ind til kysten for at se paa dette lidet kjendte land og for at træffe samojeder og tuske med dem. Det var Nansen, Sverdrup, Mogstad, Blessing og jeg. Blessing gik straks igang med at samle planter paa de øde vidder, jeg sluttede mig til ham. De andre tre flk se nogle skikkelser langt borte; det var vist samojeder, de saa ud til at være rædde og tog til at løbe. De vinkede paa dem, men da løb de endda værre, og væk blev de.

Efter at have samlet endel planter og skudt noget fugl vendte Blessing og jeg tilbage til baaden, hvor vandet nu

var vokset; vi tog presenning fra baaden og lavede telt, eier ydede os stor nytte, da det siden, efterat de andre var kommet til os om natten, begyndte at blæse og regne temmelig skarpt. Historier og skrøner

verserede dog, indtil trætheden gjorde os tause. Sverdrup er i sit es paa slige udflugter; bare der er rækved nok, saa han kan faa op et dugeligt baal og faa kaffe-kjedlen over og piberne i sving, liker han sig, selv om det er daarligt ly for regn og vind. Vi pakkede sammen og begyndte at ro fra land paa morgensiden medvinden stik imod, hvorfor vi ikke avancerede stort i begyndelsen; desto bedre smagte det at komme ombord langtud paa formiddagen og faa mad og tørre klæder. — De observationer, der blev taget her, viste, at kysten af landet paa dette sted var afsat ca. 8 mil for langt vest.TREDJE KAPITEL.

SJØGANG. - SVERDRUPS 0. - RENJAGT. - DEN

FØRSTE BJØRN. - EN STRID ROTUR. -

PARAFFINFYRINGEN.

Vi fik nu slak is de næste dage og gik baade med seil og damp. Pettersen og jeg, som stadig har vagt sammen i maskinen, fandt at vi alt nu havde faaet utilladelig langt haar, og klippede hverandre saa snaut vi kunde faa det. Den 12te august stoppede vi maskinen og brugte bare seil. Det gik udmerket til glæde for alle, vi vilde gjerne spare paa kullene, som vi troede vi skulde faa saa megen nytte af.

Den 14de august: «Modvind har vi, vi maa krydse os frem for bare seil, lidt vinder vi jo, men det gaar smaat. Hundene paa dækket gir sig fælt i sjøgangen; vi har maattet tage dem agterud nu; thi de blev saa vaade forud, hver gang en sjø slog over rækken, de lettede paa labberne, hylte og sled i koblerne. Endel af dem er ogsaa slemt plaget af sjøsyge. Forresten er de blevet snille og medgjørlige.»

I maskinen sprang vandstandsrøret paa min vagt engang, heldigvis fik jeg ikke noget glas i ansigtet, men slåp med det kogende salte vand.

Den 16 august havde vi slemt veir, hundene havde det ondt. Paraffinbaaden holdt paa at gaa tilsjøs; de store, massive jerndavider, den hang i, blev bøiet som staaltraad, da sjøen kom og rykkede og sled i den og gang paa gang truede med at tage den, indtil vi flk surret den fast.

Scott Hansen. Nansen.

«BAUT SKIB». Fotograf].

«Det er livligt ombord, hver gang vi har kuling i denne slingreskuten. Geværerne staar og klaprer i standerne, taburetterne flyver hid og did paa salongulvet, kjøkkentøiet skramler og holder et syndigt leven; i maskinen maa vi være forsigtige for ikke at blive slynget ind i delene.»

Om morgenen den 18de august opdagede Sverdrup en ø, det var rart at træffe nyt land allerede her i Karahavet; øen blev døbt «Sverdruppa» eller «Sverdrups 0». Om kvelden saa vi land igjen, vistnok landet ved Dick-sons havn.

Mandag den 21de august ankrede vi ved Kjellmans-øerne, for vi skulde ha' nyt vand paa kjedlen. Vi faar da se, at der er ren paa øerne. Der blev liv, næsten alle som kunde skyde, iland, 5 mand blev igjen ombord. Vi roede iland paa den største af øerne og begyndte renjagten. Dyrene var ualmindelig sky, vi maatte krybe paa alle fire lange strækninger, terrænet var ondt at stille i, renen merked os, længe før vi kom paa hold, og lagde paa sprang med lynets fart. Saa maatte vi begynde en møisommelig vandring paany over myrer og stepper og atter stille paa dem med samme resultat.

Hendriksen og jeg var sammen. Vi havde sat os ned, trætte og sultne paa en sten, da Peder pludselig tog piben af

munden og sagde: «Der er en bjørn,» og ganske rigtig kom der en isbjørn gaaende et stykke fra stranden. «Aa fa'en, saa smaa kula, vi har,» sa' Peder, han havde ingen tro paa Krag Jørgensens gevær. Vi krøb forsigtig bag en sten, den merked os og kom lige mod os. Vi hæved geværerne, Peder havde lang-rifle og jeg karabin, og trykkede af paa en gang; det klikkede for os begge to, formodentlig havde Peder været for spandabel med vaselin. Nye skud, hvorved dens ene forben blev ødelagt. Nu tog den fra os og lagde paa sjøen. Den fik et skud i baglaaret, men fiøi lige godt. Peder, hvis gevær ikke var rigtig i orden, raabte: «Skyd ikke, men løb efter bjørnen.» Jeg ladede og lagde paa sprang efter den ned gjennem uren og fik tag at sende den en kugle gjennem bogen, saa den blev lig-TREDJE KAPITEL.

gende. «Nu er den vel færdig,» sa' jeg til Peder, som kom til. «Nei,» sa' han, «den taaler nok mer.» Og bjørnen reiste sig og vred sig rundt, saa dens anden side kom mod os, og nu fik den af Peder ogsaa en kugle i den andre bogen. Saa gik han endda bort og satte et skud lige bag øret paa den. Jeg tillod mig at mene, at det var overflødigt. «Nei,» sa' Peder, «du veit ikke, aa lur han er, det svine.» Jeg maatte bøie mig for autoriteten. Peder havde skudt 40 å 50 bjørne, dette var den første, jeg var med paa. Vi flaaede den og gav os paa vei for at træffe igjen de andre.

Vi hører endel skud, solen stod just op over sletten, og mens vi gaar, ser vi, at der er noget paa sletten mellem os og solen, som formørker den af og til for os. Saa ser vi, det er de svære takkede horn af en ren, der kommer haltende mod os, vi kastede os ned; den kom nærmere, men merkede os snart og satte paa sprang mod sjøen; dens ene ben var afskudt og hang og slang i skindet. Vi løb for at afskjære den veien, men før vi kom paa hold, smelder flere skud, og saa ser vi Nansen sætte sin kniv i nakken paa dyret. Han havde skudt et før; vi fortalte om bjørnen. Saa samledes vi med de andre ved baadene efter en haard sjau i de bløde myrer, da smagte det godt at faa lidt kjeks og smør i livet. Der bestemtes, at Sverdrup, Jacobsen og Scott Hansen skulde ro ombord i «Fram» og lægge den længere nedover nær os, medens vi andre med den anden baad reiste efter bjørnen og renerne. Kommen i nærheden af det sted, hvor bjørnen laa, faar vi øie paa en ny en, som laa og sov, hvid og pen, et stykke op paa land. Den blev vækket paa en meget ublid maade; vi gik tyst og stille og traadte i hinandens fodspor; da vi kom paa passeligt hold, gjordes stiltiende opslutning, og en24

kugle i planeten og diverse andre i kroppen paa bjørnen sendte den over i en tryggere søvn. Den var vakker og langragget og vaad, kom lige fra sjøen, den havde vist siddet paa stranden og lurt paa hvidfiskunger; vi saa levninger af en saadan der.

Disse bjørneskrotter laa langt op paa stranden, og vi havde adskilligt stræv med at faa parteret dem og baaret dem ned til baaden. Trætte og sultne var vi før, og bedre blev det ikke. Det begyndte at blæse friskt nu, og medens vi holdt paa med kjødet, havde sjøen slaaet baaden paa siden og fyldt den med vand, saa bøsser og brød blev gjennemvaade. Efter lang tids anstrengelse tik vi den da paa ret kjøl og paa land. Bløde blev vi naturligvis. Da vi endelig havde faaet kjødet og skindene ombord vecl hjælp af en line, begyndte vi at ro ombord igjen. Det blev en haard tørn. Strøm og vind var imod, og vi kom næsten ikke af flekken. Nok en bjørn flk vi øie paa inde paa stranden, mens vi roede, Nansen greb bøssen, lagde an, tog ned igjen og lagde an igjen, men trykkede ikke af; sjøgangen var for stor til, at han kunde faa ordentligt sigte, og bjørnen flk gaa.

Vi lagde paa aarerne det vi orked. Det var Nansen, Blessing, Mogstad, Hendriksen og jeg; først gik det langs med landet, til vi flk passelig høide, og saa satte vi ud mod skuten. Baaden var tungt lastet, og sjøen slog stadig ind. Strømmen og vinden var sterk imod, vi drev af, saa paa'en igjen. Trætte var vi efter alt slitet paa Renøen, men vi drog da paa det vi var istand ti i, alle mand. Omsider saa vi, at vi havde nærmet os «Fram»; de firte ud en bøie til os ombord, det var ikke. saa langt igjen til den nu. Peder roede forrest og skulde hugge kloen i den, naar det var raad. «Har duTREDJE KAPITEL.

den, Peder?» «Nei, ikke ennaa.» Nansen skyndte paa, vi gjorde, hvad vi kunde. Endelig kom det fra Peder: «Naa har jeg'11.» Det var godt! Men endnu var vi ikke ombord, linen kunde springe, vi maatte endnu holde det gaaende. Endelig kom vi da ombord, baade vi og kjødet og skindene. Aa, hvor det smagte at faa tørt paa kroppen og varmt i livet og krybe tilkøis!

Senere lagde veiret sig lidt. Sverdrup, Nordahl og Bentsen og Amundsen roede da iland efter de 2 fældte rener. Da de vendte ombord, holdt de det gaaende længere langs landet, før de satte kursen mod «Fram», end vi havde gjort. Derved blev det lettere for dem, og de klarte sig fint ombord.

Den 22de august gjorde vi et forsøg paa at komme ud af dette strømhul ved Kjelmanns Øer, men med dampen paa toppen lykkedes det os dog ikke at komme af flekken. Vi maatte ankre paany og blive liggende med bagfyr. Det er snefog og koldt. Vi spiser nu bjørne-kjød til middag og liker det udmerket, hjerterne staar især i høi kurs. Det er ikke noget smaatteri til hjerter heller, to stykker strækker til for 13 mand.

Den 24de august lettede vi begge ankere og forsøgte med al den damp, der var at opdrive, at komme løs af strømhullet; denne gang lykkedes det, og kursen sattes med bidevind i seilene nordover. Næste dag passerede vi 7 navnløse holmer eller,øer paa styrbord baug. — Peder spækker bjørne- og kobbeskind om dagen; bjørne-beafen smager os ligesaa godt som en chateaubriand paa «Grand».

Vinden, som vi saa længe har havt imod, har nu begyndt at stilne. Den 27de august seilte vi ogsaa forbi øer og holmer, som ikke lindes paa Nordenskiölds kart, vi seiler i ukjendt farvand, og derfor maa vi lodde ret26

som det er. Hundene synes at befinde sig bedre ombord nu, de er ogsaa blevet meget elskværdige.

Den 28de august har været en bemerkningsværdig dag. I maskinen er hændt en større ulykke idag, idet vi i formiddag under petroleumsfyringen opdagede saa at sige i yderste øieblik, at oljen havde læret i den grad paa kjedlen, at denne truede med at briste i fyrgangen, idet der havde dannet sig en større kul i staalet, der løb ud i en spids kugle og bare ventede paa at briste for at sprede sin ødelæggende, glohede damp ud og brænde op Pettersen og mig, som da havde vagt i maskinen.

Heldigvis flk vi opdaget denne styggedom, og for fremtiden er vi nok fri for svartoljefyring, — ja vi maa nok være forsigtige med kulfyringen ogsaa.

I eftermiddag har vi ligget ved et større isflak og fyldt ferskt vand paa tankerne. Det var morsomt at spadsere paa isen, og der blev holdt storvask i fersk-vandsdammene over en lav sko, hundene flk ogsaa drikke sig ordentlig mætte. Vi har nemlig ikke havt saa meget vand i det sidste.FJERDE KAPITEL.

HUNDE DØR. - VED TAIMURØEN. - KAP SMØRLØS. -—

DET NORDLIGSTE PUNKT I DEN GAMLE VERDEN. -

HVALROSJAGT. - MOD NORD.

Den 29de august. Det gaar nok ikke altid, som man vil. Vi har tabt halvandet døgn ved at. forsøge paa at komme igjennem et isbelte paa et sted, medens vi skulde været paa et andet sted. Men det er ikke godt at vide noget paa forhaand. Vi mødte is, havde land paa den ene side, øer eller fast kunde vi ikke vide, og fra den anden side syntes vi at opdage klarer, som tilstedede fremkomst. Vi maatte nok vende tilbage igjen til landet og forsøge os der. Men for tiden ligger vi stille for taage. En af hundene vore er desværre kreperet idag. Flere af dem er blevet syge i det sidste, de har det ikke godt paa det kolde, fugtige dæk, udsat for al slags veir. Bare de vilde forliges lidt, skulde de komme under bakken, men de slaas og skjønner ikke sit eget bedste de — akkurat som menneskene.

Nogen af os har været ude paa fangst og er kommet hjem med endel sæl.

Den 30te august ankrede vi udenfor Taimurøen i en klare. 2 hunde er nu døde for os og er obduceret af28

Blessing, som siger, at de er kreperet af bjørnespækket, de maa være blevet forgiftet paa en eller anden vis.

Nansen, Sverdrup og jeg var iland med 2 hunde efter en bjørnebinne med unge, vi fulgte sporene et par timer, og saa havde de taget tilsjøs. Paa dækket ligger nu hauge af ferskt kjød, spæk og skind.

Ved Taimurøen laa vi til 2den septbr. Paa den tid havde vi kjedelsjau og anden sjau i maskinen, bøsse-pudsing og stel med hundene. Vi arbeidede grimer af platting til dem alle, forat de skulde komme til at gaa løse og faa det bedre. Det viste sig imidlertid, at det ikke gik med grimerne.

Koldt blir det om nætterne nu, vi har begyndt at bruge renskind til overbredsel.

Vi drog til sydvestre ende af Taimurøen for at forsøge at komme gjennem det sund, der er mellem fastlandet og øen. 3dje septbr, ankrede vi først paa et sted og siden paa et andet sted.

Det ser ud til, at Nordenskiölds kart ikke er saa fuldstændigt, som vi havde troet det var. Vi kan ikke rigtig orientere os derefter.

Nansen, Juell, Nordahl og jeg var ude paa en rekognosceringstur 4de og 5te septbr. Vi roede i il timer uden anden macl end brød, ikke smør, det havde vi glemt, og lidt tørret renkjød. Den første odden, vi holdt rast ved, kaldte vi «Kap Smørløs». Vi roede og loddede os frem, maatte her og der stage os frem og trække baaden over isen; 5 sæl skjød vi ogsaa, som alle sank. Ski havde vi med, klæder og presenning til telt og var forresten godt udrustet, naar undtages med hensyn til mad.

Renspor og bjørnespor saaes i masse, vi havde dog ikke tid til at befatte os med dem.

Af rekognosceringen fremgik, at vi nok kunde komme et langt stykke frem gjennem sundet, men saa kom et isbelte og adskilte os fra sjøen, som vi anede i det fjerne under den blaalige himmelrand.

Besynderligt er det, at hver gang vi har været ude fra skuten i et eller andet øiemed, har vi bestandig faaet stridt veir paa hjemturen, saa vi maa anstrenge os af alle kræfter for at naa frem, sultne og vaade og søvnige, som vi er, og yderlig smaat synes vi det gaar, naar vi ser os tilbage til «Fram», der stadig synes lige langt væk.

Det var tale om, at vi skulde overnattet paa en af øerne i sundet, men heldigt var det, at vi ikke gjorde det; thi vinden øgede, efterat vi var kommet ombord, til storm. Vi holdt kulsjau, medens vi laa her for begge vore ankere. Siden forsøgte vi at slippe gjennem paa flere andre steder, men uden resultat. Vore observationer stemmer ikke med Nordenskiölds kart.

Den 7de septbr, gjorde vi imidlertid en glimrende affære. «Vi har slidt os gjennem den værste is, som ialfald tilsyneladende skiller os fra aabent vand.

Med Nansen og Sverdrup i tønden og det elektriske ringeapparat til maskinen i fuld gang, med ankeret firet ned for baugen færdig til at slippe og med en mand til lodding har «Fram» idag gjort et godt kup og sandsynligvis frelst os fra at blive liggende ved Taimurøen et aar og kanske heller ikke da slippe gjennem.»

Om kvelden blev vi hindret af isen og laa buket fast til den 9de. Nansen var iland og skjød en ren. Overalt opdager vi nye øer og tildels fjorde og sund, som ikke Nordenskiöld har faaet tag i.

«Idag lørdag den 9de gjør vi en brilliant fart efter paany at være undsluppet isen — 8 mil i vagten for damp og fulde seil. Det ser ud til, at Jacobsen kommer

til at tabe sit væddemaal med mig og mange flere, om at vi ikke kommer forbi Kap Tscheljuskin iaar.

Jacobsen er nemlig stiv i væddemaal. Han vædder med os alle. En ting med en og den stik modsatte med en anden, saa at han som oftest er in salvo.»

Forresten gaar det svært hyggeligt til ombord. God mad har vi. Ferskt kjød af ren, bjørn og kobbe, og vi tærer

ikke stort paa vor egentlige proviant. Mogstad er kommet fra byssen i maskinen, og Nordahl har taget pladsen som kok, hvortil han viser sig ualmindelig duelig.

Bestiklugaret er vort forsamlingssted efter maal-tiderne paa frivagten ; der røger vi vore piber, og passiaren gaar lunt og koseligt. Paa den ene vagten var Sverdrup, Bentsen og Blessing paa dæk, i maskinen Amundsen med Nordahl eller Mogstad, paa den anden vagt var Jacobsen, Juell og Peder Hendriksen paa dæk, Pettersen og jeg i maskinen. Nansen var i tønden baade sent og tidlig, og Scott Hansen observerede.

Søndag den 10de septbr. Endelig, kan jeg sige, har vi naaet et maal, der ligesom danner et afsnit i ekspeditionens historie. I de sidste 3 uger har det seet ud til lidt af hvert med isen, vi har mødt paa veien, og flere gange har vi troet, naar vi har ligget for anker et sted, at her maa desværre vort vinterkvarter blive. Kap Tscheljuskin har været i alles munde i denne tid. Bare vi kom did saa. Inat kl. 4 kom vi did. Stor festlighed ombord. Paa slaget 4, da solen randt, för paa givet signal det norske flag og standeren med «Fram» paa tiltops. Samtidig saluteredes med vore 3 resterende skud, hvoraf det sidste gjorde fiasko, da kardusen var vaad. Punschebolle, indeholdende et fluidum, som vi senere kaldte for «Tscheljuskinpons», samt frugter og

cigarer serveredes i den festlig oplyste salon, og vi tømte vore glas for vor fremkomst hid. Feststemning hersker, og Jacobsen er glad alligevel, fordi han har tabt sine væddemaal.

Den 12te septbr, var Nansen, Juell og Peder ude paa hvalrosjagt; der laa en stor klynge paa et flak; de flk 2 stykker. Der blev ordentligt liv i kolosserne, da

JACOBSEN PAA VAGT. Fotografi.

Nansen skjød og Peder harpunerede, med det samme baaden stødte mod flaket; hvalrosserne for i vandet, vi kunde se dem fra skuten og høre okserne brøle. De flk ikke flere end 2, for de havde ikke nok harpuner til at sætte dem fast med. Om eftermiddagen blev der skudt 2 til.

Den 15de, 16de og 17de gik det som oftest meel damp og seil med forskjellig kurs, eftersom isen gjorde

det nødvendigt. Den 18de sattes kursen nordover vest for de Nysibiriske Øer, som vi dog ikke kunde se for mørket, Paa disse øer laa der depoter for os, udlagte ved baron Toll, den samme mand, som havde skaffet ekspeditionen hunde.

FEMTE KAPITEL.

AABENT VAND.---UVELKOMNE GJESTER. - FAST I

ISEN. - VARPNING. - NORDLYS.

Den 19de septbr, er vi paa 76° n. br. og styrer nu for god vind og med fuld damp i frit farvand ret mod nord. Alle er i perlehumør ved slig seilads i et farvand, hvor ingen har været; der drøftes ivrig, hvor langt vi vil komme, før vi maa lægge op.

En flaske med en seddel i, hvorpaa staar i det norske og engelske sprog længde, bredde og alt vel, har Nordahl kastet i sjøen idag.

Den 20de septbr, var vi paa 77° M' n. br. Om kvelden kom vi i konflikt med isen, og maatte ændre lidt paa kursen, men nordover bar det alligevel. Skodden er slem af og til.

Ombord hersker nu en ren mani for at lade sit skjeg antage de mest fantastiske former. Scott Hansen ligner aldeles tømmermester Olsen, som byggede «Fram», Nordahl ligner Viktor Emanuel, Bentsen Napoleon III, noget som han slet ikke vil vide af forresten.

Endel fugl ser vi, baade snepper og maager, kanske der findes et land her nord? Den 21de gik vi nordover,

til isen hindrede, havde skodde af og til, — om natten som sedvanlig med halv fart. Vi kastede ud 6 flasker med breve paa norsk og engelsk.

Idag har vi gjort en lei opdagelse: vi har merket det slemme insekt, som kaldes lus, og der foregaar en ordentlig undersøgelse af alle mand. Skjorterne vrænges, og eder og vitser flyver meget hurtigere end lusa, der som bekjendt tager det med ro.

Imorgen skal vi holde ordentligt lusekogeri med damp. Samojederne i Chabarowa tilskrives den egentlige aarsag til denne hyggelige fornøielse. Lusepraten bevirker, at vi stadig gaar og tror, lusa bider, klør os her og der og siger: «Der beit 'a.»

Næste dag storartet lusemyrderi. Vi tog klæderne og stappede i en fustage, satte damp fra maskinen gjennem en slange ind i den, og troede at høre lusene sang eller rettere skreg sin svanesang. Det viste sig dog senere, at de havde lurt os alligevel. Jeg skulde dampe sengetepperne i tønden, men dampen var for sterk, og tønden blevet for svag, hvoraf følgen blev, at hele greien eksploderede, og røg og damp og klæder udover hele dækket. Det maatte være et underligt syn at se os skidne og fillede og fæle flyve der i dampen paa jagt efter lus.

Den 22de fortøiede vi ved et isflak om eftermiddagen omtr. kl. 4. Paa 78° 54' n. br. ligger vi nu med vort lille samfund langt fra civilisationen inde i isen med deilig udsigt rundt om os i det herlige veir, afvekslende is, høi og lav, med vandbelter imellem helt ucl til horizonten, der fortoner sig i alle slags farver sammen med isen eller vandet. Hundene er de eneste, som afbryder den høitidelige stilhed. Maaske merker de en bjørn eller et andet dyr, naar de af og til giver fra sig et bjæf.

Lørdag den 23de septbr. Alle mand op ld. 7 paa kulsjau, der gaar med liv og lyst. Kulsjauene er ligesom et fælles tilknytningspunkt for os allesammen; thi da er jo alle i aktivitet paa en gang. Svarte som negre bliver vi jo alle, og naar vi faar vasket os om kvelden, maa man ikke tro, at vi bliver rene. Øinene især er svært sydlandske, og vi er kommet overens om, at bella donna paa langt nær ikke virker saa forskjønnende paa dem som en kulsjau.

Vi kan nok være temmelig sikre paa, at her bliver vi liggende i vinter med de samme omgivelser omtrent som nu. Temperaturen har været 7° og 8" C. Observationer til bestemmelse af paaværende plads tages, saa ofte taage eller overskyet veir tillader. Issørpen er frosset rundt nu, og maaske skuten er begyndt at blive skruet en smule.

Vi ligger nok ikke saa godt som ønskeligt om nætterne, de af os som har havt lusesjau. Med klæderne paa naturligvis, •— paa bare seildugen og med nogle klædesplag over os; køiklæderne er jo i vasken for lus. Og ikke har vi noget sted at tørre dem paa heller.

Det er fint blankt veir med 7—8 graders kulde. Al last af bord og stolper (deriblandt vindmøllen, som laa agter paa dækket) har vi begyndt at skrabe ren for hundenes efterladenskaber og lempe forud og i rummet, hvorved vi faar ryddigt dæk og plads til at spadsere.

En dag opdagede vi en diger bjørn bag et kos, ikke langt fra skuten. Nansen og Sverdrup afgaarde som de stod og gik, fik bare kastet patroner i magasinet paa geværet. Alle mand op i riggen for at følge den sjeldne jagt; men bjørnen vilde ikke have noget med folk at gjøre, vendte helt rundt og luntede afgaarde i nordvestlig retning, hvor den forsvandt, uden at det var muligt

at komme den paa skudhold, endskjønt 3 af hundene blev sluppet paa den.

Der er nu lempet en adgang til provianten i storrummet gjennem det elektriske rum og op i halvdækket til kahytindgangen paa bagbord side, saa at vi nu kan komme til provianten uden at gaa ud paa dækket. Kul og skidt er feiet væk, høvelbænken sat op i rummet, og det bliver pent paa dækket.

Lugarerne bliver vasket, og alle mand havde storvask en dag i storrummet. Da veiede vi os med det samme for

anden gang; det gav anledning til noksaa megen moro, idet vegten ved en feil, for de flestes vedkommende, gav dem en altfor stor tilvekst i løbet af en maaned.

Kaptein Sverdrup er nu som før den letteste mand ombord og Juell den tungeste.

Blessing har nu for anden gang ogsaa begyndt at undersøge vort blod.

Vandet til rensning af os selv og lugarerne opvarmedes paa den maade, at vi brugte svartoljen, som vi ikke kunde fyre med længere, og stænkede paa mursten, og saa brandt stenen; det gik noksaa bra, men sprøit-ning viste sig at være bedre.

Den 28de septbr, flyttede vi alle hundene ud paa isen ved siden af skuten. De likte sig godt, da vi slåp dem løs en for en udover, hvor de nød den kortvarige frihed, før de blev bundne igjen. «Billettøren» strøg nordover med en gang, den vilde til polen og tage imod billetter. Vi har bundet dem i lange bord, belastet med isstykker, saa de ikke reiser fra os. Nansen fanger smaadyr i hov under isen om dagen.

Den 29de septbr, var Blessings fødselsdag. I den anledning serveredes en middag bestaaende af:

Soupe å la Julienne avec macaroninudel.

Potage de poison.

Rensteg avec pommes de terre.

Pudding å la Nordahl.

Glace de Groenlandsis.

De hier.

Musiken var i samme stil. Orgelet præsterede det bedste, det kunde. Feststemning herskede, alle mand forspiste sig næsten, ialfald vilde ingen have mad til kvelden.

I maskinen er meget at bestille; Amundsen og Pettersen er stadig beskjæftiget der. Bentsen og Peder spækker hvalrosskind og kobbeskind og slaar dem op paa skutesiden for at tørres.

Hundene ser ud til at trives vel paa isen. De liker svært godt selskab og er rent ellevilde, naar nogen kommer bort til dem. Mogstad er den, som skal stelle med dem.

Den 30te septbr. Holder fremdeles paa med at ordne og rydde op og forberede os til vinteren, har fuldt op at gjøre; idag var der sneskufning i større skala. I eftermiddag har vi begyndt paa et nyttigt og anstrengende arbeide, idet vi skal varpe skuten agterover i issørpen, der er frosset sammen; vor beliggenhed under kommende skruing er nemlig ikke ganske god, da et svært kos, som vi har ret paa bagbord side, kan falde ind paa dækket til os. Det gaar ikke fort at faa movet skuten; vi har sat fast to isankere agterud et stykke bort paa isen, og ved hjælp af staaltraadliner, firskaarne taljer og stropper og greier haler vi paa spillet, saa den siger tomme for tomme gjennem issørpen, der dog først maa hugges sønder.

Vi falder af og til mere og mindre igjennem denne lumske sørpe. Jeg husker Peder plumpede i, men fik vrid sig paa ryggen i sørpen; han skjønte, han ikke kunde greie sig selv, og blev derfor liggende rolig med sprikende arme og ben, idet han raabte til Sverdrup, som var i nærheden: «Kom og tak i meg, kaptein!» Denne hjalp ham da op paa et solid flak igjen.

Vi har vakkert nordlys 0111 kvelden nu, det flammer og sitrer i spiraler og tunger henover midthimlen, stadig skiftende. Et storartet stjerneskud, der eksploderede ligesom en raket, da det stoppede i sin lange bue, saaes ogsaa. Kortene har begyndt at komme frem om kveldene nu.

FØRSTE HVILEDAG. - OVERRASKET AF BJØRN. - HUNDENE SLIPPES. - SKRUINGER. - JAGT I MØRKE.

Søndag den 1ste oktober var den første søndag, vi havde som hviledag ombord. Ellers havde søndagene været lig en anden dog; det smagte godt at have en hviledag. Om formiddagen spillede vi koraler paa orgelet, læste af vort righoldige bibliothek, sov os en liden lur efter middagen og klemte derefter paa med kortene.

Næste dag blev vor endelige stilling for vinteren bestemt, idet vi holdt op med varpningen ved middagstider. «Fram» ligger nu med baugen mod syd; den vendte sig mod svd, med det samme vi kom fast, og drev siden hele tiden med agterenden foran.

Scott Hansen, Blessing og jeg holdt paa med at sætte op et telt til magnetiske observationer, saa langt væk fra skuten, at ikke det ombordværende jern kunde have nogen indflydelse paa observationerne. Som vi alle tre staar ivrigt optagne med at planere isen, der hvor teltet skal staa, faar jeg tilfældigvis øie paa en bjørn ca. 50 skridt væk, der kom lige mod os. «Der er

en bjørn,» sagde jeg. Vor første indskydelse var ikke at forsvare os, men paa en stilfærdig maade at faa signaliseret skuten, saa at bjørnen ikke skulde blive skræmt som den første, vi saa her. Det blev bestemt, at Blessing skulde springe ombord efter geværer. Men bjørnen lod til at have fattet sin beslutning, og vi behøvede snart ikke at være saa ængstelige for at skræmme den, der den kom luntende lige paa os; den vilde

NANSEN PAA ISEN I NÆRHEDEN AF «FRAM». SOMMER.

Fotografi.

øiensynlig have kjødmad. Det begyndte at blive alvorligt; da Blessing skar ud fra os for at gaa ombord, kastede bjørnen hurtig og bestemt ud til siden, en manøver, der var ligesaa tydelig, som om bæstet havde opladt sin mund og sagt: «Vær saa god, kar, hold dig i skindet, du har ikke noget ombord at gjøre, ingen slinger i valsen.» Vi begyndte nu at gebærde os og skrige og skraale af alle kræfter, men det hjalp ikke, den var nu ganske nær. Scott Hansen tog en ispil og

jeg en øks, det var vore redskaber, Blessing sluttede sig nu til os, og vi satte os i stilling for at tage imod den. Heldigvis gik den først bort for at snuse paa teltet, og vi begyndte at retirere, da satte den efter os; men netop i dette øieblik var de blevet alarmerede ombord, og Nansen og Sverdrup hopper paa isen med sine geværer, Nansen kaster til kindet, og vor forfølger synker sammen; endnu en kugle til flk den gjennem hovedet, og saa var det forbi.

Det var en vakker hanbjørn uden spor af mad i maven, formodentlig rasende af sult. Det eneste, der fandtes i clens mavesæk, var et stykke graat papir, som den kort i forveien maatte have slugt, da vi tydelig kunde læse paa papiret «Lütken og Mohn»'s firmastempel.

Vi lærte til en anden gang at tage med os vaaben, naar vi forlod skuten, om det var aldrig saa lidet stykke. Bjørnen blev fotograferet af Nansen, som den laa, da den sank sammen i dødskampen.

Den 4de oktober loddede vi og fandt bunden paa 800 favne, fin blaa lerbund. Samme dag revnede pludselig ismassen agtenfor os, det klare vand kom frem og viste sig som et langt baand fra øst mod vest. Der er bevægelse i isen. Det er noksaa underligt at staa paa dækket, naar en har vagt om natten, og høre de fjerne drøn og underlige lyd, som cle tunge ismasser frembringer, naar de skrues mod hinanden ved vind og strøm. Intet er at se, kun paa flaket lige ved skuten 33 kroppe liggende paa isen. Det er vore 33 hunde, der af og til viser, at de har liv ved et bjæf eller en bevægelse, saa jernlænken klirrer.

Næste morgen saaes en bjørn nærme sig «Fram». Nansen og Hendriksen gik imod den, forsigtig stillende

sig frem fra iskos til iskos, men den flk veiret af dem og gik undda. Nansen fældte den alligevel med 2 kugler paa noksaa lang distance. Til middag havde vi den udsøgte fornøielse at spise karbonade af den bjørn, der havde bestemt sig til at gjøre karbonade af os. Den smagte aldeles storartet. Observation viser, at vi befinder os paa 78" 47.5 n. br. Roret er nu blevet heiset op af sin brønd og lagt paa dækket. En lei opdagelse er gjort: Lusen er endnu ikke fuldstændig udryddet ombord; naar den kan taale slig overhaling, som vi har givet den, kunde vi fristes til at tro, at den er udødelig. Endel af os maa nu have lusesjau igjen.

Vindmøllen skal nu sættes op paa bagbord side lige ved halvdækket, og i den anledning er «Grand» flyttet med forenden fremover paa bakken. Hundene er blevet sluppet løs. Det var et frygteligt spektakel med slagsmaal og støi fra begyndelsen. Flere mand havde nok med at holde styr paa dem med tamper i hænderne. Det var ligesom de med engang blev vilde og befandt sig paa Sibiriens stepper igjen. Naar to begynder at slaas, farer hele flokken løs paa den ene part — alle som en — og det er det besynderlige, det er altid den svageste part, allesammen flyver paa. Ogsaa kan det hænde, at slagsmaalet udarter sig videre. Med mere eller mindre skavanker gaar de nu omkring allesammen og liker sig svært godt med sine hyppige slagsmaal. Engang finder de kanske ud, hvem der er den sterkeste, og da blir de vel roligere. De er nogen rare dyr, disse hunde, vi har givet dem forskjellige passende navne, de er et stadigt samtaleemne og gjenstand for adskillige iagttagelser. Vi har en, som vi har døbt «Job». Den er saa underlig forknyt og forskræmt, med lange staaende æseløren, gulhvid af farve, lavbyggetSJETTE KAPITEL.

og langstrakt. Den holder sig for sig selv, tager lange udflugter alene, renoncerer paa alt muligt og har aldrig knurret og vist tænder i sit liv. Saa har vi «Billettøren» med sit inmari f'ule billettørfjæs. Den stod paa kappen ved nedgangen til maskinen og tog imod enhver, som ståk hovedet op af lugen. Saa har vi «Barrabas» og «Pan», der indtil nu har stridt om, hvem der er den sterkeste. Og saa er det «Narrifas», liden og vever, sort med skinnende hvide tænder, som han stadig viser, og med sorte blanke øine. «Ulenka» er blaadroplet, glat,-haaret med spidst hoved og er svært elskværdig. Det er ikke «Sultan», en brun og hvid sterkbygget plug med brune øine og morsk til at slaas. «Ivaifas» er tykuldet, lubben med hvid, tæt uld. Den er lidt hæs i maalet og lider vist af kronisk snue. Saa maa jeg for alt i verden ikke glemme den fornemste af hele hurven, repræsentanten for det smukke kjøn: «Kvik». Brun-brandet, glathaaret, med sort snude og kraftig bygget. Den er svært koket mod de andre hunde, især kavalererne da, og disse viser den ogsaa den fornødne respekt.

I det hele er der tre forskjellige racer repræsenteret blandt vore 33 hunde. Det varede en stund, før alle kom paa det rene med, hvor mange der var, saalænge de stod paa dækket, og dette gav anledning til indgaaelse af væddemaal.

Vi har nu havt den sidste lusesjau, der bestod i, at de fem angrebne maatte fage af sig hver traad, der fandtes paa dem og i lugaret, og kaste ud paa sneen og iføre sig splinter nye klæder. Vi har nu alle faaet vore ekspeditionsklæder af graat vadmel: knæbukser med lægger, paa overkroppen anorak med skindkantet hætte, paa benene komager af kobbeskind. Scott Hansen og jeg har desuden faaet vore ulveskindsklæder ud-44-

leveret, som vi meget godt trænger ved observationerne. Vi har ogsaa begyndt at bruge soveposer nu i begge 4 mands lugarer. De er aldeles storartet at sove i.

Scott Hansen. Johansen.

MAGNETISKE OBSERVATIONER. Af S. Segelcke efter fotografi.

Den 9de oktober. . . . Det bliver et langvarigt arbeide at faa op vindmøllen, da der maa saa mange forberedelser til, omstuvninger og oprydninger.

Isen begynder at blive slem til at skrue nu. Vi driver sydover og vestover. For nogle dage siden havde vi 800 favne til bunden, nu har vi 150 favne.SJETTE KAPITEL.

Igaaraftes maatte alle mand paa dæk, da der var stor bevægelse i isen, og den skruede sig op og sprak, saa vi maatte sætte ud flere isankere, forat ikke flaket med hundene og flaket med observationsteltet skulde stryge sin vei. Paa nattevagten min fra kl. 4—5 skruede isen voldsomt. «Fram» rystede noksaa meget, men gav sig gjorde den ikke. Den blev skruet fra forenden med slig kraft, at en tyk staaltraadline, som var i et af is-ankrene, blev slidt over som sytraad. Jeg var netop kommet bortpaa bakken og saa trossen strammedes, hoppede hurtig ned paa dækket og flk saavidt tag i tampen for at lade linen gaa løs, da den sprang, saa gnisterne føg. Heldigt at den ikke sprang i det øieblik, jeg var lige over den.

Den 10de oktober er Nansens geburtsdag. Der er dog ingen festlig tilstelning; Nansen er ikke bra, han har havt feber i flere dage og er endnu ikke frisk. — Det vil vist ikke blive vanskeligt at faa noget at bestille hver dag udover vinteren. Endnu har vi ikke skaaret ud taugverket, huset seilene, slaaet telt over skuten o. s. v., lempet proviant, syet baadseil og andre seil, — gjort os istand til pludselig at maatte forlade skuten, kort sagt, det er mange ting som skal gjøres foruden de daglige observationer. Vi har vagttørn en time om natten fra kl. 11 om kvelden. Nansen, Sverdrup, Scott Hansen og den fungerende kok deltager ikke i disse vagter. Juell er den egentlige proviantforvalter og kok, men Mogstad og Nordahl er dem, som hidindtil har bestyret kjøkken-departementet hver sin tid. Nu om dagen fungerer jeg som kok, og jeg synes det er sjau nok med kogning og opvartning til 13 mand. Vi koger med paraffinlamper, som har det med at slaa sig vrange. En dag skulde jeg koge salt kjød til middagen, og kjødet var, som vi' pleiede46-

gjøre det, hængt ud i en sæk under isen for at udvandes. Men det var blevet taget for tidlig op og lagt paa dækket, hvor det frøs sammen til en fast masse. Netop da kunde jeg heller ikke faa greie paa lamperne. Nansen maatte assistere mig med primus, og først kl. 6 om kvelden kom maden paa bordet. Men saa slåp jeg rigtignok at stelle kveldsmad, og siden var jeg ikke kok heller.

Det Ilte oktober skruede det noksaa meget; vi maatte tørne op og hive eller slakke paa de fire trosser, vi har fortøiet os i de forskjellige flak med.

Idag er stakkels «Job» vandret heden. Kameraterne har endelig gjort det af med den beskedne, forunderlig skye hund, der aldrig gjorde dyr eller mennesker spor af ondt; men alle de andre for de paa ham og har kværket ham ordentlig, medens vi spiste til middag.

Nansen driver paa med at undersøge vandet i forskjellige dybder og finder en mængde smaadyr. Vi har gjort færdigt et thermometerbur og placeret paa haugen ved «bikjeflaket». Blessing har i de sidste dage været beskjæftiget med at finde frem og ordne alle bøgerne. Han har indrettet et bibliothek i kahytsnedgangen om styrbord. Det er omtrent en 600 bind, vi har.

Den 13de oktober. Isen er slem med os. Ret som det er, skruer den, saa man kunde tro, «Fram» maatte gaa, og i næste øieblik har vi klart vand om skuten. I dagmorges ved 5-tiden skruede det voldsomt. Det største flak i omegnen, «bikjehaugen», revnede i to dele, og fra alle sider klemte flakene sammen. Alle mand maatte ud, et isanker gik i fløiten, iclet det blev begravet under søndermalede blokker af opskruet is. En stund efter at vi saaledes var blokeret, slaknede isen igjen, og vi maatte nu se paa, hvorledes en 5—6 forskjellige flak reiste afgaarde med hylende hunde. En vild klapjagtSJETTE KAPITEL.

afholdtes for at faa disse ombord, og ved hjælp af vor lette lærketræs-pram lykkedes det omsider.

Amundsen og Pettersen holder paa at sætte sammen maskinen igjen; det kunde jo hænde, at vi kunde faa anledning til at kare os nordover, da det ser ud til at isen vil slakne, den er stadig i uro baade nat og dag. Hansen og jeg var ude i observationsteltet og tog en magnetisk observation; paa hjemveien bragede skruingen om os paa alle kanter, — ja selv under benene paa os, medens vi hoppede fra flak til flak. — Saa kom kvelden, og vi sad

ved kortene. Med et hører vi alle hundene begynder at gjø som besat, alle med en gang. En, det var vist Peder, sprang op for at se, hvad der var paafærde. Han kom ned igjen og sagde, at han troede at skimte bjørn bagom et lidet kos ikke langt fra skuten. Alle op i mørket, det var over 20 graders kulde, og vi var noksaa let paaklædt. Peder, Hansen og jeg var de første, der flk bøsser i næven; de hang parate med magasinet fyldt. Saa var det at stille sig op ved rækken og speide udover isstykker og den adspredte, gjøende bikjeflok. Og ganske rigtig: Der sniger sig sikkert en, kanhænde to svære skikkelser parallelt med skuten borte mellem kossene. Og saa skimter vi efter bøsseløbene og klemmer løs, saa godt vi ser, og saa hurtig som vi kan lade. — Et brøl høres, og en skikkelse synker sammen bagom kosset. Mørkt er det, isen skruer og syder, is blir veltet op og sat paa ende, hundene sværmer fra flak til flak, stadig gjøende i en bestemt retning. Fra rækken paa «Fram» kommer lyn paa lyn, skuddene gjenlyder i natten, mændene løber frem og tilbage, de fleste halvt paaklædte. Og saa bærer det paa isen hulter i bulter i mørket, efterat magasinet igjen er fyldt, Med fingeren paa aftrækkeren, følende48-

med foden, speidende frem og til siderne sniger vi os frem og finder omsider en skikkelse; det er bjørnen. Et skud faar den, forat vi kan se, om den er død. — Ja, død som en sild. Tys! Hvad er det? Et ynksomt brøl høres længere ud paa isen. Saa var der dog to alligevel. Er den saaret? Er den langt væk? Kommer den igjen? — Vi faar fat i et taug og en lanterne, der blæste ud, — nærmede os bjørnen, satte rendestik om dens hoved og fik halt den ombord. Det var en unge, altsaa maatte det være binnen, som bar sig derude. Den dræbte havde ikke faaet mere end 2 ä 3 kugler, men det var jo heldigt i mørket. Efterpaa dette flk vi for-tøiningssjau udover kvelden.

Næste dag, søndag den 15de oktober, toges hundene ombord og kobledes paa sine gamle pladser. Det er en til død af dem nu, en liden «Belki». To stykker er forsvundne, om de er kommet bort under skruingen eller bjørnen har taget dem, ved vi ikke. Det er «Ræven» og «Narrifas». Ved undersøgelse viste det sig, at der inat havde været en bjørn til, som forudsat, men ikke nok med det, der viste sig spor ogsaa efter en til desforuden. Nansen, Sverdrup, Blessing, Jacobsen, Bentsen og Mogstad, ja kanhænde flere, drog afgaarde, medens Hansen og jeg saa efter dem med lange øine, der vi stod borte ved observationsteltet og holdt paa at tage det ned og ombord. Jægerne flk se en bjørneunge med afskudt ryg slide sig frem over isen ved hjælp af forkroppen, medens bagkroppen lod til at være lam. Den blev gjort ende paa og draget ombord. Moderen saa de intet til. Det var jo ikke daarligt resultat af skuddene i mørket det, 2 delikate smaabjørne, den ene paa 2 og den anden paa 1 aar.SYVENDE KAPITEL.

MERE BJØRN. - GJÆRPULVERETS MAGT. - JOHANSENS

VEN. - ELEKTRISK LYS. - SKYTTERFEST.

Scott Hansen driver med magnetiske observationer om dagen; anden hver dag observerer vi vor paa-værende plads, saasandt, veiret tillader. Nansen holder paa med at undersøge vandets saltgehalt i forskjellige dybder. Hansen og jeg skulde engang ud paa isen og bestemme inklinationen med det magnetiske instrument, da en skruing nødte os til i hui og hast at pakke sammen og trække os ombord. De daglige meteorologiske observationer bestaar i at undersøge vindens retning og styrke, skydække og skydrift, læse af forskjellige thermo-metre, barometer og barograf, thermograf og hygrometer. Hver fjerde time gjøres dette døgnet rundt. (Senere blev det hver anden time).

Mens jeg en morgen holder paa med disse observationer og var færdig til at gaa ned, hører jeg hundene, som nu, siden vi har havt saa megen skruing, igjen staar paa dækket, begynde at hyle og bære sig. Jeg maatte lægge merke til «Kaifas,» som stod opreist ved rækken og glante ned paa isen, idet den gjøede i et

væk med sit hæse maal. Jeg hældte mig forsigtig ud over rækken og fik se ryggen af en nydelig hvid bjørn lige ved skutesiden. Jeg listede mig bort til kahytvæggen efter geværet, som hang med magasinet fuldt; bjørnen avancerede imidlertid smaabrummende langs skutevæggen og var gjerne kommet ombord til os, havde den ikke

faaet min kugle i bogen. Den brølte, jumpede nogle steg og sank sammen; to kugler til flk den. De andre sad nede og spiste og kom nu styrtende paa dæk, da de hørte skuddene.

En times tid derefter var Hansen og jeg beskjæftiget med observationer paa isflaket et stykke fra skuten. Pludselig opdager vi en diger bjørn komme labbende mod os; men saa flk den se blodet paa isen efter den bjørn, som vi nylig havde flaaet, og rettede nu sine skridt did. Hansen greb revolveren, vor stadige ledsager under disse observationer; imidlertid flk vi øie paa Peder, som stod oppe paa «Fram»s agterdæk med sit Krag-Jørgensens gevær; han lagde til kindet, trykkede af, spændte hanen igjen og sigtede og skjød, men ikke noget skud kom der. Peder bandte fillebørsa, «ho vi'kje brænn,» sagde han; som sedvanlig havde han været for spandabel med vaselin. Endelig brandt bøssen for ham; bjørnen, der imens var kommet ganske nær, udstødte et brøl, reiste sig paa to ben og bøiede hovedet for at bide i saaret, slog med labberne i luften og kastede sig rundt og afgaarde bort gjennem kossene. Hansen för efter med revolveren og gav den to kugler i hovedet, der den laa styrtet. Det viste sig siden, at Peders skud var gaaet tvers igjennem hjertet paa den. — «Det var en god job paa morgenkvisten; det ser ud, som vi skal holde os med ferskt kjød udover.»SYVENDE KAPITEL.

Nansen driver paa at kjøre med hundene. Det gaar udmerket, naar de alle drager en vei, men det var ikke altid, de vilde det. Rasende fort gaar det, især naar de skal mod skuten igjen.

Sverdrup har besluttet at gjøre greier til at fange bjørn i; det er en saks, han spekulerer paa, faldgrube er ogsaa paa tale. «Bare vi ikke faar bikjer istedenfor bjørn,» mener Nansen. De er saa ilde til at slide sig løs. De andre varskuer dog straks, naar nogen af kameraterne er kommet paa isen; de kan nok ikke unde hverandre den fornøielsen. — Temperaturen er nu en 24 å 25 graders kulde. I salonen er mellem 6 og 12 varmegrader. Det bliver noksaa slemt med fugtighed i lugarerne. Vi maa låve os griner til at lægge mellem soveposen og væggen for at bevare den. — Jacobsen har gjort et meget indviklet net med bomuldsvæger og blikbokser, der skal samle op fugtigheden i lugaret.

Juell skulde bage kage en dag, hvilket hænder noksaa ofte. Der brugtes en sort gjærpulver til dette; Juell var vist endda ikke ganske fortrolig med dets gjærende kraft, nok af det, vi kjendte det begyndte at lugte noget mistænkeligt fra byssen. Saa kommer Bentsen i kahytdøren og skriger: «Naa kommer kaka efter mig, gutter!» Juell havde malet oppaa kagen «Fram» med store bogstaver, og Bentsen fortalte, at disse bogstaver kom entrende ud igjennem døren den ene efter den anden. «F'n, r'n og a'n er nu udenfor,» sagde han, «naa er der bare m'n igjen, og den er blevet saa svær, han fylder hele kaka.»

Vi bruger ikke noget varmeapparat i kahytten, en lampe brænder der. Blessing har drevet med at undersøge kulsyregehalten i luften ude og inde. Den 23de oktbr, laa «Fram» løs i klart vand; isen var slaknet, og52-

der havde dannet sig en svær raak nordenfor og söndenfor skuten. Næste dag klemte isen sammen og begyndte at skrue. Et net til at fange smaadyr i vandet med hang ude, det fik vi saavidt reddet; der var da fuldt af smaadyr i det.

Vi har en sort og hvid hund ombord, der ikke paa nogen maade kan fordrage mig; bare den ser eller hører, jeg er paa dæk, gjør og knurrer den uafladelig. Ja, naar jeg gik op til tønden for at læse af thermometre, som vi havde der, og den saa skinnet af lanternen, som

Johansen. Sverdrup.

BJØRNE.IAGT.

Fotografi.

jeg bar paa brystet, mens jeg klatrede i riggen, skjønte hunden, det var mig, om den var langt borte paa isen, og begyndte at gjø og knurre. Den blev vist skræmt, den første gang Hansen og jeg havde paa os vore ulve-

skindsdragter. Hunden havde ikke noget andet navn end «Johansens ven».

Den 25de oktbr, prøvedes vindmøllen, der drev det elektriske lys, for første gang. Det gav et bedre resultat, end nogen havde ventet efter de afholdte prøver paa Akers verksted. Vi spiste middag med straalende ansigter i glimrende elektrisk belysning, og Oscar Dickson,

der havde skjænket anlægget, blev taknemmelig ihukommet og hans skaal drukket i bayer. Helt til den første julen havde vi bayersk øl, bokøl og hushold-ningsøl, da blev det forbi, og vi maatte holde os til en blanding af lime juice, sukker og vand.

Det elektriske lys var os til megen nytte og glæde. Naar vinden blæste en 4—5 meter i sekundet, var den sterk nok til at drive vindmøllen, og vi kaldte den slags vind bestandig for «møllebris».

Den 26de oktober var der stor stas ombord og paa isen. «Fram»s etaarige fødselsdag feiredes paa en værdig maade. Allerede om morgenen begyndte herlighederne med hvedeboller og æblekage til frokost. Hansen, Blessing og jeg gik straks igang med at arrangere en præmieskydning til ære for dagen, og det var ganske høitideligt, da vi samledes paa skydebanen med vore vaaben. 2 flag var reist, hvor skytteren skulde staa, og flaget var oppe paa geburtsdagsbarnet. 5 skud paa 100 meter, anvisning efter de to første skud. Det var netop den sidste dag, vi saa solen, før den forlod os, blodrød og fladtrykt sank den sidste gang for vore blikke for ikke at komme igjen, før aaret er omme. Maanen var ogsaa oppe midt paa dagen, blank og klar. Udfaldet af skydningen var følgende:

lste præmie Jacobsen.

2den — Johansen.

3dje — Scott Hansen.

4de — Sverdrup.

5te — Blessing.

6te — Hendriksen.

7de — Bentsen.

8de præmie Pettersen. 9de — Nansen. 10de — Nordahl. Ilte — Juell. 12te — Mogstad. 13de — Amundsen, der dog ikke skjød, men præmie skulde han have alligevel.

Festkomiteen fandt sammen noget rask til præmier og forfattede en devise til hver. Uddelingen skulde foregaa om kvelden under stor høitidelighed. Hansen havde forarbeidet en smagfuld championsstjerne af birketræ med en stump blonde, som han, gud ved hvorledes, havde faaet tag i. Dette var vor gjæveste præmie og tilfaldt Jacobsen med følgende devise:

Prisen vandt du,
blinken fandt du.
Alle slog du,
stjernen tog du.
Pas nu paa den! Mist den ei!
Lad den ei gaa samme vei
som huen, den du mistede,
uden at du vidste det.

Jacobsen brugte nemlig at gaa med to luer, den ene udenpaa den anden. Saa var det engang, mens han gik paa vagten oppaa kommandobrettet, at vinden tog væk den ene luen hans, uden at han merkede det.

2den præmie, en nathue, fik jeg med følgende devise:

Skytter og professor i samme person. Den gaar ikke den, min kjære Mohn! Skytteren bærer nok prisen hjem, men professoren under nathuen gjem!

Mig kaldte de professor Mohn for min befatning med de meteorologiske observationer. Af andre deviser hidsættes:

4de præmie, en pibe af renhorn, Sverdrup.

«Langrifla» gjorde nok streik idag, iStorstjernen» følger sin egen smag; tiltrods du her denne pibe tag og husk der kommer jo atler en dag.

Sverdrup kaldte geværet sit aldrig andet end «Langrifla.»

5te præmie, et naalehus:

Du kan jo blæse hjerner ud med karabinen din. ved gud! Hvad skal du da med medicin, du kan jo bruge bøssen din. Vor doktor slynger kugler, saa de store huller gjør. Han slynger ogsaa traaden, saa han huller hele gjør. Derfor min ven, laan bøsse af den lille gud, du ved, skyd «hendes» hjerte durch, tag naalehuset her og lap med kyndig haand det hul, som du gjør der.

6te præmie, Hendriksen, 3 cigarer:

«Heika» er i byssa vandret, han sig haver lidt forandret, thi han tænkte mer paa steika, det maa du ei gjøre, «Heika>. Du skal dog faa tre cigarer, lad mig se du dem forsvarer. Naar du røgen ser opslige tænk paa, da du skjød paa skive.

Peder Hendriksen kaldtes ogsaa for «Heika» ombord. Det var hans tur i byssen dengang. Kokken havde en mand til hjælp i byssen en uge ad gangen. 7de præmie, Bentsen, en rul tobak:

Naar du skyder paa blink, da følg' mit vink: Tag dig et skraa og lad saa vorherre raa.

8de præmie, Pettersen, 1 ren horn, som han forresten aldrig fik:

Som svenske vilde han nu ogsaa skyde over, men da han rettet blev, det gik forover, derfor vi gi'r ham dette rensdyrhorn - med paabud om at ta' et rigtigt korn.

9de præmie, Nansen, en dot pudsegarn:

Det gaar jo fram og tebars. En anden gang, gu' bevars! Tag dette pudsegarn hen og brug det paa bøssa, min ven!

10de præmie, Nordahl, en noticebog:

Vor lysets mand vi giver denne bog, ei fordi han feil af blinken tog, men forat han i denne bog kan skrive, at ikke alle skyde kan paa skive.

Ilte præmie, Juell, en klokke:

Musene paa katten engang hang en klokke, vi nu det samme gjør med vores kokke. Naar bjørnen hører «Jule»-klokken lyder, han da sit bjørnehjerte inderligen fryder; thi herregud, han ved, hvor slet du skyder!

Om kvelden samledes vi om en bolle, hvis indhold var «Fram»s punsch: Lime juice, sukker, vand og jord-bærsyltetøi eller multer.

Den 27de oktober tog vi roret op af rorbrønden, hvor det var frosset ganske fast, Som vi holder paa med dette

arbeide, kommer pludselig et skarpt, blaat, straalende klart lys over skuten og isen i nærheden. Det var en ildkugle af usedvanlig størrelse og glans. Den efterlod sig en dobbelt lang stribe af glødende partikler, der varede noksaa længe.

Doktor Blessing driver paa med de maanedlige blodundersøgelser; blodlegemernes mængde har for de flestes vedkommende tiltaget istedenfor aftaget-

Nansen har for første gang med bundskrabe og net hentet op fra havets dyb forunderlige planter og dyr. Der er nok af liv her under isdækket baade af planter og dyr.

Den 31te oktober var kaptein Sverdrups geburtsdag, der naturligvis var en stor festdag. Vi levede høit paa skibets allerbedste ting. Naturkræfterne var ogsaa saa venlige at yde sin tribut med i laget, idet der blæste slig en møllebris, at vi brandt alle de elektriske lamper i salonen; buelampen sendte sine mægtige straaler gjen-

nem skylightet og lyste op halvdækket, hvor hundene laa som i det klareste dagslys. Langt ud over isen lyste det op, formodentlig til stor forundring for dyrene derude. Revolverskydning afholdtes til ære for dagen; der blev Scott Hansen nr. 1.

Mogstad og Blessing har udfordret hinanden til en match paa revolvere, og der er da indgaaet væddemaal i lange baner. Matchen forløb under stor spænding fra publikums side. Den havde det udfald, at Blessing vandt med 25 points, mens Mogstad havde 21. Hurra-raab for seierherren gjenlød paa isen.OTTENDE KAPITEL.

KAPLØB. - LIDT OM HUNDENE. - NORDLYS. - HANSENS

ØL. - SKRUING. - PEDER OVERFALDES AF BJØRN.

Kulden er nu over 30° Celsius. Trods denne temperatur har vi fremdeles intet varmeapparat i salonen. Vi har nu faaet forsyning af undertøi til vinteren; det er uldtøi af engelsk fabrikat og norske bondestrømper. Sverdrup har indført et eksellent skotøi, det er træsko med høie seildugsskafter, flere af os andre har fulgt eksemplet og gjort os saadanne støvler. De er rummelige i foden, saa vi kan have meget i dem; for Hansen og mig, som ofte staar stille i timevis paa isen under de magnetiske observationer, er de aldeles udmerkede.

Søndag den 5te november skulde vi have et kapløb paa isen; der var en slet fin raak, der var frosset til en gild bane, vi havde maalt den op, og Juell havde laget 13 præmier, der bestod i 13 kager. 1ste præmie en stor diger en og 13de præmie et lidet gryn. Men da dagen kom, var banen revnet paa midten, dog ikke værre, end at vi kunde have hoppet over og fortsat paa den anden side. Vi var imidlertid altfor dovne og træge, da det kom til stykket. Præmierne lod vi os

dog ikke snyde for, men fik dem uddelt ved lodkastning, en methode, vi alle var enige om var langt lettere og bedre end alt det andre maset.

Dagen efter var der adskillige aabninger i isen paa grund af den enorme sydvestlige vind, der har blæst en stund; det er slig en vind, vi liker saa godt; thi den bringer os nordover, did vi længter. Vi var da ikke paa mere end 60 meters dybde. Næste dag steg temperaturen pludselig helt til -r- 6°, og barometret sank uafladelig helt til 734,4 mm., da temperaturen igjen sank.

Hundene har nu igjen kværket en kamerat. Dennegang var det «Ulabrand», som maatte bide i græsset. Den var kværket i svangen og suget blodet af paa samme maade som salig «Job». Der er to til, som de øvrige bæster har nag til, det er en broder til «Job» og og en anden liden hvid en. Men naar de ikke taaler friheden, saa faar de taale lænken, og derfor er de koblet ombord igjen.

Vi er nu paa 77° 43' n. br. og 138° ø. 1. Det er altsaa gaaet sydover og østover med os, men vi kan vel ikke vente at drive direkte mod nord med en gang heller.

Der spekuleres paa, hvorledes vi skulde kunne benytte den urensede paraffin, som vi ikke kunde bruge til fyring. Endnu er der ikke blevet noget af det. Til de lamper, vi bruger til at koge mad med, gaar der en masse rundvævede store væger, og vi er ræd for, at vort forraad deraf skal slippe op. Sverdrup, som kan alting, er gaaet igang med at låve vævstol. — Det er ikke godt at finde sne, som er fri for salt; selv oppe i tønden rækker «jordfoket», som vi kalder det, naar vinden hvirvler op sneen.60

Isen er sprukket omkring «Fram», og det skruer temmelig kraftig. Det er nogen ordentlige kraftøvelser, der foregaar for vore øine, naar flakene tørner mod hinanden og males sønder til skrugarer eller kos.

Vi har begyndt at fabrikere seildugssæler til hundene, saa vi kan have dem færdige til at kjøre med naarsomhelst. De er rigtig nogle rare dyr, de hundene. Nu har de lagt sig om «Sultan» alle de øvrige. Det ser ud, som der er overgaaet denne en dom, afsagt af samtlige andre. Og denne dom lyder paa døden. Aldrig saa snart ser de sit snit til det, før hele flokken med «Pan» som anfører styrter sig over den dødsdømte for at kværke ham. Paa den maade er det gaaet for sig med «Ulabrand» og «Job». Og den dødsdømte hund skjønner det saa inderlig godt; den er modfalden, slukøret og ræd lister den sig hen for sig selv. Nu er det «Barrabas», «Sultan» og en liden hvid en, som er dødsdømte. Vi tør ikke slippe dem paa isen sammen med de øvrige om dagen, men holder dem stadig ombord.

Den 15de novbr. Naar her er møllebris og elektri-citetsverket i fuld virksomhed, skulde man tro, man var i en fabrik eller noget sligt, idet vi dukker ned gjennem halvdækket og ned i rummet til snedkerverk-stedet og meget andet rart og hører denne susen af maskineri og remskiver.

Denne illusion brister dog, saasnart vi kommer udenfor døren og op paa. dækket, hvor vinden gjør, at kulden føles dobbelt saa streng og trænger gjennem marv og ben, medens øiet i mørket skimter de uendelige ismarker, hvor vort lille samfund repræsenterer det synlige liv.

Nordlyset er undertiden slig, at hele himlen staar i brand. Fra zenith breder det sig ud i fyr og flamme;SYVENDE KAPITEL.

kronen med sine ildtunger strækker sig nedover og mødes med draperier og baand, vifteformige straaler tændes pludselig og gaar over til bløde, svaiende vimpler, skiftende i regnbuens farver, medens nederst ved horizonten nordlystaagen strækker sig med et mystisk skjær. Vi blev saa vant til nordlys, naar det var klart, at vi næsten ikke brød os om det, uden at det var særskilt vakkert.

Det er tungvindt alting i mørke og kulde. Skal vi gjøre en ting, aldrig saa liden, maa vi drage med os lys og have en hel del klæder paa os; derfor skaffer smaatteri os meget arbeide, saa vi har stadig noget at sysle med.

Scott Hansen med sine magnetiske observationer viste en enestaaende ihærdighed og taalmodighed i det vanskelige arbeide. Time efter time kunde han staa paa isen med sine instrumenter i kulde og mørke og observere magnetnaalens svingninger og udslag, og med lupe læse af de fine gradinddelinger, medens han holdt pusten, forat ikke kulden skulde ise til alt for ham. Merkeligt var det, at han ikke forfrøs baade hænder og ben mere end han gjorde.

Den første vinteren var jeg ham behjælpelig med de magnetiske observationer, da han maatte holde til paa bare isen, det kunde ikke nytte at sætte op noget telt for skruingernes skyld. Siden byggede vi en snehytte, og der var det gildt. Første vinteren drog vi derfor med vore kasser og stativer bortover i mørket. Naar vi havde staaet stille en stund, tog vi os en liden springmarsch, gik paa hænderne, slog kolbøtter eller dansede «kjærringa med staven». Værst var det med hænderne, som man maatte blotte af og til. Godt smagte det saa at komme ombord og ned i «Fram»s lune salon og faa en varm kop the i livet.62-

Den 17de november var vi paa 78° 27' n. br. og 139° ø. 1. Det er altsaa gaaet pent nordover nu.

Bentsen kom en dag og spurgte Amundsen, om han ikke havde hørt, at der paa de Nysibiriske Øer

Johansen. Scott Hansen.

STEDSBESTEMMELSE. Fotografi.

boede en svoger af Blessing, som drev handel og var et slags guvernør for flere tusend polakker, der var forviste did. Ret som det er falder talen paa, at vi bør tage os en tur til Blessings svoger; det er jo ikke saa forfærdelig langt væk endda.

En søndag aften, mens vi sad i en gemytlig mariage, Hansen, Blessing, Sverdrup og jeg, finder de to første paa, at det skulde smage fortræffelig at faa en slurk øl. De har det nemlig slig de to, at de gjemmer bort øllet, som tilkommer dem ved middagen, ellerSYVENDE KAPITEL.

ialfald endel deraf. En eller anden skøier, formodentlig Bentsen, fandt, at der kunde «gjøres noget ud af» denne samlermani, og blandede, uden at nogen vidste det, paa en af flaskerne kaffe og vand sammen med øllet. Under stor høitidelighed skulde vi da til at forlyste os med kosteligt bokøl. Kapteinen blev budt og jeg blev budt, men ingen vilde drikke først, det var ligesom vi anede noget. — Hansens ansigt og lader glemmer jeg ikke saa let, da han tog sig en slurk, og heller ikke Blessings, da han skulde smage for at bestemme stoffet.

En brølende lattersalve overdøvede de tos mindre kjærlige udgydelser mod gjerningsmanden.

De bestræbte sig meget for at finde den skyldige, men uden resultat, hvad der forøgede moroen. I det hele gjorde vi et stort numer ud af dette. Dagens brændende spørgsmaal var at opdage kaffeblanderen ombord. Han blev dog aldrig opdaget.

Den 21de november tog vi et lodskud, og bunden fandtes paa ikke fuldt 100 meter. Nansen har drevet med at fotografere ved elektrisk lys og magnesiumlys.

Efter hvert maaltid flk vi tag i piberne vore og tyede ud i kabyssen, der var vort røgeværelse; thi i den første tid fik vi ikke lov til at røge i salonen. Det var at staa som stuet sild i en tønde, dampe saa vi næsten ikke kunde se hverandre, og saa høre paa historier og skrøner. Bentsen og Sverdrup var de bedste til at fortælle. Og alt imens brugte kokken sig, som rimeligt var, for han ikke flk plads til at vaske op.

Hundene, som ikke havde det just allerbedst uden noget tag over hovedet, har vi nu laget huse til rundt skylightet med høvelflis i. Saa bliver de sluppet løs hver morgen og motioneret om formiddagen og passet64-

af en, en uge ad gangen. — Det er dog ikke med stor lyst, de forlader sine reder, skjønt disse ikke kan kaldes altfor varme.

Den 23de november var der ring om maanen med 2 bimaaner. Temperaturen h- 30°. En ting var det slemt med; det var blevet saa ilde med fugtighed i lu-garerne, at vi havde vor største møie med at bjerge soveposerne vore mod at ødelægges. I begge 4 mands lugarer syede vi dække af seildug over køierne og smurte dem ind med talg, saa vandet trilled af dem ned i en beholder.

Den 25de november var vi paa 78° 38' n. br. Det ser bra ud med driften nu.

For at kontrollere vore 4 kronometres gang observerer vi af og til tiden, naar Jupiters drabanter passerer denne; vi har en udmerket astronomisk kikkert, og i klart veir faar vi brilliante observationer.

Den 29de november. «Nu har hundene igjen taget en kamerat, det var «Ræven» dennegang.»

Naar vi klipper haaret vort, bruger vi maskin; endel af os har nu klippet det indtil 3 mm. Det er ikke stort i kulden, men vi maa saa gaa med vore katte-skindsluer alligevel. Hansen klippede os ganske snaue med

undtagelse af en plet i nakken, hvor der, før man blev opmerksom paa det, blev staaende igjen en liden dot i lighed med kinesernes pisk, til stor munterhed for de andre med langt haar.

Fredag den 8de december. Idag mens vi sad og døsede efter middagen kl. 21/«, hører vi pludselig et sterkt dumpt fald paa dækket, ledsaget af flere mindre fald og en hel del rammel, der hørtes som om hele riggen skulde komme i dækket. Alle mand paa dækket i en fart. Det var isen, der var i oprør akkurat

som en sint mand, der ikke kan styre sig. Idagmorges var der skruet op paa begge sider af agterenden ismasser, der laa i hver sin dynge. Pludselig, uden forudgaaende lyd, har saa disse isdynger, idet ismassen seg fra skuten, ramlet imocl agterenden ovenfra og nedad. Det var en ordentlig klap, men «Fram» taalte den; vi er af den mening, at ikke nogen anden skute vilde have staaet den skruingen, vi til dato har havt. Isen brister i bitevis, der som regel tvinges under skuten, saa den slaar isen under sig og stiger tilveirs. Det holdt paa at skrue en tid udover eftermiddagen. Ved sekstiden begyndte det igjen med et ordentligt rammel og leven. Vi sad og spiste tilkvelds, og mens nogle var oppe og saa paa spektaklet, maatte de andre skrige høit til hverandre for at blive hørt. Nansen, som ikke har glemt den mindste ting i den glimrende udrustning af ekspeditionen, huskede nok ogsaa paa en fonograf, men det blev ikke noget af at faa den med ved afreisen alligevel. — Det skulde været interessant at kunne bringe med hjem lyd fra den i almindelighed °aa tause isørken, naar den ligesom vaandede sig i raseri over, at mennesker med skib vovede at trænge sig ind for at afsløre dens hemmeligheder.

«Fram» blev skruet 4° over paa bagbord side.

Blessing og Nordahl har tabt i kortspil hele næste maaneds hvedeboller og kagelunser. Stakkars folk, de maa nøie sig med det haarde rugbrød.

Den 10de december udkom for første gang vor avis «Framsjaa».

Den er spædbarnet nu, det spørges, om vi kan greie at amme den op i isen. Den begyndte ialfald godt, behandler alt muligt; Blessing er ansvarshavende redaktør.

Den 13de december. En begivenhedsrig dag i vort stille liv i isen. Igaaraftes begyndte pludselig alle bikjerne at holde et frygteligt leven. Vi sprang op og saa, at de alle var ude af sine huse og sad oppe paa rækken, de som var nær ved den; alle var de bundne, og alle gjøede de i en og samme retning. Vi kunde naturligvis intet se i mørket; Mogstad og jeg troede dog at høre skrig derude i kossene som af ræv. Bikjerne blev ikke roligere udover natten heller. Det var ligesom de ikke turde lægge sig til ro. Hver vagtmand havde det samme at berette om deres urolighed, især de hunde, som havde sine huse ved foden af halvdækket paa styrbord side lige ved lænselemmen, der stod aaben til passage ud og ind paa isen. De tre af hundene, som stod nærmest lemmen, blev væk i løbet af .aftenen; vi troede, det var derfor de andre bar sig, at de tre havde slidt sig og kommet paa isen. Dette pleiede de nemlig at gjøre. — Næste dag skulde Hendriksen og Mogstad efter is til byssen et stykke væk fra skuten; de havde ingen vaaben med sig. Kommen bortover isen, skimter de i mørket en bjørn, som kommer mod dem under stadigt slagsmaal med bikjerne. Bjørnen stævnede lige paa dem, og det gjaldt at naa ombord, før den fik kloen i dem. Det lykkedes saavidt for Mogstads vedkommende, der var bedre kjendt i mørket, fordi han før om dagen havde passet hundene mellem kossene der; men Peder havde det nær gaaet galt med, da han ikke var saa let tilbens med sine digre, tunge seildugs-støvler. Da han havde sprunget et stykke, og han troede, at bjørnen ikke var efter ham, vendte han sig rundt og lyste med den lille lanternen, han havde i haanden; men før han vidste ordet af det, var bjørnen lige paa ham og hug ham i siden. Peder satte i et

vældigt brøl med bjørnemaalet sit og troede, han aldrig skulde se lyset mere; han klappede dog hurtig som tanken lygten i hovedet paa bæstet, der slåp taget og satte sig yderlig forbauset paa sin bag og stirrede paa Peder, der tog

tilbens. Bjørnen tog sats igjen for at gjøre det af med ham, som lempede lanternen efter den, idet han sprang. Nu kom den frelsende engel i form af en hund, der afledede bjørnens opmerksomhed, og Peder slåp denne gang af dens klør. Bilejerne, som hele tiden havde ledsaget legen med sin rasende gjøen, var nu rundt den, lette og rappe, men dog ikke hurtigere end bjørnen, der som et lyn rendte mod skuten, hvorfra der nu knaldede skud i mørket. Det var Mog-stad, der nu var kommet ombord og havde faaet fat i Hansens karabin, der hang paa hyttevæggen. Peder kom sig ogsaa ombord nu, forpustet, men ikke saaret. Kuglen traf ikke i mørket, heller ikke et skud til, saa gik mekanismen i uorden. Peder ramler nedover kahytstrappen med sine tunge træsko, skrigende: «Bjørnen høg meg i sia, patrona! patrona! skyd 'n, skyd 'n!» Hansen, Jacobsen og Nansen griber bøsser og tørner ud. Men nu vilde ulykken, at bøsserne ikke var ganske færdige til brug, der stod dotter baade for og bag; i mørket var det ikke godt at greie dette i en fart. Der stod de, mens bjørnen lige ved skutesiden netop havde slaaet en hund under sig. Imidlertid laa Peder og rotede i kommodeskuflen sin og raabte paa patroner. Blessing og jeg var nu ogsaa kommet paa dækket; jeg havde mit gevær i fuld orden, og Jacobsen, som fløi og ledte efter en hvalroslændse for at stikke den med, raabte: «Skyd, skyd, der er den lige der, han dræper bikjerne.» Jeg skimtede noget nedpaa isen og sendte den hurtig efter hverandre tre skud, saa vi kunde høre68-

blodet sildrede paa isen. «Gi' den et te,» sagde Jacobsen, og jeg gjorde saa. Den strakte sig i dødskampen og flk endnu en kugle til af Nansen, som nu havde faaet sit gevær klart. Ved mit første skud sprat op en hund under bjørnen, let som en fjær, uskadt og glad.

Nu saa vi, at koblerne til de tre hunde var istykker, bjørnen havde simpelthen gaaet ind lænselemmen, taget hundene og revet dem ud af koblerne med sig ud paa isen. Ved at lede blandt kossene fandt vi ogsaa de to hunde, det var «Johansens ven» og bror til «Suggen», to af de bedste hundene. Nu kunde jeg da nærme mig «min ven», uden at den skulde tage imod mig med knurren; stakkars dyr der det laa med opreven rygrad og ganske fladtrykt. Jeg syntes, det var en stor tilfredsstillelse at have hevnet dens død ved at have dræbt dens morder. — Den anden hund var bidt tvers over snuten, og den var det formodentlig, der havde skreget som en ræv. Vi kunde se, at bjørnen havde ligget over den, mens den spiste paa den anden.

Det var godt, det gik, som det gik med Peder, nu kunde vi betragte sagen fra den komiske side med al dens forstyrrelse og leven. Bjørnen var ikke voksen engang, — men grei nok for det. Men har vi tabt hunde idag, saa har vi ogsaa faaet hunde igjen, idet «Kvik» den 13de nedkom med 13 unger, en til hver af os 13 ombord. Det meget omtalte 13-tal viste sig flere gange som et lykketal i ekspeditionen.

Fem af hvalpene dræbte vi, da «Kvik» ikke kunde greie dem alle i kulden.NIENDE KAPITEL.

DYBLODNING. - BJØRNEN OG SAKSEN. - JUL OG NYTAAR.

- DRIFTEN. - SUNDHEDSTILSTANDEN. - HVALROS.

i spekulerer paa, om vi ikke skulde være i nærheden af land. Bjørnen vanker her, en ræv har vi seet, vi tror dette kan tyde paa land, — men vi kan jo ikke se nogen ting.

Jeg gaar i skole hos Scott Hansen om dagen nu; med sin sedvanlige taalmodighed og elskværdighed underviser han mig i de forskjellige observationer. Vi er nu paa 79° 13' n. br. Det er en drift af 4' nordover paa omtrent en uge.

En dag kom Peder ned og sagde: «Det var vist en bjørn.» Bøsser og patroner blev revet ned, og alle mand paa dæk; bikjerne gjøede og rendte rundt som besatte i maaneskinnet. Endel af os satte afgaarde i spring-marsch udover der, hvor den skulde være seet. Vi saa den dog ikke, men fandt slagene efter en svær rug, der vistnok havde havt hastverk med at komme bort fra skuten.

Men saa mente Sverdrup paa, at nu skulde bjørnesaksen op, det var sikkert. Som sagt, saa gjort, og nu70-

hænger den der mellem to støtter et stykke fra skuten, saa vi kan skimte den i maaneskinnet. Den hænger saa høit, at hundene ikke kan komme i den, men vel bjørnen.

«Den 21de december, vor korteste dag. Idag har vi loddet den hele dag uden at naa bunden. 1000 favne var ude, vandets temperatur paa 800 favne var -j- 0.5°. Det var 10 stykker af os, der holdt paa baade formiddag og eftermiddag med at hale op linen med det 50 kilos lod. Vi trampede efter hverandre med linen paa skulderen et stykke bortover isen og saa tilbage til hullet igjen. Det var god motion, og morsomt var det at traske der i belysning af smidjeessen ombord, hvor Pettersen holdt paa med at reparere vindmøllen.

Hundene lever godt. Det er ligesom blevet en bedre forstaaelse mellem dem nu, siden de truedes med død og undergang af den fælles fiende bjørnen. «Billettøren» er sig selv lig. Den stjæler tørfisk og drager sammen bort i kossene, og did tager den afsted, straks den slipper løs om morgenen, og lader sig ikke se uden ved maaltiderne. «Kaifas» har lagt sig til en rangle paa halen af isklumper, der rangler som en klapperslange. «Kvik» flyr fra ungerne sine for at lufte sig paa isen. «Barnet» er som sedvanligt færdig og hilser med labben, straks vi kommer nær den. «Menneskeæderen» er lidt morsk, men ikke videre farlig. «Pan» er konge fremdeles med hensyn til styrke, medens det i virkeligheden er «Suggen», der fører kommandoen. «Barrabas» er «Kviks» kavaler og yderst forhadt af de andre. «Bjelki» er var for bjørn og stirrer paa en med sine store, sorte, melankolske øine.»

Den 22de december. Inat kl. 4 var bjørnen ved skuten. Jacobsen saa den paa bagbord side forud. Han

sendte den et skud, men traf ikke i maaneskinnet paa den lange afstand. Hendriksen, Mogstad, Bentsen og

HUNDEN «BJELKI». Af S. Segelcke efter fotografi.

Sverdrup kom nu paa dæk; imidlertid havde bjørnen nærmet sig saksen, som stod paa styrbord side, den gjorde en tur forenom skuten og skulde se paa de greierne

derborte. Tre gange reiste den sig paa to ben og saa forsigtig efter, hvorledes det hang sammen med affærerne. Den lagde forsigtig labberne en paa hver side af saksen udenfor paa begge stolperne, snusede paa spækbiten i midten og saa sig om til begge sider. Saa slåp den sig forsigtig ned og gik langs staaltraadlinen, hvormed apparatet var bundet fast til et lidet iskos, gik snusende rundt dette for at se, om det var ordentlig gjort f'ast, og luntede saa afgaarde uden at bry sig om hele stasen. «Den fyren havde folkevet,» sagde Sverdrup siden, «og jeg skal forbande mig paa, at en samojed ikke havde skjønnet et spor af det, men var blevet siddende i glæksa.»

Da bjørnen kom nærmere skuten, blev den skudt; en kugle gjennem bogen gjorde det af med den. Jacobsen og Peder blev aldrig enige om, hvis kugle dette var. Bjørnen var ikke meget stor, men noksaa fed, og saa havde den spist en god portion af «London News», som den havde fundet ved skutesiden.

Saa holdt da den første jul sit indtog hos os, og den gamle hilsen «Glædelig jul» lyder i «Fram»s salon. Nu vandrer ordet ogsaa derhjemme fra mand til mand i hytter og hus. Vi holder jul for os selv vi, — frie som vi er her oppe i vort eget rige. Her støder vi ikke an mod nogen øvrighed eller love; vi har ikke andre end de, vi giver os selv. Og vort lille samfund trives vel heroppe. — Og dog, hvor gjerne vilde vi ikke være med derhjemme en liden stund! Tanker kommer jo af og til som en varm strøm, tinende op al isen, der skiller os fra syden, og da blir det lyst og varmt heroppe i mørket og kulden.

Vi sad bænket omkring julekveldsbordet i vore islandske uldskjorter eller anoraker, — pludselig stod der

en fin, civil mand blandt os med snip og manchetter, hvidt slips og fine klær; det var Hansen, som havde klædt sig om i sit lugar, og nu stod han der og hilste os fra Norge og trykkede vor haand. Fra kapteinens lugar kom

ogsaa en civil mand; rolig som sedvanlig satte han sig ned paa sin plads, stille og elskværdig. Det var som et pust fra civilisationen.

Efter festmaaltidet hentede Nansen to kasser fra sit lugar. Deri var presenter til alle mand; det var fra Scott Hansens mor og hans forlovede. Det var med barnlig glæde, vi tog imod vore ting: knive, piber, cigaretter etc. Jeg flk en skydeskive med tilhørende pile, og jeg tror, giverinden vilde have været fornøiet, om hun havde seet den iver, hvormed vi drev sporten og spillede af hverandre cigaretter og honningkage mangen en kveld til langt paa nat.

Bagverk, som Juell havde al ære af, konfekt og frugt kom paa bordet, en toddy flk vi ogsaa. Orglet var i ustand, Mogstad havde ikke faaet frem felen sin endda, saa maatte jeg til med trækspillet. Og saa sang vi, og Nansen deklamerede. En gang iblandt saa vi op paa dæk, og da merked vi, at vi var alene; det vidunderlige maaneskin ledede vort syn udover ismarkerne, der stænger os fra civilisationen. Det er koldt ogsaa, 38 graders kulde.

Julaften var vi paa 79° li' n. br. «Framsjaa» var meget righoldigt, bladet har faaet en kunsttegner til medarbeider, der har leveret en del ypperlige tegninger af «Nansengutta i fredstid» og «Nansengutta i krigstid». I fredstid gaar vi væbnede med bøsse, revolver og lange knive, naar ingen fare er paafærde. I krigstid, naar bjørnen er efter os, har vi ikke andet end en lygt og svære trætøfler paa benene.74-

Mellem jul og nytaar gik livet sin vante gang. Endel af os klager over, at de ikke faar sove om natten; de ligger vaagne stundevis hele natten igjennem. Jeg for min del kan ikke klage. Blessing har begyndt at holde statistik over søvnen ombord.

«Det lakker med det gamle aar. Endnu er vi ikke kommet langt nordover, siden vi kom fast i isen. Det er nok vinden, der har mest at sige med hensyn til driften vor. Er den nord, saa driver vi sydover, og er den syd, saa driver vi nordover. Idag startede vi for første gang en kamin i salonen, det var en god ting, men vi har nok ikke raad til at lægge stort i den.»

Nytaarsaften oprandt mørk og overskyet, men det klarnede af udover dagen, og da det gamle aar tog farvel, var hele himlen i brand af nordlys. Vi var da paa 79° 6' n. br. Temperaturen -5- 36°. Aftenen forløb med moro og leven; «Framsjaa» indeholdt bl. a. telegrammer fra Norge om de merkeligste politiske omveltninger. «Hutetu», vor tegner, leverede en pastel: Det er en kvindeskikkelse, der sidder paa maanens horn; mens nordlyset flammer i baand og spiraler, ser hun forundret paa «Fram», der ligger nede i isen. Nansen holdt ved aarsskiftet tale for vort samliv i kommende aar og takkede for det gamle.

Den 1ste januar 1894. «Velkommen du nye aar! Gid du maa blive et godt aar for os, at vi kan nærme os vort maal i din tid. Kold kommer du, — med 38 graders kulde, — men saa kommer du ogsaa med lyset; du har gjort din indtrædelse hos os med himlen tændt i brand af nordlys. Men det andet store lys kommer du ogsaa med, det kan vi se fra dag til dag mod horizonten i syd. Kanske du ogsaa kommer med mere lys i vor viden, — naar du faar levet en stund, — ja du

ved det vel selv? Eller kanske det er mørket, du skaffer os for alvor? Ja, enten det nu er lyset eller mørket, du kommer med, saa er det bedst, at du beholder, hvad du ved, for dig selv.»

Dagen begynder at vise sig større og større, efterhvert som det lider udover nu. Naar solen kommer, skal vi holde stor solfest, — det bliver et slags gudstjeneste det og. Der holdtes aldrig andagt ombord; dette var overladt til hver enkelt.

Med hensyn til livet ombord, maa det siges, at der i det store og hele taget var et godt forhold. Naturligvis var det uundgaaeligt, at der blev rivninger. Det stadige samliv i det trange rum nat og dag i ensformigheden førte det med sig, at man let kom i harnisk over noget; der skulde ikke saa meget til. Polarnatten øvede vel sin indflydelse paa gemytterne. Jeg tror dog, vi alle 13 er enige i, at forholdet var godt.

I januar maaned havde vi mest fremherskende sydlig vind, og vi drev derfor ogsaa godt nordover. Nu da det saa klart viste sig, at det var vinden, vi var afhængige af, var det enhvers høieste ønske at faa sydlige vinde, saa vi stadig kom længere og længere nordover. Aldrig straalede ansigterne som naar der blæste en kustorm fra SO, og ofte drøftedes spørgsmaalet om at naa til selve polen, — naar vi muligens kan naa den, om vi kan naa den med skute eller slæder, om vi kanske kommer til at forlade «Fram» o. lign. Karter tages frem, de tidligere ekspeditioners historie læses og diskuteres. Vi kjender det saa godt igjen, men vi ved ogsaa, at vi har det saa meget bedre end nogen arktisk ekspedition før os. Der er gaaet tilspilde mangt et menneskeliv i den arktiske forsknings tjeneste, og dyre-kjøbte er de erfaringer, Nansen har bygget paa, naar76-

han har planlagt og rustet ud en ekspedition, der viser sig alle andre saa aldeles overlegen. Her sidder vi ombord i vort ypperlige fartøi med alle de bekvemmeligheder, man kan forlange, mad saa meget vi vil have, behøver hverken at sulte eller fryse. Polarnattens rædsler kjender vi ikke til; trygt sidder vi i vor stolte skute og lader isen derude dundre og brage. Ingen sygdom kjender vi til, og skjørbug, polarfarernes skræk og værste fiende, frygter vi ikke; thi vor proviant er vel valgt og nøie udstuderet.

Den 6te januar var vi paa 78° 57' n. br.; to dage senere paa 79° 6' og drev villig nordover i de næste dage. Vi har mere end 40 graders kulde nu, kviksølvet fryser, og vi maa bruge spiritusthermometre og andre vædsker. Allerede den 14de januar passiarede vi om, hvorledes det skulde være at foretage en slædeekspedition, naar vi kom længere mod nord, til polen og derfra til Franz Josefs Land, mens «Fram» skulde søge at komme løs og stime did for at træffe slædemændene, der ikke skulde være mere end 3, men have alle hundene med sig.

Scott Hansen har sat igang observationer med pendelapparat; han driver med det om natten, da alt maa være urørlig stille. Isens tykkelse paa fladt flak ved siden af os er 47« fod, forud paa fladt flak er den 51/* fod. Hvor tyk den kan blive, naar skruingen klemmer det ene flak under det andet, er ikke godt at vide.

For at beskytte vore næser mod kulden har vi gjort os masker af flonel; de er ypperlige; det viser sig ogsaa at være godt at tage af sig skjegget under næsen, da der ellers danner sig en hel liden isbræ.

Den 22de januar dannede der sig en stor raak ikke saa langt væk i nordvestlig retning. Vi opnaaede saa-

ledes det sjeldne syn at se maanen speile sig i vandets overflade, akkurat som hjemme. Næste dag var raaken tilfrosset med et tyndt islag. Ud paa formiddagen hørtes en af hundene at holde sligt leven derborte; vi troede naturligvis, det var en bjørn, thi hundens maade at gjø paa var slig. Det gaar godt an at skjelne mellem, enten gjøingen hidrører fra indbyrdes stridigheder, eller det er mod udvortes fiender. Nansen og Sverdrup var

ISKOS. Fotografi.

gaaet bortover der, da Nordahl og jeg ruslede did ogsaa for at maale vandets temperatur og tage en prøve til bestemmelse af saltgehalteri. Som jeg laa paa maven paa isen med lygten og læste af thermometret, hører jeg en prustende lyd og raslen af vand og is. Vi troede straks, det var en bjørn, og kunde ikke skjønne, at det kunde være noget andet det store dyret derborte i raaken. Bøssen blev gjort klar, og vi sprat op paa et lidet kos for at tage imod dyret og raabte til skuten, at her78-

var vist en bjørn. Vi hører Nansen skrige tilbage, at det var en hvalros, og vi maatte ikke skyde; de var ombord efter harpun og line for at tage den.

Da vi kom til skuten, fik vi høre, at Nansen og Sverdrup havde seet en hvalros ligge paa isen, da de kom bortover til «Kaifas», som stod og gjøede. Den gik i raaken, og væk var den. De forsøgte nu at finde den igjen, men uden resultat.

Det gav anledning til mange betragtninger, — at træffe en hvalros her midt i vilde drivisen med tusinder af meter

til havbunden, hvor den søger sin føde. Der maatte være land i nærheden; vi troede her var en banke, og loddede med en 2 å 300 meter uden at træffe bund. Den hvalrossen bliver foreløbig en gaade.

«Fram» ligger ganske malerisk til, naar man staar paa isen og ser paa den. Den ligger lidt koket paa siden og lader iskossene kjærtegne sit kraftige skrog, mens masterne majestætisk peger mod skyen, og riggen staar der lubben og tyk af rim. Vindmøllen gaar og sviver af og til og viser, at der er liv midt i ensomheden.TIENDE KAPITEL.

OMVELTNING I ISEN. - PRØVING AF HUNDE OG SLÆDER.

- SOL IGJEN. - SKITUR I 51 GRADER. - SOLFORMØRKELSE. - BJØRNEJAGT UDEN RESULTAT. - VAAR.

Vi har begyndt at tage lange spadserture bortover nu, og vi lurer paa, om der ikke skulde findes land nordenfor os. Baade den ene og den anden kommer ned fra riggen og tror, de har skimtet land. Naar lyset kommer, faar vi se.

Den 27de januar om kvelden var der en voldsom omveltning i isen. Vi slåp dog godt fra det; borte i raaken, 200 meter i nord, huserede det svært. Men endda det var langt væk, og skuten ligger som i en skruestikke, kommer der ordentlige chok engang iblandt, ligesom isen skulde være i bølgebevægelse. Og det er ikke varsomme bølger i is," hvis flak er 6 fod tykke og paa mange steder er skruet sammen til det tredobbelte og mere til kanske.

Hansen og jeg maatte ud og redde vindmaaleren og thermometrene, som laa paa flaket ved siden; isen sprak nemlig paa bagbord side en 30 meter borte. Næste dag var vi ude og saa paa ødelæggelsens veder-80-

SELV-ANDEN PAA 86° 14'.

styggelighed. Det var et imponerende skue at se, hvilke kræfter der her havde været i virksomhed. Isen var søndermalet og opstablet i blokke og smaastykker op til 19 fods høide. Et eneste isflak af form som en bautasten saa vi et sted var reist paa ende og ragede en 12 fod op i veiret, mens det ikke var bredere end 2—3 fod. «Fram» ligger nu som i en dal omgivet af skrugarer paa alle kanter og mest agterud. Imellem skrugarene, som væsentlig gaar i vest—østlig retning, er saa den vældige is sprukket og gaaet i smadder og rørt lidt paa, — saa at omgivelserne vore nu er ganske nye.

I slutten af januar maaned var det saa lyst, at vi kunde se at læse en avis midt paa dagen, men noget land saa vi dog ikke. Den 1ste februar antog vi, at vi havde passeret eller holdt paa at passere 80-graden; vi kunde nemlig ikke faa nogen observation paa grund af overskyet veir, men vi havde havt en prægtig vind, og derfor holdt vi en mindre fest. Det gjælder om at faa saa mange feste som muligt og fremfor alt ikke slaa nogen sammen; næste dag observeredes vor paaværende bredde til 80° 9' og ca. 132° 1. o. f. Gr, — en drift af 19 minuter paa 3 dage.

I hele februar maaned gik det ikke rart med driften. Den 9de passerede vi desværre 80-graden paa retur; det gik frem og tilbage, saaledes at vi i begyndelsen af mars maaned var paa 79° 53' n. br. og 134° 57' ø. 1.

Paa denne tid var der travel virksomhed ombord med sammensurring af slæder og istandsætning af ski. Kjøring med hundene foretoges, vi lærte os til at styre dem med en slig svøbe, som eskimoerne bruger, med kort skaft og meget lang snert; man vilde nu kunneSYVENDE KAPITEL.

81

seet os udenfor skutesiden drive paa med at øve os i at træffe de hermetiske blikbokser, Juell havde kastet der.

Det lykkedes os dog ikke at opnaa tilstrækkelig færdighed heri, saaledes at vi kunde styre hundene. Vi maatte kjøre med dem paa den maade, de var vant til, nemlig lade en mand gaa foran dem og vise veien. Paa slet is trak et spand paa 4 gode 2 mand paa slæden. Vi anstillede ogsaa prøver paa, hvilke slæder var de letteste i haardt og løst føre. Nansen og Sverdrup havde sine erfaringer fra Grønlandsfærden, som de byggede videre paa. Vi prøvede forskjellige slags meier og forskjellige beslag. Runde meier og indlullede og flade meier, beslag af aluminium, nysølv og staal. Det var meget vigtigt at komme paa det rene med, hvad var bedst.

«Billettøren» stakkar afgik ved en rolig død. Den døde en virkelig sottedød, den havde skrantet i det sidste, det var vist klimatet, der var den for barskt. Den maatte forlade dette liv og sin yndlingsbeskjæfti-gelse: at samle sammen frossen tørfisk bort mellem iskossene. Der blev udsat en prisopgave af «Framsjaa» for den bedste gravskrift over «Job» og «Billettøren». Det var nok Juell, som vandt den.

Salonen er omdannet til verksted for alleslags arbeider. Paa dækket ligger slæder, der skal sammensurres, og ski, der skal sættes bindinger i, nogle reparerer komager, andre holder sig til træskoene. Fra Sverdrups lugar høres den hjemlige larm af en symaskine; han syr baadseil.

Vi har begyndt at foretage skiture rundt omkring nu. Temperaturen er i almindelighed nogle og firti graders kulde, det skal dog meget til, før man fryser paa ski. — Den 16de februar saa vi en luftspeiling af

G - Selv-anden paa 86' 14°.82-

SELV-ANDEN PAA 86° 14'.

solen over horizonten, en flammende ildrød fakkel; dette gav anledning til en midlertidig solfest. Den egentlige holdtes den 20de februar, skjønt vi ikke kunde se solen for overskyet veir, bare saa gjenskinnet af den i skyerne ovenfor. Vi holdt ogsaa nu skytterfest, men havde ingen præmier. Peder og Nansen var de bedste nu.

Vor første polarnat var altsaa forbi. Men ikke kunde vi opdage, at den havde «tat» paa nogen ombord. Ikke mødte solen blege, udtærede ansigter og krumbøiede skikkelser, som vi hører snak om fra andre ekspeditioner. Det var vort gode skib og ypperlige proviant, som var aarsag i dette.

I en raak, som dannedes for en maaned siden, har vi maalt isens tykkelse paa forskjellige steder. Der hvor snelaget var tyndest, var isen tykkest, 56 cm.; der hvor sneen laa i tykkere lag, var ikke saa liden forskjel, 44- cm. Den Iste mars foretoges en dyblodning, første gang mistede vi loddet, da en staaltraadline brak, anden gang havde vi ude 3400 meter uden bund.

Det var jo ingen, som troede paa slig dybde, der hvor vi skulde fare. Derfor havde vi ikke saa rart loddemateriel ombord heller, men vi oprettede reberbane paa isen i 40 graders kulde og fabrikerede lodde-line af staaltraadtauge.

Nansen havde en dag fanget i sit net en hel masse smaa infusionsdyr, der var som levende fyrverkeri; de lyste med en vidunderlig vakker grønblaa farve, efterhvert som han ristede nettet.

Den strenge kulde har ikke gjort os noget videre, man maa dog være forsigtig. Peder forfrøs kindet sit en dag, og Bentsen fryser den ene side af næsen sin til hver dag, siger han, og mener, at den del vil blive (
Amundsen.Hendriksen.Jacobsen.Mogstad.Pettersen.Blessing.Sverdrup.Nordahl. Bentsen.Johansen.Scott Hansen. Juell. EFTER DEN FØRSTE POLARNAT.Fotografi.SYVENDE KAPITEL.

ganske sort, naar han kommer ned i varmen igjen. Hansen fryser fingrene ved observationerne; engang Nansen skulde fotografere mig, blev næsen min hvid paa et øieblik, uden at jeg merkede det, Nansen maatte bede mig skynde mig at gnide den.

Det var en dag Nansen, Sverdrup, Hansen og jeg var ude paa en skitur i 51 graders kulde. Vi havde pels paa, men ikke andet paa benene end vore tykke vadmelsbukser. Da vi havde gaaet en stund, opdager vi allesammen, at vi er omtrent ufølsomme paa knærne, og vi maatte da til at gnide og banke dem for at faa liv i dem igjen. Vi forandrede nu kurs, saa at vi fik vinden, der blæste omtrent 3 meter i sekundet, tvers istedenfor klods imod. Skierne er lette at brække af i streng kulde; de bliver saa skjøre. Der gik ogsaa mange par. For Jacobsen fandtes ikke ski, der kunde holde, tilsidst blev der gjort nogle med digre staalskoninger under, ogsaa de gik i smadder.

Naar vi var ude slig, brugte vi mest vore islandske uldtrøier og -vindklæderne. Disse er lavet af et let, for vinden ugjennemtrængeligt stof, benklæderne vide til at trække udenpaa de andre, og trøien gjort som en eskimo-anorak, hel og med hætte til at trække over hovedet og snøre til. Det var nogen ypperlige plag.

Den 12te mars var temperaturen 51,6°. Dette var den laveste temperatur, vi observerede.

En dag hørte vi hundene holde et svare spektakel med alvorlig gjøen. Alle troede, det var bjørn som var ude. «Ulenka» og «Pan» blev sluppet løs, og de rendte afgaarde vestover mod en raak, som har dannet sig der. Nansen og Sverdrup efter hundene. De ser da huller i raaken efter en hvalros. Den blev søgt efter af flere, men uden resultat. Det er næsten ufatteligt,86-

at disse dvr kan klare sig midt inde i tykkeste, tætteste drivisen; men faktum er, at de findes.

Vi har vestlig og sydvestlig vind, sydover bærer det med os desværre. Livet gaar dog sin vante gang; vi har anledning til mere motion nu, lyset er kommet igjen. Vort bibliothek er meget brugt, det var os til megen hygge og glæde mere end en gang. Det omfattede omtrent 600 bind. Tidligere arktiske ekspeditioner var noget af det første, der blev læst; en hel del aargange af engelske illustrerede aviser var meget i sving. Vi glædede os over billederne som børn.

Hundene slippes som sedvanligt om morgenen for at motioneres paa isen; de gjør og bærer sig frygtelig for at komme løs; men aldrig saa snart er de kommet paa isen, før de vil ombord igjen. Did kommer de ikke før middag, da de kryber ind i sine huse næsten allesammen. En ligger dog stadig ude, det er lille «Bjelki», som har en overordentlig tæt-haaret pels og ligger rolig og sover i 51° kulde. En er det ogsaa, som aldrig vil ombord med de andre, det er «Haren», en høibenet, hvid glathaaret med spidse øren og lang snude, den fryser aldrig og liker sig bedst paa isen. — «Sjølike», — en liden tør tufset, gammel bidsk satan, hvid af farve, uendelig god til at slaas, skjønt den næsten ingen tænder har, — blev taget ned i salonen idag for at blive tør. «Kvik», som har privilegium paa at være nede, blev yderlig jaloux. Det viser sig, naar nogen af hundene bliver taget ned i salonen, at de bliver saa stille og medgjørlige, ligesom forlegne over al den stas og pragt, som der findes.

Vi maatte tage og skyde en af «Kvik»s hvalper, der pludselig blev vild og gal, den fløi rundt i ring med fraaden ud af munden.

Dagslyset skinner nu helt ned i salonen til os, da vi har taget væk hundehusene om skylightet og sat ind dobbelte vinduer; det elektriske lys er bra nok, men sollyset vinder.

Ved udgangen af mars maaned var vi paa 80° 4' n. br.; temperaturen var ~~ 32°. Solen staar noksaa høit nu, vi bruger den til observationerne. Trods kulden varmer den dog saa meget, at sneen i baugen paa «Fram» har begyndt at svelle af. Hundene har ogsaa begyndt at fryde sig i solstraalerne paa den maade, at de forsøger paa at rive hverandre ihjel. Smaahvalperne, som tager efter de gamle, slaas af hjertens lyst paa dækket om formiddagen.

Den 6te april skulde der indtræde en solformørkelse; Scott Hansen regnede ud, naar den skulde komme og dens varighed. Han og Nansen og jeg begyndte god tid i forveien at passe paa solen. Vi stillede op den store astronomiske kikkerten og universalinstrumentet og holdt vagt, en af os i hvert instrument, mens den tredje tog tiden. Hansen og jeg observerede, da tiden nærmede sig, og meldte omtrent samtidig: «Nu!» begge to maanens indtrædelse paa solskiven, der indtraf et par sekunder efter Hansens beregning.

Dagen derefter om morgenen, da jeg var oppe og tog de meteorologiske observationer, blev jeg ved «Ulenka»s gjøen opmerksom paa 2 bjørne agterud borte ved «Storkosset». De var vanskelige at se i det straalende solskin, saa hvide de var, ligesom sneen. — Jeg trev en karabin, som hang færdig med nogle skud i, og Mogstad, som imidlertid var kommet paa dæk, tager en anden. Bjørnene, som stod og veirede, blev formodentlig foruroliget ved støien af hundene og gjorde helt om. Vi sprang paa isen og efter dem; jeg havde88-

låve træsko paa benene, som jeg temmelig ofte mistede i snefanerne. Det var en binne med fjorunge, vi havde for

os. Jeg skulde have binnen og Mogstad ungen paa sin samvittighed; kommen bortover til «Storkosset» saa vi dem et stykke borte paa noksaa langt skudhold. Vi fyrede og kunde se, at begge bjørne blev trufne. Binnen fik 3 kugler, da faldt den overende, ungen var ogsaa falden; men ingen af os havde flere patroner end de i geværerne, og det var desværre ikke expanderende kugler. Ungen reiser sig op og gjør et sprang fremover, binnen vrider sig op og vralter som beruset efter, saa lagde den sig lidt og vraltede igjen. Jeg springer ombord igjen for at hente patroner og allarmerer, at to bjørne er anskudt borte ved «Storkosset». Alle mand i bevægelse med bøsse og patroner, Nansen strøg af-gaarde paa ski, uden først at have spist; vi saa ham ikke før kvelden.

Der blev nu rustet ud en hel ekspedition, som begav sig til stedet, hvor bjørnene var anskudt. Vi saa hverken dem eller Nansen. Jeg stod oppe paa et kos, medens de andre drog foran med slæder for at hente fangsten, som vi troede os sikre paa. Pludselig faar jeg øie paa to bjørne til ikke langt væk, samtidig flk de se mig og tog tilbens. Bøssen af skulderen og ladning var et øiebliks sag, og saa bar det afgaarde over skavler, gjennem kos og raaker, medens bjørnene af og til kom tilsyne forover. Peder, som var den eneste af de andre, der havde rifle med, drev paa en stund. Nordahl og Pettersen var ogsaa med i jagten; jeg var let klædt og drog paa det jeg orkede. Efter l1/« times tid var jeg ene om forfølgelsen, der dog blev til ingen nytte. Jeg kunde se paa sporene, at de havde mindsket paa farten, og haabede at kunne hale ind paa dem; men

omsider maatte jeg indse, at det var umuligt at gaa isbjørnen op paa ski, og da der ogsaa kom skodde over isen, maatte jeg vende næsen mod skuten, som naaedes til middag. — Om eftermiddagen var mange af os ude for at træffe paa bjørnene, men det var forgjæves.

Nansen kom tilbage ved aftenstid efter en besværlig forfølgelse af de saarede bjørne, han saa blodsporene efter dem, men de seiglivede dyr havde alligevel kommet sig unda.

HVEM GLIDER LÆNOST?

Fotografi.

Skiene vore satte vi ind med en blanding af tjære, stearin og talg, der gjør dem overordentlig glatte. Der er stor disput om, hvem der har de glatteste ski, og ofte har vi konkurranceløb nedad et eller andet dertil skikket kos og bruger da mange kneb for at faa skiene til at glide et par tommer længere end en andens. Sverdrup og Nansen har dem, der glider længst, den første et par tennorski, han selv har gjort ombord, og den anden et par tynde birkeski fra Finland.

SELV-ANDEN PAA 86° 14'.

I april maaned drev vi godt nordover. Den 18de var vi paa 80° 23' n. br. og den 28de paa 80° 40'. Den sidste halvdel af maaneden var temperaturen omkring -i- 20°. Vi observerer temperaturen i forskjellige dybder i isen morgen og aften; vi har fire borehuller i 0,40, 0,80, 1,20 og 1,60 meters dybde, og det viser sig, at det blir meget varmere, jo længere vi kommer ned i isen. Paa 1,60 er det bare halvparten saa koldt som paa 0,40 meter. Paa 200 meter var vandets temperatur f 0,5° C.

Vi fryder os paa skiturene i solskinnet, og hundene med os, de synes nok, det er varmt de i sin tykke pels. Lille «Bjelki» pustede og pæsede med tungen langt ud af halsen ligesom bikjerne hjemme i hundedagene, bare den forskjel, at her er 21° kulde, og bikjerne her svaler sig ved at gjemme hovedet i sneskavlene. Her er nu sol hele døgnet rundt. — Ja, nu nærmer sig vaaren derhjemme; fuglene kommer fra syden som de første tegn, sindene lysner og glæder sig over det nye liv overalt omkring. Solen og sneen kjæmper den gamle kamp dernede hos eder med større resultat end her hos os. Her er alt ved det samme; den store gjennemgribende forskjel er, at det nu er blevet lyst nat og dag, medens det før var mørkt. Men her er ingen jord, som kan blottes, ingen vekster eller trær, som kan bringes til at spire, ingen blomster faar vi se, ingen fugl synger, og intet merker vi af det, som vi nu synes er saa vidunderlig vakkert.

Mai maaned kom, det blev mildere i veiret, og megen god vind havde vi da til at glæde vore hjerter, saa at vi den

13de, første pinsedag, opnaaede en bredde af 80° 53'. Samme dag saa vi ogsaa en maage komme svævende over «Storkosset». Det var vaarbud. I løbetSYVENDE KAPITEL.

af sommeren blev der skudt flere fugle, ismaager, havhest, snespurv og ikke mindre end 8 unge eksemplarer af den meget sjeldne Ross' maage. Teist flk vi ikke lov til at skyde for Peder, det var «løkkefugl», sagde han.

PRØVER AF «FRAMSJAA».

Mel: Hvor i verden jeg gaar. Fjernt fra solen i nord, hvor nordmanden hor, hænder tidt nok den ting, at man maa for at tjene sit brød og at gavne sit land seile rundt i de fremmede land. Millionernes by, her i nord, hist i syd, bliver gjestet saa mangen en gang. Ei didhen er vor trang, nei mod nord er vor gang-op til polens, de ukjendte land.

Hist man breve faar sendt, og der svares igjen,

med hver nyhed man holdes a jour.

Er til livet man vendt,

har det ofte sig hændt,

at vor længsel den bliver helt glemt.

Men er skibsveien sperret af alentyk is

og har vinterens slør sig udbredt,

er vi strømmenes magt bleven helt overgit,

da man tænker paa hjemmet saa tidt.

Dog ei ene for dem, som er fjernt fra sit hjem,

falder skilsmissen underlig lang.

Nei et hjerte hist banker saa inderlig varmt,

du blir savnet saa mangen en gang —

mer end ellers, naar grantræet tændt er til jul,

naar enhver har sig .pyntet som bedst,

naar paa veiene sneen har dækket til fest,

naar at bjælderne melder en gjest.

Fælles ønske om glæde i hjemmet til jul,

sundhed, lykke i kommende aar!

Vær taalmodig og vent — vi naar polen iaar,

•kommer åter» i følgende vaar!

«Paa forespørgsel om, hvorfor vort blad ikke udkom sidste søndag, kan vi meddele, at bladet — i lighed92-

SELV-ANDEN PAA 86° 14'.

med vor bekjendte og ophøiede kollega «Rodhuggeren» — kun udkommer, naar stoffets mængde og kvalitet kan formodes at opveie trykningsomkostningerne.

Dog vilde vort blad udkommet sidste søndag, hvis ikke vor nye rotations-hurtigpresse var bleven forsinket paa grund af ishindringer i Elben. Nu er den imidlertid ankommet, og vi kan — som vore læsere velvillig vil erkjende — med stolthed meddele, at vort blad denne gang er betydelig udvidet. Vi har desuden besluttet at indføre en

staaende rubrik: «Spørgsmaal og svar», hvorigjennem vi vil give vore læsere fuld besked om alle mulige indsendte spørgsmaal.»

«Vort blad var allerede trykt, da nedenstaaende blev indsendt. Men intet er umuligt for vor nye rotations-hurtigpresse. Deri overgaar den langt vor bekjendte kollega i Grændsen. Vi lod den kun sveive rundt en gang til og blev saaledes istand til at yde vore læsere følgende:»

Hvad er evighed?

Motto: En nar kan spørge mer end ti vise mænd har svar for, men neppe mer end -Framsjaa» nok er kar for.

Du vilde vide, hvoraf evighed bestaar, saa vid da først, at aldrig du den naar, hvorlænge du og Bentsen hovedet end bløder, I to med jers «perpetum» evigheden aldrig møder. Men der er mangt paa jord, som evighed ei har; husk bare paa, hvor lang den oljefyring var, — og mindes du, hvorlænge Adam var i paradiset, og" husked du, hvor tidlig isøta bror» flk lidt af riset, du vidste vel, at lykken evighed ei har.

Ak, evighed nok livet aldrig kjender. Om evighedens tanke aanden aldrig spænder. Det er en himmelmur, mod den vi panden render, det er det høie irlys, som bestandig brænder, for menneskehedens stræben gjennem tiden; over dens tærskel, trænger ingen viden.SYVENDE KAPITEL.

thi evighedens tanker verd'ner er,

dens tidsfordriv er univers at føde og forstyrre.

Ja selv «Fram»s driven om hor op i ensomheden

er kun en meget liden del af evigheden.

Men følte du blot aandens stærke længsel,

naar den af isen spærres som i fængsel

midt foran dørene til videnskabens eden,

du ante vist et glimt af evigheden.

Og har du prøvet sorgfuld elskers smerte,

da har du kjendt et fnug af evighed i hjerte.

Et saadant fnug nok ogsaa somme kvinder kjendte,

da deres mænd fra dem sig op mod polen vendte.

X for u,

6 for sju.I

1

ELLEVTE KAPITEL.

17 MAI 1894. -- SOMMER. - UDFLUGT FRA SKUTEN. —

SANKTHANS. - «SUGGEN» OG «KAIFAS». - DRIFTEN.

Den 17de mai 1894. «Norges frihedsdag oprandt med samme stygveir som igaar. Dog i vore sind var der ikke stygveir, der havde feststemning fra morgenen holdt sit indtog, og vi feirede dagen paa en værdig maade. En underligere procession har verden vel aldrig seet, end den der foregik idag ved middagstider her oppe i det høie nord paa de uendelige ismarker rundt et skib, der laa fast mellem ismasser, og i et veir, hvori aldrig nogen fest for Norges selvstændighed har været feiret. «Fram» havde vi stelt til, som det sig hør og bør.

Først kom Nansen med sit lille flag paa bjørnespydet, saa Sverdrup med «Fram»'s standart vaiende i vinden,

derpaa en slæde trukket af de to bedste hunde, medens de øvrige fløi omkring forundret over det høist sjeldne syn. Paa slæden sad Mogstad, der styrede den, og jeg med trækspillet, der udgjorde processionens-musik. Den blev nu saa som saa, det var koldt paa fingrene med 12° kulde og bidende vind. Efter slæden kom Jacobsen og Peder, den første med riflen og den,

anden med sin lange harpun og hvalrosline om skuldrene. Efter dem kom Amundsen og Nordahl med en rød fane, i hvis midte en norsk viking staar, brydende af et spyd, med inskription: «Fram! Fram! Norske mand. Eget skib i dette land. Hvad vi gjør, det gjøres for Norge.»

Saa kom Blessing med sin fane, der var en af hans egne skjorter, hvorpaa der meel store, røde bogstaver stod N. A. = normal arbeidsdag. Skjorten var fæstet

SALUTTEN GAAR. AFSLUTNING AF l/DE MAI-TOGET. Fotografi.

paa en harpunstang med et tvertræ gjennem skuldrene, og for at forsvare sit banner havde han baade bøsse, revolver og kniv paa sig. Efter Blessing kom Hansen med meteorologernes fane, der var en stor blikplade, hvorpaa i rødt felt stod A. L. S.t.r. = almindelig stemmeret. Fanen var god, men gjorde streik midt i processionen ved at blæse istykker; den blev dog øieblikkelig gjort istand igjen, og det saa godt, at den, da processionen var slut og den sammen med de andre faner var plantet i isen ved skuten, medens Nansen holdt fest-

talén, — ikke undsaa sig for at give sit besyv med i laget ved en høilydt skramlende bliklyd, saa den maatte brases fra vinden for at bringes til at tie. Tilslut kom Juell slæbende paa kjedlen til Peiks gryde og en stor gaffel.

Fra morgenen af havde vi udstyret os med national-sløifer; det var værst for den blaa farven, der maatte vi bruge papir, medens vi havde rødt og hvidt tøi. Ja selv-patriarken blandt hundene, «Suggen», gik omkring med en lang sløife. Bentsen og Pettersen var ikke med. De ofrede sig for middagen til os andre. Kl. 12 tog processionen sin begyndelse som ovenfor nævnt. Et sælsomt, høitideligt skue var det at se os med vore merker glidende paa ski rundt «Fram», der den laa, tryg og bred, klemt lidt paaskakke af isen. Jeg spillede «Ja vi elsker» af alle kræfter, og vi syntes, det tog sig godt ud. To gange gik vi rundt skuten og derfra til «Storkosset» agterud, hvor Nansen udbragte et leve «Fram», der hidtil havde ført os vel paa vor færd, med haab om, at den i fremtiden vilde gjøre det samme. Et nidobbelt rungende hurra lød over isen, hvorefter vi tiltraadte tilbagetoget. Vi gjorde holdt ved skutesiden, Nansen besteg kommandobroen og holdt talen for Norge. Han ønsked, de maatte have det godt derhjemme; der var kanske dem, der havde sorgfulde tanker for vor skyld; han bare ønsked, de vidste, hvorledes vi havde det, saa vilde de være trygge. Vi kunde være tilfreds hidindtil, og hvis ikke for os uforudseede omstændigheder skulde indtræffe, vilde vi komme til at bringe vort fædrelands hæder til at stige i de fremmede folks øine ved at naa vort maal. Vi var glade for at kunne gjøre noget for gamle Norge. Et nidobbelt hurra for fædrelandet af vore lungers fulde kraft afsluttede talen.

Nu lød salutten: 4 skud fra kanonerne drønnede ud over de tause ismarker. Endel af hundene tog vet-skræmte benene fat. «Barnet» og «Klapperslangen» saa vi ikke før lang tid efterpaa. — Saa samledes vi til en udsøgt middag i den flagsmykkede salon. Samtalen dreiede sig, som den af og til pleier i glade stunder, om hjemkomsten, og den kunde nok faa os med. Efter middagen cigarer og kaffe. Om aftenen festforpleining, bestaaende af figener, rosiner, mandler og honningkage.

Den 18de mai. «Dagen derpaa», dog ingen tømmermænd ombord. Vinden vedvarer med snedrev, overskyet. Den er nu O.t.S ca. 10 mtr. i sek. Skuten ligger og vrider paa sig, saa den nu ligger an S. O. istedenfor S. V« V. Ingen observationer er al faa om dagen. Temperaturen -f- 10° C.

To dage efter fik vi en observation, der viste, at vi var paa 81° 12.4' n. br. Længden er 125° 45' o. f. G. — Amundsen holder paa med et apparat til at maale strømretningen i forskjellige dybder, og Pettersen, som liker at

stelle mad, løser af Juell som kok, saaledes at de har 14- dage hver.

Den 1ste juni tog vi et lodskud. 4400 meter, som vi havde slaaet ud af en staalkabel og loddet sammen, var ude. Vi fik bare op igjen 3200 meter, resten med 10 jernrister og et bundprøverør ligger paa bunden.

I begyndelsen af' juni maaned var der det deiligste skiføre af verden, Sverdrup og jeg var ude og saa aande-huller efter hvalros eller sæl paa mange steder i raakerne. En kveld spilte vi bold paa isen ved skutesiden; det gik med liv og lyst, saa sneen føg og dampen stod af os.

Vi heiste vore seil til tørring, de stod bugnende i vinden, men «Fram» laa lige stille, det blev ikke mange mil i vagten.

SELV-ANDEN PAA 86° 14'.

Sommeren kommer i veiret med taage)'egn og mild temperatur op til en 4 graders varme. Sneen smelter, vanddamme danner sig hist og her. Talrige blaaner over horizonten i alle retninger tyder paa aabent vånd. I det milde veir, lyst som det er baade nat og dag, spadserer vi paa dækket, der er fint og bart, røgende vore piber, passiarende om isen, driften og fremkomsten. Ved sydlig vind stiger humøret. Det foreløbige maal er at slaa de skuter, der har været længst mod nord, «Alert», engelsk, paa 82° 27' n. br. og den amerikanske «Polaris» paa 82° 26' n. br. Land tænker vi ogsaa paa, især Peder, der stadig driver med at speide fra tønden. Hvergang han kommer ind af kahytsdøren, faar han ogsaa af alle det ironiske spørgsmaal: «Har du seet noget? Har du hørt noget?» Staaende spørgsmaal til Peder, der optager dem med knusende ro.

Den 16de juni var vi paa 81° 51' n. br. Temperaturen var maximum -j- 4.3 og minimum -i- 7.0. Hansen, Nordahl og Peder var ude paa en ekspedition, der hidindtil er den længste, vi har foretaget i drivisen. Peder havde fra tønden seet et mer end almindeligt stort kos med sorte striber nedover siderne. De tog peiling og gik afgaarde paa ski en søndag morgen; mad i massevis havde de med, og over halvparten af hundene fulgte dem. Den egentlige svartis havde de ikke fundet, men derimod kom de til en anden omtrent 25 fod høi; heltog de med sig lerjord og fandt en stok rækved, hvoraf de tog noget med sig. Paa hjemveien fandt de i en aaben raak et rart dyr eller plante, de vidste ikke hvad det var. Det blev befundet at være en alge. Trætte var karene, da de kom hjem efter slid i det subbete føre og over kos og raaker.ELLEVTE KAPITEL.

Hansen og Peder blev sneblinde i mild grad efter turen, Blessing maatte helbrede dem med cocain. — Vandet om skuten blir stadig større; vi driver med at øve os i kajak, Hansen især er ivrig, han lader sig kantre og skal prøve at reise sig igjen, Nordahl holder i en line, som er fæstet om livet paa ham, og naar han er nær ved at drukne, blir han trukket i land og maa rappe sig ned og skifte. Hansen lader til at like disse kantringsøvelser udmerket.

Fra de høiere liggende damme rinder der med samme lyd som en rislende bæk hjemme i fjeldet smaa elve gjennem isen til de lavere liggende lag. Ombord trives mugsoppen godt, der hvor fugtigheden er raadende. — Blessing dyrker bakterier, som han har fundet i slimet efter de døde hvalper. Men i luften her har han endnu ikke opdaget nogen bakterie.

Sankthanskvelden kom, og vi var paa 81° 43' n. br. Det var stygt veir, nordenvind med sneslud og koldt, intet bjørkeløv og ingen blomster, — bare is og atter is. Medens vi sad og spiste middag, har en bjørn været paa besøg borte ved Storkosset. Der holder Mogstad og Jacobsen paa med at bygge iskjelder til bjørne-, hvalros- og kobbekjødet vort, som vi skal have til hundeføde. Da de gik bort igjen efter middagen, saa de slagene efter den. Nansen var ude hele dagen siden for at faa den, men uden resultat. Det er ogsaa særdeles vanskeligt at komme frem igjennem kos og over raaker, man kunde trænge vandski paa mange steder. Sankthansdagen feiredes paa den sedvanlige maade: ved en rigtig god middag. Vi har ikke saa mange maader at gjøre det paa. Livet er ensformigt, den ene dag er aldeles lig den anden. Det samme arbeide til de samme tider og de samme adspredelser til de samme tider.

Adspredelserne er kortspil og læsning, kortspillet blir vi nu næsten lei af. Men vi har det godt, det er vist, og da faar vi være f'ornøiet.

Den 30te juni. Overskyet trist veir, et slags regnveir, som tager godt paa isen. Det blir større og større damme borte paa flaket vort nu, og observationsteltet og buret er snart utilgjængelige punkter, som vi maa

EN MIDDAGSHOIDE VED SANKTHANS. Fotografi.

hoppe os frem til. Næste dag var lidt rift i skyen, saa vi flk taget en observation. Bredden er 81° 32'. Altsaa sydover denne ugen ogsaa. I juni maaned er ikke gjort noget fremskridt nordover, en maaned som vi i grunden havde ventet os noget af.

Vi fyldte vor vandbeholder med vand fra isflaket. Dette vand var lidt salt, men vi brugte det dog i længere tid. Den første gang vi flk nyt, ferskt vand, syntes

vi alle, theen var saa daarlig og slåp i smagen; det var den saltsmagen, vi savned og syntes, det slet ikke var noget gjildt med det nye ferske vandet, Vi var ikke saa rædde for lidt saltholdigt vand som f. eks. folkene ombord paa «Jeanette*. Der blev hver eneste isbete, som blev bragt ombord til husholdningen, nøiagtig undersøgt først; de troede, de flk skjørbug af det.

Temperaturen i de nærmeste lag i vandoverfladen er høist forskjellig efter anstillede observationer: Overfladen . . -f- 0.42° C.

1 meters dybde -f- 0.35° «

2 « — +0.28° « 2.5 « — -f- 0.03° «

2.6 meters dybde -v- 0.1° C.

2.7 « — -f- 0.3° «

2.8 « — -7- 1.52° «

2.9 « — -r- 1.60° « 3.0 « — 1.58° «

Paa den sidste dybde fandtes frosset et tyndt islag, der let gik istykker, og hvoraf dele saa flød op.

Ved ismaalingen den 10de juli viste det' sig, at isen paa de gamle, solide flak er vokset omtr. 20 centimeter paa en uges tid. Dette var meget merkeligt: at isen skulde bli tykkere, naar den stadig holdt paa at smelte paa overfladen. Det kom vel deraf, at det ferske vand, som dannedes ved smeltningen, randt ned gjennem isen og der kom i berøring med det koldere salte vand og lidt efter lidt antog dettes temperatur og frøs.

Udseendet omkring skuten er ikke videre pent nu. «Fram» ligger saa høit, at vi maa bruge stige for at komme ud og ind; nede paa isen møder vi først en utallighed af glasskaar efter alt øllet, vi har brugt, som det nu for mangen god dag siden er blevet slut med. Alt hvad vi i aarets løb har kastet ud, ligger nu i dagen, da sneen er smeltet. Hundehusene, som vi nu har bygget op paa isen, og som bestaar af to lange, låve bordkasser med afdelte rum for de værste slaasbikjer,

ligger der skidne og faldefærdige, efterhvert som det tiner, og hist og her baner en munter bæk sig frem under dem og samler sig i større og mindre damme. Udover i horizonten er alt nu ikke mere hvidt i hvidt; svartiser og vandpytter frembringer afveksling; det ser trist ud; snelaget, som er igjen paa isen, er som puddersukker.

SEILADS I FERSKVANDSDAMMEN VED «FRAM». Fotografi.

Paa styrbord side har vi en pen ferskvandssjø, som vi bruger at seile i med fangstbaadene. Hansen, Mogstad og Bentsen er det især, som driver den sport; Sverdrup har rigget baadene til med raaseil, som de bruger i Nordland.

I svag vind gik det godt for dem, men blæste det lidt mere, gik det slig, at vi tilskuere flk os en god latter; det var grundt, og de stødte ret som det var, flk baaden fuld af vand flere gange og maatte ofte laare seilet.

En dag drog vi alle mand bort til ferskvandssjøen for at prøve baadenes bæreevne. Alle hundene, der skjønte, at der var noget mere end almindeligt paafærde, fulgte nysgjerrige med; selv «Kvik», der var i velsignede omstændigheder, forlod sit hus og et kjødben for at se paa. «Barrabas» tog straks dens plads ved kjødbenet og var den eneste, der blev tilbage. Da vi vel var kommet i baaden, der meget godt bar os alle tretten, og havde begyndt at stage os udover, tog hundene til at vise tegn paa den største forskrækkelse. De stakkars dyr troede aabenbart, at nu vilde vi reise fra dem og lade dem alene i ismarken. De graat paa sin vis, sprang frem og tilbage paa flakene. Veteranen «Suggen» tog straks benene fat og for rundt paa den anden side af sjøen, fulgt af flere andre. Lille «Bjelki» styrtede sig efter lidt betænkning i det iskolde vand og svømmede ud til os, lignende en ulddot med sin svære pels. Imidlertid kom vi efter endt prøve tilbage og beroligede dem igjen. — «Suggen», som indsaa, at han havde taget feil, lod sig dog ikke merke med noget, — den kom ikke tilbage, men tog sig en lang tur paa den anden side af sjøen, som om den vilde vise os, at det nok ikke var os, den gik efter. — Den «Suggen» er aabenbart noget stort blandt hundene. Den gaar fri af slagsmaal, og alle gjør den indrømmelser; den er høvding og er ikke bunden, men gaar som den vil og har sin egen kasse. Den nedlader sig aldrig til at bryde ind i is-kjelderen som de andre, hvoraf nogle undertiden gaar aldeles firkantet efter et heldigt indbrud. — Naar «Suggen» blir lei af sin egen kasse, tager den uden videre en andens plads, i almindelighed «Pan»'s, der dog er den mest umedgjørlige af allesammen. Naar «Suggen» kommer og purrer den ud, maa den op paa taget af

kassen; gaar den ikke, lægger «Suggen» sig ganske roligt op paa «Pan», der merkværdigt nok finder sig i dette. Og lange taler holder «Suggen», det er for at faa kjød; pen og ren holder den sig bestandig.

En som ikke holder sig pen, er «Kaifas», der er den mest grisete af alle hundene. Den har ikke skiftet sin svære pels, der stadig er fuld af saa meget smuds, som det er muligt at samle paa sig heroppe. (Det viste sig senere, at disse to holdt trolig sammen, det var de, der holdt længst ud paa slædefærden, de var tro til enden og sled meget ondt, før de lod sit liv i videnskabens tjeneste.)

Den 18de juli. Sommeren har skuffet os til dato; vi havde ventet os meget mere nordlig drift paa denne tid, medens det viser sig at være stilstand. Saa det er bedst at smøre sig med taalmodighed. At kunne komme løs og bruge dampen i raaker nordover havde vel ogsaa i stilhed været manges formodning, før sommeren kom. Dette tror jeg nu alle har slaaet af tankerne; thi trods alt vand, som samler sig paa flakene, efterhvert som isen smelter, er der dog de store faste masser igjen, og trods isen tilsyneladende aftager rundt skuten, ligger dog denne i samme skraa stilling i sit solide isleie som før med isen stappet op i begge brøndene agter. Vinden bliver det ene og alene, som skal drive os nordover, og det kan tage tid; thi den karen er lunefuld. Strøm er her ikke, det er sikkert; naar man sammenligner observationerne fra dag til dag med vindens retning og styrke, ser man, at det udelukkende er vinden, der flytter os.

Den 20de juli. «Overskyet veir, ingen observation, regn og taage. Temperaturen -+- 0.2 og - 1.7. I [-formiddag begyndte nordosten svagt. Kanske vi skal have

den fra den kanten en stund nu. Vi har ikke været heldige i sommer, nei, og sommeren som vi ventede saa meget af. Saa faar vi sætte vor lid til vinteren da, den svarte vinteren.»

En af vore bedste hunde, «Ulenka», blev for en tid siden pludselig lam, saa den ikke kunde staa paa benene; den kom sig aldrig helt igjen og maatte holde til sammen med hvalpene ombord paa fordækket.

Paa dækket var om sommeren travel virksomhed. Forrest ved smidjen stod smeden Lars og medhjælper og

strakte ud jern til slædebeslag. Under seilet, der ligger over fordækket, var Sverdrup med sine svende ifærd med at bygge 6 dobbelte kajaker, og Jacobsen var fast ansat kjælkesurrer. Det gjaldt at være forberedt med gode greier, skulde den dag komme, da vi var nødt til at forlade vort gode skib. I arbeiclslugaret holdt Nansen til og mikroskoperede alger til langt paa nat. Blessing drev i sit lugar med samme undersøgelser; han var ofte ude paa algefangst i ferskvandsdammene, og naar han havde faaet noget rigtig gjildt under mikroskopet, var Hansen og jeg nede hos ham og titted og beundrede de merkværdigheder, vi saa. — Men Blessing kunde ogsaa gjøre andet end at undersøge alger og blod. Han var baade snedker og seilmager, og Sverdrup havde stadig en plads ledig for ham paa verkstedet, naar han meldte sig.TOLVTE KAPITEL.

SNEBLINDHED. - FLERE HUNDE. - HUND FOR BJØRN. -

VIRKELIG BJØRN. - TILBAGEBLIK. - NANSEN SPØRGER,

OM JEG VIL VÆRE MED TIL POLEN.

I slutten af juli maaned havde vi stadig vestlig vind, og sydover seg det. Der har af og til været lidt sneblindhed ombord; Peder, som har faret paa Ishavet siden han var liden gut, havde aldrig været udsat for sligt og vilde ikke tro, at det var noget ilde, men han maatte nok ty til Blessing tilslut og faa cocain, og siden gik han stadig med briller. Vi havde ogsaa slør med for sneblindheden, vakre røde, blaa og sorte silkeslør, de blev dog ikke saa ofte brugt; jeg husker Sverdrup gik med blaat gjildt næseslør; det tog sig noksaa snurrigt ud ovenfor hans kraftige røde skjeg. Han var heller ikke saa forsigtig med denne sneblindheden, men tilsidst maatte han ogsaa til Blessing, som han bad se i øinene hans, da han vist havde faaet noget i dem.

En kveld, som jeg gik ombord efter en tur paa isen, faar jeg tilfældigvis øie paa bagdelen af en flygtende bjørn et stykke ude. Jeg greb vagtgeværet, der stadig staar ladt ved nedgangen til kahytten. De andre,ELLEVTE KAPITEL.

som stod ved siden, troede det var bare spektakel fra min side, men saa flk Blessing ogsaa se den, og straks var alle paa dæk, nogle løb op i riggen, udraab veksledes, og bjørnen blev skræmt. Nansen og Sverdrup satte efter den, men naturligvis uden at kunne komme ind paa den i sligt elendigt føre.

Den 31te juli nedkom «Kvik» med 10 levende hvalpe og et misfoster af en hvalp, som straks blev ihjelslaaet. Af de første 13 var der nu blot 4 igjen. Det var «Sussine», «Barbara», «Gulen» og «Freia».

(Den første af disse hunde, «Sussine», lever den dag idag og trives godt her hjemme i Norge; den er stammoder for en hel flok, skjønt der er mange døde).

I begyndelsen af august maaned havde vi saa dei-ligt et sommerveir som vi kan have det heroppe. Hansen snakker om at bade, men det vilde vist ikke bekomme ham vel; thi vandet er kun -f- 0,38° i overfladen. Vi færdes paa dækket hele dagen, røger og spiller kort om kvelden.

Hansen og Nordahl har været ude en tur og fundet to stykker rækved i isen, formodentlig furu fra Sibiriens skoge, og Peder, som stadig er paafærde efter det, som er rart, fandt en dot med graa mos blandt noget sand paa et flak. Atter et tegn fra land et eller andet sted.

Undersøgelse af vandets temperatur og saltgehalt i forskjellige dybder begyndte den 2den august. Det gaar nu for sig paa den maaden, at 4 mand hiver linen op paa en rul med 2 sveiver. Linen gaar ud gjennem et meterhjul, saa man kan læse af, hvor meget der er ude. Bunden naaedes mellem 3800 og 3900 meter.

Vi har opdaget en dyd hos «Menneskeæderen». Han har sikkert været vant til at passe paa noget; thi i de sidste dage har han uafbrudt ligget paa en brødsæk,108

som vi har paa isen, og hvoraf hundene fores. Den ligger utrættelig paa sækken og viser tænder til enhver hund, der nærmer sig. Og ikke forsøger den at stjæle noget fra sækken heller.

Den 10de august. Klam vaad taage til morgenen idag, som det har været de sidste dage. Ud paa formiddagen klarnede det op, og Hansen og jeg bestemte os til at foretage en mindre ekspedition nordover for at maale op isskruingerne med fotogrammeter. Der findes nordover ordentlige svære ophobninger af is; naar man ser slige kolossale ismasser, 3—4 gange saa lange som «Fram», 20—30 fod høie og bredere end «Fram», ser hvorledes de sværeste isblokker er smadret isund og løftet høit op paa toppen, — saa blir man fristet til at miste troen paa noget slags fartøis stabilitet, hvis det skulde komme ud for en saadan skruing. —• Det var en deilig tur vi havde, varmt og godt, saa vi maatte trække anorakerne af og gaa i bare skjorteærmerne som om sommeren hjemme. Vi stillede vort apparat og begyndte arbeidet, alene som vi følte os der i ismarkens stilhed; skuten skimtede vi derborte, det eneste, der viste, at mennesket ogsaa her var trængt frem; vi betragtede den med glæde og beundring og følte, at vi havde det goclt ombord i den. — Vi fik en forsmag paa, hvorledes det vilde være at komme frem i isen, om vi skulde komme til at forlade skuten. Fort gik det ikke, og strævsomt vilde det blive, skulde vi drage over denne is til et eller andet land.

Den 16de august. Fint regn i formiddag. Igaar aftes kl. 12, da jeg havde vagt, blev jeg stygt lurt, Det var tæt taage, som hildrede op alle gjenstande, saa de blev unaturlig store. Borte paa Storkosset troede jeg at se en bjørn, der stod og grov i kjødkjelderen, saa isen

føg. Jeg saa blot labberne og lidt af ryggen, men en bjørn maatte det da være, og jeg hentede vagtriflen, lagde an paa rækken og tog omhyggeligt sigte, det var en 200 meter borte; jeg gav mig god tid for at faa se mere af dyret. Endelig flk jeg se lidt mere og trykkede løs. Det blev stille. Nansen kom straks paa dæk og spurgte, hvad det var. Jeg sagde, at jeg havde skudt bort i Storkosset, da jeg troede, det var noget derborte. Saa faar vi se bjørnen min komme lunkende paa isen bortover mod os. og saa viste det sig, da den kom nærmere, at det var en af hundene, som vi rigtignok kaldte for «Isbjørn». Den var heldigvis uskadt. Taagen havde gjort den til en stor bjørn, men ogsaa gjort, at jeg skjød over den, som godt og vel var; thi «Isbjørn» var en af vore allerbedste hunde. — Siden flk jeg tidt og ofte høre af kameraterne om denne bedrift.

Vi har flere gange seet sæl i raakerne her; Sverdrup skjød en en dag, men den sank, før nogen kunde række at faa den ind paa isen.

«Driften tilbage i sommer havde vi ikke ventet, vi havde stolet paa sommeren; nu er det vinteren, vi sætter vor lid til. Vi tror nok, vi skal komme frem, men vi tror ogsaa, at vi maa smøre os grundigt med taal-modighed.»

I slutten af august begyndte det at blive koldt igjen, saa dammene frøs, ypperligt skiføre var det, og ski-greierne kom snart i sving. En nat, da Blessing purrede mig ud kl. 3 til vagt, opdagede vi, medens vi stod paa rækken, noget røre sig paa isflaket en 500 meter væk. Det var en bjørn, som laa og veltede sig velbehageligt i den nyfaldne sne. Sterk nordvestlig vind, 9 meter i sekundet, stod ret paa den fra skuten, og vindmøllen gik i fuld gang. Men det brød den sig ikke det

gran om; thi vi saa den tydelig reise sig med forparten først og ganske magelig begynde at krydse mod skuten, bevægende hovedet til begge sider som den pleier, naar den gaar paa sit bytte. Hundene havde den naturligvis merket med sin ualmindelige lugt.

Vagtgeværet var fuldt af vaselin, jeg ned i kahytten i al stilhed efter to geværer, og vi gik forsigtig forud paa bakken og lagde os i anlæg. Bjørnen kom stadig

Scott Hansen. Johansen. Jacobsen. Bentsen.

«PAA STEDET HVIL.»

Fotografi.

nærmere; den karen var ikke ræd, trods alt levenet vindmøllen gjorde. Vi laa stille med fingeren paa aftrækkeren.

Snart var den paa bortsiden af raaken forud ikke 100 meter væk, den gik over den tynde is og jum-ped op paa den anden side; nu var det paa tide at tage den, og vi afventede det øieblik, da den tog en krydsning østover, da dundrede paa samme tid begge skud, og bjørnen stupte baglængs ned fra raakkanten. Det

viste sig, at begge skud havde truffet; det ene havde skaaret op pulsaaren just der, hvor den kommer ud af hjertet, saa bjørnen var død paa flekken. Hundene, som stod bundne paa isen og nu havde undgaaet faren, havde ikke merket bjørnen, før de hørte skuddene og saa os komme paa isen med geværer, de blev da rent ellevilde. Vi flk halet bjørnen op af tyndisen, dog ikke uden at Blessing plumpede igjennem, og flk den nedtil skutesiden, hvor vi spilte op gabet paa den, for at den skulde overraske næste mand paa vagt, som var Nordahl.

Hundene sad hele dagen efter og gjøede rasende i den retning, hvorfra bjørnen var kommet. De huskede nok fyren fra sidste polarnat, da den kom ombord og strakte labben ind i husene til dem, sled et par stykker ud af koblerne og bar dem ud for at holde maaltid. Sligt glemmes nok ikke, selv af en hund.

Den 28de august passerede vi 81-graden paa retur, idet observationen viste paa 80° 53' n. br.; men den 4de september var vi igjen paa 81° 14' n. br. og 123° 36' 1. o. f. Gr., og da havde vinden været ost, ja endog nordost. Og saa gik det sydover igjen i de nærmeste dage.

«Menneskeæderen», som var en af de værste før, er nu blevet anfaldt af de andre og sørgelig maltrakteret. I svangen (dette svage punkt kjender de saa vel) hug de, saa mange som kunde komme til, sine griske tænder; den lever dog. Blessing har taget den under behandling og syet den igjen.

Livet en dag ombord foregaar omtrent saaledes: Kokken (2 uger Juel! og 2 uger Pettersen) er oppe kl. 6, da den sidste vagtmand gaar tilkøis. Kaffeen eller chokoladen kommer paa bordet kl. 8, da purres der ogsaa

ud. Men det bliver dog ingen spisning før længere udover; de to doktorer er de, som i almindelighed spiser senest. Mogstad, der er tidlig paafærde om morgenen, minder om det gamle ord: «Morgenstund har guld i mund.» Blessing mener dog dette er feilagtigt, og at det heder: «Morgenblund er sød og sund.» Saa begynder enhver at rusle med sit, hundene faar mad og slippes løs. Senere blev det bestemt, at hver mand skulde gaa paa ski to timer daglig; det blev ogsaa gjort i alt slags veir, og man befandt sig vel derved. Nansen har været beskjæftiget med at forfærdige en enkelt-mandskajak. Blessing og Sverdrup har i længere tid syet seildugsbetræk. Kl. 1 holdes middag og kl. 6 kvelden. Derefter kortene paa bordet, eller vi gransker bibliothekets skatte. Amundsen rørte aldrig et kort, det var «fa'ens lekebla'er», sagde han. Jacobsen lægger sig tidlig om kvelden og er sjelden med paa kortene. Men det er andre som driver undertiden med hazard og spiller paa anvisninger, der tilslut blir saa store, at det er besværligt at føre regnskab, og saa slaar vi en streg over det og begynder paa nyt. Væddemaal og brødhandel trives godt. Undertiden ryger der op en heftig diskussion om forholde i Tromsø eller paa Horten.

Vi bygger gode solide snehuse til hundene nu; det begynder at blive koldt udover, mørket trænger mere og mere paa, vinteren nærmer sig.

Den 22de september. «Idag er det et aar, siden vi kom fast i isen. Vi kan nu kaste et tilbageblik paa vor drift; Hansen har udarbeidet et kart over den. Trods de mange krokete agtersteg, ser vi dog, at driften er skeet i en bestemt retning: N. 36° V. ca. 120 kvartmil i længde fra øst til vest og ca. 140 kvartmil i

bredden nordover. Smaat er det gaaet, men fremover er det gaaet. Vi er af den sikre mening, at vi i kommende aar skal drive bedre nordover end hidtil er skeet, og at tilbagedriften ikke skal blive saa stor. — Med den drift, vi har havt, skulde vi trænge ca. 7 aar, før vi kom løs. Vi tror nu ikke, at vi skal kunne drive lige over polen eller i nærheden af denne, men paa en 86° n. br. Det er en løst omsnakket ting, at 2 mand af os da skulde forlade skuten med alle hundene og drage afsted til polen, ikke vende tilbage til skibet, for det vilde naturligvis aldrig findes

igjen, men reise til Spitsbergen. Kapteinen spurgte mig i eftermiddag, om jeg vilde være med paa en saadan færd, hvortil jeg naturligvis erklærede mig villig. Vi morede os med at regne ud distancer, vegt af proviant m. m., dagsmarscher o. s. v. for at se, hvorledes det tog sig ud. Ja, vi har ogsaa før snakket om dette.»

Nansen har nu faaet istand et apparat til fyring med svartoljen i kabyssen, det viser sig at fungere ud-merket. Det er en beholder op paa væggen med et rør, der gaar ned i komfyren, hvor der er en jernskaal, som oljen drypper paa; en kran regulerer oljemængden. Og saa er der en luftkanal fra dækket lige ned i ovnen; vi behøver nu ikke at være saa varsom med vor gode paraffin, men kan være mere spandabel med lampelyset.

Pettersen var uheldig i begyndelsen; det eksploderede for ham, og han holdt paa at gaa tilveirs sammen med en del tøi, som hang til tørring. Vi troede, han selv skulde eksplodere, da han afgav beretning om det indtrufne, sligt uveir stod der af ham med velsignelser og eder over den «djefla svartoljen».

Den 29de september. Blessings fødselsdag. Vi levede høit paa makrel og kjødpudding med blomkaal,

ris med multer og maltekstrakt til middag. Naar vi faar maltekstrakt en gang iblandt, er det ikke, som det staar paa brugsanvisninger i spiseskevis, men i flaske-vis, og det bekommer os udmerket vel.

Næste dag paa en deilig skitur kom Sverdrup og jeg igjen ind paa vort yndlingstema: Turen til polen og derfra til Spitsbergen. Han ved ikke, om Nansen vil

PETTERSEN TRÆKKER FRISK LUFT.

Fotografi.

slippe ham afgaarde, siger han; han tror, Nansen vil gjøre turen selv.

Der blev gjort forsøg paa trækning af belastede slæder med ski og uden ski. Det var 120 kilo paa slæden; men vi havde ikke ordentlige træksæler, og som føret var da, lod det til at være bedre med trug end paa ski. 3 hunde blev spændt for den samme slæde, og de klarede læsset udmerket.ELLEVTE KAPITEL.

Den 10de oktober. Idag er det Nansens fødselsdag. Flaget vaier f'ra mesan toppen og kahytten er dekoreret; det var 30 graders kulde, og vi havde en lang skitur om formiddagen. Pettersen havde anstrengt sig til det yderste med en udsøgt middag, Blessing spanderede — Lysholms akvavit. Efter middagen kaffe, Nansen spanderede cigarer, om kvelden festforpleining.

Vi havde de næste dage udover god vind fra ost og sydost, saa at vi den 21de oktober passerede 82-graden. Der var om kvelden sligt liv ombord, som der ikke har været paa længe; vi spillede paa orgelet og dansede som rasende efter den ikke meget gode dansemusik. Samme dag saa vi ogsaa spor efter en bjørn med to unger; de har ikke havt veir af skuten, men skisporene har øiensynlig interesseret dem i høi grad. — Vi har igjen loddet og fundet bunden paa 3500 meter.

Den 31te oktober var ogsaa festdag ombord, da var Sverdrup 40 aar; «forresten er der ingen, som ved det saa nøie,» sagde han, for han har to attester.

Den 4de november. En større afveksling i vort ensformige liv. Peder opdagede en binne med to unger paa vestsiden af skuten. Der blev liv i leiren. Sverdrup, Mogstad, Peder og jeg fløi afgaarde; det var ikke noget videre skydelyst, næsten alle hundene var med. Efter et kvarters tid flk vi se tre bjørne, der rolig stævnede sydvestover, meget roligere nu end ved dagslys. Hundene var svært modige, da de havde os i hælene; vi halede raskt ind paa bjørnene, men noksaa nær maatte vi ogsaa, da vi ikke kunde se at sigte, men maatte skimte langs løbet, Bjørnene stoppede og vendte sig, da de merkede, at hundene blev for nærgaaende, og straks skar disse som paa kommando alle i en linje lodret af paa veien og skeiede ud til siden. Binnen116

hjalp os nu til et skikkeligt skudhold i mørket, idet den fulgt af ungerne tog paa sprang mod os og hundene, gjorde nogle byks og langede ud med labberne efter dem. Vi kastede os paa knæ og brændte løs paa binnen. Peders bøsse gik som sedvanlig ikke af. Mog stads klikkede to gange, men samtidig som Sverdrup og jeg skjød, gik hans ogsaa af. Binnen fik nok med den første salve, saa at den ialfald ikke kom væk. Den ene af ungerne faldt straks for en kugle, og den anden blev omringet af bilejerne, der fik den paa ryggen og rev og sled i den. Det samme vilde nogle andre af dem med binnen, da de merkede, at den var saaret, men binnen reiste sig igjen og langede ud efter dem. Peder skulde gjøre det af med den, men det klikkede igjen. «Skjøt dere, ho vi'kje brænn,» sagde han, og den fik da en kugle gjennem hovedet. Bilejerne var saa besat paa den ene ungen, at Mogstad med nød og neppe fik komme til at sende den en kugle, og efterpaa rev og sled de i bjørneskrotterne rasende af sinne, især «Ulenka» og «Suggen». Alt dette gik for sig i en rivende fart; 12 skud blev løsnet, og det var ikke mange minuter, før bjørnene laa der. Nu kom Nansen til; han havde set os paa frastand og kunde ikke skjønne, hvad det var vi drev paa med, der vi laa og skjød i alle retninger. Det var en velkommen steg; det var længe, siden vi havde havt noget ferskmad nu. Efterpaa blev der bøssepuds og rengjøring for vaselin, saa de kunde «brænde» en anden gang, naar det gjaldt. Slig havde Peder gaaet med geværet sit hele tiden paa lange udflugter med hundene; bare han har en bøsse, saa er det godt. Havde han mødt en kar som den, der «høg ham i sia», tænker jeg, han havde været ilde lurt.

Pragtfulde nordlysfænomener har været at iagttage om aftenerne. Det spillede i alle regnbuens farver, og trods det sterke maaneskin, var nordlyset overordentlig sterkt. Med en utrolig hurtighed for det lydløst i flammer og slyngninger, striber, hvirvler, draperier, buer og baand over clen halve himmelhvælving, stadig skiftende. Mod nord var der mindst. Det ser ud, som om vi er

«EN GOD RUGG®. Af S. Segelcke efter fotografi.

nordenom nordlysbeltet, da der er mindst nordlys paa nordhimlen. — Blessing har paataget sig nordlysobservationerne om dagen, om natten er det vedkommende vagtmands sag at notere eller skitsere i en journal de forekommende nordlys.

Den 17de november. Sydvestlig vind idag ogsaa, 5—6 meter i sekundet. Temperaturen -r- 29°. Det gaar paa lapperi om dagen i fristunderne. Gamle bukser og

uldskjorter tages istykker og gjøres til fodkluder eller lappes sokker med. Vi blir udlærte lappeskræddere alle mand. Om det ikke er saa fint arbeide, saa blir det ialfald sterkt og godt, og det er hovedsagen. — En bikjehvalp af det sidste kuld havde idag en ordentlig kjøretur; den kom fast i aksen til vindmøllen og gik rundt om denne, indtil Bentsen, som var paa dækket, fik stanset møllen og befriet staklen. Den var da svært hugælen, men kom sig dog efter at være bragt ned i salonen, som var den en ny verden. Den var lidt lemster, men dog uskadt, og det er meget efter en slig medfart.

Hunden lever den dag idag, dens navn er «Aksel».

Den 19de november. Nansen spurgte mig idag, om jeg var villig til sammen med ham at gaa med paa en ekspedition til nordpolen. I nærværelse af Sverdrup forklarede han mig planen. Den gaar i store træk ud paa at forlade skuten i slutten af februar eller begyndelsen af mars førstkommende. Vi skal have alle 28 hunde med, 4 slæder med 7 hunde for hver. Ruten direkte nordover til polen, derfra i bedste fald til Spitsbergen og i værste fald til Franz Josefs Land. Der er gjort beregninger saaledes, at vi skulde kunne være ved Kap Fligely (82° 5' n. br.) i begyndelsen af juni maaned, hvis vi har kunnet holde en fart af 2 mil daglig i gjen-nemsnit, og da skulde vi ogsaa have proviant for 18 dage igjen, efterat alle hundene paa 5 nær er slagtet til føde for de andre. Til hundene medbringes proviant for kun 50 dage. To enkeltmandskajaker skal vi have med. Fra Franz Josefs Land gjælder det da at naa Spitsbergen eller Novaja Zemlja for at træffe fangstfolk. Det gjælder da, naar vi er kommet paa en

af disse kyster, at opholde livet ved jagt. Dette er i store trækELLEVTE KAPITEL.

119

planen, som Nansen forklarede mig meget nøiagtig i løbet af næsten tre timer.

Han fremhævede det alvorlige ved denne færd. Resikoen var den samme for begge to. Fik vi skjørbug, var vi redningsløst fortabte. Han havde valgt at adspørge mig, sagde han, fordi han troede jeg var skikket for en saadan tur, men han bad, jeg vilde betænke mig paa svaret.

Da jeg i den senere tid af og til har tænkt paa en saadan reise, foranlediget dertil ved samtaler med Sverdrup, der har forespeilet mig, at jeg kom til at blive med, og ved at dette ordet gik ombord blandt mine kamerater, — svarede jeg, at jeg ingen betænkningstid behøvede, men havde allerede tænkt over dette og erklærede mig villig til at være med- Jeg maatte naturligvis betragte det som en udmerkelse, at valget faldt paa mig. — Jeg skal ialfald gjøre mit bedste for at vi kan naa et heldigt resultat. Skulde det gaa en anden vei, blir det da ikke nogen skjændig død, en faar. — Vi faar da haabe, at hjemmet med sin sol og sang vil modtage os med aabne arme til førstkommende sommer og lader os glæde os der ved det, som skaffer os glæde; thi dette findes jo der.TRETTENDE KAPITEL.

NANSENS FOREDRAG. -UDRUSTNING TIL SLÆDEFÆRDEN. --

JUL OG NYTAAR IGJEN. - VORE VÆRSTE SKRUINGER.

Den 20de november. «Vi er nu nordenfor 82de graden.

Ikveld sammenkaldte Nansen os allesammen i salonen, hvor han hængte op et polarkart og holdt et længere foredrag for os. Han begyndte med vor ekspeditions tilbliven og forudsætningen for den, dvælede ved det kjendskab man har til isforholdene i polarhavet, og de erfaringer vi har gjort med hensyn til isdrift. Efter al sandsynlighed vilde «Fram» komme til at holde sin rute som beregnet, kanske lidt sydligere. — Men til alle tider havde nationerne søgt at komme saa langt mod nord som muligt, ja selve polen har jo været maalet, og det var spørgsmaal, om ikke vi nu burde gjøre et forsøg i saa henseende. Der vilde vel neppe i en menneskealder frembyde sig saa god en leilighed som nu til anstundende vaar, cla en slædeekspedition til polen vilde have et udgangspunkt, der var langt nordligere, end nogen ekspedition før havde havt.TRETTENDE KAPITEL.

121

Han havde besluttet, at to mand skulde drage afsted paa en saadan ekspedition, han selv og jeg. Han udviklede sin plan og sine beregninger for turen.

Saa var det tænkeligt, at noget kunde tilstøde «Fram» under dens drift. Skruinger kunde bli den for svære, den kunde skrues paa land, eller den kunde brænde op, og det var det værste. Han udviklede nu, at det maatte

ET STIVNET HAV. Fotografi.

kunne gaa an for mandskabet at redde sig til nærmeste land; thi saa langt nord, at det skulde være vanskeligt at komme til land, var der liden eller ingen sandsynlighed for, at «Fram» skulde komme. Næste sommer var der al udsigt til, at «Fram» skulde komme i aabent vand. Foredraget var meget interessant og paahørtes med spændt interesse af os alle.»122

SELV-ANDEN PAA 86° 14'.

Nu begyndte der en travel virksomhed ombord i «Fram» med udrustning til slædeekspeditionen. Det var ikke noget lidet arbeide, der blev lagt i den udrustning; meget hovedbrud havde det voldt chefen at faa det udtænkt paa den bedste maade. Det er mange ting, som tiltrænges paa en slig ekspedition, intet maa glemmes; en russisk ekspedition til Nowaja Zemlja f. eks. kunde ikke faa gjort noget, for de havde glemt snebriller. Det gjælder at faa alt saa godt, saa hensigtsmæssigt og saa let som muligt. Vegten især spiller en stor rolle; et par kilo spart i emballage er et par dages proviant mere.

Min befatning med de meteorologiske observationer ombord ophørte nu, Hansen flk Nordahl til at hjælpe sig. «Nansen har arbeidet færdig en enkeltmandskajak, og Mogstad skal gjøre en til. De er nødvendige far-koster, forat vi kan komme frem over raaker og i aabent vand, som vi træffer paa ved land, enten det nu blir Franz Josefs Land eller Spitsbergen. De gjøres af bambus med seildugsbetræk. Nansen og jeg er gaaet igang med at sy disse. Kajakerne er bredere og ikke saa lange som eskimoernes, forat de skal være mer stabile og lettere at manøvrere paa slæderne i isen. Der er et hul med en træring i midten, hvorover vi kan brette nederkanten af vore kajakpelse; snører vi saa igjen hætten for ansigtet og binder om armene, kan vi sidde der tørt, om det sjøer aldrig saa meget. Baade for og agter har vi luger, forat adkomsten til provianten og andre greier kan lettes. — Hansen og jeg gaar med to uhre paa os hver og sammenligner dem daglig med de store kronometre for at faa nøiagtig bestemt deres gang; de to bedste skal vi have med os. Sverdrup syr to soveposer af renkalveskindspæske, forat de skal bli saa lette som muligt. Juell er sadelmager, han tager maal

af hundene og syr nye, sterke sæler til dem af seil-dug; for de hunde, der er værst til at bide sig løs, syr han staaltraad indi seildugen, saa de kan faa noget at prøve sig paa. Mogstad, der er ualmindelig hændig til lidt af hvert, skal ogsaa arbeide slæderne, vi skal have. —• Slædefærden er naturligvis det mest omhandlede thema om dagen. Der er diskussion for og imod, om isens beskaffenhed, raaker, hundenes dygtighed, proviant, kulden o. s. v. Alle ønsker naturligvis al held og lykke med os, og post skal de faa sendt hjem til sine kjære. Ja, det blir en enestaaende postførsel, den vi kommer til at gaa igang med; naturligvis blir det ikke tunge breve, vi kan fragte. Det gjælder at spare paa ordene. — Dagene gaar fort udover, vi er snart oppe i vor anden polarnat; det er det samme triste mørket, kulden synes jeg ikke generer saa meget iaar som ifjor, det synes vist de andre ogsaa. I modsætning til os fandt Tegethoffekspeditionens deltagere, at de taalte kulden bedst det første aar. — Hundene holder om nætterne af og til hylekonserter, som de drev paa med ifjor i sin tid, medens de stod paa dækket. Alle bagbord sides beboere, der ligger væg i væg med hundene, er rasende over disse konserter, da de ikke faar sove om nætterne. Vi paa styrbord side hører dem næsten ikke.

Kogestellet er en ting af største vigtighed paa vor kommende tur; vi driver med kogeforsøg i et telt, som vi har slaaet op ved skutesiden. Det telt, vi skal bruge, er omtrent som et militært firemandstelt, af raasilke, helt, med en liden split til dør nederst i et af hjørnerne. Vi sætter det op med en skistav og plugger i stropperne.

Sverdrup har havt en mavekatarr, paadraget ved uforsigtig blottelse i kulden; han har maattet holde diæt

og har ikke været saa rar en uges tid, ikke spist og ikke sovet. Det gik dog godt og vel over.

Nansen og jeg var ude en tur i maaneskinnet paa ski for at prøve, hvorledes ulveskindsdragterne var at gaa med. Føret var ikke videre rart uden paa raakerne, temperaturen var -s- 42°. Vi blev begge to meget svede og var enige om, at ulveskindsdragterne var for varme at gaa paa ski med i denne temperatur. Nu var det jo en stund, siden vi bevægede os noget; thi nu i mørketiden er der ikke anledning til at gjøre mange sprei.»

I december maaned havde vi megen sydostlig vind, og den 13de kunde vi feire fest for «Fram» som det skib, der har A'æret længst mod nord af alle, idet observationen viste, at vi var paa 82° 30' n. br.

Udover nu fulgtes observationerne med spændt interesse af alle mand. Straks Hansen havde faaet knebet stjernerne, maatte han regne ud vor paaværende plads"; efter sydostlige vinde var vi især spændt paa udfaldet af udregningen, og mangen en brødions blev tabt i væddemaal, om hvor langt vi var kommet. I vandhullet, hvor vi tog vandprøver og havets temperatur, havde vi ogsaa hængende i en lang line en hov af tyndt silketøi til at samle smaadyr i. Eftersom den linen viste, kunde vi gjætte os til driften. Viste den sydover, vidste vi, at overfladen var i drift nordover. Peder kunde endog af linens større eller mindre skraa stilling sige, hvor langt vi havde drevet omtrent paa minutet. — Aldrig var humøret saa lyst, som naar linen «laa tør» under isen i sydlig retning, og vindmøllen gik med revede seil for en river af sydost; da vidste vi, vi skjød fart nordover og nærmere det aabne vand paa den andre siden, og vi to, som skulde afgaarde, var glade, fordi vinden kortede os veien til polen.

Hundene forsøgte vi med fulde læs af og til, forskjellige spand, slette og gode sammen. Forsøgene faldt godt ud, paa flad is gik det udmerket; ved hindring stoppede de op. Slagsmaal var det nok af, de to dødsfiender, «Barnet» og «Pan», bider sig fast i hverandre, saasnart der er anledning, og vi har vor største møie med at faa dem skilte.

«Hansen driver nu med sine magnetiske observationer i snehytten, som vi to har bygget. Han liker sig saa udmerket derinde, det er godt og varmt, siger han, bare nogle og tyve graders kulde, og saa lyst og deiligt med lampelys under den hvide, rene hvælving. Der staar han halve dagen ad gangen og «klør paa pinden» og stirrer paa magnetnaalens udslag. En merkelig taal-modighed og ihærdighed har den karen og et humør, der aldrig slaar klik.»

Julaften. «Vinden blæser sterkt fra S.O., og barometret er sunket helt til 726.65 mm. Det er et sandt velvære man føler ved at være i et sterkt og varmt hus, medens stormen tuder over ens hoved deroppe gjennem polarnatten henover ismarkerne. — Julaften kommer paa os som en anden dag, her vi ligger fjernt fra verdens larm og julestøi. Det er en stille jul, vi feirer, vi tretten. En slags rengjøring har vi havt i salon og lugarer idag; nogen mønsterrengjøring var det ikke, men vi er fornøiet alligevel. Det er overskyet nat og dag nu, saa vi kan ikke faa nogen observation. Imidlertid kan vi med tryghed sige, at vi er et godt stykke nordenfor 83°, ja kanske vi i julepresent kan opnaa 83° 24' n. br., det nordligste punkt noget menneske har naaet paa jorden. — Nansen og Blessing har hele dagen været beskjæftiget oppe i arbeidslugaret med et hemmelighedsfuldt bryg, og da flaskerne kom paa bordet om aftenen,

viste det sig at være intet mindre end champagne, «Polarchampagne 83°», vistnok enestaaende i verden. Den var lavet af spiritus, syltetøi, vand og bagepulver, og der var endog to halvflasker pr. mand.

Det var dog ligesom den rette champagnestemning manglede; julen var ikke livlig. Vi er stille, og der opstaar ofte i konversationen pauser, hvori det tydelig føles, at vi ikke rigtig er med her, men et andetsteds. Og hvad rart er der i det? Hvad rart, at vi tretten med vore tanker paa en kveld som denne dvæler der, hvor vi helst vil dvæle? Nei, ingen kan fortænke os i, at der er stille ombord, trods at vi har det saa godt. Mad har vi kanske mer end mangen en anden paa julekvelden, godt og varmt hus her midt i isørkenen, men fangne er vi. Fast ligger vi, fjernt fra verden paa et frosset hav, hvor alt liv stivner, og hvis undersøgelse har kostet mangt et liv. — I saadanne omgivelser, efter aarevis at have været borte fra hjemmet, kan en nok tænke paa det, en har forladt.»

1ste juledag trakteredes med «polarcuracao», som var virkelig god, og om kvelden var der dans efter Mogstads fele. Vi læste de samme juleskrifter og saa paa de samme tegninger, som vi havde fremme fra bi-bliotheket ifjor jul. «Isen er sprukket igaar nat ikke langt fra thermometerhuset, saa instrumenterne maatte bjerges. Det er den gamle raaken, som nu har været gjenfrosset snart et halvt aar.»

2den juledag var Juells geburtsdag. Blessing havde to flasker cognac igjen, og vi drak da en veritabel toddy. «Firemands halma er vort fornemste julespil; Amundsen er som sedvanlig kapelmester for orgelet; det er især en gammel monoton vals, som tiltaler ham i saadan grad, at vi maa løse ham af ved sveiven en gang iblandt.

Hundene i det stadige mørket derude paa isen kjender nok ikke til nogen jul; men de har sin opgave de ogsaa, og kanske ikke den mindste. Det blir det tungeste ved vor forestaaende tur at tage livet af disse dyr, som har gjort hvad cle kan for at bringe os frem.»

Næste dag lodded vi med 3400 meter uden at naa bunden. Om eftermiddagen rystedes «Fram» af et temmelig sterkt chok, der mindede os om, at isen var i bevægelse, og dagen efter skruede det længe og voldsomt forud i raaken, saa at «Fram» rystede paa sig nogle gange i sit faste leie. En stor skrugar kom op ikke langt fra baugen.

«Den 31te december 94, sidste dag i det gamle aar. Velkommen du nye, og gid du bringer lykken med dig. — Lyset, bringer du ialfald med. Mon du ogsaa skal bringe mere lys i det ukjendte paa vor klode ved os? Vi faar haabe det! — Vi er idag paa 83° 20.7' n. br. og 105° 2' 1. o. f. Gr. Temperaturen er 41.5° C.

Lugarerne vore har efterhaanden antaget følgende navne: Sverdrups heder «Alders hvile», Blessings «Lindring»; bagbords lugar med Jacobsen, Bentsen, Mogstad, Nordahl og Hendriksen kaldes «Evig ro», styrbords lugar med Amundsen, Juell, Pettersen og mig kaldes «Det hemmelighedsfulde rum», Hansens lugar «Hotel garni» og Nansens «Phønix».

Ved en bolle «polartoddy» sad vi om nytaarskvelden og ventede paa det nye aar. Nansen talte for det gamle aar, som var gaaet fortere end han og vi andre havde ventet; det kom af det gode forhold os imellem, troede han. Lad være, der var rivninger iblandt, og at enhver af os havde sine mørke stunder, det var uundgaaeligt det, — saa havde dog forholdet været godt; han takkede for aaret, og paa slaget 12 drak vi dets skaal i Lysholms

akvavit, som Blessing spanderede. — Sverdrup fattede uformodet sit glas og sagde paa sin stille maade, at han vilde ønske alt godt for ekspeditionen i det kommende aar, særlig da for slædeekspeditionens vedkommende. Nansen talte da for dem, som blev igjen ombord. Der var et irsk ordsprog, sagde han, der lød omtrent saaledes: «Vær lykkelig, og kan du ikke være lykkelig, saa vær sorgfri; og kan du ikke være sorgfri, saa vær saa sorgfri, som du kan.» Dette vilde han lægge dem paa hjertet, som blev igjen. Var de, som ordsproget siger, saa vilde nok det kommende aar ogsaa gaa fort for dem. Og det vilde vel blive det sidste at være i isen. — Vi holdt paa et stykke ind i det nye aar, indtil søvnen kom, og vi gik tilkøis for at staa op, naar vagttørnen kom.»

Den 2den januar. «Alle mand omtrent har nu begyndt paa sin korrespondance hjem. Det gjælder at faa skrevet saa meget som muligt paa saa lidet som muligt. Derfor er der spørlag efter spidse penne og tyndt, sterkt papir; man øver sig i mikroskopisk stil. Hansens brev blir et rent mesterverk, det er saa smaat, at det maa læses med lupe. Isen har i den senere tid været i bevægelse, igaar aftes kom der et ordentligt chok i skuten, saa heftigt, som vi ikke har havt siden ifjor.»

Torsdag den 3dje januar. «Inat var det stille, men ud paa morgensiden begyndte det temmelig hvast fra kl. halv fem og udover til ni; isen om bagbord pakkede sig sammen og veltede nærmere og nærmere skuten, som af og til skakede paa sig af trykket, dei forplantede sig til isen under den. Hansen og jeg var rundt en tur i mørket for at se paa ødelæggelsens vederstyggelighed. Det var en pen skrugar her om bagbord med en spræk paa indsiden mod skuten ca. 18 skridt fra den.

Paa andre siden af skrugaren bagenfor teltet og obser-vationshuset gik en raak i skraa retning mod agter-enden af skuten. Paa to steder var raaken hel, og disse steder bar trykket af flakets skruing mod skuten.

Af og til i formiddag drev det paa at skrue, og isen sprak flere steder borte ved den nye raaken. Efter middagen kom der en ny skruing, skrugaren om bagbord rausede længere nedover helt til sprækken ved skuten. Samojedkjælken med loddegreierne, som stod der, maatte vi frelse ligesom en anden paalæsset slæde.

Medens vi spiste aften, kom der en ny rykning; det viste sig, at flaket vort var sprukket paany paa flere steder baade midtskibs og ud for baugen. Dette solide flak, som vi var saa stolte af og saa trygge paa, begynder altsaa nu at gaa op i smaastykker og skrues sammen. Vi har idag gjort klart i tilfælde af, at vi skulde komme til hurtigt at forlade «Fram». Kjælkerne er lagt i beredskab paa dækket, proviant taget op og sat færdig, hundekjæks sat paa isen og kajakerne gjort rede. Endnu er ikke hovedmassen af flaket vort angrebet, den tykkeste kjerne, hvori «Fram» ligger. Vi er enige i, at det er forfærdelige kræfter, der maa til for at kunne behandle ismasserne paa den maade, vi er vidne til. Det er millioner af hestekræfter, siger Amundsen, og havde ikke «Fram» været slig, at den løftede sig op og lod det skrue under kjølen, saa meget det lystede, havde den nok ikke kunnet udholde et

hvilketsomhelst tryk. Men den var bygget slig, at den gjorde det, og stort vanskeligere stilling kunde den vel ikke faa, end den havde i denne skruing, der den laa som i en skrustik og maatte tage imod trykket fra skru-garene, som avancerede ind paa den ene siden.132

Vi sad netop og spillede firemandshalma om kvelden, da en ordentlig tryk kom. Peder styrtede ind og skreg, at hundene holdt paa at drukne. Alle mand paa dæk, men Peder havde allerede faaet lukket op for de forskræmte dyr, der jamrede og bar sig i husene, hvor vandet stadig steg høiere. —• Saa gik vi igang med at lægge proviant paa isen bortover paa Storkosset ca. 200 meter borte. 3 kjælker var i sving, som vi stampede frem og tilbage med i mørket. Saa hentede vi op fra storrum og forrum mad for mennesker og hunde, pemmikan, brød, chokolade og forskjelligt kjød. Hundene for omkring opskræmte og forventningsfulde, forgjæves søgende sine gamle boliger; det varede længe, før de kom til ro hist og her borte under en isknat.

Der er forfærdiget poser til hver mand og klæder udleveret, saa det er bare at kaste de merkede poser paa isen, hvis skruingen skulde overrumple os.»

«Fredag aften sattes vagten som sedvanligt kl. 11. Isen var urolig, den trængte paa i skrugaren om bagbord; partiet mellem skutesiden og raaken trykkede sig sammen, og snefonnen der faldt hist og her indover mod skuten, og tversprækker dannede sig, hvis kanter lidt efter lidt brettede sig op ved de stadigt vedholdende stød fra skugaren. — Jeg havde vagt fra 1—2; der var ogsaa da samme vedholdende trykning i isen. Undertiden gav den fra sig lyd som et levende væsen i høie og uendelig dybe toner, det hørtes rent nivst ud i natten. Dette holdt paa hele natten til kl. 5 om morgenen, da alle mand blev skreget ud. Skrugaren var da avanceret næsten til lændselemmen. Saa var det da at gaa igang med transport af proviantkasser til vort depot ved Storkosset; det var den samme trasking i mørket med læssene frem og tilbage. I rummet blev rumsteret or-

dentlig for at faa op de nødvendige madsorter, og vi havde strengt arbeide til middag. Patroner udtoges af vort forraad, 10 stykker blev lagt i hver mands sæk, og en kasse blev bragt til depotet med bagel og riflepatro-ner. Vi spiste aften senere end vanlig lørdag og gjorde os haab om god hvile for natten. Men det skulde blive anderledes. Kl. omtr. 8 kom skruingen igjen og denne gang alvorlig. Ismassen paa bagbord side veltede sig

DEN STORE SKRUING.

(Maaneskinsbillede.)

Fotografi.

op over sneseilet forud og op i høide med kommandobroen agter. Det gjaldt at redde sig nu, da raabet: «Alle mand paa dæk», lød fra Nansen; denne var straks i begyndelsen ilet paa dæk og havde sluppet løs hundene, hvem sneseilet beskyttede mod den indstyrtede is; at dette holdt var høist merkeligt. Jeg for min del havde taget af mig paa benene og var let klædt, for jeg stod i byssen og ventede paa tur til at faa vasket mig efter Sverdrup; jeg tik saavidt vædet hænderne. Det134

var uhyggeligt at sidde der og drage paa sig tøiet, medens den ene efter den anden forsvandt paa dæk, og skruingen ramlede med øredøvende larm, og «Fram» vaandede sig under trykket. Jeg kom mig da ikke op paa dækket, før det var omtrent forbi, og de andre kom ned igjen for at lange ud paa isen sække, soveposer og tøi. Selv i dette øieblik, da alt var klart til bortgang, viste det sig, at der var mange ting, som endda burde medtages. En god ting var det, at temperaturen ikke var mere end nogle og tyve graders kulde. Skulde «Fram» gaa, saa var vi jo i sikkerhed, mad havde vi for et aar paa isen, klæder og soveposer, telte og seil, slæder og hunde. Midt paa havet var vi jo, ca. 240 kvartmil fra nærmeste kjendte land. Vi var ikke nedstemte, syntes bare det var merkeligt, at skruingen stoppede aldeles op nu; det var ligesom dens raseri var tilfredsstillet, da den havde faaet jaget os paa isen. (Det viste sig senere, at «Fram» havde hævet sig omtrent 1 fod og rykket agterover, en liden smule havde

den ogsaa gaaet over til styrbord side igjen, slagsiden er nu 6V20, den var 7° nat til lørdag.)

I Sverdrups lugar samledes vi til et lidet muntert lag, da alt var bjerget, og vi lidt efter lidt indfandt os ombord. Sverdrup spanderede af sit store, tilhandlede honningkagelager, og vi skaalede i maltekstrakt paa, at det alligevel ikke maatte blive sidste gang, vi kom til at drikke et glas ombord i «Fram».

Det blev bestemt, at vi skulde være ombord for natten. Vagten toges efter tørn, og vi lagde os i de tomme køier, parate til at springe ud ved første skrig.

— Straks i begyndelsen af skruingen var døren paa bagbord sicle afstængt, da isen der var farlig at passere.

— Under de forhaandenværende omstændigheder blev

naturligvis søvnen endnu værre end natten i forveien. Det var at halvsove en stund, saa ud paa vagt og saa halvsove igjen. Men natten blev rolig, ligesaa har det været til dette øieblik, søndag middag, da jeg sidder og gjør disse notater paa et stykke papir, eftersom dagbøgerne er borte i depotet.»

FJORTENDE KAPITEL.

VERDENSREKORDEN SLAAET. - DEPOT I STORKOSSET. -

DEN ANDEN POLARNAT. - MERE OM UDRUSTNINGEN.

Søndag den 6te januar. «I eftermiddag fuld sjau med at skaffe isen bort fra skutesiden, alle mand i arbeide. Det gik ikke saa fort som vi havde ventet; mellem møllen og forkant af halvdækket havde der trængt sig en masse med is og snesørpe, og der var almindelig forundring over, at sneseilet holdt ud; det gjorde uvurderlig nytte. Idag har vi slaaet verdensrekorden. Observationen viste, at vi er paa 83° 34,2' n. br. og 102° 2' 1. o. f. Gr. I den anledning holdtes fest om kvelden, men vi var trætte og søvnige. Vi drak polartoddy, spiste bagverk og frugter og gik tilkøis med klæderne paa i de tomme køier ogsaa denne nat. Lidt skruing har der været i løbet af dagen, men «Fram» har ikke havt noget ondt af det.»

De gamle forholde indtraadte snart ombord. Udover i januar og februar maaned var der almindelig iskjøring, ja de holdt nok paa med dette arbeide, efterat Nansen og jeg havde forladt dem i mars maaned.

Pettersen driver med at spaa god vind af og til; slaar ikke spaadommen hans til, som nok undertiden hænder, er det ikke frit for, han faar gaa lidt igjennem. For en tid siden udtalte han sig omtrent saaledes: «Val er inte jag någon spåmand, men nog tror jag det, at vi innan kort får en djefla peising nordover.» «Den djefla peisingen nordover» blev nok ikke noget af, mén Pettersen blev krævet for den til hvert maal. Da der en lang tid bagefter indtraf sydostlig vind 10 meter i sekundet med snefog, kom Pettersen atter paa sine høider.

Den Ilte januar. «Endel af os har været borte i depotet idag og ordnet op de forskjellige proviantsorter og klæder m. m., som ligger der. Sagerne laa spredt hulter til bulter over hele isen, det er nu ordnet sammen. Brød, hundekjæks, paraffin, rifler, ammunition, slædeproviant, damptørrede gryn og mel, chokolade, ski, kjælker, kajaker, seil, telte, redskaber af forskjellig art etc. Det ligger i hauge med lidt af hvert i hver, for at ikke alt af en sort skulde mistes, om ulykken skulde være ude paa et sted.»

Den 12te januar. «Det er ikke frit for, at vi merker polarnattens triste indflydelse paa os af og til. Som rimeligt er, er ikke gemytterne altid som de burde. Det hjælper ikke, om det er aldrig saa gode og snille mennesker, en er sammen med, der skal virkelig en kunst til at omgaaes hinanden ret. Vi er jo de samme tretten mand stadig sammen baade nat og dag under akkurat de samme forholde, vi lærer at kjende hinanden ud og ind, de forskjellige smaa svagheder og ømme punkter gaar ikke fri. Humøret blir af og til nedtrykt, og man blir let krakilsk, stikler paa hinanden og «syger», som vi kalder det, d. v. s. man kaster sig øie-blikkelig over en ytring, som der kan være noget at

udsætte paa, selv om det angaar den ligegyldigste ting af verden.

Bibliotheket er prægtigt at have og tage til.

Det er lidt uheldigt med hensyn til varmefordelingen i salonen ved det, at skuten ligger over til styrbord side; al varmen holder sig der, og saa er det slig, at de karene, som liker varmen bedst, bor paa bagbord side. Disse fyrer dugelig i med svartoljen for at faa det godt og varmt inde hos sig, mens vi andre paa styrbord side har det saa varmt, at vi ligger udenpaa soveposen, — ja Hansen sidder undertiden med blottet overkrop i sit lugar og regner ud sine observationer. — Da Nansen og jeg reiste, flyttede Sverdrup over paa den varme siden i Nansens lugar, og Jacobsen flyttede fra «Evig ro», hvor der var fem mand, over til «Alders hvile» og residerede der alene resten af turen.

«Pan» og «Barnet» søger fremdeles at gjøre ende paa hverandre; Bentsen og Nordahl drev paa en lang-stund for at faa skilt dem ad, da den førstnævnte maatte give det op, formedelst at han holdt paa at miste sine unævnelige, da han brugte bukseremmen sin til at banke paa dem med.

Den 15de januar var vi paa 83° 27.3' n. br. og 103° 41' 1. o. f. Gr. Det er gaaet sydover igjen nu med nordvestlig vind. — En af de ting, vi var ræddest for kunde hænde os paa slædeekspeditionen, var at vi kunde brække et ben eller en arm. For at vi skulde kunne greie os ogsaa i dette tilfælde, maatte vi forstaa at faa spjelket det sammen og faa lagt forbinding paa til nød. Blessing holdt en kveld et foredrag, idet han illustrerede, hvorledes vi skulde stelle os. Nansen sad oppaa bordet i salonen og skulde forestille at have brukket benet; vi andre stod rundt og saa paa, hvorledes han

bar sig ad. Da Nansen var færdig, blev jeg taget under behandling og skulde forestille at have brukket kravebenet. Blessings undervisning var grei og interessant, dog haabede vi begge, at vi ikke maatte faa nogen brug for den.

Jacobsen med flere byggede en prægtig smidje af is borte i sammenskruingen paa bagbord side. Der var stadig fyr paa essen udover om dagene nu. Pettersen lod hammeren danse paa ambolten og var ikke lidet stolt af at være verdens nordligste smed, der kunde staa og smie i 40 graders kulde i et rum af is, hvor han kunde være saa tryg for varmen, behøvede ikke at assurere eller nogenting. Han smiede en øks til slædeekspeditionen med blad saa stort som en fyrstikæske; han kunde ikke skjønne, hvad vi vilde med noget saa «djefla lite». Saa gjorde han et lidet bjørnespyd til Nansen, dette blev dog aldrig anvendt mod nogen bjørn, men brugt som loddebolt, da vi paa isen tættede vore kajaker i sømmene med stearin, idet vi varmede det over vore tranlamper. En virkelig loddebolt, vi havde med, blev ogsaa brugt til det samme. — Men smidjen blev ogsaa benyttet til meget andet. Skiene maatte omhyggelig indsættes med en blanding af tjære, talg og stearin. Vi maatte have et godt udvalg af ski med paa turen, sterke maatte de være og godt indsatte, saa de kunde holde ud i al slags føre. Vi havde dem baade af birk, løn og hickory. — Meierne til slæderne blev indsat med samme stof, før nysølvbeslaget sattes paa dem, de blev dampet i en kjedel over essen, forat de kunde blive bøiet. Mogstad forfærdigede tynde varemeier af løn til at sætte udenpaa nysølvbeslaget igjen. Det viste sig nemlig, at træmeier med tjærebredning var ulige lettere at trække paa i kulden end metalbeslag, og des-

uden styrkede disse dobbelte meier slæderne i betydelig grad. Naar saa kulden slog sig, og lasten var blevet lettere, behøvede vi bare at rive unda varemeierne for at faa et splinter nyt nysølvbeslag, som da viste sig at glide meget bedre.

Pettersen bar oprettet smaaspigerfabrik, Mogstad lodder nysølvet med slaglod; det er den eneste gang, der har været spørgsmaal om penge ombord; Hansen havde en femkrone, men den var ubrugelig; det var det klingende sølv der maatte til, og tilslut fik da Mogstad opdrevet nogle halvkroner, som han loddede med. En mindre ildsvaade opstod ogsaa ved denne loddingen, idet lampen eksploderede, og nu har vi en liden brandtomt paa det

fine bordet vort.

Amundsen har i d°,n senere tiel stridt haardt med at faa istand vindmøllen, der blir for gammel og slidt i drevene; et surt arbeide i den strenge kulden at ligge deroppe paa toppen og bore i de haarde hjulene paa «Franz Josef», som Amundsen kalder møllen. Han vilde dog se, om han ikke kunde faa den til at sveive rundt og tine op de elektriske batterier, saaledes at vi alle kunde bli fotograferet ved elektrisk lys i salonen, før vi reiser. — Foreløbig er reisen bestemt til den 20de februar, saafremt det ikke blir for mørkt. — Blessing har overtaget de fotografiske arbeider og været i lære hos Nansen i det sidste, vi kalder ham Szacinski, og han faar en masse bestillinger. Jeg har drevet paa med at skrive af alle meteorologiske observationer og vand-undersøgelser m. m. paa tyndt, sterkt papir- med blæk, der staar for vand; vi maa endelig faa dette vel bevaret hjem, — Dyblodning er sat igang igjen, alle mand har saaledes fuldt op at gjøre, hver paa vor kant virker vi alle mod det samme maal: Løsning af ekspeditionens opgave.DYBVANDSLODNING. Fotografi.TRETTENDE KAPITEL.

Det var naturligvis meget om at gjøre, at maden blev valgt med den største omhu paa en slædeekspedition som denne; fremfor alt maatte den være nærende og sund, saa vi ikke fik skjørbug, den maatte være let og koncentreret. Og saa var det af betydning, at den var slig, at vi kunde spise den, som den var. Den fornemste føde paa slædeekspeditioner er pemmikan, det har vist sig ved erfaring. Egentlig er dette vindtørret kjød. Paa Nansens ekspedition over Grønland havde de lidt af fedthunger; pemmikanen var for tør. Dette havde han nu sørget for ikke skulde hænde mere. Vor pemmikan var fineste sort kjød, rent og skjært, pulveriseret og tørret hurtigt og tilsat med ligesaa meget fin oksetalg. Den var næsten fri for vand. Leverpostei havde vi ogsaa paa samme maade. Saa havde vi ogsaa noget pemmikan, der var tilsat med planteolje istedenfor fedt, denne viste sig dog at være mindre heldig. — Af pemmikan havde vi stor beholdning, da ogsaa hundene blev foret af denne. Fra fabriken kom den formet i blikbokse omtrent som en mysost; vi havde naturligvis ikke nogen interesse af at drage paa denne tunge emballage. Vi tog derfor og lavede baadkrabber af pemmikan. Under kajakerne maatte vi have krabber, saa de kunde hvile rigtig godt og støt under farten i den ujevne is; istedenfor at gjøre disse krabber af træ, saa syede Sverdrup seildugssække af samme form som kajakernes bund; vi tog og smelted pemmikanen og stoppede nu disse madratser med den. Naar de kom ud fra kahytten, stivnede de straks til.

Professor Waages fiskemel viste sig som en udmerket føde under slædefærden. Kogt sammen med mel og smør var det en prægtig ret, og slig som den varmede i skrotten. Lidt tørrede poteter tog vi ogsaa144

med os, og sammen med pemmikan blev det den deiligste labskaus af verden. Nansen foretrak «fiskegrati-nen», som vi kaldte det, og jeg syntes labskausen var bedst, ialfald fra begyndelsen.

Over Grønland havde Nansen og hans ledsagere bestandig følt sig sultne. Forat vi en gang iblandt skulde føie os rigtig gode og mætte og kjende, at vi havde maven fuld af mad, tog vi med endel dampkogte havregryn og maismel til at koge grød af.

Saa havde vi lidt «vril food», det var noget sødt mel, som vi snart lærte at sætte pris paa, i det hele taget var sukker og mel høit i kurs, for ikke at snakke om chokolade. Af denne havde vi almindelig og tilsat med kjødpulver, hvilken sidste i smag dog ikke adskilte sig stort fra den almindelige.

«Serinpulver» var ogsaa noget, vi havde med. Det var ikke andet end pulveriseret myseprim, og dette laged vi til i koghedt vand og drak, før vi lagde vore frosne kroppe til hvile i soveposen. Det gjorde vidunderlig godt, og mere end en gang længtede vi efter denne drik under vort slid i kulden. — Brødet, vi havde, indeholdt naturligvis saa lidet vand som muligt; der var to sorter, hvedebrød og aleuronatbrød. Smørret tog Peder under behandling og knaede laken ud af det, saa sveden randt. Haardt holdt det sig alligevel, saa jeg endog brak en tollekniv, der rigtignok var af staal, af i det under færden.

Tre smaa slædeseil lavede Sverdrup istand til os, vinden maatte vi tage i vor tjeneste saa meget som muligt baade tillands og tilvands, aareblade til at sætte paa skistavene af spanskrør med udspændt seildug blev ogsaa

forfærdiget. En liden slæde med et hvidt skydeseil, sligt som eskimoerne bruger, naar de lurer paa sæl, maatte vi ogsaa have med.

Rifler og ammunition var naturligvis en hovedsag. Efter megen overveielse og mange forsøg blev det bestemt, at vi skulde bruge de samme geværer, som Nansen havde med over Grønland. De var to dobbeltløb, hvert enkelt gevær til hagel og kugle, rifleløbet kaliber 360 og hagelløbet kaliber 20. 180 riffelpatroner og 150 hagelpatroner havde vi med.

Vi havde flere knive med, Nansen en prægtig stor lappekniv af dem, som de pleier at bruge om sommeren, fladt, bredt, stort blad af jern og staal; denne kunde bruges ogsaa som øks. En af de udmerkede totnings-knive med næverskaft havde vi stor nytte af, flere smaa-knive tog vi med; jeg flk en af Sverdrup med alt muligt i, bor, fli og sag, skrujern o. s. v. Denne brugte vi aldeles op, saa der bare var et blad igjen i den.

Af fodtøi havde vi hver to par finnesko og et par komager. Finneskoene var gjort af skindet paa okserenens bagben og ikke af skalleskindet, der kanske er vel saa varmt, men ikke saa sterkt, Komagerne var af kobbeskind og indsat med tjære og tran. Vi brugte sen negræs, ladder af ulveskind og haarladder samt f'od-kluder af tykt vadmel. Strømper brugte vi ikke; vi havde med et par hver, som vi skar af, saa lægger og fødder kunde bruges hver for sig.

Kogekarret var indrettet saaledes, at vi med mindst mulig varme kunde faa kogt mad og smeltet saa meget is som muligt. Det bestod af flere kar, inderst det egentlige kogekar, der var af nysølv, udenom dette gik et ringkar, der var til at fylde med is, ligeledes et fladt vidt kar, der stod ovenpaa ringkarret og kogekarret; udenom det hele hvælvedes saa en tynd, let mantel af aluminium, og udenpaa den igjen trak vi en hætte af ulveskind, forat ikke noget af varmen skulde gaa væk.

Varmekilden var petroleum brændt paa primus, da dette apparat viste sig at være mest brændebesparende af alle.

Vi lever høit nu om dagen paa bjørnekjød af de tre sidste, vi skjød. Juell er en mester i at tillave en ypperlig bif med persillesmør, og vi er enige om, at vi lever som blommen i et, æg, især naar vi læser om, hvorledes andre ekspeditioner har havt det. — Den 23de januar tog vi ikke mindre end to lodskud paa 3600 og 3500 meter, begge med bund.

Den 25de januar. «Jeg har været med Nansen i rummet idag og arbeidet paa skiene. Det er klart veir om dagen, den lyse stribe over horizonten i syd om middagen, der bebuder dagens nærmelse, bliver stadig større. Vi har nu strid over det værste af denne polarnat ogsaa. Temperaturen har idag som igaar været nede i -5- 50°. Omtrent vindstille idag ogsaa. Pettersen er ude og spaar om vinden igjen.

I rummet er det egentlige snedkerverksted, vistnok det koldeste i verden; der er 20 graders kulde og vel saa det.»

Den 1ste februar. «Sverdrup og jeg er sammen i arbeidslag idag ogsaa; vi driver paa med bøining af askespiler med damp. Naar vi holder til i smidjen der-borte, er det kun sjelden det falder os ind, at der først 3500 meter under os er jordbund. Det er jo ikke altid saa varmt derborte, men herregud, kulden er vi jo vant med. — Salonen er et eneste virvar, improviserede be-slaggreier, loddingsverksted, surringsverksted og alt sligt arbeide, som vi ikke kan udføre i kulden, drives her i vort eneste varme rum. Paa vægger og tag hænger træ-materialer, ski, kjælkemeier, nysølv, askespiler sammen med malerier, barometer, barograf, uhr, klæder og pels-

verk, geværer og proviantsække. Der er næsten ikke raad at komme frem. — Nansen bekjendtgjorde idag, at de breve, vi kommer til at tage med fra vore kamerater ombord, ikke burde være tungere end almindelig brevvegt (15 gr.); thi det kan hænde, at vi maa kaste alt, vi kan, for at bjerge os; brevene vil vi naturligvis holde paa saa længe som muligt, og da er det om at gjøre at de er lette. — Kameraterne har imidlertid ikke gjort regning paa saa meget engang, og saa smaat som de alle skriver sine breve, faar de rum til en masse paa 15 gr. tyndt papir.»

Nansen og jeg forsøgte de to soveposer, som Sverdrup havde gjort til os, for at kjende, om de var varme nok. De veiede kun 3.5 og 2.3 kgr. Vi laa ude et par-nætter, men frøs i dem, de var nok for tynde; saa maatte Sverdrup til igjen og gjøre en dobbeltpose af tykt, voksent renskind, vi kunde nok ikke spare noget i vegt dér. — Af en vindmaaler, som stod ude paa et kos og gik rundt nat og dag, og som vi stadig maatte reparere paa, gjorde Mogstad en distancemaaler, der fæstedes paa den bagerste af slæderne.

Den 10de februar var det saa lyst, vi kunde læse midt paa dagen. Hundene har det godt nu. Over hele isen ved skutesiden ligger kjæks, men de bryr sig ikke stort om den. De faar nemlig nu om dagen saa meget mad, de vil spise, forat de skal blive saa gode at slide paa som muligt. De fire bikjeskrotter, der i hele vinter har hængt under klyverbommen og som de har havt et godt øie til, gik som varmt.brød. Og saa faar de pemmikan og spæk. De er forresten alle med undtagelse af «Livjægeren» i godt hold. Ja, det er ikke nu, som i de dage da salig «Menneskeæderen» laa oppaa brødsækken og passed den for de andre. Tiderne forandrer

sig ogsaa for hundene, og endda større forandring blir det vel i den nærmeste fremtid baade for dem og os. — Den 21de februar var vi paa 81° 40' n. br.

Vi havde en spaamand til ombord foruden Pettersen, det var Peder; han spaaede bare, hver gang det skulde bli nordenvind, og da tog han almanaken til hjælp; det var, naar stjernen Jupiter stod i en vis stilling, at der skulde komme nordenvind. Da Peder var heldig med spaadommen sin et par gange, flk han straks en ivrig tilhænger i Amundsen. Naar det ikke slog til med nordenvinden, og vi tvert imod drev nordover, gav han dog ikke tabt for det, men sagde, at vi kunde være visse paa, at der et stykke ud paa isen, en halv mils vei fra skuten, nok blæste nordenvind.

Den 22de februar. «Idag er vi over det værste. Skiene er nu sat i fuld stand med bindinger og dobbelt lag med næver; provianten er stuet, og kjælkerne staar nu alle fire omsider paalæssede ved skutesiden. Vi har taget op fortegnelse over proviantsorterne, og det viser sig, at vi faar over 100 kg. overvegt, naar instrumenter og ammunition regnes med. Det bliver da at regulere paanyt. Der er i disse dage, som det pleier, kommet til en hel del smaating paa slutten, som er gjort og holder paa at gjøres; det er smaa harpuner til at sætte udenpaa dopskoene paa skistavene, kajakpumper, hundesko af sælskind, to staalliner, hvortil er bændt korte dobbelte kobler, til at strække mellem kjælkerne, forat hundene kan blive sat fast om natten i vore første leir-pladse, saa vi ikke behøver at frygte for, at de skal vende næsen ombord igjen, da vi antog, de formodentlig vilde like sig bedre der end sammen med os ude paa isen.»

FEMTENDE KAPITEL.

AFSKED. - VI STARTER FORGJÆVES TO GANGE. -

JEG FUNGERER SOM SNEPLOUG. - SOLFEST OG FEST FOR

84-GRADEN.

Søndag den 24de februar. «Igaar og idag skulde det have været hviledage før afreisen; det blev dog isteden nogle af de travleste dage, vi har havt. Det trækker sig sammen ligesom i en hvirvel, alt gaar hurtigere og hurtigere, tilslut saa blir vi vel færdige. — Trods al travelheden havde dog kameraterne faaet tid til i løbet af natten at dekorere salonen med flag og tre nye elektriske lamper over sofaen med kulørt papir. Middagen idag var høitidelig. Scott Hansen spanderede rødvin, som han havde gjemt paa hele tiden. Blessing holdt en tale, hvori han gratulerede Nansen med det resultat, ekspeditionen til dato havde opnaaet, og ønskede os begge to en lykkelig tur, og at vi maatte finde alt vel i hjemmet. — Nansen svarede paa vores begges vegne, at vi nok engang iblandt vilde mindes livet ombord i «Fram» med vemod, at vi, saasandt vi kom hjem med liv og helse, nok vilde mindes kameraterne i isen; han haabede, at ingen ombord skulde komme til at angre

paa denne færd. Saa bad han os drikke paa et gjensyn, et glædeligt gjensyn for os allesammen hjemme i

«AFSKEDEN». Fotografi.

Norge. — Efter middagen curacao med kaffe, saa en liden pust og saa paa'en igjen med arbeide: Syning,

patronladning, slibning, bøssepudsning, ordning af fiskesager, sysager, kajakpumper. Tøiet var ikke rigtig istand, vindtrøierne maatte syes om og baand og stropper isættes hist og her. Helt til det sidste var der nok at gjøre. — Jeg skriver dette nu, klokken er halv et nat til mandag, og da skal vi fare; jeg maa ogsaa afslutte min korrespondance hjem, og saa har jeg tænkt at holde storvask tilslut. Vi er vaagne alle mand, og Bentsen sidder i vort lugar og fortæller historier. Vi har havt en tilstelning i kveld med polartoddy og konfekt og frugter. Kaptein Sverdrup holdt en tale, nogle faa hjertevarme ord. Det var tak og lykkelig reise. Efter bordet gik Nansen igjen til sit arbeide, som da bestod i at diktere Blessing en hel del ting om observationer vedkommende smaadyrene i sjøen.»

Endelig tirsdag den 26de februar kunde vi sige farvel. Det stod da haardt at komme afgaarde. Veiret var graat med snerusk, og vinden O.t.S. Det sidste farvel blev taget med dem, som skulde blive igjen ombord; Sverdrup, Hansen, Blessing, Mogstad og Hendriksen skulde følge os paa veien; de tog med sig telt og udrustning for at overnatte sammen med os den første gang. Nansen gled i spidsen og angav veien, og saa kom første slæde med «Kvik» som ledehund i spandet. Men reisen blev ikke lang. Det var ikke stort stykke, vi var kommet fra skuten, og kanonsaluten var saavidt hendøet, da en af de tungt belastede slæder røk isund over en liden skrugar, idet en fremstaaende isspids knuste tre fløtstokker. — Ja, der stod vi og havde intet andet at gjøre end at vende tilbage, hvorfra vi kom. Ikke havde vi troet, gjenforeningens øieblik saa snart skulde indtræffe, da vi kort i forveien sagde farvel. — Godt var det forresten, at vi ikke kom længere væk med

disse greierne vore da. — Det viste sig altsaa, at slæderne var for veike til den tunge lasten, vi havde paa dem. Vi maatte forsterke dem. Nansen bestemte, at vi til de 4 slæder, vi havde, skulde føie 2 nye, saa vi flk 6, og lasten fordeles paa disse. Samme travelheden begyndte da igjen, Sverdrup og jeg kom nok engang sammen i smidjen og tjærebredte to nye slæder. Paa allesammen blev nu surret med staaltraad et langt, bredt bord paa undersiden af fløtstokkene, forat ikke fremtrædende isspidser atter skulde gjøre nogen fortræd. Slæderne blev efterseet og rettet paa igjen. Med dette udrustningsarbeide blev vi færdige onsdag nat, og torsdag skulde vi da afsted for anden gang.

Ja, torsdag den 28de februar bar det afgaarde igjen med den samme tunge last fordelt paa 6 slæder. Sverdrup, Blessing, Mogstacl, Hansen og Hendriksen rustede ud en mandskjælke med telt og greier for at følge os en dagsmarsch eller to. De andre kamerater fulgte os ogsaa et stykke, længst Jacobsen og Bentsen. Skjønt vi var en mand til hver slæde for at lette over kneiker og skrugarer, gik det dog meget trægt. Vi havde vort fulde slid med at skyve paa og lette ret som det var, da hundene stoppede op ikke alene ved forhindringer, men ogsaa paa slet is. Det var klart, at læssene var for tunge, og efter en kort fart blev der gjort holdt og lagt af to baadkrabber med pemmikan og en anden pemmikansæk; dette hjalp jo. Bentsen og Jacobsen vendte her tilbage, den sidste mente, vi nok vilde komme til «Fram» endnu engang. Den aflagte proviant bar de op paa et kos og satte en ski, der var brukket paa veien, op til merke, forat de siden kunde faa bragt maden ombord.

Vi drog videre med vor forringede last, men noget svært fort gik det ikke, og snart slog vi leir og reiste vore telte. Hundene blev koblet to og to ved siden af hverandre og givet mad. Vi flk en forsmag paa, hvor lang tid det vilde tage at komme i orden med leiren, naar vi to blev alene, vi maatte nok gjøre beregning paa adskillig tid i begyndelsen. Der var fest i det store telt, som de fem medbragte. Lunt og hyggeligt var det derinde i ulveskindsdragterne. De disked op med en bedre aften bestaaende af chokolade, smør, brød, flesk og søsterkage, der bragte med sig svartoljelugten fra «Fram». Saa drog karene frem ren sprit og bryggede en god toddy, som vi lod os smage af vore blikkopper. Piberne kom frem, og der blev holdt taler af Nansen og Blessing. Efter en hyggelig aften gik vi til ro i poserne. Søvnen blev nok ikke saa rar, det sørgede hundene for, der holdt det gaaende med slagsmaal og uling hele natten.

Næste dag var veiret mørkt, vinden O.t.S. Vi brød da leiren, og hele selskabet drog afgaarde efter flere timers arbeide med slæder og hunde og kogning.

Ud paa eftermiddagen fredag kom da den sidste afskedens time. Mørkt var veiret og mørk var stemningen, polarnatten var endnu ikke forbi. Vi vekslede de sidste haandslag, og de sidste fortrolige hilsener til dem derhjemme blev betroet. Det var ikke uden bevægelse fra begge sider. Og saa var Nansen og jeg alene i ismarken med vore 6 læs.

Vi gjorde ikke lang dagsmarschen, dertil gik det for tungt. Nansen var i spidsen og tog ud vei. Naar kjæl-kerne stoppede, og det var ikke mange skridtene mellem hver gang, maatte vi sætte dem i fart igjen; det var at fly frem og tilbage mellem dem og faa det til at glide. -— Næste dag gik det paa samme maade; det var snart at

indse, at det blev for tungt for hunde og folk, selv om det blev lettere, naar vi havde holdt det gaaende en stund nordover; isen var heller ikke fin at komme frem i.

<

«ALENE». Fotografi.

Vi stoppede op, og Nansen sagde, at lasten nok endnu maatte formindskes. «Havde de andre ikke forladt os,» sagde han, «saa vilde det været det greieste med engang at vende tilbage til skuten.» Nansen tog sig en tur

nordover for at rekognoscere isen, imedens skulde jeg fore hundene og ordne i leiren. Da han kom tilbage, sattes primusen i sving, vi spiste og krøb i posen.

Da morgendagen kom, tog Nansen et sterkt huride-spand og reiste med en af slæderne ombord igjen for der at hente hjælp til hjemveien.

Saa befandt jeg mig da alene i stilheden. Dette var søndag den 3dje mars. Fint var veiret, koldt og friskt; jeg var ikke ganske sikker paa, om det virkelig var selve solen, jeg fik se dernede i horizonten, men det var nok saa, det var første gang, flad og ildrød stod den der og varmede ikke et spor; men det var dog solen alligevel og med den nyt liv i leiren. «Fram» saa jeg masterne af i den klare luft langt derborte, jeg tog en peiling af den for sikkerheds skyld. — Istedenfor at ligge der uvirksom i teltet og vente paa, at de andre skulde komme tilbage, vilde jeg heller rusle afgaarde mod skuten igjen med hele karavanen. Jeg reiste da tilbage paa den maade, at jeg først tog tre slæder med alle hundene og lod de to staa igjen; naar jeg var kommet et stykke med de tre, tog jeg hundene og bandt træklinerne om livet paa mig; først forsøgte jeg at staa paa skiene og lade hundene trække mig, men det var jeg ikke kar for i den ujevne is, det gik altfor voldsomt. Nu kunde bæsterne lægge ivei med lynets fart, da de kjendte den lette lasten. Men nu var det ikke mig tilpas; ned i sneen bar det med mig, det var baade første og sidste gang, jeg fungerede som sneploug paa den turen. Skiene havde jeg ogsaa paa benene under farten; endelig kom der en skrugar i veien og jeg ankrede op, men bæsterne trak af knivbeltet mit og rendte afgaarde. Jamen var jeg ræd, de skulde sagt farvel med det samme

da, men merkelig nok stoppede de, da de kjendte sig fri, og glante bortover mod mig for at se, hvordan jeg havde det.

Med gode ord flk jeg lokket dem til mig og lod nu skiene fare; men jeg gjorde mig fast til hundene igjen og traved paa finskoene, saa snespruten stod; rigtignok bar det overende nu ogsaa, men det var da ingen sag at skvætte op igjen nu. Jeg syntes, det var en herlig sport, der jeg fløi alene i isørkenen længere nord, end mennesker før havde været.

Paa den maade naaede jeg de efterladte kjælker, som jeg hentede en for en. Værst var det at faa dem op over en

temmelig høi kant paa en gjenfrossen raak lige ved leiren, men det gik noksaa fort alligevel med min lystige reisemaade, saa at jeg, da kvelden kom, havde reist tilbage en større strækning, end vi avancerede dagen i forveien.

Jeg fandt ud en pen teltplads og slog leir, gav hundene lidt pemmikan og begyndte at stelle min aftensmad. Jeg udmalte mig, hvor godt det skulde smage at faa lidt varmt i livet, tænde lyset og krybe ned i posen og der i ro og mag notere i dagbogen de sidste dages begivenheder. Men som jeg holdt paa med kogeapparatet, begyndte «Suggen» at gjø, og straks efter svarte det bort i isen. Jeg tørned ud og kunde nu ogsaa høre stemmer, og saa skimted jeg af og til borte i kossene hunde og en slæde, hvorpaa sad to mand; en liden stund efter kommer de susende ind i leiren, medens hundene holdt et frygteligt leven. Det var Hansen og Nordahl, som kom tilbage med Nansens spand for at holde mig med selskab for natten. Der blev glæde. Hansen fortalte, at han havde regnet ud sin sidste observation, der viste, at vi var paa 84° 4' n. br. Og saa

var solen kommet idag, ombord var der stor fest, men nu vilde ogsaa vi holde fest herude.

Vi spiste da et tarveligt maaltid, og piberne kom frem. Sverdrup havde sendt med dem sin bedste snadde, han vidste, jeg ikke havde nogen; thi vi tog ikke med pibe og tobak paa slædefærden. Saa laved vi toddy, sprit havde de ogsaa taget med. Rigtig en hyggelig kveld havde vi tre derude, der var stemning i teltet, hvor vi sad langt fra hjemmet der syd og sang vore hjemlige sange. — Det var først sent paa kvelden, vi lagde os i poserne, Hansen og jeg i den dobbelte og Nordahl i en enkelt, han havde med.

Næste morgen kom Nansen, Sverdrup og Peder paa ski fra skuten. Vi brød leiren og drog hjemover igjen for anclen gang, men i nærheden af «Fram» blev vi stoppet af en svær raak, der havde slaaet sig. Det var ikke raad at komme over med læssene paa nogen kant langs den, og vi brød os ikke om at færge, derfor kjørte vi slæderne tilbage paa sikre isen igjen og lod dem staa der for at hente dem ombord, naar raaken havde lagt sig. Vi selv og hundene kom over paa smaaisen.

Saa sad vi da igjen i den gode varme kahyt og lod det velbesatte bord vederfares retfærdighed.

Da vi første gang startede med de 4 kjælker, var der paa læsset ca. 280 kg. Saa nøie vides ikke vegten, da ikke alt blev veiet. Den samlede proviants vegt var ikke fuldt 1000 kg. Da vi anden gang startede, var den samme vegt fordelt paa de seks kjælker i begyndelsen, men saa blev der lagt af 2 baadkrabber og en sæk med pemmikan, tilsammen omtrent 150 kg. Saaledes var der paa vore 6 slæder ca. 160 kg. paa hver, paa de to kajakslæder dog noget mere, dette foruden vegten af

slæderne. Det viste sig, at en af de største af disse med varemeier og ski paa veiede 34 kg.

Vi kunde altsaa ikke greie saa megen last og saa mange slæder. Efter fornyede overveielser og beregninger bestemte Nansen 3 slæder med 220 kg. paa hver slæde. Det skulde være mad for os selv i 100 dage og for hundene i 30. De tre slæder blev nu forsterket paa alle maader, askeribber surredes paa oversiden af hver fløtstok, og mellem disse og fjetrerne surredes smaa bukker af jern.

Ulveskindsklæderne viste sig ikke at være gode paa turen. Ved at ligge med dem i posen om natten blev de fugtige saavelsom posen, der havde haarene vendt ud. Naar vi om aftenen tog skindklæderne paa for at gaa i posen, var de saa stive, at vi næsten ikke kunde faa draget pelsen over hodet. Sidste natten, vi laa ude, var temperaturen h- 42.8°; i thermometerburet ved skuten havde der samme nat været -h 39.7°.

Vi gjorde os et slags natdragt af hvert vort uld-teppe, saaledes at vi kunde knappe det om os, naar vi krøb i posen; vi gjorde en split i det, saa det ogsaa kunde bruges som plæd, der kunde være godt at have og slænge over sig, naar en holdt rast. Soveposen gjorde Sverdrup lidt større, da den viste sig at være for trang, naar vi brugte haarene ind.

Saa laa vi ude en nat og prøvede de nye greier: Uldtepperne inde i posen, der havde haarene ind. Paa os havde vi to tykke uldskjorter, underbukser, strømpelægger, sokker, finnesko, vadmelsknæbukser med lægger. Udenpaa overkroppen havde vi en mindre uldtrøie, kamel-haarstrøie, og Nansen en islandsk uldskjorte og jeg en anorak af vadmel, paa hovedet uldhætte. Det viste sig at være gode greier, og meget tørrere var det i posen end før.

Den tredje udrustning blev da ogsaa færdig, og snart var tiden der, da vi for tredje og sidste gang skulde sige farvel til kameraterne og «Fram». Jeg havde været sammen med Jacobsen nede i rummet og surret jern paa kjælkerne; der sagde han, at han nu ikke mere vilde sige adjø til os, naar vi hver gang kom igjen. Vi kom nok ombord igjen den tredje gangen ogsaa, mente han. — Ja vist kom vi ombord igjen, ja, men det var ikke før paa Tromsø havn hjemme i Norge, efterat aar og dag var gaaet.

SEKSTENDE KAPITEL.

AFSKED FOR ALVOR. - SLIT I KULDEN FOR 86° 14'.

LÆNGST NORD.

Den 14de mars 1895 dundrede kanonerne atter udover de øde ismarker, og flaget var oppe paa «Fram». Denne gang blev det alvor med reisen. Vi havde ogsaa nu følge paa veien, som vilde se os vel afgaarde. Sverdrup og Mogstad forlod os ud paa dagen, men Scott Hansen, Hendriksen og Pettersen fulgte os helt til den næste dag. Nansen gik som før i spidsen og tog ud veien, derefter kom hans kajak med følgende hunde i spandet: «Kvik», «Baro», «Lilleræven», «Sjølike», «Narrifas», «Freia», «Barbara», «Potifar» og «Klapperslangen». — Saa kom «midtkjælken» og tilslut jeg med min kajak. De to sidste spand bestod af følgende hunde: «Suggen», «Barnet», «Haren», «Gulen», «Flint», «Kaifas», «Blok», «Bjelki» og «Sultan». Saa var der «Barrabas», «Kvindfolket», «Perpetuum», «Katta», «Livjægeren», «Storræven», «Isbjørn», «Russen», «Pan» og «Ulenka». — Paa sletten gik det nu udmerket godt, men skrugarene skaffede os jo meget bryderi og tog megen tid. Jeg brød af en ski straks i begyndelsen, men flk en ny af Mogstad, der ruslede

hjem paa halvanden ski. Da vi stansede til leirslag-ning, viste meterhjulet paa den bagerste slæde, at der var tilbagelagt halvanden mil, og vi havde opnaaet at blive baade sultne og tørste paa den tiden. Vi havde nu havt fest ombord kvelden i forveien, kanhænde det gjorde, at tørsten føltes lidt mer end almindelig. Vi likte os ialfald ikke rigtig, før vi sad lunt inde i teltet

s OPBRUD >.

Af S. Segelcke.

med nok af mad og drikke, og Pettersen lagde sine følelser for dagen ved at udbryde: «Nu mår jag som en prins.»

Næste dag skiltes vi fra vore tre kamerater; de havcle om natten ligget i en snehytte, som de byggede op med tilhjælp af ski og staver. Det havde ikke været noget videre varmt, og de var tidlig paa benene om morgenen. De hjalp os nu at bryde leiren og stelle til hundene, saa sagde vi tak for følget, rystede hinandens

hænder og satte kursen nordover, bevæget i sind. Jeg blev lidt agterudseilet paa grund af ugreie i det ene spand og formedelst afskeden med Scott Hansen og maatte lange afgaarcle efter slæderne; jeg fik dog tid til at se mig tilbage efter de tre, som stod og stirred med underlige tanker paa os, som drog afsted mod det ukjendte nord.

Mandag den 18de mars. «Det er altsaa paa femte dagen, vi reiser; meterhjulet Aiser, at vi har tilbagelagt over 6 mil. Undertiden gaar det svært fort paa jevn og god is, men saa kommer skrugarer og raaker, som vi maa slide os over; raakerne er værst, vi maa finde overgange, og det tager tid. «Fram» er for længe siden ude af synskredsen, det er bare os to og hundene her. Imidlertid tegner isen penere, jo længere nord vi kommer, og lettere blir

slæderne dag for dag. Det er ondt med den ene slæden, som maa passe sig selv for det meste; den velter ofte, og naar jeg skal sætte den paa ret kjøl igjen, saa stopper den anden, der da atter maa skyves igang. Vi lider af kulden, den holder sig stadig omkring 40 grader. Vi arbeider os svede om dagen, da er det varmt nok, om natten er det værre. Det er fugtigt. Igaar bredte vi uldtepperne vore ud paa kajakerne for under farten at tørre dem i solen. Forgjæves at haabe paa solen, som er saa urimelig kold og saa langt borte, den tørrer nok ikke noget endda.

Om aftenen længter vi efter at komme i posen, og om morgenen bare ser vi at komme afgaarde, men det gaar smaat, især nu da vi er nødt til at tage hver hund ud af koblet og spænde den for. Om kvelden efter endt kjøling forer vi hundene, de har da noget at længte efter og anstrenger sig i dagens løb for at komme did, hvor de ved, der vanker mad.

«Livjægeren» har jeg taget og bundet efter en af de to slæder, som jeg passer, den er totalt vrag og bare gjør ugagn i spandet; nu gaar den efter som slagt. Den holdt paa at bli kvalt igaar, den blev slæbt efter i linen, som jeg maatte kappe. Forleden aften forfrøs jeg en finger, saa Nansen maatte gnide den med sne.»

Den 19de mars. «Igaar havde vi det uheld, at den midterste slæde kjørte mod en isknaus, saa en proviantsæk med fiskemel gik meget istykker. Dette sinkede os ikke lidet, da hele slæden naturligvis maatte omsurres. Meterhjulet er gaaet istykker, og min kajak har faaet et hul i siden paa grund af veltning. Nansen har mistet skeden til bjørnespydet, lommekompasset havde han efterglemt paa et iskos, hvor jeg tik se det.

Vi holder en liden hvil midt paa dagen og faar lidt kjød-chokolade, smør og brød, men begynder dog straks at fryse og maa paa'en igjen. Omtr. 2 mil kom vi dog frem, trods vore uheld. Formiddagen er den bedste tid, synes jeg, naar en godt og vel har faaet dampen op og varmen i skrotten.»

De dage, som nu fulgte udover, før solen kom høiere paa himlen og kulden slog sig, maa siges at være de værste, vi havde paa hele ekspeditionen. Om dagen et evindeligt slid med at komme fremover, om natten lidet søvn og meget frysing. Uddunstningen af vore legemer under marschen samlede sig i vadmelsklæderne vore, saa de i de første dage blev stive. Efterhvert som det led, isnede det mer og mer til, og i den vedvarende strenge kulde, hvor kviksølvet holdt sig frosset, blev de tilslut fuldstændige ispansere. Jeg drev en stund med at skifte yderplag, naar vi skulde i posen, vekselvis bruge anorak og kamelhaarstrøie; det maatte jeg dog snart give op, da det blev for stor en lidelse at faa vrængt af sig det stive plag med de skamfrosne fingre.

Vi maatte lade det sidde, der det sad. Klæderne hug i haandled og haser, saa vi blev saare. Hundene blev lidt efter lidt vrange til at trække. De tog sig en stans uden videre og gav sig til at springe over hverandres trækliner, saa det blev fuldstændig platting af det; tidt og ofte maatte linerne klares, det var et surt arbeide med frosne, blodige fingre. Og saa var der nogle hunde, som, straks det blev en stans, havde det med at bide over snorene; nogle af de værste havde staaltraad indlagt i sæletøiet, ja «Russen» havde bare staalgreier, men kunde han ikke bide sig løs selv, saa bed han en anden løs. Saa spildte vi tid med at fange dem ind igjen; undertiden maatte vi holde det gaaende med et lidet spand, medens de løse hunde fulgte karavanen i ærbødig afstand. — Vaatterne blev stive og isede, tilslut maatte vi bjerge fingrene ved at bruge ulveskindsvaatter med sennegræs i. Fødderne bjerged vi merkelig godt; men saa var vi ogsaa rædde for dem, vi holdt stort bentoilette, baade naar vi gik i posen, og naar vi tørned ud. Før søvnen tog vi af os paa benene, vrængte finneskoene og greide ud det vaade sennegræs, som vi stop-ped ind paa kroppen, forat det kunde tørke til morgenen; saa tog vi haarladder og ulveskindsladder eller fodkluder paa inde i de vrængte finnesko for natten. Om morgenen var det da at stelle til fødderne slig, at de kunde holde ud for dagen.

Soveposen var vor bedste ven, men den blev ogsaa stivere og tungere af isen dag for dag; af og til maatte vi se at faa vrængt den og banke af isen med vore skistaver. Om kvelden, naar vi krøb i den, blev da baade den og klæderne lidt efter lidt myge. Den stakkars kroppen maatte nok først tine op disse, før vi kunde faa følelse af

varme i os. De stivfrosne vaatter og det

vaade sennegræs, som vi ogsaa maatte have paa os, gjorde det ikke bedre. Men dette øieblik var dog det, som vi higede efter paa hver marsch, — at komme i posen og faa varm mad i de sultne, frosne skrotte, enten det nu var lapskaus, fiskegratin eller Knorrs supper. En kop med varmt serindrikke efterpaa var det bedste, vi vidste. Saa spændte vi igjen laaget paa posen, saa tæt vi kunde faa det, og krøb nærmere sammen og lod hvilen falde paa vore trætte lemmer.

Naar vi saa vaagnede, styrket til næste dags slid, var klæderne bløde og vaade, og naar vi spændte op laaget og ståk overkroppen ud, dryssede det af den hvide lubne teltvæg over os, og klæderne blev lidt efter lidt til pansere igjen.

Vi -fik nok af vædske i os om morgenen, saa vi ikke led noget af den saakaldte arktiske tørst. Undertiden kunde det jo være slemt, især naar vi begyndte at snakke om varmt bokøl, men kunde vi bare lade være at tænke paa, at vi var tørste, saa gik det over igjen af sig selv. Vi havde lommeflasker af ebonit, som vi fyldte med vand om morgenen og bar paa brystet; vi brugte dem kun i begyndelsen, jeg mistede ogsaa forresten snart min.

Den 21de mars. «Temperaturen inat -f- 44.1°, idag -f- 42.0°. Det bliver værre istedenfor bedre. Igaar mistede vi meterhjulet vort, men brød os ikke om at spilde tiden for at faa det igjen, da vi i forveien havde havt et langt ophold for «Livjægerens» skyld. Den var borte, merked vi, da vi havde reist et langt stykke fra vor sidste leir. Nansen maatte da tilbage og fandt den liggende sammenrullet i sneen paa samme flekken, som da vi reiste. Den hunden skaffer os meget bryderi, to gange har jeg skaaret strikken af halsen paa den, og ogsaa jeg har været tilbage efter den et par gange.

Næste dag var kulden lige slem. Det er det værste, vi faar ikke sove om natten. Kulden og fugtigheden sørger for at holde os vaagne. Nansen observerede idag for første gang solens middagshøide, og vi er nu paa 85° 9' n. br. Vinden har hidindtil blæst svagt fraN.O.»

Den 23de mars. «Igaar ca. 2 mils dagsmarsch, kom ikke i posen før kl. 2 inat. Temperaturen 42.6° og -f- 39.5°. Jeg har skreget paa hundene i disse dage, saa

«KLAR VEl!»

Af S. Segelcke.

jeg næsten ikke kjender min stemme igjen, og i ryg og sider kan det merkes, at læssene er tunge over skrugar og tunge at reise op for hver velting. — Vi havde flagene oppe paa kajakerne i anledning af 85-graden.»

Den 24de mars. «45 graders kulde. Igaar skarp nordostlig vind, meget daarlig is og et svare slid. «Liv-jægeren» blev slagtet igaar til at fore de andre hunde meel, den fandt sin død for bjørnespydet, men seiglivet var den, saa elendig den end saa ud. De brød sig ikke

noget videre om den, de andre hundene; de er vel for kræsne endnu. Det er disigt, raataage, samme vind, et rigtigt uhyggeligt veir. En af de sureste søndage, jeg har oplevet.»

Det blev ogsaa en haard dag. Vi var saa trætte og søvnige, at vi gik og slang, før vi naaede det sted, hvor vi slog leir for natten. Den 25de var vi paa 85° ca. 20' n. br. Kulden vil ikke slippe sit sterke tag i os. Det gaar saa megen tid tilspilde med leirslagning og leir-brydning, at dagen ikke strække til for os. Al ting gaar saa besværligt og sent i kulden. At fore hundene er et langvarigt og surt arbeide, naar jeg med de saare hænder skal grave frem af baadkrabberne den frosne pemmikan og portionere den ud, saa de faar efter fortjeneste. — Og saa maa vi tage sække fra den tredje slæden for at faa nyt underlag til kajakerne, efterhvert som pemmikankrabberne tømmes.

Den 27de mars sov vi efter at have slaaet leir ud paa formiddagen, og næste dag gik vi paa fra morgenen igjen. Samme elendighed med kulde og lidet søvn, frosne klæder og stiv sovepose og tunge læs, men frem skal vi, og nordover bærer det.

Den 28de mars passerede vi et stort iskos, det største vi hidtil har seet, det lignede et isfjeld. Vi havde et længere ophold ved en raak, der aabnede sig, efterat vi havde faaet en kjælke over, saa vi maatte gjøre en omvei med de andre." Om eftermiddagen skyede det pludselig over, og temperaturen steg en 5—6 grader; vi ventede snestorm, men hilsede ikke desto mindre glædeligt denne forandring. Denne kom dog ikke da, thi næste dag var veiret klart og fint med 36.5°. Nansen tog en observation med den lille theodoliten. Efter denne skulde vi være paa 85° 15'; men dette havde vi da ikke168-

ventet, det maatte være en feil, eller ogsaa maatte driften have været ualmindelig sterk sydover. En enkelthøide, som han tog med sekstant efterpaa, viste at vi var paa 85° 56' n. br.

Den 30te mars. «Inat temperaturen 42°, idag -r- 36.0°. Barometret synker stadig, himlen er overskyet og vinden er fra S.O. ca. 4 mtr. i sek. Veirforandringen lader nu til at være kommen. Vi har idag bestemt os til at holde kursen en streg eller vel saa det vestlig af det sande nord. Vi kom ikke til ro og fik os mad inat før kl. 6 om morgenen, da primusen slog sig gal, og Nansen havde meget stel med den, før han opdagede, hvorfor den slåp luften ud, hvor meget han end pumped; det var laaget, som ikke kunde skrues helt paa, for det var tiliset. — Meget styg is havde vi paa vor sidste dagsmarsch. Især var der et sted, vi havde et svært stræv, det var gammel, solid, ordentlig sammenstuvet is med en svær spræk i foran selve skrugaren. Den ene slæden med proviantsækkene paa faldt nedi her, endel af hundene ogsaa. En af os maatte nu hoppe ned i den 10—12 fod dybe spræk og læsse af sækkene, som vi havde mas nok med at faa op igjen; kjælken var lige gocl den. Hundene halte vi op i linerne.»

Den 31te mars. «Jeg sidder nu i posen og skriver dette i ro og mag med fingervanter paa hænderne; hvad jeg ellers har skrevet i dagbogen paa denne tur, er skrevet i øieblikket før opbrud fra leiren paa kajaken min med svære ulveskindsvaatter paa hænderne, saa blyanten næsten forsvandt. — Reisen inat gik udmerket fra begyndelsen, vi havde vinden ret i ryggen. Saa traf vi en raak, den kom vi heldig over med alle kjælkerne, skjønt den holdt paa at aabne sig. Saa traf vi en raak til, den var værre. En kjælke fik vi saavidt over, da raak-

kanterne seg fra hinanden, og Nansen og jeg stod med et spand og en slæde paa den ene side, medens de to andre slæder og hundene var igjen paa den anden. Vi stod oppaa den opskruede raakkant og betragtede isens bevægelse; pludselig synker det underlag, jeg staar paa, fra hverandre, og jeg plumpede i vandet; heldigvis gjorde isstykkerne, at, jeg ikke kom nedi længere end benene rak, og jeg flk da karet mig over til den anden side og draget mig op paa iskanten der. Det var en mindre varm fornøielse i næsten 40 graders kulde, klæderne stivned naturligvis straks. Der stod vi da paa hver vor side, medens vandet stadig blev bredere mellem.os; det var en lidet hyggelig udsigt til at blive skilte ad for resten af natten. Teltet og kogegreierne havde Nansen paa sin side. Jeg maatte nu tage en liden springmarsch frem og tilbage paa isflaket mellem hundene for at holde varmen, medens Nansen gik langs raakens anden side for at finde en overgang, saa vi atter kunde blive forenet. Vi kunde ikke færge med kajakerne, disse havde isen rispet istykker for os under alle veltingerne. Nansen fandt omsider en overgang, men det var et langvarigt arbeide at faa de andre kjælkerne over, det var under mange omveie og tog flere timer. — De stivfrosne vindbukser, jeg havde paa under denne marsch, blev saa skjøre, at de brast paa mange steder. Da vi fik slaaet leir, og jeg kom i posen, maatte jeg lægge dem hos mig, medens jeg sov, forat de, naar jeg vaagned, kunde blive myge nok til at syes istand; det var den værste søm, jeg har havt, tror jeg; for de stivnede, bare jeg havde syet et lidet gran, og saa maatte jeg af og til putte dem ned igjen da. Jeg tror næsten, det var værre end at sy seildug i en 40 graders kulde, det har vi ogsaa drevet med.»170-

Den 1ste april. «Nansen kom til at tænke paa under marschen igaar, at det var længe siden vi havde trukket vore uhre; da vi skulde se efter og trække dem, var mit desværre stanset, medens Nansens heldigvis endnu gik. Temperaturen er nu ganske forandret, 24° — ja nu ikveld endog 22°. Og saa har vi faaet snestorm fra S.O. Den har vi i ryggen under marschen. Isen begynder at blive lei nu, det er et utal af skrugarer at slide sig over, og vi kommer ikke langt paa dagen, skjønt vi driver paa alt, vi er god for. Og strækker ikke dagen til, skjøter vi paa med natten, og strækker ikke den til, skjøter vi paa med dagen igjen. Det er jo lyst bestandig her nu. — Idag morges tog det en lang tid, før vi kom afgaarde; der maatte lægges nyt underlag til min kajak, da den ene krabben var spist op, forskjellige sække syes igjen o. s. v., alt besværligt i kulden med vore ødelagte fingre.» — Tirsdag den 2den april er medgaaet til søvn, leiropbrud, marsch, og vi er ikke kommet i posen før idag onsdag den 3dje april kl. 7 morgen efter at have holdt det gaaende i hele nat. Jeg var saa uheldig at falde i en raak igjen, men det var ikke saa meget nu. Nansen havde passeret over der paa ski og den forreste slæden efter ham; da jeg kom uden ski med de to næste slæder, brast isen under benene mine, og jeg plumpede igjennem, men heldigvis holdt jeg mig i kajaken, saa hundene trak mig med igjen. Isen har idag været et gran bedre, men det gaar ikke fort. «Russen» lod idag sit liv til føde for de andre hunde, der dog ikke allesammen var lystne paa den. De likte bedre kjødet af de hunde, de selv havde revet istykker i hine gode dage ombord i «Fram». Temperaturen er nu -s- 31.5°, det er jo forholdsvis bra, fint, klart veir er det, vinden lidt mere østlig idag.

Den 4de april kl. 47* eftermidd. — «Saa ondt som vi slider om dogen, ja natten med, er der dog lyse øie-blikke, hvorefter vi stunder. Et saadant, ja det aller lyseste er, medens vi sidder i posen og venter paa maden, skrubsultne, forfrosne og tilisede, saa vi først maa pakke os ned lidt, før vi kan faa taget af os paa benene og skiftet. Søvnen er ikke den bedste naturligvis, naar man skal ligge nat efter nat med de samme klæder, som man gaar i is, vand og sne med daglig. Det gjælder bare at holde det ud. Temperaturen er nu -i- 31.3°, barometret synker; det har holdt sig høit nu. Vinden N.N.O. og klart veir. Meridianobservation igaar viste, at vi er paa 85° 59' n. br. Vi havde ventet mere. Det er gaaet smaat i det sidste i den daarlige isen, og det ser hellere ud, som om den skulde bli værre. Efter min formening før vi ikke friste stort længere nordover nu; vi kan faa arbeide nok med at kare os til Franz Josefs Land herfra, som vi nu befinder os midt ude i drivisen. — Nansen har faaet betænkeligheder ved at fortsætte nordfarten, idag har han holdt kursen mere vestlig. Bryderiet med at holde hundene i orden tiltager. Draglinerne bestaar snart af bare knober, og disse maa klares op mange gange om dagen foruden morgen og aften; et hyggeligt arbeide!»

Næste dag regned Nansen ud flere observationer. Den sidste satte os paa .86° 2.8' n. br. og ca. 98° 1. o. f. Gr. I anledning 86-graden havde vi igaar kveld et saakaldt festmaaltid, der bestod af lapskaus med «meget poteter» og meget varm serindrikke efterpaa.

Lørdag den 6te april sled vi os frem i den værste is, vi hidtil har passeret. Det var skrugar paa skrugar, lange strækninger af gammel buklet is med megen dyb sne og raaker indiblandt. Og ikke stort stykke blev det,

vi «løftede» os frem heller. Er isen slig til land, trænger vi nok tid, ser det ud til. Nansen taler nu ogsaa om, at «se paa isen en dag til». Temperaturen er føielig nu, -r- 24°, nordostlig vind og usigtbart var det. Vi fryser ikke slig nu, det er fugtigheden, der er værst. Den som havde sig tørre klæder! Engang kommer vel de ogsaa. Udtørningen forestaar, det er det værste, synes jeg.

Nat til søndag den 7de reiste vi ikke saa længe, før Nansen sagde, at nu vilde han ikke længere. Isen var da ogsaa umulig at komme frem i. Nansen tog sig en tur nordover for at se videre, men det var det samme uføre. Vi fandt da en god teltplads og slog os ned der. Paa dette punkt, det nordligste, som menneskelig fod har betraadt, holdt vi da festmaaltid, bestaaende af lapskaus, tør chokolade, tyttebærgrød og serindrikke efter-paa. Nansen tog en meridianobservation oppe fra et høit, massivt kos lige ved teltvæggen og regned ud bredden til 86° 10', der dog

senere udregnet viste sig at være 86° 13.6' n. br.

Saa langt frem var det altsaa givet os at komme. Gjerne vilde vi være kommet længere. Det var vor trøst, at vi havde gjort, hvad vi kunde, og at vi dog havde fjernet lidt mer af det slør, der indhyller denne del af vor klode; men som det nu var, da øiet, saalangt det kunde se, mødte is af slig beskaffenhed, at vi kun med yderste møie kunde slide os frem .et ganske kort stykke om dagen, maatte vi bøie os for den bydende nødvendighed og vende mod varmere zoner.«LEIRSLAGNING PAA 86° 14'.» Af S. Segelcke.SYTTENDE KAPITEL.

NORGES FLAG I DET YDERSTE NORD. - PAA HJEMVEIEN. -

UHRENE STANSER. - I DEN STORE STILHEDS RIGE. -

RÆVESPOR. -- MILDVEIR.

Mandag den 8de april vendte vi og satte kursen mod Franz Josefs Land, efterat først clenne verdens nordligste teltplads var smykket meel to smaaflag, et unionsmerket og et rent. Merkelig nok var vor første marschdag i den forandrede retning meget god; isen var her ganske forandret og meget bedre at fare i. Jeg kunde lange strækninger gaa paa ski efter kjælkerne, ellers har jeg maattet stampe paa fødderne og lette i kjælkerne. Det er koldt igjen, igaar -i- 36°, idag -f- 30°.

Den 10de april. «Nat til idag og idag havde vi en god fremkomst, vistnok den bedste vi har havt. Vi holder ordentlig længe paa, naar vi først er kommet igang, men det tar tid. Det var noksaa sinkent igaaraftes, da vi, efter at have marscheret i 10 timer, kom til en ny-frossen raak, hvor vi saavidt fik den ene kjælken over. Den anden kom næsten over, da faldt hundene i, og vandet strømmede op, og isen bugnede under slæden; vi paa vore ski maatte se til at faa vendt hunde og slæde

rundt til den anden bred. Og vi kom da paa den bugnende is lykkelig did.

Den sidste kjælke forsøgte vi paa samme maade og med samme resultat paa to steder, godt at ingen ulykke hændte. — Ja, saa var der ingen anden raad end ad en lang omvei at se til at komme over paa et andet sted. Dette lykkedes ogsaa, dog ikke i ro og fred; thi isen begyndte at sige fra hverandre. Saa var det atter at bringe slæderne sammen og saa endelig at finde en teltplads; men da smagte det ogsaa at komme i telt og faa varm «fiskegratin» i livet.»

Den lite april. «Denne nat var den bedste, vi hidtil har havt. Det har været varmt i posen, og den ene siden af teltet mod solen er fri for rim. Jeg sidder barhændt og skriver og finder, at det er den bedste morgen vi har havt. Humøret er lyst, vi taler om hjemmet, og naar vi er sultne (det er vi omtrent bestandig), taler vi om, hvorledes vi skal lægge i os, naar vi kommer hjem engang. Den bekjendte «polartørst» har hidtil ikke generet os stort, igaar var den dog slem. Temperaturen igaaraftes -f- 28°.»

Ogsaa næste dag havde vi en udmerket fremkomst. Isen er fremdeles meget god at komme frem i, og det er ikke saa mange gange, vi nu behøver at være to om slæden. Ingen nye raaker passeret idag. Da vi ankom til leirstedet, og jeg havde foret hundene, tog jeg op uhret for at se, hvor lang tid vi havde brugt; det var stanset. Jeg raabte nu til Nansen, som var beskjæftiget med kogegreierne, at han maatte se efter, om hans uhr gik, for mit var stanset. Nei, hans stod ogsaa; de var begge to nedgaaet. Vi havde holdt det gaaende for længe, siden vi sidst trak dem. — Det var ikke nogen bra opdagelse; vi satte dem naturligvis straks igang. Nansen

tog tidsobservation og bredden, og saa maatte vi da stole paa bestikket, siden sidste længdeobservation. — «Barbara» slagtedes den 12te og uddeltes til kameraterne, der nu mer og mer faar smagen paa kjødet, de blir sultne nu. Den holdt paa at bide mig i haanden, da vi tog livet af den, stakkels dyr, den syntes vist den var

«BARBARA» UDTAGES TIL SLAGTNING. Af S. Segelcke.

for ung til at dø; den var jo født og baaren paa ishavet, og der fandt den døden uden at have seet andet af verden

end sne og is; men den gjorde sin pligt og kom sikkert til de lykkelige jagtgrunde.

Paaskeaften lørdag den 13de april gjorde vi ikke saa lang marsch som de 3 næstforegaaende dage. Vi

traf paa en raak, der var aldeles umulig at passere. Nansen var ude langs den for at finde en overgang i en lang tid, men forgjæves; han blev saa længe, at jeg begyndte at bli ængstelig for ham. Endelig kom han og foreslog da, at vi fik slaa leir og vente til morgendagen og heller gjøre os paaskeaften saa hyggelig som muligt. Nansen gik i posen og regnede ud en del observationer, medens jeg stelte hundene, og saa holdt vi stor fest i teltet med fiskegratin, brød og smør, vril food og som noget splinter nyt: varm lime juice. Medens jeg holdt paa at stelle i leiren, begyndte det at skrue voldsomt borte i raaken; den gik sammen, og rundt vor nærliggende teltplads knakede det i isen, saa hundene blev urolige. To gange har disse anfaldt smørsækken, nu sidst fik jeg se «Storræven» ifærd med dette arbeide; det gjorde mig ondt, for «Storræven» er en ypperlig hund, men det var ikke noget at gjøre ved det; juling maatte den have alligevel.

Smørsækken maatte vi siden tage ind i teltet. Første paaskedag havde vi det koseligt i teltet. Nansen regnede, og jeg lappede klæder. Vor paaværende plads den 13de var 86° 4' n. br. og 86° 1. o. f. Gr. Misvisningen 42.5°. Nansens uhr skulde være stanset omtrent 1 time. At vi endnu er saa langt nord, skyldes vistnok norddrift i isen. Idag holdes kursen sydligere. Ifjor paa disse tider havde vi en sterk nordvestlig drift med «Fram»; det er ikke usandsynligt, at den gjentager sig iaar paa samme tid.

Mandag den 15de april var en deilig dag, thermometret viste 26.2°, og solen varmede godt; før vi tørnede ind i posen ved middagstider efter at have holdt det gaaende om natten og formiddagen, kunde vi hænge op paa staver og ski næsten hele vor eiendom til tørk iTRETTENDE KAPITEL.

det deilige solskin. Inde i teltet, som stod i solbakken, nød vi tilværelsen ved 2 kopper dampende «Julienne»-suppe.

Fremkomsten sidste gang var ikke saa god, som vi havde ventet; Nansen maatte gjøre en lang tur tilbage efter kompasset, som stod paa isen, siden han sidst tog peiling for kursen. Det var underligt at sidde der alene i ensomheden og vente paa hans tilbagekomst. Aldrig har jeg følt noget saa stille. Ikke den mindste støi af noget slags forstyrrede stilheden hverken fjern eller nær, hundene laa som livløse med hodet mellem labberne i den hvide sne, der tindrede i det straalende sollys; det var saa ængstende stille; der jeg sad, maatte jeg blive siddende, turde ikke røre et lem, turde knapt puste. Saa kom søvnen listende, og væk var jeg. En sno fra syd blev slem med næsen min, saa jeg vaagnede; det var jo ikke rigtig sommer endda. Thermometret viste 26.2°. Et og andet hundehoved løftede sig op af klyngen og saa bortover; stilheden var brudt, jeg hørte lyden af glidende ski i sneen, og straks efter kom Nansen tilsyne. Han var doven og slåp af gangen i den uvante varme. Vi rusled ivei igjen, men holdt det ikke gaaende længe, før teltet blev slaaet og middagen serveret.

Den 16de april gjorde vi et godt kup; vi begyndta tidlig om morgenen og drev paa i 14 timer og tilbagelagde en vakker distance, i særdeleshed da isen var noksaa god, og hundene trækker kanske bedre nu, da læssene letner. — Under vore vandringer holdt vi rast midt i marschen for at faa noget i livet; vi pleied da at brede ud posen og putte os ned der med smør, brød og pemmikan imellem os. I den strengeste kulde var det nogen uhyggelige raster, vi laa og frøs og gnog paa de haarde smørklumper, der næsten blev borte i vore svære ulveskindsvaatter. Siden blev det jo bedre, men180-

det hændte, at vi søvned ind, der vi laa, og spildte vor kostbare tid. — Uddelingen af chokoladen en gang om dagen var naturligvis et lyspunkt i tilværelsen; stykkerne var gaaet i smadder, saa de var ikke saa greie at portionere ud, men saa gjorde vi det slig, at en af os lagede til to portioner paa kajaken, og saa stod den anden med

Johansen. Nansen.

«HOIRE ELLER VENSTRE». Af S. Segelcke.

ryggen til og valgte: «Høire eller venstre». Retfærdigt gik det. for sig. Nansen, som var større end mig og kanske trængte mere mad, gjorde aldrig nogen forskjel paa rationerne. Som oftest havde vi jo nok mad, men det var de dage, da det kneb ogsaa.

Den 19de april. «Vor sidste marsch begyndte den 17de om kvelden og varede til den næste doers formiddag;TRETTENDE KAPITEL.

længdeobservation toges paa veien og meridianobservation idag. Efter disse observationer og bestik er vi nu paa 85° 37.8' n. br- og 79° 30' 1. o. f. Gr., saa det er gaaet bra i det sidste. Jeg har været uheldig forresten og brukket af to ski, d. v. s. hundene har rendt til og trukket slæderne over dem. «Perpetuum» slagtedes igaar, vi troede det var bedre at kvæle den end skjære over halsen og forsøgte da, men det maatte vi give op og tage til kniven. Det greieste havde naturligvis været at spandere en kugle paa hundene, men dette havde vi ikke raad til; vi kunde nok faa bedre brug for ammunitionen vor. Disse slagtninger er et leit arbeide. Jeg havde dog troet, det skulde blit værre, det gjør mig ikke saa ondt, som jeg troede det skulde gjøre. Jeg fik slig færdighed i at skjære halsen over paa dem, at det voldte dem ikke stor smerte. De stakkels dyr gik villigt med og blev lagt paa siden i sneen, og medens jeg holdt i halsringen med den venstre haand, ståk jeg med den høire kniven tvers igjennem halsen og ned i sneen; som oftest døde de uden en lyd. Det var værst at dele dem op og portionere ud, saa hver hund flk efter fortjeneste. Den strenge, bydende nødvendighed gjorde, at dette arbeide gik noksaa let. «Perpetuum» var en doven, uduelig hund, men fed var den, saa den gjorde god tjeneste som slagt. Sit navn havde den faat, fordi den aldrig holdt sin hale rolig. Men nu," stakkar, flk vi ogsaa se det.

Til en afveksling var der kommet paraffin i fiskegratinen igaar middag, ligeledes idag i grøden, men det gaar for det samme.

Om morgenen brugte vi den ene dag chokolade med smør og brød og pemmikan og den anden dag grød med serindrikke. — Vi har begyndt at lappe paa finneskoene vore nu, en mindre hyggelig fornøielse i denne182-

SELV-ANDEN PAA 86° 14'.

temperatur, den holder sig opimod h- 30°. Dog varmer det godt under marschen i solen. Jeg har brugt bare fingervanter, siden omslaget i veiret kom.»

Den 21de april. «Vor sidste marsch var fra den 19de kl. 4 efterm. til den 20de kl. V^ö form. Vi kom godt frem trods skrugarer og raaker; især var der en stor, bred raak opfyldt af sørpe og isknultrer, der skaffede os meget bryderi, men tilslut kom vi over, medens det skruede under benene paa os. Paa den anden side var der deilige sletter, rent et «Kana'ans land», som Nansen pleiede at sige til mig, naar han efter endt rekognoscering havde fundet god is.

«I alverden hvad var det, der ståk op over den hvide isflade derborte?» Var det ikke lidt af en skibsmast? Det skulde vel ikke være levninger af Tegethoff? Disse spørgsmaal maatte jeg gjøre mig selv, da vi fik øie paa en stok, der stod fast i isen paa skraa op i luften; men da vi kom nærmere, saa vi, at det var en rækvedstok, der formodentlig var blit plantet paa ende under en skruing. Formodentlig var den kommet fra Sibiriens urskove og havde kanske danset længe om deroppe. Vi kunde desværre ikke greie at faa den med os, der var meget god brændsel i den.

Jeg skar forbogstaverne til vore navne i stokken og 85° 30' n. br. — «Sjølike» var det, som maatte bøde med livet for de andre hunde denne gang. Vi maa til at slagte oftere nu og spare paa de 3 ä 4 dages pemmikan, vi har igjen til hundene.»

Fra den 21de kl. V« 10 formidd. til den 22de kl. 7»2 formidd. tilbagelagde vi sikkert vore 5 mil, det er den bedste

marsch, vi har havt. Men saa var det ogsaa vakkert at fare: Store, vide flader med en skrugar eller et stykke mindre fremkommelig is inde imellem. DetTRETTENDE KAPITEL.

er en sand fornøielse, naar det gaar saa godt. Hjemmets glæder træder saa nær paa en saadan dag, medens en gaar der og fantaserer bagefter slæderne, og hele tilværelsen sees i et lyst skjær.

Den næste dag var der ogsaa fin is, og trods der var kommet lidt sne, som gjorde at det ikke gled saa let, avancerede vi ogsaa da indpaa vore 5 mil.

«STORE VIDE FLADER MED EN SKRUGAR INDE IMELLEM.»

Af S. Segelcke.

Vi har endnu ikke faaet noget ondt i øinene af solen, skjønt vi endda ikke har begyndt med briller, men trækker bare skyggen af vore filthatte, som vi har paa hodet under uldhætterne, godt ned i øinene.

Lille «Bjelki» slagtedes igaar, herregud, det var ikke stort mad paa den ulddotten, og ikke gjorde den noget til nytte heller. Vi har 21 hunde igjen, det meste af skra-184-

bet er væk nu. — Nansen brød af en ski igaar, nu har vi bare en hel reserveski igjen.

Den 24de og 25de var isen ikke saa god igjen, men vi kom dog ganske godt frem. Temperaturen har i de sidste dage været -f- 26 og 28° om dagen og om natten omkr. -r- 30°. Besynderligt nok traf vi paa spor efter ræv omtr. tvers paa vor kurs (S.5°0.) og en stund efter nok et spor igjen. Dette sidste var ved en aaben raak, som gjorde, at vi maatte slaa leir. Vi kunde efter dette ikke tro andet end, at der maatte være land i nærheden. I det første spor saaes ogsaa ekskrementer efter ræven, saa det kunde ikke være saa længe, siden den havde spist noget. Og hvor skal den faa mad her midt ude i drivisen? Efter bestikket skulde vi nu have ca. 30 mil igjen til vestkysten af Peterman ns land, det kommer altsaa an paa, hvor langt øst det strækker sig.

Det gjælder nu at speide efter land hver dag; vi har begyndt at tage geværet ind i teltet om natten. — Den 26de var vi paa 84° 46' n. br. «Gulen» led døden den næste dag. Stakkars dyr, den sled sig ud for os, saa-sandt noget dyr kan slide sig ud; den gik tilslut og sjangled foran slæden, saa jeg maatte tage og lægge den paa læsset. Det var den sidste af de ombord i «Fram» fødte hvalper efter «Kvik». De har gjort god nytte for sig, de stakkels kræ, men skulde dog ikke faa se andet af guds vakre jord end sne og is.

Den 28de holdt vi paa fra om morgenen til kl. 10 om kvelden, da vi maatte slaa leir paa grund af overskyet veir med sterk sydlig vind. Da vi begyndte mar-schen, traf vi paa en aldeles aaben raak, hvori der stadig var megen bevægelse. Langs denne, der gik i ost-vestlig retning, maatte vi gaa i omtrent to timer, før vi kom over, og da med nød og neppe, idet vi benyttede et gun-TRETTENDE KAPITEL.

stigt øieblik, medens isen skruede sammen, til at faa kjælkerne over. Isen knitrede og larmede og brakede under vore fødder, medens skrugaren voksede sig høiere og høiere; det var den lyden vi kjendte saa godt, men nu var vi midt op i den. Jeg maatte tage mig en spring-marsch tilbage, da vi var kommet over, for at bjerge skiene mine, som jeg havde sat fra mig under arbeidet; men det var ikke mer end saavidt jeg flk draget dem unda skrugaren, som alt havde naaet spidserne paa dem. Vi syntes, vi gjorde et godt kup, da vi kom over der, og tog os en ekstra chokoladeportion og gotted os rigtig, der vi sad paa vore kajaker i tryg is, medens vi hørte skrugaren bære sig i raseri, fordi slige myg, som vi var, havde klaret os ud af dens favntag.

Saa kom vi ind paa fine sletter, hvor det gik godt frem, skjønt vi hele tiden havde temmelig sterk vind fra syd lige i ansigtet og temperaturen var næsten H- 30°. Rævespor saa vi her igjen. — Vi slog leir omhyggelig i en skrugar og forberedte os, saa godt vi kunde, for en snestorm paa flere dage kanske, for slig saa det ud. — «Idag den 29de er imidlertid veiret smilende, og vi har sletter foran os og længter efter en god dags-marsch, som kan

bringe os nærmere landet, hvilket vi skal faa se idag, siger vi. — Igaar slagtedes «Barnet», den var ogsaa omtrent færdig nu. De taber sig, hundene, de blir slitne og magre, faar for lidet mad. Vi skal give dem lidt ekstra idag af den pemmikan, vi har igjen.»

Den 30te april. «Sidste dag i april, saa kommer den underskjønne maaned mai, men store forandringer bringer den vel ikke os. — Vi holdt det ikke gaaende længere end en 5—6 timer igaar; det begyndte lovende, men snart stødte vi paa flere aabne riaaker, der gik186-

tvers paa kursen, men vi kom da over ved taalmodig at lede langs bredderne. Men saa traf vi en diger en med blanke sjøen; vi fulgte den vestover, men uden resultat. Nansen gik videre alene og var borte i flere timer, men kunde ikke finde nogen overgang. — Vi flk værs'go slaa os tiltaals. Det gjorde vi da, slagtede «Narrifas» og gav hundene halv portion. — Veiret er fint, det begynder at blive mildt nu, igaar var det -j- 20.3°; i teltet er det godt og varmt, vi sover udmerket om natten, og livet arter sig lysere, og hjemmet straaler for en under marschen i mange tillokkende skikkelser.»ATTENDE KAPITEL.

RAAKER. - SOMMERVEIR. - OGSAA EN SYTTENDE MAI.

- HVAL. - HVOR I ALVERDEN ER LANDET?

Den lste mai var lappedag og ventedag paa raakens gjenfrysning. Det var en behagelig afveksling at ligge stille og intet andet bestille end sy. Hundene blir skrubsultne nu; et par renskindssaaler, som jeg havde lagt op paa kajaken til tørk om natten, havde de spist op; det var formodentlig «Kvik», det var vel den, som havde anfaldt den halve baadkrabbe af pemmikan, vi havde igjen ogsaa. — Kvik spiser ikke kjødet af de andre hunde, med det samme det er slagtet, det maa ligge natten over og blive gjennem frosset.

I de første dage af mai havde vi meget stræv med raaker; vinden var- i de dage af den art, som pleiede at bringe humøret ombord i «Fram» paa toppen. Vi kunde desværre ikke glæde os ved denne sydost-kuling nu, den slog saa mange raaker i isen for os og satte vor taalmodighed meget paa prøve. Først maatte vi finde en overgang, ad mange omveie kanske vi fandt en saadan, og da kunde det hænde, at selve overgangen beredte os mange vanskeligheder og meget bryderi.188- SELV-ANDEN PAA 86° 14'.

«Potifar» og «Kvindfolket» er ogsaa slagtet nu. Hele «Kvindfolket» blev dog ikke foret op igaar (3dje mai), men en tredjedel blev lagt af til idag for sammen med en tredjedel af «Ulénka», som skal slagtes ved næste leirslagning, — at danne foringen da.

«Pan» og «Haren» har taget tunge tag, magre og elendige er de nu. De hunde, som har trukket bedst, er «Store Ræv», «Lille Ræv», «Isbjørn», «Suggen». «Baro», «Barrabas» og «Kaifas». — «Sultan» er doven, men sterk. «Ulenka» er slig, at den holder sig langt ud til siden af spandet og ved intet gjildere, end naar den kan faa tøiret sig rigtig godt ind i linerne til et andet spand, som den er kommet paa siden af. Deo har voldt mig meget bryderi.

Den 5te mai gik vi fra kl. 1 '/2 morgen til om kvelden kl. 6. Det var en god søndag; vi kom godt frem over mange fine sletter; raakerne var ikke saa slemme at komme over, da de havde forskjøvet sig, saa vi kunde træffe paa steder, hvor de ujevne raakkanter stødte sammen, og tildels var de frosne, slig at vi kunde vove os over der, hvor isstykker og sørpe var stivnet sammen med vandet, Vi drev paa det vi orked og var noksaa slitne, da vi slog leir. — «Jeg vaagnede sidste nat og frøs, idet en frisk vind blæste teltdugen ned i ansigtet paa mig; vi havde ikke spændt posen saa godt igjen i de sidste nætter, da det pleiede at være varmt nok foruden laag. Men vinden har nu vendt sig og blæser temmelig sterkt fra nord, hvilket ikke er os imod. Bredden er nu 84° 30' n. br. og længden 66° 17' o. f. Gr. Vi har vistnok drevet endel nordover og vestover ved den sydostlige vind, vi har havt i det sidste. Temperaturen ~ 17.5°.»

Næste marsch varede fra kl. 5 formidd og næsten til kl. 9 formidd. den 7de mai. Endel skruvlis havde«VI HAVDE MEGET STRÆV MED RAAKER.» Af S. Segelcke.TRETTENDE KAPITEL.

vi naturligvis at kjæmpe med, men alligevel var der vide sletter iblandt, og fremkomsten blev meget god.

«Vi begynder at længte efter landet nu; vi er trætte af at skue disse evindelige ismarker og intet andet end disse, — land, som det er to aar siden vi saa! Hvilken herlig stund det maa blive at kunne sætte foden paa gamle Norges grund, — kanske paa en tid, hvor alt staar i flor! Hvilken forskjel paa livet her og i syden! Tænk, at kalde Norge for sydens herlige land! Ja, slig staar det for os.»

Den 8de mai maatte vi stoppe og slaa leir, før vi egentlig havde tænkt det. Vinden, som vi havde havt fra N.O. hele tiden, øgede stadig, og ud paa eftermiddagen blev den saa lei med snefog, at vi maatte lægge os til. Da marschen havde varet en 5 timers tid gjennem ujevn is, sled «Flint» sig løs, det var den, der skulde

/

slagtes til kvelden. «Flint» var en af dem, som var vanskelig at faa tag i igjen, naar den først var kommet løs. Sterk var den, men doven og uduelig og brød sig aldrig om juling. Grætten og sindt var den stadig mod de andre hunde. Da vi stopped op, saa indfandt den sig for at faa sin portion hundekjød, men sørgelig skuffet blev den, da den selv maatte følge med bagom et kos og der blive parteret for de andre, der fortjente at leve længere. — Stakkars hunde, de blir skindmagre nu, der de sulter og sliter for os. Men vi maa frem, og vi er nødt til at prygle dem, naar de stopper ret som det er, mere end vi egentlig kunde have lyst til. — «Flint» var imidlertid meget fed; det var merkeligt, den kunde beholde sit fedt saa længe paa den smale kost, den har faaet. — Temperaturen er om kr. 12 graders kulde, dei-ligt sommerveir synes vi, mod det vi er vant til. Saare er fingrene fremdeles, men vi behøver da ikke at grue

saa for at tage af vaatterne og blotte os forøvrigt, nu som før.

Den 9de mai var veiret overskyet og usigtbart. Efter nogle timers forløb troede vi at se herlige, flade vidder for os, og vi sagde til hinanden, at nu har vi vist sletterne igjen. Det begyndte da at blive mer og mer overskyet, og et sneveir tog i, saa det ikke var muligt at se, om isen var jevn eller ujevn. Alt imellem kunde det klarne op nogle øieblikke, og vi holdt det endnu gaaende en stund. Men saa maatte vi stoppe. Tænkte først at holde middag i posen og se, om det ikke blev bedre, men resultatet blev, at vi slog telt, kogte os lapskaus og lagde os til at sove for at være klar, naar veiret blev sigtbart, — Hundene flk ikke noget mad da.

Før vi begyndte vor sidste marsch, havde vi endel arbeide i leiren. Det var meningen, at Nansen skulde tage varemeierne af sin slæde for at prøve, om det ikke gled lettere paa nysølvet, men det viste sig, at føret nu var blit meget godt for de tjærebredte meier, saa Nansen lod dem sidde. Paa vor tredje slæde derimod, som ikke havde noget nysølvbeslag under varemeierne, tog jeg disse af for at nyde godt af de glatte, nytjærede birkemeier; men det viste sig da, at den ene af meierne var knækket, derfor maatte vi skyndsomt lægge varemeierne paa igjen. Vi havde nok været ilde lurt, om vi ikke hele tiden havde havt disse.

Bredden er nu 84° 3', og længden 64° 20'. Vi længes mer og mer efter land og undres paa, hvor det blir af. Temperaturen bare -i- 10.4°. Vi maa trække af os under marschen nu.

Den 10de og Ilte mai var det vanskeligt at tage sig frem, da det var jevnt tykt over hele himlen med undtagelse af en stribe, der holdt sig klar i lang tid i S.V.

Denne stribe havde holdt sig en 8 timer i forveien ogsaa, det havde vi seet af og til, da vi laa og ventede paa pent veir. — Men vi sled os da frem en ordentlig dagsmarsch i det usigtbare veir alligevel; isen begynder at antage en anden karakter nu, hvilket vi tror tyder paa landets nærhed. Den er ikke saa flad, som vi har havt den i det sidste, men vi kommer dog frem i den.

«DET BLIR VANSKELIGERE AT DRAGE SIG FREM NU.» Af S. Segelcke efter fotografi.

Den 13de mai. «Marschen igaar var besværlig. Allerede fra begyndelsen havde vi en længere strækning med

skruvlis at klore os igjennem. Det blir vanskeligere at drage sig frem nu, end det har været før. Vistnok er slæderne lettere, men saa har vi ikke mer end 12 hunde at rutte med, og saa er føret saa meget værre end før, idet vi synker nedi op til livet paa sine steder mellem kossene, naar vi skal hjælpe hundene

med slæderne. Vi kan nemlig ikke have ski paa da, truger vilde have været godt nu. Vi holdt paa fra kl. 3 om formidd. til omtr. kl. 1/z8 om kvelden, da vi slog leir, hvilket smagte os begge godt efter en slitsom dag. Vi havde en middagshvil paa 3 timer. Temperaturen var om kr. -i-. 17°, og der blæste en sur, østlig vind, der af og til blev meget sterk, om kvelden var den mere nordlig. Vi havde nok flad is indiblandt, men som før var den ikke. Trods alt kom vi os dog frem et pent stykke, jeg antager mellem 2 og 3 mil, og det er hovedsagen — Barometret er i stadig jevn synkning. Vi længter mer og mer efter land, selv om vi ved det eiet ugjestmildt, ukjendt sne- og island.»

Den 14de mai. «Igaar blev der ingen marsch af. Vi spiste frokost og talte som vanligt om en god fremkomst paa dagen, men da det kom til stykket, at vi skulde afsted, var det aldeles overskyet og usigtbart med snefog og nordvestlig vind. Vi gik da igang med et arbeide, som kanske burde været gjort før, nemlig at skille os med den ene slæden; lasten paa denne var nu minket slig, at vi fandt det hensigtsmæssigst at fordele den paa vore to kajakslæder, det meste som krabber under kajakerne og endel oppe i dem. De tre hunde, som var for den kasserede kjælke, fordeles saaledes, at Nansen faar «Barrabas» og «Kaifas» og jeg «Store Ræven». — Jeg glæder mig til denne forandring, jeg haaber det skal bli lettere at følge med den ene slæden end med de to, som jeg nu har havt at passe paa i de 60 dage, siden vi forlod «Fram». Igaar ved udtørningen havde hundene været nede i min kajak og der faaet fat i vor daglige rationssæk med pemmikan (lever), som de gjorde halvt kaal paa. Og inat overraskede jeg mine venner «Store Ræv», «Sultan» og «Barrabas» under et

angreb paa den samme kajak. Sulten piner dem, men hvad skal vi gjøre? Vi maa frem, vi! — Jeg adskilte den tredje slæde igaar i sine enkelte dele; det viste sig, at begge meierne var knækket, saa det er bare yder-meierne, der har holdt, men de har holdt godt. — Vi skulde da til at koge os mad med alt det overflødige træverk, vi har draget paa, afbrukne ski og staver og endel af slæden. Vi gjorde os en gryde af den tomme paraffindunken og tændte op en bra ild i teltaabningen, hvor gryden hang, men det varede ikke længe, før vi maatte flytte vort ildsted længere ud, da teltet stod i fare for at brænde op. I sneen dannede der sig et omtrent meterdybt hul, da endelig vandet var kommet ikog, og da havde vi brugt op en god del ved. Det var et lidet lønnende arbeide at koge slig, og det blev besluttet, at primus skulde gjøre resten. Som sagt saa gjort, og vi tik ogsaa denne aften vor fiskegratin, der som sedvanlig smagte kostelig. Idag er det klar himmel med straalende solskin. Hundene fores med halv ration pemmikan.»

Den 16de mai. «Igaar havde vi et herligt veir, ualmindelig klar var himmelen, og solen straalede varmt; vi maatte bruge snebriller igaar, det er sjelden det gaar paa, vi har været heldige med det, — Vi har nu bare to slæder, 6 hunde for hver. Det gaar ikke fortere end før, hundene er for slitne, —ja vor kjække «Baro» blev færdig igaar; de andre hunde drog den i spandet paa slutten, saa det var ikke andet for end tage og slagte denne prægtige hund, som nu i lang tid har anført toget mod hjemmet, Vi traf paa en ualmindelig lei raak igaar, nydannet og temmelig bred, som vi maatte passere noksaa længe langs med vestover, før det lykkedes os at finde nogen overgang. Og da vi stansede og slog leir, hvor vi nu er, har vi ogsaa en raak at passere.

Vi er nu paa 83° 36' n. br. og 59° 55' 1. o. f. Gr. Vi gnager os da sydover, skjønt det begynder at gaa smaat. Vi gaar i en stadig forundring over, at vi endnu ikke kan se noget land. Det land, østerrigerne saa fra Kap Fligely, skulde altsaa ikke være mere end 9 mil borte fra os, men se det kan vi ikke. At vi ikke senere har seet rævespor eller noget andet spor, kan jo skyldes det stadige snefald i det sidste. — Det giver sig vel med tiden.

Igaar var det min 28-aarige fødselsdag. I teltet holdt vi en mindre fest med en dugelig portion lapskaus og dessert bestaaende af varm lime juice og vril food med brødsmuler og smør. Nansen udbragte min skaal og ønskede mig i mit kommende aar «mangen en glædelig overraskelse og mangen en glad stund».

Næste dag stødte vi paa en klare af usedvanlig bredde, den gik saa langt mod sydvest, som vi var istand til at se. Vi gik langs med den i denne retning, men da vi begyndte paa det, vidste vi ikke, hvor lang den var i udstrækning, og vi fik betænkeligheder ved at følge den videre. Klaren var bedækket med ganske tynd is, som var værre end ikke noget. At gaa tilbage og følge den den anden vei tænkte vi paa; vi tog frem kartet, og resultatet blev, at vi fulgte som vi havde begyndt. Med kikkerten kunde vi se, at luftspeilingen hævede op is bagenfor klaren. Vi havde ikke gaaet saa længe, før vi traf paa en bred raak, der gik ud mod klaren. Det viste sig, at isen der saavidt bar, og ved nøiere undersøgelse viste det sig, at det kanske her kunde være muligt at komme over den store klare, og vi lagde ivei. Isflakene havde paa dette sted skjøvet sig over hverandre hist og her, og isen var paa denne maade blit sterk nok med svagere partier iblandt; der var aabne vandstrimer og be-

vægelse i det hele, men resultatet blev, at vi kom over til syvende og sidst, og glade var vi. — Isen viste, at vi fremdeles er i drift vestover; nu da vi er paa 59° 55' 1. o. f. Gr, er dette leit nok. — Nansen har regnet ud omigjen flere observationer helt fra tiden før uhrene stansed; det er ligesom vi endnu har ondt for at forsone os med denne stansning.

Den 17de mai, vor frihedsdag, startede vi ved 6-tiden om eftermiddagen i noksaa trist stemning begge to, trods at flagene var oppe paa begge kajaker og vaiede i vinden til dagens ære. Til en afveksling skulde jeg gaa foran. Men mine hunde, som var vante til at gaa efter, vilde paa ingen maade være med paa det; de kunde ikke skjønne, hvorfor cle skulde gaa, naar ikke de andre var med. Deres opmerksomhed var stadig hos det andet spand, og jeg kunde ikke faa pryglet dem frem. Saa det maatte vi give op.

Men saa hændte det, at Nansen troede at høre hval-blaast i den store klaren, vi havde foran os, og som vi skulde passere. Jeg havde ogsaa hørt denne lyden, medens jeg gik og stellede i leiren før opbrud, men jeg troede det kom af isflakenes gnidning mod hinanden. Men jamen var det hval ja; nu saa vi tydelig en hvælve sig op over vandfladen og saa forsvinde. Hu, hei, bort i kajakerne og tage bøsse og patroner og rode frem harpun og line. Det kunde være noget at faa tag i, her var mad nok! Nansen drog afgaarde langs raaken væbnet til tænderne for at friste jagtlykken. Imedens skulde jeg se til at finde en overgang. Nansen kom dog snart tilbage med uforrettet sag; det var narhvaler, sagde han, men de var overmaade sky. — Reisen fortsattes i vind og snefog til middag, uendelig smaat gik det med hundene, og meget stræv havde vi. Da vi havde

livilt to timer til middag og skulde tørne ud igjen, var veiret meget usigtbart, saa vi lukkede øinene igjen og ventede endnu et par timer. Det var da noksaa bra, og vi fortsatte veien, dog ikke før end Nansen havde taget varemeierne af sin kjælke; vi maatte prøve med nysølvet. Dette var andre greier, det taalte ikke sammenligning, hvor meget lettere det gled nu end før. Vi blottede der-

«IMEDENS SKULDE JEG SE TIL AT FINDE EN OVERGANG.»

Ai' S. Segelcke efter fotografi.

for ogsaa mit nysølvbeslag, og fra nu af gik reisen meget godt, saa det var med betydelig lysere humør vi stansede, end da vi begyndte. Og saa holdt vi fest for den 17de, skjønt det var den 18de. Det var paa den gamle maaden det, ved at spise. Vi havde ogsaa noget nyt denne gangen, som vi fra begyndelsen kaldte for øl, men som vi sluttede med at kalde mjød. Det var en drik, kogt paa frame food stamina tabletter og lime juice.

Den 20de mai. «Vi ligger nu veirfast for snefog. Igaar gjorde vi en god marsch i noksaa pent lænde, 3 mil eller kanske vel saa det. Adskillige store iskos saa vi paa veien, — men land, nei det faar vi vist speide forgjæves efter endnu en stund, ser det ud til!

Det er igrunden deiligt at ligge slig i teltet, medens stormen rusker i det og sneen lægger sig høiere og høiere ved dets fod. Det er saa trygt her i posen, lad det kun bruge sig, uveiret derude paa vidden, os generer det ikke. Jeg lader tankerne ile til mildere egne, hvor ingen snestorm huserer i mai maaned, men hvor naturen nu vaagner til nyt liv og sætter nyt liv i menneskene der. Ja, ja der kommer vel vor tid ogsaa. — Det er ikke godt at vide, naar vi kommer hjem; vi har netop talt om udsigterne. Denne stadige østlige og nordostlige vind sætter os mer og mer vestover, saa det kan hænde, vi gaar glip af alt land før Spitsbergen, og det er ikke godt at vide, om vi naar det saa tidligt, at vi kommer hjem iaar. Det faar staa sin prøve. Paa denne marsch saa vi bjørneslag paa to forskjellige steder. Tegn paa land?»

Den 21de varede stygveiret fremdeles, men vi kunde ikke vente mere paa, at det skulde give sig, og drog derfor afgaarde efter at have foret hundene med halv portion pemmikan og lagt efter os 3 varemeier. Veiret blev værre med meget sterk nordenvind og snefog; usigtbart var det, og meget tungt føre var det ogsaa. Trods dette sled vi os frem i jevnt sig til middag i noksaa taalig is, og uden raaker. Efter middagen var det endda værre, men vi drev paa; og efterhvert blev det klarere, vi kom paa sletter, og det gik bra. Nansen satte for første gang seil paa sin slæde, det gik saa at hundene ikke behøvede at trække noget; ikke gik de dog fortere for det,200

men de stoppede ikke saa ofte, og det var jo godt for den, som kom efter. — En bred klare passerede vi, trods at isen var i sterk bevægelse, og der paa steder inde imellem ikke var saa trygt, som det saa ud for øiet. Vi var meget tilfredse med dagen, den begyndte daarlig, men sluttede godt, og vi antager nu, at 83-graden er knækket. Saa meget besynderligere er det, at vi ikke ser noget land. «Sultan» slagtedes og deltes op til 2'/* gangs foring.NITTENDE KAPITEL.

SKRUGAR OG RAAKER. -—- DEN FØRSTE FUGL OG SÆL. -

PINTSE. - FISK. - FREMDELES INTET LAND. -

LIDET MAD. - DEN FØRSTE FÆRGNING. -

ET HELDIGT SKUD.

Den 23de mai var det et ordentligt slit. Værre end det var med raaker da, kunde det vel knapt bli; ikke har vi havt noget sligt før, og ikke nogen anden heller, antager jeg.

Nansen var ude, før vi startede, og rekognoscerede langs den brede raak, som vi nok havde seet om kvelden, da vi slog leir. Han blev borte i tre timer. Imedens lappede jeg teltet, der begyndte at bli skrøbeligt. (Temperaturen nu om dagen er omkr. 12 graders kulde, saa det er ingen sag at sy.) Nansen havde været østover langs raaken, men ingen overgang fandtes. Den delte sig dog i to arme, og han troede, vi maatte komme over et sted. — Vi gik altsaa paa østover, dels fordi vi antog, at vi var noksaa meget vestover, og dels fordi vi i den retning saa blaaner efter meget aabent vand. Ja, resultatet af vor gang blev, at vi ikke traf paa og passerede en raak, men maaske tyve, for sligt virvar af raaker og løs is skulde en vel aldrig have seet; vi snoede os frem202-

snart i en retning og snart i en anden, efter først med møie at have rekognosceret og speidet ud vei.

Mange skrugarer passerede vi ogsaa, stadig var der sterk bevægelse i isen, og ofte narrede snesørpen os, da den saa ud som fast, gji 1 cl is. — Paa et sted skruede det som allerværst, da vi skulde over der; skrugaren voksede sig høiere og høiere, og blokkene begyndte at velte ud til siderne, saa blev det pludselig stop. Vi ryddede væk det værste og skyndte os at faa draget kjælkerne over. Neppe var dette godt og vel gjort, før det begyndte at skrue igjen. Ofte var den over raakerne udfundne vei ødelagt, naar vi kom efter med slæderne; thi dette tog naturligvis

tid, hvor meget vi end skyndte os. Saa var det at finde ud en vei paany da. I 14 timer holdt vi paa med dette raakkompleks, da kom vi endelig over den sidste raak og den sidste skrugar, og vi saa en vakker slette for vore fødder; vi pustede ud og vandrede til en behagelig afveksling over den slette is, indtil vi atter stødte paa en raak, medens veiret blev mer og mer usigtbart. Nu maatte vi slaa telt og fulgte langs raaken, til vi fandt en passende plads; men slig som maden smagte den kvelden! Idag viste middagshøiden 82° 52' n. br. Det er jo meget glædeligt, at vi er saa langt syd, men rart er det, at vi ikke ser land. Det eidet store spørgsmaal.

Næste dag kom vi frem omkring 3 mil, antog vi; i de første 8 timer havde vi raaker at kjæmpe med, men siden blev det bra. Seil brugte vi paa den forreste' slæden i den fykende nordenvind. Længden er nu 61° 27' o. f. Gr. Det var en glædelig overraskelse; vi havde troet os meget vestligere og var ræd, vi ikke skulde strække os til Kap Fligely, derfor har kursen i det sidste ogsaa været meget østlig. Nu gaar det ret sydover. Vi

havde det uheld at faa revet istykker teltet temmelig meget, saa jeg baade igaar og idag har havt fuld sjau med at faa det istand igjen.

Den 27de mai observeredes 82° 29' n. br. — «Vi antager nu for sikkert, at vi maa være en del østenfor landet, for ellers maatte vi absolut se det nu; vi skulde jo være söndenfor Petermanns Land! At vi skulde være vestenfor landet er ikke rimeligt at antage, vi maatte da være ca. 10° feil i observationer, og det skulde man ikke kunne tro. Vi gaar ialfald ud fra, at vi er østenpaa landet, og styrer sydvestover. Tiden vil da vise det. Men nu er det igrunden i det blaa med os. — Vi har taget frem karter og spekulerer frem og tilbage paa dette. En ting har vi lagt merke til i de sidste dage under marscher og ved teltslagningerne: At der ikke er ferskvandsis at finde nogensteds; men at den is, vi har passeret, udelukkende er saltvandsis, en vinter gammel; aabent vand maa der være, hvor den kommer fra.»

De sidste dage af mai gik med det samme slit; raaker og skrugarer besværliggjorde fremkomsten. Den 28de saa Nansen en havhest (procellaria glacialis) komme svævende over den ene kajaken; den vilde vist dele de jordiske levninger af «Kvik» med hundene, og dagen efter saa vi flere narhvaler i en raak, en sæl paa isen og en teist i luften. Det er da herligt at se liv, det kvikker op og bringer en til at tro paa landets nærhed.

Den 31te mai. «Mai maaned gaar ud idag, og intet land ser vi, bare skyer i horizonten og is, is som vi nu snart har gaaet og stirret paa i to aar. En gang iblandt blir dette trist. Det drar saa sørgelig længe ud, før vi træffer dette landet! Og hvilket land?! Et øde, trist, isbelagt land i det yderste norden, hvor intet menneske vilde ønske at være, til dette land staar al vor hu. Og

har gjort det i lang tid! Dag efter dag gaar, og vi skulde have været der. Men engang maa det dog komme. Og da haaber vi, at vi er bjerget; men snart bør det komme; thi det gaar paa hundene nu. Igaar slagtedes «Pan», som i sin tid trak for tre, men nu var blot en skygge, og «Kvik», som paa slutten aad sit sæletøi af seildug,

«INTET LAND SER Vi!» Af S. Segelcke.

er ogsaa faret heden. Nansen likte sig ikke den kvelden, «Kvik» faldt for kniven. Det var den eneste af hundene, som havde været i Norge; Nansen havde den i sit hjem, hvor den var blevet kjær. Jeg tog den i skjul og dræbte den, før han næsten vidste af det.

Vore marscher er nu blit kortere og hviletiderne er ogsaa kortere, vi skal prøve at holde os efter døgnet,

saa at ikke al ting gaar i hinanden. Hundene faar oftere foring, paa den maaden tror vi, at vi kan slippe tillands med dem. — Middagsrasten tager vi nu ikke længer i posen; men siddende i sneen paa et seil lægger vi i os noget

brød og smør. — Vi traf paa friske slag efter tre bjørne ved foden af et skrukos; de førte bort til en raak, vi kunde dog ikke indlade os paa at gaa efter dem. Vi er nu paa 82° 21' n. br., det er jo pent; men nu blæser der en lei, sterk søndenvind, som rusker i teltet, skjønt vi skulde have læ paa denne pladsen, der ligger op i et gammelt skrukos med ferskvandsis og med udsigt agterover til en aaben klare lige ved; et malerisk sted til at være i isen. I øst for os har vi «det skjæve taarn i Pisa»: Et ualmindelig stort skrukos, dannet af et flak, der er skruet skjævt paa ende.»

Den 1ste juni satte vi over en raak paa et løst is-flak, der stadig truede med at kantre, idet smaaflak kom op under det, og hele raaken var i sterk bevægelse. Vi havde ikke før i huj og hast faaet os selv med hunde og slæder over, da hele løsflaket sprak istykker, og overgangen tilintetgjordes. — Naar det er skinnende klart veir, er det skjønt at se de ramsvarte raaker i den ualmindelig hvide is, medens skrugarer og kos skinner azur-blaa inde mellem blokkerne; forgjæves søger øiet at naa tilbunds langs isvæggen nedover i dybet, det er mægtige masser dernede, intet under at al ting knækkes og brydes isund, som de faar i sit favntag, naar strøm og vind egger dem mod hinanden.

Syv- dage i begyndelsen af juni laa vi stille paa samme sted paa en is-ø, omgivet af raaker paa alle kanter. Vi gjorde da istand vore kajaker, tog betrækkene af og lappede dem og surred og spjælked skeletterne, der havde faret ilde i al stygisen. Det tog tid alt dette,206-

men nu maatte det gjøres; vi maatte kunne byde raakerne trods og give dem en god dag. Vi saa helst, vi kunde faa meget aabent vand udover, saa vi kunde fare let i vore kajaker istedetfor alt det andet slit.

Søndag den 2den juni heder det i dagbogen: «Herregud det er pintseaften iaften, for os er det nok det samme som en anden dag, søndag og mandag er lige. Ikke kan vi i pintsen fryde os ved sommeren med sin rigdom paa «alskens løv og blomster». Men herligt maa det bli at faa se det igjen altsammen, at faa komme hjem til det, en har kjært, frydefuldt over al beskrivelse maa det bli. — Det er trist at ligge her og ingen vei komme, det er trist at tænke paa, hvilken vei vi endnu har at tilbagelægge, før vi kan komme til Spitsbergen og der begynde at speide efter det skib, som skal føre os hjem. Det er trist altsammen paa en dag som idag, da jeg i tankerne ser dem fryde sig derhjemme i det deilige sommerveir, prisende guds herlige natur. Det er trist at være bunden her i isen da. Men:

«Om natten er aldrig saa lang,

det bliver dog morgen engang.»

Og morgenen kommer nok for mig ogsaa, selv om natten blir aldrig saa lang. Du lyse, velsignede morgen, velkommen skal du være!»

Tiden udover nu var en ond tid; det begyndte at bli mer og mer spændt for os. Maden minkede daglig og brændselen med, hundene svandt ind, slæderne var endnu tunge, føret og isen blev værre og værre, dagene gik, og intet land saa vi; men frem skulde vi. Taal-modighed havde vi begge en portion af, og jamen blev den sat paa prøve ogsaa. Jeg tror, læseren bedst vilTRETTENDE KAPITEL.

skjønne, hvorledes vi havde det, naar jeg citerer lidt af dagbogen i den tid:

Tirsdag den lite juni. «Vi har nu spist vore rationer af aleuronatbrød, smør og chokolade og skal begynde paa vort dagverk. — Det er ikke let altid at være saa glad tilsinds, som man skulde være, under vore omstændigheder nu. Førefaldet staar for døren, sneen blir bløđ tilbunds og de stakkars 5 hunde, vi har igjen, synker dybt i; snart blir det bare vandet at gaa i. Ondt er det at komme frem for raaker og daarlig is, ikke ved vi, hvor vi er. Landet, som vi har gaaet mod i en saa lang tid, har vi nu næsten opgivet, havet er det nu vi stunder mod; men det er langt til havet, og derover at naa Spitsbergen kan bli vanskeligt nok, og bøsserne blir det, som kommer til at livnære os. — Vi føler, at det er tungt engang iblandt, og det var med denne følelse Nansen igaar sagde: «Tænk Dem, hvor det skal bli godt at kunne hvile sine ben og sige: «det er overvundet altsammen; der er ikke mer igjen nu.»

— Vi marsche-rede igaar ca. 3 kvartmil, antager vi. Efter vor middag, som nu om dagen bestaar af 100 gram pemmikan og 100 gram brød, kom solen frem af og til mellem mørke, fantastiske skyer, næsten sorte, medens andre var lyse nede ved horizonten; den snebedækte is drivende hvid, vandet i raakerne dybt sort og horizonten mod syd gul og rød, medens mørke cumulusskyer stadig kom jagende fra O.S.O. og af og til formørkede solen. Det var forunderlig vakkert, og vi nød det og kom i godt humør.

Igaar fandt Nansen i en raak en liden fisk (gadus polaris). Er der fisk i vandet, er det ikke farligt med os. Inat har der hængt ude i en raak, som vi ligger ved, snøre med fisken paa som agn. Vi faar nu se.»

(Nogen fisk fik vi dog ikke.)

Undertiden maatte vi gjøre broer af isstykker, som vi ved hjælp af bambusstænger fløded paa sin plads, og sprang maatte vi gjøre som akrobater fra flak til flak.

Den 15de juni. «Før vi brød op fra leiren igaar, flk Nansen taget en enkelthøide og siden en længdeobservation. Det er forresten yderst sjelden vi ser solen nu i det sidste. Veiret er saa trist som det kan bli, ligeledes vore udsigter. Observationerne viser: 57° 1. o. f. Gr. og 82° 23' n. br. Altsaa 4° har vi drevet vestover siden sidste observation. Jeg ved ikke, enten det skal kaldes glædeligt eller sørgeligt, det tyder maaske paa, at vi er vestenpaa landet; thi saa meget feil kan vel neppe uhrene have været, at vi ikke skulde kunne se land nu, selv om vi regner os en god del østover. Er vi vestenfor, har vi ikke stor udsigt til at træffe land snart, da blir det denne evindelige drivisen fremdeles. Og i saa tilfælde maden? Hvor skal vi tage den? Der har ikke været saa meget hidindtil at faa tag i her, skal det ikke bli bedre, ser det ikke saa rart ud. Er vi østenfor, hvilket kanske er mere usandsynligt nu, saa kan det ikke være saa langt til land, og da faar vi mad. At vi er drevet nordover, kan ikke være andet end sørgeligt.

Marschen nu om dagen gaar for sig paa den maaden, at Nansen gaar foran og finder vei et stykke, jeg kommer efter med begge slæderne enkeltvis stykke for stykke, indtil jeg møder Nansen, der vender tilbage efter at have taget ud veien, og da tager vi hver vor slæde. Ofte maa vi være to til at løfte dem over skrugarer eller faa dem over raaker eller skrøbelig is. — Naar nu føret er saa tungt som det kan bli, gaar det ikke fort. Vort hele haab om fremkomst staar nu til slak is med mange raaker i sydvestlig retning, saa vi kan ro os frem, efter

Æt have slagtet vore sidste hunde, hvis kjød vi maa belave os paa at æde.

Vi spekulerer ogsaa paa at tage kun en kajak, som vi gjør større af den anden, og en kjælke og kassere alt, som vi paa nogen maade kan undvære, og saa peise paa!

Temperaturen holder sig saavidt under O-punktet.»

Under denne marsch, medens Nansen var ude paa rekognoscering, slagtede jeg «Lille Ræven», der styrtede foran slæden. «Store Ræven» holdt ud til kvelds, da tog vi den. Nansen lavede vor aftensmad af dens blod; siger jeg det var godt, saa lyver jeg, men ned gled det, og det er hovedsagen.»

Søndag den 16de juni. «Idag er det vindstille, søndagsfred er udbredt over isen; ikke paa længe har jeg følt, at det er søndag, men idag synes jeg det ligner en. Det er stille og fred i mit sind, og vemodig længes jeg efter en søndag hjemme. — Vi har nu lavet os dragsæler og maa hænge ordentlig i for at komme lidt frem.»

«Den 20de juni maatte vi bestemme os til at slaa leir ved en raak og drive fangst. Nansens kajak blev sat paa vandet, sæl saa vi, men flk ingen. Nansen prøvede ogsaa at fange smaadyr ved hjælp af den hoven vi medbragte til det slags arbeide, men det gik heller ikke. Vi driver med at sulte det bedste vi kan, saa tarmene skriger; blir det for ilde, saa tager vi en 50—60 gram pemmikan og ligesaa meget brød. Et maaltid har vi havt i løbet af halvtredje døgn, det var to maager, som forsvandt som dug for solen. En gang har vi havt 50 gram brød og

ligesaa meget pemmikan og en :gang 60 gram aleuronatbrød og 30 gram smør. Men nu skal vi have hovedmaaltidet, før vi drager afsted igjen.»

Den 22de juni. «Vi drog afsted den 20de om kvelden, efterat flere forgjæves forsøg var gjort for at faa skudt en sæl. Nansen havde været ude i forveien og set ud vei. «Naar vi kom et stykke afgaarde,» sagde han, «er der en stor klare, saa nu blir der anledning til at prøve færgningen.» Underveis kom vi til den beslutning, at vi for at komme noget virkelig frem maatte

PAA REKOGNOSCERING FOR LEIROPBRUD.

Af S. Segelcke efter fotografi.

gjøre trækrabber under kajakerne og tage den lastenT vi havde paa kjælkerne, inde i kajakerne, saa at hele læsset kunde sættes paa raaken som det var og trækkes op paa isen igjen efter endt færgning og farten fortsættes. Ogsaa maatte vi lette os for alt, som vi paa nogen mulig maade kunde undvære. — Før vi kom til klaren, saa vi en sæl i en spræk; Nansen skjød efter den uden resultat. Saa kom da vor første færgning; kajakerne lagdes ved siden af hverandre forbundne med ski stukket ind under stropperne paa dækket, kjælkerne

med underlaget blev lagt tversover, en for og en agter; hundene gik villigt ombord og lagde sig stille, det var som de skulde have gjort det før; pumperne sattes i orden, bøsserne toges i fanget, paddel-aarerne lagdes ud og roningen begyndte. Saa var vi da med hele vort jordiske gods prisgivet de blanke vover; morsom var denne zigøinerflaade til en afveksling, skjønt vi maatte bruge pumperne meget ofte, især var min kajak slem. Da vi kom til iskanten paa den anden side, sprang Nansen ud med fotografiapparatet og tog nogle billeder af flaaden, medens min kajak stadig fyldtes mere og mere med vand, og jeg drev fra iskanten. Saa hører vi et vældigt plask i vandet bag os. «Hvad var det?» «Det var en sæl,» sagde Nansen. Han begyndte nu at trække iland den kjælken, som laa agter paa min kajak og som gjorde, at vandet trængte ind helt oppe ved rælingen, hvor trækket endnu ikke var syet sammen. Det nyttede ikke at pumpe, jeg sad i vand. «Plask!» sagde det igjen, og op kommer en diger, glinsende storkobbe, den slog et par slag mod iskanten, saa dukked den igjen. Vi troede ikke, vi skulde faa se den mere; men jeg tog dog harpunen, der laa paa kajaken, og kasted ind til Nansen for sikkerheds skyld. Imidlertid fyldtes kajaken min mere og mere, og der maatte gjøres alvor af at faa den iland. «Plask!» siger det engang til, og hovedet paa storkobben kommer tilsyne lige ved iskanten bevægende sig mod denne. Hurtig griber jeg bøssen og klemmer paa den, just som den skulde forsvinde under isen. Den gjorde det sidste vældige plask, saa blev den liggende, og vandet blev rødt. Hovedet var knust, den laa og fløđ. Nansen springer som en vind derbort med harpunen og sætter den i sælen; harpunen var liden og svag, og Nansen

fandt det bedst at stikke kniven sin i halsen paa sælen.

Nu fulgte en belivet scene. Jeg drev af med begge kajaker, min fløđ nu bare paa den anden, den slæden, vi holdt paa at drage iland, laa med halvparten under vandet, hundene begyndte at blive urolige, som rimeligt kunde være, jeg sad der og turde ikke lade kjælken gaa, ikke kunde jeg reise mig og anvende saa megen magt, at jeg kunde faa trukket den op. Borte ved iskanten laa Nansen og vilde ikke lade sælen gaa for alt i verden; thi her var overflod paa mad og brændsel, som vi saa saart trængte. — Da sælen fløđ, vaagede han sig afsted for at redde mig og mine synkefærdige affærer, det var paa høi tid. Jeg kom mig iland og hundene med, slæderne og min kajak blev draget op; den anden flk være saa længe. Saa sprang vi begge to bort for at faa vor dyrebare fangst paa land; men det var ikke let gjort at trække op en fed, diger storkobbe for to mand. Medens vi holdt paa med det, blev vor opmerksomhed atter vendt mod vore andre greier, idet vi opdagede Nansens kajak drivende afsted et stykke fra os, og kogeapparatet seilede sin egen sjø, flydende høit paa vandet, let som det var. Dette blev nu bjerget og saa

tilbage til sælen, som vi endelig fik trukket paa land efter at have sat taug paa den i underkjæven.

Der laa den da paa stranden for vore fødder, og glade var vi; der var ikke udsigt til, at vi skulde komme til at sulte ihjel for det første, nu havde vi mad for lang tid og ikke at forglemme brændsel og kunde lægge os til at vente paa bedre føre og slakere is.

Endnu var dog et stort spørgsmaal tilbage: Var ammunitionen, som laa i min kajak, blevet udskjæmtTRETTENDE KAPITEL.

af vandet? Og fyrstikkerne? Brød og pemmikan havde jeg ogsaa. Vi svævede i angst for ammunitionen og spredte de vaade patroner ud paa soveposen. Nansen prøvede en af hagelpatronerne paa to ismaager, som havde indfundet sig for at dele fangsten, og den brandt af. Fyrstikkerne gjorde ogsaa tjeneste for fremtiden; hovedbeholdningen havde vi nedloddet i zinkbokser.

Nansen parterede nu storkobben og samlede op det igjenværende blod. Jeg gik igang med at finde teltplads, samlede vore greier sammen, der laa spredt paa stranden hist og her, kjørte dem til teltet og fik tømt ud de vaade sager. Imidlertid havde Nansen fint og vakkert parteret vor skat, og kjødet og skindet med en masse spæk laa der lokkende i den rene, hvide sne. Vi bragte det altsammen til hus og stelte os istand til et dugeligt maaltid. — Vi havde besluttet os til, før vi fik kobben, den kommende nat at ligge med bare uld-tepperne i teltet for at se, om vi godt kunde undvære soveposen. Nu tog vi baade tepperne og posen og lagde os til at spise først og siden sove. Gryden blev stoppet fuld af ferskt sælkjød, der smagte vidunderlig med raat spæk til. Det var nu over døgnet, siden vi havde smagt noget.

Saa er da vor madsorg slut for lang tid, det blir kanske ensformigt at leve paa kobbekjød i en maaneds tid, men derved er jntet at gjøre; at det er mad er hovedsagen. Idag har vinden vendt sig, saa den nu er nordlig og frisk, jeg har været mig en tur ude og seet paa tingene. Kjødet og skindet med spækket ligger rundt teltet vort, og ismaager kredser af og til derover. Et stykke borte staar en af slæderne med de tre hunde i ærbødig afstand fra kjødet, stakkels kræ, de kastede op igjen igaar, da de fik af sælindmaden. Sjøen, hvor214

vi skal drive fangst, er skruet sammen inat for en del, men ganske respektabel er den endda. To fiskekroge, som jeg satte ud igaar med spæk paa for at fange maager, var pent rensede idag. Ismaagerne er for slu til at gaa paa krogen; vi bryr os ikke om at skyde dem nu, vi er saa ovenpaa.»TYVENDE KAPITEL.

LÆNGSELENS LEIR. - SANKTHANSBLUS. - TRE BJØRNE.

- EN LANG SØVN. - DEN HVIDE SKYBANKE. -

LAND! - I BJØRNEKLØR.

I en hel maaned blev vi liggende paa samme sted, der hvor vi skjød storkobben; vi kaldte stedet for «Længselens leir». Og det var sikkert det var ogsaa. Taalmo-digheden tog det paa, der vi laa og vented paa, at sneen skulde smelte væk, saa isen blev farbar, og vi kunde fortsætte mod det ukjendte, useede land, som jo maatte være i nærheden; det var bare merkeligt, at vi ikke kunde se det. Jeg gik og tænkte paa Welhavens digt:

Tilhavs i vest for Helgelands skjær, Der svømmer en ø paa de skinnende vover; Men kommer engang en seiler den nær, Da sænker sig skyer derover, —

Og skjult er da den vinkende strand, Og ingen kan øen bestige. Med tanken kun tør kystboen hige Mod vest til det deilige alfeland

og kunde ikke andet end le ved mig selv ved tanken paa forskjellen mellem det alfeland, digteren lader kystboen længes mod, og det, vor hu stod til. Dog tænker jeg216-

ikke vor længsel stod tilbage for hans alligevel, skjønt det ikke var noget alfeland, den gjaldt.

FRA «LÆNGSELENS LEIR».

Af S. Segelcke efter fotografi.

I denne tid levede vi af kjød, som vi kogte eller stegte over tranlamper. Nansen havde jo været blandt eskimoerne paa Grønland, han var næsten udlært i at leve som vildmand; hans erfaringer fra eskimoernes liv

kom godt med baade her og senere paa færden. Lampen bestod bare af en skaal, som vi lavede af endel nysølv, som vi havde til at reparere slædebeslagene med; væger tog vi af seildugen i vore proviantsække og i «doktorposen» med sine fine steriliserede prægtige bind, der vel neppe kunde faa nogen bedre anvendelse Doktorens sager kom til nytte paa en anden og glædeligere maade, end de var tænkt til; endel plaster, som vi skulde have til kravebensbrud, tik ogsaa sin praktiske anvendelse, idet vi fandt ud, at klæbestoffet var udmerket til at kitte kajakerne i sømmerne merl. Til dette brugte vi ogsaa forresten nogle pastelfarver, Nansen havde med, som vi skavede fine og blødte op i tran. Kajakerne gjorde vi nemlig ordentlig istand i «Længselens leir»; lavede maling af sot og tran og klinte dem dygtig ind med en pensel af bjørnehaar.

En dag skulde vi have intet mindre end blodpandekage til kvelds, lavet af kobbeblod. Nansen begyndte at stege og braste op en herlig varme med mange væger; det gik godt helt til han holdt paa med den næstsidste, da blev varmen foruroligende sterk, idet spækstykkerne, som lægges op i skaalen for at afgive tran til vægerne, under smeltningen ogsaa tog fyr. Trangt var det i teltet med kopper og kar, det var ikke godt at faa slukket. Saa tog Nansen en næve sne af teltgulvet og skulde døive varmen iped, men den likte det ikke, og op mod teltet slog en høi flamme og antændte silken; ud af posen kom vi i en fart og paa døren, som blev revet op, saa knapperne føg, — og ud i det fri. Det var da slut med ildebranden, der havde indskrænket sig til det ene hjørne. Vi maatte bruge et af seilene vore til at lappe det med. — Dette hændte Sankthanskvelden, forsaavidt var det i sin orden, at vi satte fyr paa teltet,

forat ogsaa vi kunde brænde noget til midtsommerens fest. Vi pyntede vort gulv meel friskt strø; det var ikke brisk eller bjørkeløv, det er det ondt for her; men sne, og det er der nok af, selv om det er midt paa sommeren.

Det viser sig, at vi, trods vinden har været vestlig og sydvestlig i det sidste, dog har drevet ikke saa lidet sydover, idet meridianobservation den 22de viste paa 82° 4' n. br. Heller ikke østover er vi kommet. Længden gav 57° 48' o. f. Gr.

Jeg laa og sov den 25de barbenet og i skjorteermer ovenpaa posen med de bare ben udenfor teltdugen, saa godt og varmt var veiret, det bedste vi har havt. Saa blir jeg vækket af Nansen: «Johansen, nu er der snadsteg at faa.» Han havde været ude og skudt en liden snad. Den 28de var vi paa 82° n. br. «Det maa være landet vi driver imod; thi denne sterke vind skulde absolut drive os meget hurtigere afsted, var der ikke noget, der stoppede isen op. Temperaturen er saavidt over 0°, nedbør kommer der stadig, vaad sne og isregn.» — Det blev vaadt at ligge udover nu; vi maatte have ski og staver under soveposen for at tage lidt af for væden; det dryppede undertiden fra teltet tvers gjennem posen, saa det hændte, vi maatte bruge madkopperne vore til at øse ud vandet med, — men endda ønsked vi ikke at bytte med kulden, som vi havde før.

6—7 meter i sek. har nordenvinden blæst i hele dag, jeg har dog staaet ude og arbeidet krabber til kajakerne. Det har været en uheldig dag idag: Jeg har brukket af sagen i kniven min, et skrujern og vort sidste kviksølvtermometer; alligevel er humøret godt, formodentlig fordi jeg venter paa maden, og saa skal vi have dessert ikveld.

«Juni maaned gaar ud med pent og godt veir, det er stille og varmt; rigtig klart har det ondt for at bli; men vi liker det ogsaa bedst med varm skodde; thi da smelter sneen hurtigst, og vi bringes nærmere maalet. — Vi ligger her ovenpaa soveposen med teltdøren aaben og noterer, medens et vindpust bevæger teltdugen af og til, saa den kaster skygge paa bogen og gjør, at jeg tror mig hjemme under løvtræernes kroner. 'En kan jo indbilde sig saa meget. — Vi spiser to gange om dagen: Om morgenen kjød og suppe og om kvelden kjød stegt i tran. Spæk spiser vi i almindelighed raat. Vort udseende har forandret sig meget i denne tid; vi er blit saa svarte af sot og spækos, at vi ikke kjender os selv igjen; vi saa os nemlig selv igaar i den artificielle horizont, som vi brugte til speil.»

Den 4de juli. «Igaar hændte intet andet merkeligt end at «Haren» blev slagtet. Stakkars dyr, jeg tror, det har været den allerbedste af hundene, slig som den har hængt i fra begyndelsen til slut, og endnu trak den, skjønt ryggen var blit noget kroget. Det gjorde mig ondt, da jeg skar halsen over paa den, og især da snittet ikke blev saa fint, som jeg havde ønsket det; men den var saa tør, at det var vanskeligt at faa fat i hals-pulsaarerne med en gang. Nu er der «Suggen» og «Kai-fas» igjen af de 28. Nansen fabrikerede benmaling igaar og prøvede; den er for .grov, og at faa den saa fin, som den skal være, vilde tage et aar. Temperaturen igaar -f- 0.8°. Vinden vest.»

Den 5te juli. «Det er surt veir ude, sneslud og østenvind, som sætter os vestover. Den rusker godt i teltet og gjør det vaadt, saa det drypper paa vor gode ven soveposen, hvori vi befinder os ventende paa aftensmaden, der som sedvanlig bestaar af stegt sælkjød.

Vi er tause af os begge to om dagene, og naar vi snakker om nogenting, saa er det naturligvis mest om fremkomsten, om hjemmet, og hvor herligt det skal bli at komme did. Overvintring paa Spitsbergen eller Franz Josefs Land taler vi ogsaa om, især vilde vi synes, det var hyggeligt, om vi traf engelskmændene paa Franz Josefs Land; disse troede vi maatte være der paa denne tid, da de skulde drage afsted aaret efter os. Og saa er det dette, som stadig kommer igjen: Vi ved ikke, hvor vi er. Nansen har idag malt meel sotmaling, jeg har skaaret kjød i strimler og hængt til tørring og begyndt at veie vor resterende proviant. Af pemmikan har vi igjen 22 pund (engelsk vegt) og af fiskemel 17.5 pd. Naar kvelden nærmer sig, henter Nansen kjødet og spækket af vort forraad, jeg henter ferskt og salt vand, forer vore to hunde, steller lidt paa teltet og tager temperatur, vind etc., hvorefter vi kryber i telt og venter paa maden, og saa kommer vor bedste tid, det er de aftener, vi faar dessert, der bestaar af 1 ske vril food, 15 gi', smør og 30 gr. brød. Saa kommer natten, da vi glemmer «Længselens leir» og er hjemme i drømme.»

Næste dag havde vi et ypperligt veir, det regnede støt og trut og tærede godt paa sneen; vi bare ønskede, det vilde holde paa slig hver dag udover. I anledning clet gode veir fandt vi paa, at vi for en gangs skyld skulde unde os noget godt til afveksling paa kjødmaden, og Nansen fyrede op og begyndte at koge cacao. Som vi sidder og venter paa, den skal bli færdig (jeg havde faaet en kop og Nansen slaaet ud sin ved et uheld) — hørte vi pludselig hundene gjø paa en anden maade end ellers og skjønte med en gang, at der maatte være noget usedvanligt paafærde. Ud for vi, Nansen først og

jeg siden. En diger bjørn stod og snuste paa «Kaifas», Nansen griber geværet, som stod ved teltdøren, og smelder paa den, men traf ikke rigtig, thi bjørnen tog tilbens, medens blodet randt af den, og Nansen sendte et skud til efter den, men uden virkning. Jeg flk fat i mit gevær, og vi satte begge to efter bjørnen. Saa flk vi pludselig bagom et kos se to bjørne til, som ståk hovederne op over kanten; det var to aarsunger. Nu begyndte jagten for alvor i det fæle terræn med den løse dybe sne over raaker og skrukos. Vi halede af og til ind paa bjørnene, men vilde være paa godt skudhold, da vi ikke havde mange patroner; Nansen flk to af mig. Saa kom vi til et sted, hvor de havde bøiet ud til siden. Nansen fulgte i sporene, og jeg tog lidt udenom i den tanke, at vi skulde faa nærme os bjørnene fra hver vor kant, men efter at have stampet lidt afgaarde i den dybe sne, saa jeg mig stoppet ved en raak, og Nansen og bjørnene gik fra mig. Det var ærgerligt, men i jagtiveren fløi jeg over paa nogle smaastykker, bare saavidt jeg greiede mig fra et koldt bad, og jeg havde ikke gaaet langt paa den anden side, før jeg hørte

smeld i smeld. Da jeg kom frem til Nansen lidt efter, laa de tre bjørne i et stygt skrukos ved en raak, den ene ungen stendød, binnen selv og den andre ungen noksaa levende endda, trods de blødte forfærdeligt. Binnen flk en rundkugle og ungen omsider en hagelsørpe i hovedet. — Vi aabned dem først og gik saa hjem til leiren igjen ad en bedre vei. Chokoladen var blit kold og lampen sluknet, Nansen fyrede op igjen, og vi nød vort afbrudte maaltid. Saa tog vi begge hundene og en slæde og hented først den ene ungen. Det saa ud til, at «Suggen» ogsaa var færdig nu; den kunde ikke gaa, vi maatte kjøre den paa læsset, og da skreg og bar den sig ilde for, at slig stor skam222-

skulde overgaa den. Det var vist et feilgreb at slagte «Haren» og lade «Suggen» leve.

«Vi flk nu tre deilige bjørnefelder at ligge paa istedetfor skiene, der føltes skarpe under den haarløse pose. Første kvelden vi laa saa blødt, havde vi blodpandekage og tyttebærgrød, de sidste tyttebærene vore gik da, de var nu tilstrækkelig gjennemblødte af salt og ferskt vand. Vi lagde os til at sove kl. 8 om aftenen; da vi vaagnede, var kl. 6. Vi troede naturligvis, det var 6 om morgenen, men da solen pludselig viste sig, og den stod paa nordhimlen, begyndte vi at spekulere og kom nu paa det rene med, at klokken var 6 om aftenen og ikke om morgenen, hvilket maa siges at være godt sovet, især naar en ligger paa is.»

Hundene flk nu saa meget mad, de kunde spise, og de kom sig godt af det kraftige kjød; vi selv spiste en umaadelig masse bjørnekjød morgen og aften. En husmor vilde be vorherre bevare sig for at have slige folk i kosten, flk hun se det vi lagde i os; men saa var det længe mellem hvert maal ogsaa, 12—14 timer var det almindelige. — I klarveir speidede vi efter land fra «observationskosset». Vi lagde merke til, at der stadig i syd holdt sig en hvid skybanke bestandig paa samme sted, det maatte vist være skyer, som holdt sig over landet, mente vi. — (Det viste sig dog senere, at det ikke var skyer, men landet selv, vi gik og saa paa; den hvide skybanke var ikke noget andet end selve indlandsisen.)

En dag, jeg var ude i en raak med kajaken for at prøve, om den var tæt, fandt jeg nedi vandet en død fisk af længde som en sild, men tynd og smal, lang snude og fine skjæl, lignende en horngjæl. Nansen vidste heller ikke, hvad slags fisk clet var.TRETTENDE KAPITEL.

Det lakkede mod tiden, da vi kunde drage videre; føret var blit meget bedre. Vi havde nu lænset os for alt, som vi paa nogen mulig maade kunde undvære, slige smaating, som hver for sig ingenting veier, men som blir noget udaf, naar de kommer sammen, f. eks. gipsbandager og andre bandager, bomuld, reservekran til paraffindunken, reservebrænder til primus, klædningsstykker, finnesko, fotografilygt, en seilhandske, endel af verktøiposens og syposens indhold, feltflaske o. s. v. Slæderne var lettet for sine forsterkninger, kajakerne tætte og hvilede paa trækrabber, foret med fodkluder og bjørneskind, hundene var styrkede og fyrige, «Kaifas» var som en laavedør over ryggen, vi selv var hidsige efter at kunne sige farvel til dette sted, som havde holdt os bundet saa længe og lært os, hvad taalmodighed vil sige.

Soveposen lod vi igjen, det var meningen, at vi skulde ligge i kajakerne; men efter et forsøg maatte vi give det op og lavede en pose af vore to uldtepper; denne viste sig at være tilstrækkelig.

Den 22de juli brød vi op fra «Længselens leir». Efter at have fordelt vor bagage i to hauge og trukket lod om dem, bar det afgaarde. Vi havde surret til kjæl-kerne foran bambusstænger som drag foruden drag-tauget, fæstet i sælen. Tørret kjød tog vi med og ca. 8 kg. spæk. Det viste sig at gaa over forventning godt. Skjønt isen van saa daarlig, som den kunde være, trak vi dog alene med en hund hver vore slæder overalt. Skiene behøvede vi ikke hele tiden heller, vi flk et belte med lidet sne, og da gik vi paa vore fødder; i det hele taget var vi meget vel tilfredse med vor første dag paa «hjemreisen» efter den nye ordning.

Onsdag den 24de juli heder det i dagbogen: «Endelig er det store skeet: Vi har seet land! Og det efter224-

al sandsynlighed bare et par dagsreiser borte. Det var ogsaa et meget vanskeligt land at se, det er is, som er lig den vi gaar paa; det var bare en svart skraa stribe i horizonten, vistnok tjeld, som gjorde, at vi fik se det. Denne stribe saa jeg igaar ved middagstider, da jeg var oppe paa et kos, medens Nansen var ude paa rekognoscering; men jeg troede ikke, det var andet end en af

Fotografi. «Suggen». Johansen.

OVER EN KNEIK.

de sedvanlige svartiser med mudder paa, som der har været nok af i det sidste, og nævnte ogsaa dette for Nansen. Da kvelden kom, fik Nansen se den samme skraa stribe fra en skrugar, tog kikkerten for at undersøge nøiere, og saa sagde han: «Nei dette maa ogsaa De se paa, det er sikkert land.» Fjeld var de sorte striber, vi saa, det var tydeligt at skjelne, — fjeld, som

ståk op af isen. Østenfor de to smaa sorte striber saa vi horizonten begrænset med is (formodentlig indlandsis) af samme farve som den, vi gaar paa, men af en hvælvet form med skarpe linjer og en liden uregelmæssighed paa toppen. Det var samme figur, jeg saa fra observationskosset i «Længselens leir» og troede, det var skyer over landet. Senere paa kvelden saa jeg ogsaa vestenfor cle sorte striber en lignende begrænsning af horizonten, men meget mindre, tror ogsaa det er land.

Ja nu er det da fundet, det velsignede land, som vi i saa lang tid har ventet paa! Nu kan vi da snart tage afsked med denne drivis, som har bundet os saa længe! Nu kan vi komme frem enten i landraak eller paa landis til Spitsbergen og derfra til det forjættede land. Hvor godt det er; et nyt afsnit begynder i vor reise! Skade, at vi i en maaned har ligget i en «Længselens leir» med lancl saa at sige i naboskabet. Men hvad andet havde vi at gjøre? Ikke kunde vi komme frem, og ikke kunde vi se noget lancl! Vi maatte smukt vente paa bedre tider, og nu er disse kommet. Alt er skjønt, trods vi ikke ved, hvad det er for et land. Nu er det forklarligt, at vi ikke er kommet af flekken trods vinden; nu er det forklarligt, hvorfor vi saa saa mange alkekonger fare frem og tilbage for en tid siden!

Fremkomsten i denne is er god trods dens enestaaende slette beskaffenhed; den blir jo malt isund mod landet ved den stadige nordenvind. En stor fordel er det, at vi slipper at bruge ski; vi kan gaa paa fødderne og dragé: Er der raaker, kjører vi bare udi og op paa andre siden. Et par gange igaar løste vi hundene under saadanne overfarter. «Suggen» benyttede da anledningen til at rømme afgaarde tilbage i det gamle

spor, formodentlig huskende paa alt det deilige kjød, den gik fra i «Længselens leir». Og jeg maatte bruge mine ben ordentlig for at faa den igjen, da den tog galoppen fat, efterhvert som jeg halede ind paa den; men den var ikke spræk nok endnu til at komme unda, den gamle gentleman.

Vi feirede landet med stor fest igaaraftes: Lapskaus, kogt paa tørret bjørnekjød, bjørnetunger, pemmikan og tørrede poteter. Derefter dessert bestaaende af brødsmuler, stegt i bjørnefedt og vril food, og tilslut et stykke chokolade. — Ja, nu er alt smilende, landet har vi og haaber at naa det om et par dage, saa nær ser det ud til at være. Overvintring heroppe, som i det senere mer og mer har trængt sig paa os, maa nu vige pladsen for tanken paa en snarlig hjemkomst. Dette har visheden om, at landet er der, gjort — et land, som vistnok er saa ufrugtbart, som det kan bli, men som dog er land!»

Vi saa i denne tid mange eksemplarer af den sjeldne Ros's maage. Let og gratiøst kom de flyvende med lydløse vingeslag og var ikke rædde, men gik lige over os, saa vi kunde se den rosenrøde farve under deres bug. Kanske dette var landet, hvor denne gaadefulde fugl ruger ud sine æg?

«Imorgen naar vi det vel ikke, men sikkert iover-morgen,» sagde vi til hverandre, da vi begyndte at gaa mod

landet. Ak, nei! 14 onde dage tog det, før vi sled os ind til brævæggen.

Dels var landet længer væk, end vi troede, og dels var isen slig, at det var et kunststykke at komme frem for en enkelt mand, hvormeget værre da med slæde og kajak. Undertiden var vandet opfyldt af smaa flak, for smaa til at bære sin mand, men store nok, til at viTRETTENDE KAPITEL.

ikke kunde komme frem i kajak for dem. Vi maatte da hoppe fra fiak til flak og trække slæderne og kajakerne efter i en line. Vi fik god brug for vore gymnastiske færdigheder. — Og saa var det det værste, at isen var i bevægelse ud fra landet, medens vi gik paa den ind mod landet. Vi kunde slaa leir om kvelden og se, at den blaa brævæggen derinde var nærmere, end da vi begyndte vor marsch. Ved udtørningen om morgenen var den igjen længere væk. Og forat det skulde blive rigtig ilde, blev Nansen syg; han fik ondt i ryggen, formodentlig hexenschuss, og var hjælpeløs i nogle dage, kunde bare saavidt med staver hinke efter karavanen, der dog ikke drog saa fort frem, da jeg vor alene om den i en græsselig is. Det var trist at maatte hjælpe Nansen af og paa med klær og komager aften og morgen; han havde store smerter, men klagede ikke og drog sig frem istedetfor at lægge sig til. Heldigvis blev han god igjen efter tre dage; men vi havde dog havt tid til at forstaa, hvorledes det vilde blive, om en af os skulde brække et lem eller blive syg for alvor.

Onsdag den 31te juli har jeg skrevet i dagbogen: «Marschen foregik igaar som de to sidste dage. Nansen er fremdeles meget klein i ryggen, saa jeg maa være alene om vanskelighederne. Veiret igaar var surt, barometret stod paa 723 mm. Der blæste en meget sterk sydvestlig vind, af og til med snebyger, saa vi trods strengt arbeide maatte klæde os som midt paa vinteren. Men dette gik endda an, bare ikke vinden havde ødelagt fremkomsten for os aldeles, idet den slokede op alle raakerne, saa disse laa fulde af sørpe og smaastykker i hele sin bredde; det er det værste, vi kan faa. Slig bevægelse i isen har vi ikke iagttaget228-

før. Naar jeg efter megen leden har fundet en vei, var den som oftest tilintetgjort, naar jeg skulde tilbage igjen. Saa var det at gaa paa paany da i smaa stykker ad gangen. Naar hertil kommer, at Nansen er ganske hjælpeløs, kan det ikke stort flere vanskeligheder blive. — Men desuagtet saa vi fremgang igaar, da vi slog leir, og den blaa iskanten derborte i landet er kommet os meget nær, saa nær, at vi har haab om at naa den idag, trods alle vanskeligheder Til hundene har vi nu ikke mere mad; jeg skjød to ismaager til dem igaar. «Suggen» spiste sin med synligt velbehag, «Kaifas» har ikke lyst paa fuglekjød. Endel Ros's maager saaes ogsaa igaar. Over raakerne vil hundene ikke gaa, om de er noksaa smale, og ofte falder de i. Inat har vi frosset med de tynde tepper og længter nu mer encl nogensinde efter en slut paa dette liv. Endnu er der dog langt frem, men taalmodighed, og du vil overvinde alt! Du vil komme hjem!»

Den 2den august var vi paa 81° 36' n. br. Vi havde da nordspidsen af landet ret i vest for os og var altsaa drevet østover. Samme bredde har vi som landet; dette maatte have været 5 å 6 mil borte, da vi fik se det; men denne distance er lei nok i slig is.

Naar vi ikke kunde faa skudt fugl til hundene, maatte vi give dem en liden spækbite. «Kaifas» gik mange dage uden mad; den var ikke istand til at spise maager, skjønt den var meget interesseret i, at vi skulde faa dem. En gang paa flad is fløi den efter en skadeskudt havhest og det med slæde og kajak efter sig; men spise den, nei det vilde den ikke have noget med. Vi hører brænding om dagen, men kan ikke se noget vand uden blaane deraf paa himmelen. Nansen forsøgte flere gange at skyde sæl i raakerne, men uden resultat.FIREOGTYVENDE KAPITEL.

Den 4de august passerede vi gjennem den værste drivis, vi nogensinde har havt eller seet, og det var nok ikke langt vi kom; men trøsten er den, at vi dog ser en slut paa det. Vi saa i kikkerten igaar det aabne vand hidtenfor brækanten.

Paa denne marsch var det meget nær ved, at jeg var blevet spist op af en bjørn. Det gik for sig saaledes: «Da vi drog afsted igaar, var veiret meget skoddet, og værre blev det; isen var umulig, det var bare bjerg og dal og dyb sne med raaker, halvt igjenskruede og aabne, og nogle fulde af ufremkommeligt skruvl. Da taagen var paa det tætteste og kossene høiest, blev vi stansede af en raak, som vi maatte færge over. Dette gjorde vi paa den maade, at vi kjørte begge slæderne med kajakerne paa op ved siden af hinanden lige ved vandkanten; saa forbandt vi dem med ski og staver tvers-over dækket, og saa var flaaden færdig til at sætte i vandet. — Nansen havde netop faat sin slæde frem til vandkanten og stod der og holdt paa den, for isen heldede lidt ned mod vandet. Min kajak stocl lidt tilbage, og jeg gik ivrig optaget for at hente den. Jeg bøier mig ned for at tage i træktauget og opdagede en bjørn lidt bagenfor kajaken sammenkrøbet til sprang. ««Suggen» der,» tænkte jeg, men i samme sekund blev jeg nok var, det ikke var «Suggen». Allerede før jeg flk tid til at reise mig op fra min bøiede stilling, var den over mig, kom paa to ben og trængte mig bagover, hvor der var lidt helding mod en liden ferskvandsdam. Den gav mig en lusing paa høire kind med sin vældige forpote, saa det skranglede i skallen, men heldigsås besvimede jeg ikke; det bar overende paa ryggen, og der laa jeg midt mellem bjørnens ben. «Tag bøssa,» sagde jeg til Nansen bag mig, jeg saa kolben af mit230-

ladtе gevær oppaa kajaken ved siden af mig og kløede i fingrene efter at faa tag i den. Jeg saa bjørnen blotte sit gab lige over hovedet mit, de frygtelige tænder gliste; jeg flk, straks jeg faldt, tag i struben paa clen, og det taget holdt jeg med fortvilelsens kraft. Bjørnen studsede lidt derved: Det var ikke sæl, men noget andet fremmed, som den ikke var vant ved, og dette ophold skyldes mig vistnok livet. Jeg ventede paa skud fra Nansen, og lagde merke til, at bjørnen saa derbort, hvor han var; jeg syntes, det drog ud, der jeg laa, og sagde til ham: «Ja, nu maa De skynde Dem, ellers blir det for sent.» Bjørnen lettede lidt paa den ene labben og skrævede over mig med den og langede til «Suggen», som sad ved siden og saa paa, saa den føg hylende bortover isen. Samme traktement flk «Kaifas». Da jeg skjønte det, slåp jeg hurtig taget i halsen paa bjørnen og tik vredet mig unda dens labber, kom paa benene og flk tag i geværet, — da faldt to skud fra Nansen, og bjørnen laa død ved siden af dammen.

Nansen havde naturligvis skyndt sig saa meget han kunde. Men da han saa mig under bjørnen og skulde tage sit gevær, der laa ladt i hylsteret op paa kajaken, glider denne med slæden ud i vandet. Jeg laa under bjørnen, der stod Nansen, og ud paa kajaken i vandet laa geværet. Hans første tanke var at kaste sig i vandet og skyde derfra, men saa gav han det op; ban kunde ligesaa godt træffe mig som bjørnen. Saa maatte han give sig tid til at faa trukket hele stasen op paa isen igjen. Dette gik naturligvis meget hurtigt for sig, men tiden faldt alligevel lang for mig, der jeg laa. Bjørnen stupte for det første skud, som var hagel. I skyndingen spændte Nansen hanen til dette løb, der var nærmest at faa tag i. For«JEG SYNTES DET DROG UD, DER JEG LAA UNDER BJØRNEN!» Af S. Segelcke.FIREOGTYVENDE KAPITEL.

sikkerheds skyld sendte han den efterpaa kuglen i hovedet.

Jeg havde ikke andet merke af favntaget med bjørnen, end at der var blevet nogle hvide striber paa mit ene kind, der var ganske sort af sot og fedt fra «Længselens leir», og to smaa saar inde i den høire haand. Dette kunde vi nu spøge over — heldigvis. Da bjørnen laa død, fik jeg pludselig øie paa to bjørne til; de stod paa to ben bag et kos lige ved siden og havde fulgt scenen med opmerksomhed; det var to aarsunger, som ventede paa mad, binnen var det, som laa over mig. Jeg løb for at skyde den ene af dem, ungt kjød var bedre end gammelt, og desuden var mit blod kommet ikog; de tog tilbens, og jeg lod det være da. Som vi staar og skjærer kjødet af binnen, vi gav os ikke tid til at flaa den engang, faar vi se ungerne igjen, og jeg efter dem paany, men kom ikke paa hold. Alligevel sender jeg den ene en kugle. Et rasende brøl forkyndte, at den havde truffet, men ikke dødeligt, for de randt unda begge. Vi saa dem flere gange siden, men havde ikke raad til at ødsle flere patroner paa dem, den ene med blodet strømmende nedad siden og rautende omtrent som en ko; i en stor bue gik de rundt, der hvor binnen laa, og længe hørte vi den enes rauten, efterat vi havde draget afgaarde.

Hundene -flk spise saa meget de orkede; de var uskadte, «Kaifas» havde bare faaet et risp paa næsen. Vi selv tog

os ogsaa et godt maaltid; vi skar af tynde skiver med raat kjød og lagde det paa sneen, til det blev koldt, og nød det da med stort velbehag. Det var en bra forøgelse af vor proviant, begge laarene tog vi med os og indfedtet, for det var saa godt til at brænde.

Det er nok sjelden, at bjørnen gaar saa reelt til angreb, som denne gjorde, — paa folk da, den pleier at være mere sky; men den maatte vist have været meget sulten.

Jeg tog med kløerne af den pote, hvormed jeg flk dasken, og Nansen tog kløerne af den andre poten; lidet raad havde vi til at drage paa unødvendige ting, men vi maatte have med et minde om denne begivenhed, syntes vi.

Paa marschen videre ind mod landet vrimlede det af bjørnespor paa kryds og tvers; her lod det til, det var nok af bjørn, men vi brød os ikke om dem nu; helt borte i teltvæggen havde en været, medens vi sov.»ET AFSKEDSBLIK PAA BJØRNEN, DER OVERFALDT MIG. Af S. Segelcke efter fotografi.

ENOGTYVENDE KAPITEL.

FARVEL TIL DRIVISEN. - «SUGGEN« OG «KAIFAS» MAA

DØ.--SEILADS. - TIL HVILKET LAND ER VI KOMMET?

- ANGREB AF HVALROS. - SKODDFN LETTER. - VI

KUTTER VORE SLÆDER. - BART LAND. - DRIVIS

IGJEN. - NOK AF BJØRN OG HVALROS.

Onsdag den 7de august: «Endelig har vi naaet vort længe eftertragtede maal: Vi har inat sovet ved kanten af den isbræ, vi nu saa længe har strævet for at naa. Nu er clet virkelighed, det er sikkert, f'or vi hører det dundrer og larmer i bræen. Det sidste stykke af drivisen vakte vor store forbauselse og glæde ved sin karakter. Det var meget fladere end før og næsten uden raaker, saa det var en marsch, der kom op mod mange dages af vore sidste. Og vi drev ogsaa ordentlig paa. Brækanten kom stadig nærmere; snart kunde vi se den fra isen, der vi gik, og omsider stod vi ved kanten af drivisen med en aaben stor landraak med drivende flak mellem os og bræen, der styrtede stupbrat i sjøen. Nansen stod ved iskanten og tørrede sveden og svingede med hatten til mig, som var lidt efter; jeg svingede igjen, og clet første hurra paa hele turen klang udover det aabne vand. — Jublende saa vi os tilbage paa denne drivis, som i saa lang tid havde sat vor taat

modighed og vore kræfter paa prøve. Vi undte os som belønning for den sidste anstrengelse et stykke chokolade hver. — Nu skulde vi da frem vandveien; vi forsøgte at tage slæderne op paa hver kajak og ro enkeltvis; men det gik ikke, vi maatte nok lægge dem sammen som før. Hundene kunde vi ikke tage med længere. Utaknemmelige væsener, vi mennesker dog er! Nu havde disse hunde slidt for os og lidt kulde og sult, saa det var rart, de hang sammen; og saa lønnede vi deres troskab med døden, nu da vi selv troede, vi var istand til at naa tilbage til livet blandt mennesker igjen! Det var ondt at maatte gjøre dette, men det maatte nok til desværre. Forat det skulde falde lettere, tog Nansen min hund og jeg hans. Stakkels dyr, de fulgte villigt med os, der vi gik hver vor vei bagom et kos, — og snart forkyndte to skud, at «Kaifas» og «Suggen» havde ophørt at leve. Vi havde faaet dem kjær og kunde ikke slagte dem som de andre, men ofrede en patron paa dem hver.

Nu sagde vi drivisen farvel og roede afgaarde. Det var blevet lidt taaget. Vi fik vinden i ryggen og satte vore seil og sad nu i ro og mag og nærmede os med en respektabel fart bræen, som vi snart saa dukke frem af skodden ; vi spiste ogsaa frokost eller aften i kajaken; thi det var længe siden middag. Hvilken bråt afveksling fra livet i drivisen! At sidde rolig og spise og endda komme frem! — Iland paa bræen kunde vi ikke komme, den dannede en halvhundrede fod høi isvæg, hvor vi ganske tydelig saa de forskjellige lag. Der gik strøm vestover, i den retning vi skulde, vistnok tidevand. Saa holdt vi vestover og fandt nu dette flak, som vi har sovet paa. Vi har vistnok ogsaa, medens vi har sovet, drevet vestover. Det er temmelig megen bevægelse i isen rundt om os.»ENOGTYVENDE KAPITEL.

Den 8de august, «Igaar var vor første dag tilvands, og det gik udmerket. Igaarmorges maatte vi trække over endel flak, sorn havde lagt sig om os og uafladelig malede rundt, gav os en gang iblandt en venskabelig puf og hindrede os fra at komme ud i det aabne vand, som vi skimtede vestenfor os i den tætte skodde; fra den ganske nære bræ lød der nu og da som kanonskud fra stykker, der løsnede og faldt i sjøen. Vi slog os ned paa et solid flak nær vandkanten og lavede os hver vor pagaiaare af en afbrukken ski, som vi surrede til vore skistaver, da seildugsaarebladene viste sig at være nogle daarlige greier, og saa drog vi afgaarde med sammenlagte kajaker i det herlige aabne vand; kun skade, at det var saa overskyet, at vi ikke kunde faa nogen observation. Da vi havde roet en stund langs bræen, maatte vi bøie nordover, fordi vi mødte fast iskant; det var formodentlig en bugt mellem den første bræ og landet med svartbjergene paa. Disse saa vi, da det lettede lidt inde over isen, og snart havde vi dem tvers. Nok af sæl ser vi i vandet, det er ikke ondt for mad. Vi begyndte at ro kl. 6 morgen omtrent og sluttede paa samme tid om aftenen, da det begyndte at regne, og slog telt inde paa fastisen. Temperaturen om dagen er omkring 0° som før.»

Næste dag seilede vi med nordvestlig vind en 6—7 timer med ikke liden fart, men maatte, før vi kom i aabent vand, trække over endel is, eier i nattens løb havde lagt sig foran den faste iskant.

Den 9de august: «Vaadt er det at seile, jeg er endnu ikke tør paa skrotten og har frosset lidt inat, men fort kommer vi frem, og saa faar det være det samme. Skodde var det under seiladsen, vi saa ikke stort, men paa slutten klarnede det pludselig af saa-240-

vidt, at vi kunde se et nyt land ganske nær indenfor iskanten, langs hvilken vi seilede, en liden is- og snedækket ø som de to andre, og vis å vis denne længere i SSV. nok et land, men dette var større. Nu har vi altsaa fire øer. (Det er disse, som Nansen senere har kaldt «Hvidtenland»). Vi spekulerer paa, hvor vi er; thi efterhvert som vi kom frem igaar, gik kursen sydligere, og snart seilede vi i retvisende syd i aabent, bredt farvand, saa langt vi saa. Kanske vi er paa vestkysten, og da er vi temmelig sikre paa at naa frem til Spitsbergen tidsnok til at træffe skute. Er vi paa østsiden, maa det isaafald være en dyb bugt, der skjærer ind, og saa maa vi nordover igjen for at komme videre.»

Den 10de august: «Vi var oppe paa «Lillebræen» igaarmorges; det letned da saavidt, at vi fik tat peilinger af de øer, vi hidtil har seet. Vi havde glædet os til en skitur nedover igjen, men heldingen var saa liden og føret saa traadt, at det ikke gik. Og saa riggede vi vore kajaker og seilede fra alle fire øer i aabent vand saa langt vi saa i solskinsveir og god vind. Rigtig koseligt havde vi det paa skuten vor; vi spiste vor middag af koldt, kogt bjørnekjød med 80 gram brød til, medens vinden bar os afsted. Ud mod aftenen mødte vi flad is, der var i megen bevægelse. Strømmen var nok da i tørningen, og vi maatte bjerge os ind paa isen med begge kajaker, sammensurret som de var, isskruingen var lige efter os. En observation toges ved middagstider ved teltet og en underveis. Vi drog over et fladt flak og kom til vand paa den andre siden, men strømmen var nu temmelig sterk, saa vi blev enige om, at nu lønnede det sig bedst at slaa telt. Dette gjorde vi da, og ikke længe efter kom isen ogsaa sættende fra den anden kant og lagde sig ind til vort flak med en

skrugar, efterhvert som den tørnede sammen. Men bare flade store flak var det, som vistnok har noget at bestille med land. Det er os noget mystisk: Aabent vand og flad fjordis, men intet land.»

«Næste dag drog vi et stykke over flad is, og saa traf vi farvand, der strakte sig S. og S.V. over. Paa et sted laa en stor klynge hvalros paa isen; vi brød os ikke om dem, vi havde mad nok for øieblikket. En lei, haardnakket skodde hindrede os i at se noget; vi roede paa lykke og fromme i et farvand, som aldrig har været besøgt af mennesker. Kursen gik ret sydover tilslut, og vi begyndte at lure paa dette; da flk vi se iskant, der senere viste sig at være fast iskant, — strække sig vestover (senere blev den mere sydlig). Vi havde i skodden roet os ind i en bugt og maatte nu ud igjen, men nu havde vi strømmen imod, og skjælis begyndte at danne sig, saa vi maatte

krybe iland og trække.»

«Overalt hvor vi gaar iland her, enten paa flak eller fast iskant, ser vi en masse bjørnespor. Rundt denne vor paaværende leirplads har bjørnen valset i ring, ikke en, men mange. Vi venter besøg en vakker nat og har bøssen staaende parat ved teltstokken. Vi bare længter efter klarhed i tingene nu; klarned det op, saa fik vi se land uden tvil nær ved, og paa hvorledes dette strakte sig, maatte vi da skjønne, om vi var paa vestsiden eller østsiden af Franz Josefs Land. Men nu er vi fremdeles lige kloge paa dette. Sydover kommer vi dog ganske bra.»

«Søndag den Ilte august, medens Nansen var iland paa et kos for at se paa fremkomsten i farvandet fremover, dukkede pludselig op det uformelige hoved af en ualmindelig svær hvalros. Den laa og snøfted og gloede sint paa os. «Se paa den, det er en ordentlig rug,» sagde

Nansen. Saa dukked den; Nansen gik ombord igjen, og vi fortsatte. Pludselig havde vi den igjen lige ved os; den dukkede og kom op igjen flere gange, stadig nærmere, indtil den tilslut var tæt ind paa kajakerne, reiste sig paa ende i vandet, snøftede og ristede sine svære tænder; vi var ræd, den skulde gjort kaal paa vore skrøbelige seildugsfarkoster med det samme, og greb bøsserne; saa dukked den igjen, men kom straks op paany lige ved min kajak. Jeg sendte den kuglen lige i dens grimme fjæs. Den udstødte et brøl, gjorde et voldsomt spræl og forsvandt, medens vandet farvedes rødt.

Saa roede vi videre og glemte snart hele hvalrossen. Pludselig farer jeg op ved at kjende et stød under bunden af kajaken, som lettede denne i veiret, og i næste øieblik kommer et hoved med lange tænder tilsyne lige ved siden af mig, saa vandspruten stod ind i kajaken. Bøsserne frem i et nu; vi saa dens afskyelige fjæs med mit kuglehul i, og Nansen sendte den en kugle til forfra i hovedet, da han ikke kunde komme til at skyde den i nakken, som er det bedste punkt; det var heldigvis nok. Denne gang laa den og fløde. Maager kom og kredsede rundt, medens vi med stort stræv fik hul paa det tommetykke skind og skar os noget spæk og kjød. Herunder kom kniven ind i lungen paa den, og luften peb ud og vandet ind, den blev tungere og tungere at holde oppe med aaren, og tilsidst maatte vi lade den gaa og fulgte med øinene dens synken i ringe mod bunden, medens maagerne holdt et skrækkeligt leven, fordi de var snydt for sin andel i fangsten.

Vi havde i det sidste talt om at kutte af slæderne saa meget, at vi kunde have dem op paa hver vor kajak og ro enkeltvis; dette maatte gaa meget hurtigere end

med begge sammen. Om aftenen søndag den Ilte havde vi bare is og usigtbart veir for os; vi slog os derfor ned paa fastisen og gik igang med at skjære af slæderne og desuden låve os ordentlige kajakaarer. Medens vi drev paa med dette udover natten, lettede skodden, som saa haardnakket har indhyllet alt omkring os og nedstemt vort sind, og lidt efter lidt kom meget land tilsyne i en kreds fra S.O. til V.N.V., lande med isbræer og med det blaa, stupbratte fjeld. I vest omtrent saa det ud til at være et sund. Lidt efter lidt blev dette taageslør draget tilside, og yderst opmerksomme fulgte vi fra et kos i nærheden afdækkelsen bele natten igjennem. Det var nok godt at se saa meget land, men desværre, vi maatte indrømme, at vi troede, det var østkysten, og dermed svandt ogsaa haabet om hjemkomst iaar. Men, — «Om et haab eller to blev brudt, blinker et nyt i dit øie.»» Den 16de august. «Siden vi kuttede af kjælkerne vore, gjør vi meget større fart enkeltvis i kajakerne end før sammen, men vi har ikke havt saa megen anledning til at komme frem vandveien som før. Vi har maattet trække meget paa stubkjælkerne vore, men det gaar nok det ogsaa paa et vis. Igaar nat laa vi uden at slaa telt og uden at koge, — ja vi spiste heller ikke, før vi lagde os, — og vogtede paa denne strømmen, som gjør, at vi ikke kan komme frem vandveien. Men strømmen tørnede uden 'forandring, og vi maatte til at trække og trak jevnt og tungt i hele gaar, passerede paa veien et halvhundrede fod høit isfjeld, som vi forgjæves forsøgte at bestige, — indtil vi endelig kom hid til det første sted med bart land, og inat har vi ligget paa granitsand. —- Det var en underlig storslagen følelse at sætte foden paa fast land igjen! — Virkelig føie med foden, at det var land og ikke is, vi gik ligesom

forsigtig til

at begynde med, foden kjærtegnede de haarde granitblokker. Og tænke sig til at finde mos og blomster mellem dem! Det var overvældende, vi satte os ned paa hver vor kant mellem stenene og tænkte. Hvor underligt det dog er med det landet! — Vi heiste vort flag til ære for dagen. I vest for os har vi en ø med forholdsvis høit fjeld, hvorfra vi hører alkekongernes glade kvi-

FØRSTE LEIR PAA BART LAND. . Af S. Segelcke efter fotografi.

dren. — Vi har i de sidste døgn levet paa tørmad, siden paraffinen slåp op. Igaar kogte vi mellem granitblokkerne med spæk en dugelig portion lapskaus og brugte

da vore sidste tørrede poteter.»--Næste dag drog vi

afgaarde til den lokkende ø. Nansen gik i forveien, han vilde maale strandlinjen derborte. Som jeg drager efter over fladen, ser jeg en bjørn komme mod mig; den nærmede sig jevnt og raskt paa egte bjørnemaner, idet

den krydsede op mod vinden. Jeg gjorde mig klar til at tage imod den, men før den var kommet paa skudhold, blev den staaende og veirede rigtig nøie; pludselig kastede den braat helt om og tog benene fat alt det den orkede. — En masse bjørn maa her være, at dømme efter alle de slag, vi farer forbi daglig. Paa øen var et herligt liv: Snespurven fløi kvidrende fra sten til sten, alkekongerne trak i flokke ud og ind til raakerne; disse smaa fugles smittende munterhed er vel skikket til at sætte folk i humør. Blaamaagernes lange melodiske fløite-toner lød ned til os, der de sad høit oppe paa de spidse afsatser, rædde for ungerne sine. Nede ved foden af fjeldet laa herlig rød sne. (Det er en algeart, som gjør at sneen blir rød). Vi syntes, det var deiligt, og kløv tilfjelds med fotografiapparatet. Vi fik ikke tid til at komme helt til tops, da skodden begyndte at komme, men saa dog nedigjennem det sund, vi stævnede paa, at der var vand nok med endel store flak imellem.

Saa satte vi af i kajakerne, men langt kunde vi ikke ro for skjælis og flak. Saa maatte vi trække, og endelig stod vi ved «den store klare», der førte ud af sundet og ned til en isodde, der ståk sig ud fra landet, Bag den odde laa saa at sige vor skjæbne: Strakte der sig land sydover der, maatte det være vestkysten vi var paa, men fandt vi mere land i nordvestlig retning, maatte det være østkysten. Omsider kom vi til odden. Landet bøiede af sydover med godt farvand. Glade var vi, og godt kom vi frem; det var isvæg til at begynde med, men saa kom vi til bjergland, en underlig skarp fjeldryg af forrevet basalt med teist og alkekonger i sine util-gjængelige kløfter. Paa midten gik der et dybt skar ned med meget bråt skraaning paa begge sider. Op til dette skar kravlede vi os og saa videre paa fremkomsten.

Her saa vi to ræve slaas om en fugl, de var nok ikke plaget af svimmelhed, de karene. — Endnu mere sydover gik farvandet. Skjønt vi var trætte og slitne, og det var tid til at stanse, blev vi enige om, da der blæste en ypperlig seilvind, at holde det gaaende med seiling, saa længe vi kunde. Og dette gjorde vi efter at have styrket os med raat kjød og spæk, pemmikan og brød. Vi seilede, til vinden løiede af, og vi blev saa søvnige, at vi duppede, der vi sad; saa roede vi ind til iskanten udenfor landet og slog leir. (Landet her har Nansen kaldt «Brøggers Forbjerg»).

Lørdag den 24de august. ««Thi lykken vender sig ofte om» staar der i folkevisen. Det faar vi føie i vort omskiftende liv. For en uge siden var vi opfyldt af haab om hjemkomst iaar og havde det aabne vand for vore fødder. Nu har vi ligget stille en uge for paalands-vind og kommer ikke af flekken. Farvel skjønne haab, vi maa nok se til at friste livet endnu en polarnat her, den bliver vel den værste. — For en uge siden roede vi forhaabningsfulde afgaarde i stille, vakkert veir, ikke uligt en vaarnat hjemme, naar jeg trækker fra kulden, og fanclt god fremkomst langs det nye land. Saa kom vi til en odde, udenfor hvilken der laa en del smaaøer, og her

var der is. Vi prøvede os frem aller inderst ved landet, men kom ingen vei for sørpe og skjælis; saa lagde vi os til at sove paa isen uden at slaa telt, i den mening at vente paa strømtørning og da finde fremkomst. — Men før vi var kommet saa langt, havde vi nok et eventyr med en hvalros. Som vi roede i den skiltrede is, Nansen foran og jeg efter, ser jeg vandet under Nansens kajak bevæge sig sterkt og kajaken løftes i veiret; jeg troede det var et iskos, som kaived i det samme han roede forbi, men ikke mange tageneENOGTYVENDE KAPITEL.

havcle jeg tat, før en svær hvalros dukkede op lige for baugen af kajaken, ristende sine lange tænder og fnysende af sinne. Jeg skaated hvast og greb efter bøssen, som jeg havde nede i kajaken. Hvalrossen dukkede og kom op paa den anden side af mig. Heldigvis var jeg ikke langt fra et flak, hvor jeg flk karet mig ind og krøbet ud af kajaken og var glad ved at kjende faste isen under fødderne. Jeg stod med bøssen og ventede paa at faa et godt skud paa den. Saa gik den fra mig og bort til Nansen, som ogsaa havde lagt til land og holdt paa at gaa ud af kajaken. Iskanten rased ud for ham, da han skulde til at stige ud, heldigt at ikke hvalrossen kom da. -— Saa gik den en stund fra den ene til den anden kajak, medens vi spiste middag, og tilslut forsvandt den sporløst.

Vi lagde os da til at sove uden telt paa flaket og vente paa bedre tider. Saa vaagnede vi paa grund af vinden, som maatte have snud sig, for vi havde ikke læ længere, og ser isen bloktæt rundt om os og vi selv i drift paa det lille flak, som havde løsnet sig fra landisen. Det var en uhyggelig opvaagnen, især naar jeg netop laa og drømte, at jeg spiste kirsebær i en have hjemme. Nu var det i huj og hast at faa karet sig tilvands og over isflak ind paa fastisen igjen. Der har vi nu været siden, en uhyggelig og trist tid med mørke udsigter. Tredje dagen skjød Nansen en bjørn fra teltet; den var helt nede ved os og kunde blit lei nok, havde den været af det onde slaget, men den betænkte sig og vendte om. Vi laa begge vaagne i posen. Nansen hørte, det tusled derude, titted ud gjennem et hul i teltvæggen og flk øie paa fyren; han var ikke sen om at gribe bøssen og sende den en kugle ud gjennem hullet i teltet midt i bringen. Den stupte, men reiste sig igjen248-

og vilde rusle, da fik den rundkuglen i siden, og saa slæbte den sig i dødskampen bort til noget styg is, og der lagde den sig vrangt til for os. Den bjørnen kom godt med, vi havde ikke saa meget mad den gangen, og dette var en usedvanlig stor rug. — Vi angred paa, vi ikke havde skudt sæl før, der vi for, det var nok af dem. Jeg saa en sort, jeg ikke havde set før en dag, en hel flok var der af dem. Lydløst kom de op den ene efter den anden. Nansen fortalte mig, at det var unge grønlandssæler.

En dag var vi i land, et uhyggeligt land (Nansen har kaldt det «Hellands Forbjerg») med enestaaende opreven og opskruet is foran sig. Der saa vi os om efter en eventuel plads for overvintring, men da vi gik igjen, ønskede vi begge, at det maatte være første og sidste gangen, vi var paa dette land. Sydvesten har holdt paa lige sterk nat og dag, og daarligt læ har vi for teltet.»

«Men idag, den 24de, har vi faat vinden fra den modsatte kant, N.O. og sterkere end nogensinde. Isen er sprukket indenfor os, vi var altsaa ikke paa fastis, raaken blir stadig større og større, vi driver mer og mer af. Ikke kan vi sætte kajakerne paa vandet, stormen pisker det høit op over iskanten; foreløbig maa vi drive fra landet, se det mer og mer svinde og vi tilhavs med drivisen.»

Mandag den 26de august, «For øieblikket er vi i sikkerhed paa fast is lige ved land igjen, og det et godt stykke længere frem forbi «Kap Athos», som vi kalder den odde, vi i saa mange dage har længtet efter at komme forbi1). Den 25de kom vi væk fra drivisen;

*) Denne odde kaldte vi, medens vi stred for at komme op til den, «Kap Athos». Nansen har ikke senere givet den noget navn, da den engelske slædeekspedition i 1895 fra cap Flora under mr. Jackson formodentlig opdagede denne odde længst nord, før vi saa den.ENOGTYVENDE KAPITEL.

før var vinden sterkere, end vi nogensinde har havt den. Det var umuligt at finde læ for teltet. Da vi laa nogle

timer, efter at have gaaet og spekuleret paa fremkomst om natten, kunde vi ikke have teltet oppe, men maatte lægge det over os. Vi merkede, at vinden løiede af, der vi laa, og tørnede straks ud for at komme afsted; vi var da langt fra land. Da vi vel var kommet ivei og draget ud til iskanten, begyndte stormen igjen lige sterkt som før; den førte nu ogsaa med sig megen løs is fra landsiden til stor gene for os. Nu gik vi i timevis fra sted til sted langs iskanten, spekulerende paa at sætte ud. Nansen var først ude for at prøve, hvorledes kajaken tog det i saa høi sjø. Det var med nød og neppe han kom ud for løsis. Kajaken greiede sig godt, og da Nansen kom ind igjen, passede vi vort snit, og jeg kom mig ud og prøvede. Det gik godt. Nu kom ogsaa Nansen ud paany, og vi roede afsted. Det viste sig dog, at vi ikke kunde holde det gaaende paa dette vis; thi kajakerne var fremtunge af det medbragte kjød og var saa luvgjerrige, at vi maatte bruge bare det ene aareblad og kom ingen vei. Saa lagde vi iland paa et flak, spiste vor middag og riggede op til seiling, vi troede vi turde prøve med et seil nu, vinden var lidt løiere. Saa seilte vi længe og vel i den høie sjø, Nansen styrede og jeg sad og varskoede for sjøerne, som han maatte falde af for. Det var en lystig seilads, det var ikke frit for, jeg var lidt sjøsyg; vi var ræd, greierne vore ikke skulde holde, især da vi dristede os til at sætte dobbelt seil, og en byge kom, som gjorde, at vi i en fart maatte mindske til halvparten igjen. — Vaade blev vi og vort tøi, soveposen vred vi, da vi slog telt, men frem kom vi, og det var hovedsagen. Glade var vi, da vi kunde krybe i telt, skjønt vi var vaade som kraaker og ikke250-

havde noget tørt at ligge paa. Et voldsomt sneveir har det været inat, som har gjennemblødt teltet og posen paany, — jeg maatte op inat og vride strømpeladderne mine, posen laa i en vanddam.»

MAAGER PAA SINE REDER.

En nydelig leirplads var det vi havde faaet, det saa vi om morgenen, da vi krøb opover i uren paa de glatte stene for at se os omkring. Fjeldet bag os var af basalt, det ragede tilveirs med slanke, spidse søiler, hvor en mangfoldighed af fugl, alkekonger og maager, holdt et forskrækkeligt spektakel, der lød mangedobbelt sterkt mellem cle forrevne klippepillarer udenfor selve hoved-fjeldet. Foran os var is drevet ind i nattens løb, men længer fremme var der aabent vand mod en odde i S. t. V. omtrent. Det saa ud til at være en stor fjordENOGTYVENDE KAPITEL.

indover mod øst, og udover i vest laa isen; derude kunde vi se nogle øer i det fjerne, men det var ikke ganske klart.

Torsdag den 29de august, «Mandag aften begav vi os fra vor leirplads ved det høie basaltfjeld med al fuglen. Det saa stygt ud for os med fremkomst, men vi fik dog snoet os igjennem ud i frit vand og satte kursen mod odden i S. t. V. Da det tegnede til seil-vind, gik vi iland paa en liden holme i vor kurs og riggede kajakerne til seiling; men da vi kom ud igjen, var der svag vind af og til, og den var kontrær. Saa roede vi enkeltvis, og stille var det om natten.

Men snart begyndte sydosten, og det saa slem, at vi maatte bære af for den ind mod landet og kom saa hid, hvor vi nu er. — Da vi lagde tillands, tog Nansen sig en tur langs stranden, men kom straks tilbage og spurgte mig, om jeg vilde skyde en bjørn, som kom ruslende. «Javist vilde jeg vel det!» Vi hukede os ned bag kajakerne paa stranden, og ganske rigtig, der kom den i rask marsch mod os; den stansede og snusede i Nansens fodspor ikke langt væk. «Klask!» fik den kuglen i bogen og blev liggende, men den var nok ikke dødelig truffet, rygraden var skudt af, saa bagkroppen var lam og negtede tjeneste. Den kared med forlabberne og vilde afsted, men bagdelen vilde ikke med; den satte sig ned og bed sig stygt i de lammede bagben efter førs't forgjæves at have forsøgt at bide i saaret. Den brummede og skulte paa os, der stod lige ved; saa flk den en kugle midt i planeten, og alt var forbi.

Det var en usedvanlig fed, ung hunbjørn; dens kjød har vi levet af siden, og dens skind har været vort leie.252-

En masse hvalros er det her; de har et sted i nærheden her paa isen, hvor de har samlet sig, ligger og grynter og slaas og sover i dagevis, trygge i sin egen storhed, frygtende intet, hverken bjørn eller noget andet dyr, langt mindre mennesket, som de aldrig har seet. — Medens vi laa i teltet nu sidste nat, vaagnede vi ved at høre en underlig jamrende lyd udenfor, der hvor kjødet af bjørnen laa, og ved at se efter flk vi øie paa en binne med en unge, der stod og virkelig jamrede sig over tabet af sin kamerat. Nansen greb til bøssen, men vare som disse dyr er merkede de, at vi var vaagne, og rendte afgaarde. — Her er nok af mad, lader det til. — Idag har vi forladt teltet, der i vinden, som har blæst saa sterkt i det sidste, bare er som et tyndt flor, og intet læ yder, — og flyttet ind i en stenhytte, som vi har bygget inat med seil og telt over til tag.»TOOGTYVENDE KAPITEL.

VI MAA OVERVINTRE. - «HULEN». - HVALROSJAGT FRA

KAJAK OG PAA IS. - ATTER I DRIFT. - EN STRID TØRN

FOR LANDET. - VI VÆKKES AF BJØRNE OG GJÆTER DEM

I KAJAK. - EN NYSGJERRIG HVALROS. - FUGL OG

RÆV. — VORE REDSKABER. - «HYTTEN».

I slutten af august maaned var vi, vinteren stod for døren, og dette landet var vi fremdeles lige kloge paa.

Vi maatte lage os istand til en overvintring, der var ikke raad for andet. Vi havde havt et svagt haab om at naa længere sydover, før vi blev nødt til dette; hvis vi var paa Franz Josefs Land, maatte vi ogsaa der paa sydsiden finde det sted, hvor engelskmanden Leigh Smith havde overvintret. Vi talte om dette, og stedet stod lokkende for os, men farvandet var sperret af is, og fornuften sagde os, at tiden, vi havde igjen før vinterens komme, var ikke mer end nok til at bygge os hytte og skaffe os mad og brændsel.

Vi resignerede og begyndte at indrette os, saa godt vi kunde, og efter omstændighederne syntes vi ogsaa, det kunde være godt at faa hvile ud i en god hytte efter alt slitet med fremkomst i drivisen. — Man kunde kanske tro, at det var med fortvilelse og mørke tanker,254-

vi gik til denne overvintring. Det var dog ikke saa, selv om arbeidet paa hytten hvilede af og til, og vi lod blikket glide over isen mod havet sørover i vor længsel mod det hjem, vi ikke skulde naa iaar. Haabet havde vi bestandig, især da vi saa, at det gik saa godt an at leve bare paa bjørnekjød. Men taalmodighed lærte vi, der maatte til. Hele færden fra først til sidst var en skole i denne dyd.

Som før nævnt, havde vi i løbet af en nat bygget en stenhytte. Denne kaldte vi «hulen» og usselt stel var det ogsaa; den var saa lav, at bare jeg kunde sidde ret der, Nansen maatte ligge. Teltet og seil havde vi til tag; senere fik vi bjørneskind, men da havde vi stadig besøg af maager paa taget, som hakkede og skreg og ærgred os stygt. I hulen boede vi en maaned, medens vi byggede hytten og drev jagt til vinterforraad.

Den 28de august bestemte vi os til at skyde hvalros; men nu var der ingen at opdage paa isen, saa vi maatte tilhavs efter dem. Før vi kom til med det, flk jeg se to bjørne, en binne med unge, komme langs iskanten ind mod landet, Vi greb bøsserne og gik dem imøde; men da de kom til stranden, fulgte de denne indover i fjorden fra os og tog tilslut op i lien. Vi tog springmarsch efter og gjemte os bag et kos; holdet var noksaa langt, men jeg var heldig nok til at træffe binnen i siden bagfra, saa kuglen gik gjennem brystkassen og ud paa den andre siden. Den brølte som vanligt, bed efter saaret, sjanglede nogle skridt og stupte. Ungen kunde ikke skjønne, hvad der gik af moderen, som lagde sig til der. Da den flk se os, tog den op i uren, men kom straks igjen og lagde sit hoved over moderens hals, idet den saa udfordrende paa os. Nansen gav den en hagelsørpe i hovedet, og den segnedeFIREOGTYVENDE KAPITEL.

over moderen. Vi flaaede dem, lemmede dem op og bredte skindene over kjødet for maagernes skyld.

Nu satte vi ud med sammenbundne kajaker for at faa tag i en hvalros; det var nok af dem i det aabne vand derude. Snart kom vi en paa skud, og Nansen senclte den en kugle. Den trillede rundt og gik under kajakerne, medens vandet hvirvlede, og vi skaatede, alt vi orkede, for ikke at faa seildugen rispet op af de lange tænder. En stund efter saa vi den igjen, tilsyneladende ganske frisk; vi skjød nu en 2—3 skud hver i hovedet paa den; stadig vendte den flabben til, saa vi ikke kunde faa ordentligt skud paa den fra siden; men meget blod randt der af den. Under dette gik et skud uforvarende af for Nansen, idet han skulde lægge geværet fra sig og gribe aaren; kuglen gik igjennem dækket og forenden, heldigvis saavidt over vandlinjen. Hvalrossen dukked og kom op igjen og flk nye skud flere gange; den pustede tungere og tungere, og øinene blev mer og mer matte, og vandet var rødt. En sidste dræbende kugle gjorde det af med den, men da sank den, før Nansen flk tid til at kaste harpunen i den. Vi ærgred os græsselig over at have slængt bort saa megen ammunition til ingen nytte og roede mismodige til land. — Lidt efter gik der to hvalrosser op paa iskanten et stykke ud i fjorden. Vi lod dem roe sig en stund, medens vi hentede kjødet af de to skudte bjørne; saa gik vi paa dem, den ene i den andens fodspor, forsigtig som indianere. Det var langt at gaa over fladisen, hvalrosserne vendte sig en gang iblandt, vi stod urørlig stille, saa længe det stod paa, og kom ubemerket klods ind paa dem. Nansen skjød først den, som laa bedst til, og denne døde paa flekken med et skud. Den anden skvat op af sin søvn, men flk i256-

det samme min kugle i hovedet, det var for langt foran, ligesaa næste skud Ira Nansen. Det var en kolos af en hvalros; blodet strømmede af næse og mund og sprutede langt udover, da den borede de svære tænder i isen og vilde til vandet igjen. Den tredje kugle kom endelig paa rette sted, og den uformelige kjødmasse laa rolig. Nu var vi ovenpaa, for 4 patroner havde vi faaet to stykker; men det værste arbeide var igjen, at flaa dem. Vi hentede vore slæder for at dra dem paa; Nansen mente, vi burde tage med kajakerne ogsaa, og et held blev det, at vi gjorde saa. Før vi begyndte Saaningen, blæste det temmelig sterkt fra S.O. Denne vind øgede stadig og hurtig, vi var ræd for at isen, vi stod paa, skulde blæse løs, og vi drive tilhavs med vor fangst. Denne frygt viste sig vel begrundet; thi vi havde ikke mere end halvflaaet den største hvalros, før vi opdagede, at vi var i drift. Vi saa, at vi ikke kunde greie fangsten vor, men haabede at faa bjerget det halve skindet med spækket paa, og knivene arbeidede af al magt i det tykke skind, — men nei, vi maatte opgive halve skindet og holde os til et kvart. En del kjød-stykker tog vi ogsaa i al hast og slængte ind i kajakerne, og saa afgaarde med os. Ærgerlige maatte vi se maa-gerne tage vor gjilde fangst i besiddelse; paa den halv-flaaede skrot sad nogle tæt og hakkede, medens andre fløi rundt med sine hæse skrig. De karene brydde sig ikke om storm og uveir, men likte godt at faa sig en trip tilhavs i følge med saa meget kjød. Det var vor hensigt at drage bort til kanten af flaket til luvart og saa sætte over til fastisen, som endnu ikke var opbrudt, og derfra trække til landet. Imidlertid øgede vinden stadig paa og løsnede fler og fler smaaflak. Vi kunde ikke ro i dobbeltkajak, men maatte skille os ad og ro enkeltvis;

fastis naaede vi ikke, det var nu langt til fastis ogsaa, stormen havde brudt den op langt indover; kvartskindet med spæk maatte vi lade fare; maagerne kastede sig over det med engang. Nu begyndte en haard færd mod landet, dels paa vandet mellem smaaflak i skumsprøit med kjælken bag paa kajaken og dels paa halvt opløste flak med kajaken paa kjælken, men nordvestover drev vi forbi baade bjørnekjødet vort og «hulen». Det saa stygt ud til, at vi endnu en gang skulde drive tilhavs i den forhadte drivis. Omsider havde vi et temmelig langt stykke aaben sjø til landet, og vi indskibede os nu for sidste gang. Nansen roede først og jeg efter. Jeg roede bar-nævet af frygt for at miste aaren; sjøen havde vi paa-tvers omtrent, hvilket ikke var saa bra for min kajak, der under normale forholde pleier at ligge over til bagbord, men nu laa endnu mere over, fordi hvalroskjødet og bøssen holdt sig paa læ side inde i kajaken. Nansen saa sig tilbars en gang iblandt for at se, om jeg var med; det blev en strid tørn, men til vor glæde saa vi, det monnede paa landet, om det end gik smaat; og endelig kunde vi udasede og gjennemvaade klynge os til den faste iskant i landet nordvest for «hulen» og der brække løs smaa isbiter for at svale vor brændende tørst. Langs med landisen gik det godt at naa frem til den bare strand, hvor vi trak kajakerne op og vred af os lidt vand; saa stoppede vi os i posen, spiste bjørne-bif og sov snart ind, trætte som vi var, og

glade over at være sluppet heldigt ogsaa fra dette eventyr.

Længe havde vi dog ikke sovet, da jeg vaagnede ved at høre en underlig klagende lyd lige udenfor døren, og lidt længere væk svarede det med samme lyd. «Det er bjørn,» sagde jeg til Nansen, som ogsaa straks var vaagen. Vi tørnede nu ud og flk øie paa 3 bjørne

udenfor. Binnen skjød Nansen efter flere skud, de to temmelig store unger forsvandt mellem stenene langs stranden og kom tilsyne ude i sjøen begge to ved siden af hinanden paa et lidet isstykke, der holdt paa at synke med dem; bare hovederne var over vandet. Det var ingen hjælp i at skyde dem, der de nu var; jeg-ventede, de skulde svømme tillands, og lurede paa dem

r

«VI VAR IKKE SENE OM AT FAA SAT DEN FAST > Fotografi.

en stund; men nei, — de drev tilhavs paa isstykket med vinden, der dog nu var spaknet betydelig. Vi lod dem drive, vi maatte saa jage dem fra kajak alligevel. — Ja, saa riggede vi os til paany at gaa i kajak, vaade som vi var fra forrige tur, men nu tog vi duliker paa for ikke at bli værre. Men hvad skulde vi se, da vi gik til kajakerne, andet end en død hvalrosskrot lig-

gende og flyde ved iskanten! Det var noget for os, og vi var ikke sene om at faa sat den fast; det var den hvalros, som havde kostet os saa mange patroner, — saa flk vi den tilslut alligevel, den var flydt op og holdt paa at drive langs landet.

I kajakerne havde bjørnene rumsteret stygt. Nansens havde de taget og slængt ud i vandet; de havde rotet frem hvalroskjødet inde i dem, tygget lidt paa det øg slængt det rundt omkring; de havde vist moret sig godt, Under dette arbeide vor de kommet i skade for at splintre nogle bambusspiler inde i min kajak; heldigvis var den dog brugbar.

Bjørnene var nu saa langt tilhavs, at vi bare saavidt kunde se dem; vi roede dog raskt ind paa dem. Hvalros kom op og pustede noksaa nær ved, de lod os dog i fred, og vi naaede snart ud til bjørnene, som vi roede rundt paa udsiden af. Vi vilde have dem til at forlade isklumpen og svømme til land, drevne af os, og der skulde vi da skyde dem; det var den letteste maade. Ganske rigtigt! Da vi kom klods ind paa dem, slåp de sig løs og begyndte at svømme mod land. Nu begyndte en interessant jagt, idet vi tog hver vor bjørn og drev dem foran os did, vi vilde have dem. De brummed og viste tænder, naar vi kom dem for nær med kajaken, men lagde hurtigere paa svømmen. Det viste sig, at Nansens bjørn var en bedre svømmer end min, der var temmelig bred over ryggen; han kom derfor straks et stykke foran mig, der maatte purre paa min ret som det var, og da hvæste den stygt, men fortere gik det. Nu smaldt det for Nansen, han var lige under land; jeg saa ham kaste harpunen i bjørnen for sikkerheds skyld, hvorefter han bugserede den i Jand. Jeg styrede min bjørn til stranden lige ud for

hulen, hvor det øvrige kjød laa; da vi var ved iskanten, lagde jeg aaren under stroppen, tog bøssen og sendte kuglen gjennem hovedet paa bjørnen, just som den tog nogle hurtige tag for at komme iland. — Nu havde vi dem alle tre, binnen laa længere øst paa stranden; vi flaaede dem og lagde kjødet til vor øvrige beholdning. Og saa krøb vi i posen og sov godt og længe de retfærdiges søvn; vi havde ikke havt stor ro i det sidste, men nu tog vi den hvile, vi trængte.

Vor kostbare hvalros laa fortøiet ved strandisen, der hvor isbræen skyder sig helt ned i sjøen; der var en lang smal bugt ind, hvor den laa godt og sikkert, og hvor vi haabede, vi kunde faa den trukket op paa land. Kjødet gjorde vi ikke regning paa, det var skindet vi mest trængte til for at faa tag paa huset vort og saa spækket til

brændsel. Det var et brydsomt og surt arbeide at faa flaaet hvalrossen. Vore kræfter og redskaber strak ikke til at faa den paa land, vi maatte flaa den i sjøen. Halvparten af en kjælkemei, som vi havde med os, siden vi kuttede kjælkerne, kom nu og senere til god nytte som spak. Med øksen hug vi tag i isbræen for meien; en anden liden askebite, ogsaa af en mei, hug vi ned, saa den laa fast i isen. I denne gjorde vi fast den ene ende af vort juringstaug, den anden trædde vi gjennem en strop, som vi skar i det tykke hvalrosskind, og bandt den saa i spaken, herved flk vi et slags talje og kunde udvikle større kraft. — En af os maatte spake, medens den anden flaaede, og paa denne maade gik det da omsider; men et svine-arbeide af første rang var det at ligge ude paa den fede hvalrosskrotten og kutte nede i vandet; klæderne vore blev aldeles fulde af fedt, og intet middel havde vi til at faa- dem rene med, men maatte bruge dem slig siden.

Medens Nansen kuttede i det tommetykke skind, og jeg holdt paa med spaken, faar jeg se en ualmindelig svær hvalros komme svømmende ind i den trange viken lige ind til os for at se, hvad vi bestilte med kameraten. «Se den der,» sagde jeg til Nansen. «Hurra vi, her skal bli greier!» Nansen greb riflen, som stadig er vor trofaste ledsager under arbeidet, spændte hanen og stod færdig til at benytte anledningen, naar hvalrossen vendte nakkeknuden til. Den var ikke det mindste ræd, men mønstred os nøie og gav sig god tid; den karen havde ikke været grei at komme ud for i kajak, tænker jeg. Nu smaldt det. Den tumlede rundt i vandet og blev liggende stille, men snart kom der liv i den igjen. Nansen skjød, og paany laa den der bedøvet, dette gjentog sig flere gange, 3—4 skud flk den, alle i hovedet, endda holdt den paa at gaa sin vei, saa jeg maatte efter flere patroner i hulen, efterat vi havde vrængt vore lommer.

Men omsider sluknede da ogsaa dens liv, den faldt som et offer for sin nysgjerrighed. De er vist overmaade nysgjerrige, disse dyr, og et skarpt syn lader det ogsaa til de har. De kom undertiden helt ind paa stranden til os, hagede sig fast i iskanten med sine lange tænder og laa stille og gloede, til de var fornøiet. Det var kanske ogsaa denne nysgjerrighed, som gjorde, at de kjærtegnede kajakerne vore en gang iblandt, naar vi roede. D.esværre var ikke vi oplagte til at sætte pris paa disse kjærtegn, de var os for farlige.

Vi lod nu den gamle hvalros ligge og tog fat paa den ny ankomne, der var meget større og federe, en fangst, hvorover vi glædede os meget. Det tog flere dage for os at faa flaaet disse bæster, men omsider gik det jo; vi tog ogsaa kjødet af den sidste og lagde i haug paa stranden og bredte skindene med spækket paa over.

Her borte i krogen, hvor hvalrosserne laa, var nok af liv. «Stormaagerne» var det, som var selvherskere over tarmer og indmad; de snehvide, vakre ismaager flaksede sinte omkring, fordi de ikke kunde faa gjøre, hvad de vilde, men maatte nøie sig med det, «de store» ikke vilde have. «Ismaagen» er vakker, men har et skrækkelig stygt skrig og er ilter og sint og meget mere paagaaende end de tilbageholdende, majestætiske stormaager. «Krykjen» ser med foragt paa disse aadsel-fugle, ikke vil den have noget at bestille med mad, som den ikke selv har fanget, saalænge der er smaadyr i sjøen, og det er der nok af her. Med sin lette, gratiøse flugt afsøger den i flokke vandet udenfor iskanten, speidende med sine skarpe øine efter mad, pilende af og til ned i vandskorpen for at komme op med en liden ræke i nebbet. Pludselig farer den forskrækket tilveirs, en større, mørk fugl kaster sig skrigende over den og hakker den med nebbet; det er «tyvjoen», som ogsaa skal have mad, og den lever af, hvad de andre fanger. Den forfølger krykjen med sine hæse skrig og hakker den saa længe, til den maa slippe, hvad den har i nebbet, som lynsnart blir opfanget af røveren.

Tidt og ofte stansede vi arbeidet og saa paa denne kamp for tilværelsen. «Men hvad er det? Hele fugleflokken skrigende tilveirs i et nu! Jo, der har vi det! Fra rundingen af bræen kommer «Mikkel» ræv tilsyne, to—tre i følge; i galop kommer de for at tage kommandoen over indmad og tarmer, akkurat som der ikke skulde være mennesker tilstede. Sidder vi stille, kommer de klods indpaa os, lurende paa, hvad det er for nogle nye stene, der er kommet i uren. Saa river og slider de i kadavret, til de bliver leie og tager benene fat og løber omkap, saa de ligger flacle paa isen.

Pludselig er det stop, saa hele dyret staar krumt, og saa bærer det tilbage igjen som et lyn, medens maa-gerne skriger og bærer sig. Jo, her er da liv heroppe hos os ogsaa, saa længe det varer.»

Den 7de september begyndte vi da for alvor paa vor vinterbolig. Vi valgte en flad plads med jord og mos paa, opunder et sted, hvor fjeldet kom frem af isbræen og dannede en steil ur med nok af sten til byggemateriale; smale udløbere fra bræen gik ned hist og her i uren. Vi ståk op grunden, 6 fod i bredden og omtr. 9—10 fod i længden. Vi bar sten fra uren og byggede paa den maade, at vi grov os ligesaa meget ned i jorden som murene reiste sig. Indgangen var i det sydvestre hjørne, hvor vi grov en husgang, der blev dækket over med sten, isblokker og sne, saa vi maatte krybe ud og ind paa samme vis som eskimoerne.

Det var ikke saa godt at bygge uden redskaber og uden spor af andre træmaterialer end ski og staver; væggene gik nok an, men taget blev ikke godt at faa til uden træverk; ikke var vor byggesten slig, at vi kunde mure hvælv af den.— Til alt held fandt Nansen en dag i nærheden af «hulen» en dugelig rækvedstok et stykke op fra stranden, fastfrosset i uren. Denne bestemte vi da at bruge som mønebjelke og tække over den med hvalrosskind. Af redskaber havde vi ikke for mange: En kjælkemei, et løst bjørnespyd, en mikroskopisk liden øks og en skistav med pig paa, det var alt. Vi forfærdigede af et hvalrosskulderblad og en fløt-stok sammen med noget af en skistav en spade, som vi dog snart sled op i det haarde grus. Bjørnespydet og pigstaven tjente som hakke, indtil Nansen slog ud en tand paa den ene hvalrossen, og jeg tog og satte skaft paa den af en anden fløtstok. En dag kunde det

være saa mildt, at det sildrede ind til os, og en anden dag var det stivfrosset. Det vi grov ud, kastede vi op paa muren og fyldte mellem stenene med dette grus og med mos. Selve murene tog os ikke saa lang tid at faa op, men taget skaffede os meget bryderi. Møne-bjelken laa fastfrosset med den tykkeste ende, hvor rødderne endnu sad paa, langt ned i jorden. Det gjaldt at faa hugget den af her, og en vakker morgen satte jeg op øksen ved hjælp af vore to smaafile og gav mig til at hugge paa stokken; men kvelden blev det, før stokken var af, skjønt jeg sad ganske trut og knattede og hug. Næste dag maatte vi tage en ende af stokken ad gangen og ake os op af den storstenede ur med, til vi kom længere op, hvor der var ligesom et plateau; og der gik det let at faa rullet den hort til hytten. Og med anspændelse af alle vore kræfter fik vi den svære stok rullet op til toppen af de skraa, låve mure. Det blev nu saa koldt i veiret, at vi maatte se til at faa spækket hvalrosskindene vore; heldigvis flk vi en tøveirsdag, saa vi fik gjort dette arbeide skikkelig.

At faa fragtet disse tykke, tunge skind bort til hytten var slet ingen let sag. Det var fire halve skind. Det første satte vi taug i hver ende paa og rullede det bortover hele uren; det var temmelig lang vei. Det andet drog vi paa kjælke et stykke langs stranden over noget skrøbelig is og bar det siden paa en ski og en bambusstang. Det tredje bar vi hele veien. Mere rak vi ikke paa en dag. Da vi tog fat paa det fjerde skind, var det stivfrosset; de andre havde vi ikke faaet ordentlig paa toget heller. Det var ikke andet at gjøre end at putte det frosne skind i vandet, forat vi kunde faa det saapas optint, at vi kunde behandle det.TREOGTYVENDE KAPITEL.

UBUDEN GJEST I HYTTEN. — NOK AF HVALROS. - «VANDBJØRNEN». - TO MODERLØSE. - «MAGERBJØRNEN». -

VI FLYTTER. - DEN FØRSTE NAT I HYTTEN.

n morgen vi som sedvanlig gik paa arbeide langs stranden fra «hulen» og bort til «hytten» med vandspand og bøsse i næven, — ser jeg Nansen, som var i forveien, pludselig stoppe op og trække sig forsigtig bagover: Der stod en bjørn og snuste paa det fjerde tagskindet, som den havde trukket op af sjøen, hvor det hang paa bløt, Nansen gik efter sin bøsse; jeg havde min og lurede mig ind paa fyren bag nogle store stene. Nu kunde jeg ikke gaa længere, for det var ganske aabent lænde mellem mig og bjørnen, og da holdet var for langt, der jeg laa, blev jeg liggende rolig ventende, at den skulde komme mod mig; thi den stod vendt den vei og saa ud som den vilde fortsætte i samme retning, og den havde ikke set mig. Men den tog veien ret op i uren op til hytten; nu blev det

endda vanskeligere at faa skud paa den. Lige bort til hytten gik den og snuste paa taget, — men hvem beskriver min forbauselse, da jeg ser en ny bjørn komme op fra hyttens indre gjennem taget, hvor den havde revet ned

skindene. Den stod paa stensengen og brummede og langede ud med labben efter den nyankomne for at bede den holde sig væk. Nansen var imidlertid kommet tilbage; samtidig gaar den ene bjørn atter ned mod stranden. Jeg gjør Nansen opmerksom paa bjørn nr. 2, der nu var kommet helt op af hytten. Det eneste, vi havde at gjøre, var at gaa paa og skyde paa saa nært hold som muligt. Nansen skulde tage den ved stranden og jeg den oppe ved hytten. Samtidig springer vi da begge frem af vort skjul mod bjørnene. Disse blev yderlig forskrækket ved synet af de tobenede skabninger, der sprang mod dem, og satte afgaarde begge to. Nansen fik sendt sin en kugle i bagdelen. Min tog først ret op i en sneskavl, der ligger under fjeldet paa opsiden af hytten; saa traved den i en bue atter ned paa isen. Nansen var nu et stykke borte i fuld gang med at forfølge den saarede. Min gjorde en stor bue udover isen, jeg kunde ikke følge den naturligvis, men indskrænkede mig til at iagttage dens bevægelser, skjult bagved et iskos paa stranden. Jeg lagde merke til, at den var svært optaget af kameraten sin og Nansen, og den nærmede sig ogsaa mer og mer til stranden igjen, hvor der var blod paa isen, og hvor sporene af forfølgelsen begyndte, den vilde nok undersøge slagene efter den fremmede skabning, som saa pludselig optraadte her. Men nu var den kommet nær nok til mig, som laa skjult, og saa fik den sin bekomst, først et rygradsskud og saa et gjennem hovedet, det sidste dog ikke, før den havde karet sig et stykke paa glatisen til et sikrere flak.

Jeg gik straks igang med flaaningen og var næsten færdig, da jeg ser Nansen komme rolig spadserende med hænderne i lommen og bøssen paa ryggen. Da

jeg ikke havde hørt noget skud fra ham, troede jeg, han havde maattet opgive forfølgelsen, og sagde, da han kom nærmere: «Det var leit, vi ikke skulde faaet

«BJØRNEN, SOM VILDE TAGE NANSEN.» Af S. Segelcke.

den ogsaa.» «Jo vi har nok faaet den,» sagde Nansen, «det var et svinebæst, men nu ligger den døende op i en snefan ved foden af bræen længere inde.» Saa for-

talte han mig, at bjørnen havde taget ind mod landet igjen efter en stunds forløb og lagt sig i sneen lidt op paa bræen. Nansen skulde da i ro og mag gjøre det af med den paa nært hold, men da kom bjørnen rausende mod ham, saa han maatte rappe sig og skyde.

Saa havde vi dem altsaa begge to og drog dem til den fælles store kjødhaug udenfor «hulen». To rigtig gjilde ungbjørne var det med nydeligt kjød. Men taget paa hytten havde de desværre ødelagt, saa vi maatte tage alle skindene ned i vandet paa optining. Det var ogsaa et besværligt arbeide, og ordentlig stræk paa dem fik vi ikke, da vi omsider kom saa langt, at vi bar dem paa taget igjen. Vi skar da tykke remmer af skindene og lavede stropper af til store stene, som vi lod hænge i enden paa skindene, der vor saa lange, at de gik udover murene paa begge sider.

En morgen paa slutten af vort ophold i hulen saa jeg, da jeg tørnede ud og læste af temperaturen, en klynge med hvalros ligge paa isen ikke saa langt ud i fjorden, der nu næsten var isbelagt over det hele. Hvalrossen er dog kar for at faa hul paa den, om den er noget svær; den stanger med sit uformelige, tykke hoved mod isen undenifra, saa vi kan høre det lang vei, og op kommer den, saa spruten staar af isbiter og vand.

Jeg stod en stund og saa paa disse hvalrosser; der kom stadig flere nye til, der karede sig op paa iskanten og blev modtaget med gryntem og hug af den største, der laa paa flaket. Vi havde seet det før, og vi fik se det nu igjen, hvilken eiendommelig maade disse dyr har at modtage sine kamerater paa. — Blandt dem, der laa paa flaket, var en stor okse med lange tænder. Af og til løftede den hovedet i veiret og hug om sig til høire og venstre, aabenbart for at vise sin overlegenhed,

og de andre fandt sig i det. Af disse hug saa de sterkere paa de svagere igjen. Hvergang en ny kom til iskanten for at komme op, anstrengte gammeloksen sig i høi grad med grynten og hug rundt omkring sig, for at gjøre den nykomne begribeligt, at her var den, som kunde give tilladelse til adgang for fremmede, og den nykomne lagde sig meget spak yderst i klyngen. — Jeg havde staaet og set paa dem en stund, da Nansen kom ud; vi talte da 11 stykker, og der kom stadig flere. Det blev bestemt, at vi skulde skyde to af dem, især hvis der var unger iblandt, som vi troede. Vi listede os da indpaa kolosserne; der var endel skrukos og ujevn is mellem os og dem, saa vi kom useet langt indpaa dem, men det allersidste stykke af veien var aabent; de merkede os og blev lidt urolige, og endel skubbede sig nærmere vandet. Vi opdagede unger iblandt dem og fældte hver vor. Min, som laa helt ud paa kanten, fik tid til at jumpe i vandet, da den fik kuglen. En gjorde det samme for Nansen, men en anden, som han skjød, blev liggende paa flekken. Den ene efter den anden for udi paa hovedet og holdt et frygteligt leven, høvdingen især var rasende af sinne. 2 voksne hvalrosser blev liggende igjen, de vilde ikke ud; den ene af dem skjød jeg stendød med et skud. Den anden blev liggende rolig, medens jeg gik ind paa den med bøssen i anlæg, og Nansen benyttede anledningen til at fotografere situationen. Hvalrossen saa paa os og paa den døde kamerat og kunde ikke begribe, hvad der gik af den, siden den ikke vilde gaa med i vandet; endelig saa gik den da alene ud til de andre. Et øieblik kunde vandfladen være jevn og rolig, i næste bruste det op med skumsprøit, saa det putred bortover, hovederne med de lange tænder kom op, og de blodunderløbne, stygge øine270-

saa sint paa os. «Høvdingen» hug rasende sine tænder i iskanten og hævede sig op paa denne, slåp sig ned igjen og dukkede; vi hørte den stange i isen under vore fødder, men heldigvis var det et gammelt, solid flak vi stod paa, ellers vilcle det vist ikke varet længe, før de havde brudt det i smaabiter. Lidt efter lidt forsvandt de tilhavs, og vi flaaede i ro paa de to fældte. Pludselig dukker «høvdingen» op lige ved siden af os med et fælt brøl, saa vi skvat i; den kunde nok ikke glemme, hvad der var hændt. Et par gange til kom den igjen, saa forsvandt den for alvor.

Vi flaaede det skind og spæk, vi kunde faa af hvalrosserne, som de laa, uden at bakse videre med dem for at faa dem vendt rundt paa den andre siden. Det blev to dugelige læs, som vi fornøiet drog ind til stranden med, da mørket faldt paa. —

Dette hændte den 24de september.

Efter denne store fangst fik vi mere skind at have paa taget, men det maatte blødes op i vandet først. Medens vi holdt paa med det i et hul ved stranden, bryder en hvalros igjennem isen længere ude; straks den fik øie paa os, forsvandt den og kom nu op lige bort i vort hul for at se, hvad vi drev med. Jeg tog den afbrudte kjælkemei, vort uundværlige redskab, og gjorde mig klar til at dænge til hvalrossen med den; men den var ræd for meien, dukkede under og forsvandt.

Den 16de september skjød vi en bjørn, som vi har kaldt «Vandbjørnen». Om morgenen gik Nansen bort til hvalroskadavrene for at hente nogle sener, han havde skaaret ud af ryggen paa dem til traad. Jeg fik da se en bjørn komme luskende bortigjennem kossene ud imod nyisen og plystrede og gjorde tegn til Nansen, men han hverken saa eller hørte, optaget som han var med atFIREOGTYVENDE KAPITEL.

lede efter senetraaden, som ræven havde draget afgaarde med. Det saa ud, som om bjørnen ogsaa vilde aflægge hvalrosskrotterne en visit; Nansen havde ingen bøsse, jeg tog da min og sprang bortover til ham. Men bjørnen tog veien langt udover nyisen langs kanten af den ældre. Der lagde den sig ganske rolig, saa lang-den var. Nansen hentede nu ogsaa sit gevær, og det blev bestemt, at han skulde gaa i en stor bue udenom bjørnen for at afskjære den veien videre udover; inde ved landet skulde jeg holde mig og tage imod den der, hvis den gik unda for Nansen. Men det lod ikke til, den var noget videre ræd; den reiste sig og gik imod Nansen, som stillede paa den; saa betænkte den sig og gik sagte udover den nyfrosne is igjen. Nansen maatte nu skyde, skjønt holdet var langt. Et skud gik over, men det næste traf. Jeg saa røgen og ildglimtet i bøssemundingen, og bjørnen skvat i og gjorde

nogle vældige byks bortover, længe førend selve lyden af skuddet naaede ind til mig. Men tyndisen var ikke sterk nok for karen, naar den bar sig slig, og igjennem bar det med den. Nu kunde jeg ikke mere se, hvad der foregik; Nansen raabte og skreg til mig, og tilslut skjønte jeg, at jeg skulde komme med taug og kjælker. Da jeg kom derbort, laa bjørnen død og flød i vandet, en svær, fed rug var det med en nydelig hvid pels; den havde slaaet isund isen rundt omkring sig under sine forsøg paa at komme op, det ene forbenet var skudt af. Nansen havde ikke villet give den flere skud i haab om, at den selv skulde drage sig op paa isen. Men den døde under forsøgene, og nu maatte vi prøve at faa den op. Det var ingen let sag; hver gang vi havde lidt af den op paa kanten, brast isen, og vi var lige nær. Medens Nansen gik og ventede paa mig, og bjørnen

laa der og flød, saa han pludselig, at den fik et voldsomt stød undenifra, og i næste øieblik kommer det velkjendte hoved af en hvalros tilsyne. Den glante en stund paa Nansen, men brydde sig ikke et spor om bjørnen. Tilslut lod den til at forstaa situationen og forsvandt for ikke mer at komme tilsyne.

For at faa bjørnen op paa fast is, maatte vi hugge en smal rende i tyndisen ind til et gammelt flak; gjennem denne rende førte vi tauget, hvis ene ende var om bjørnens hals, og paa den maade drog vi bjørnen i vandet under isfladen ind til sikker is.

Vi havde meget stræv med «Vandbjørnen», men saa var det noget, som var værdt at have ogsaa. Det var mørkt om kvelden, da vi kom ind til den store kjødhaug udenfor hulen med hvert vort tunge læs, dog ikke mørkere, end at jeg godt kunde se ikke mindre end 3 bjørne staa og æde paa spækhaugen borte ved de første hvalrosser.

Jeg plystrede sagte til Nansen, som var lidt foran med sit læs. Han spidsede øren, jeg pegle fremover, og han saa dem ogsaa. Sandt at sige havde ingen af os særlig lyst til bjørnesjau nu igjen ; vi havde forlængst gjort op for os, at det var posen og en dugelig kjød-madgryde, vor hu stod til for øieblikket. Imidlertid, vi kunde ikke lade dem gaa; bøsserne kom af ryggen, og vi gik ind paa bjørnene, en binne med to unger; de fik veir af os og forsvandt, før vi kom paa skudhold, og glade var vi. Nansen skar kjød til kveldsmaden, jeg hentede saltvand og fersk is til husholdningen, læste af temperaturen o. s. v., (det var opimod 20 graders kulde nu) — saa skimter vi atter de tre skikkelser komme ude fra fjordisen og stævne lige paa spækhaugen igjen. Vi listede os hurtig derbort og var der

før bjørnene og sad som billedstøtter bag nogle store stene i uren. Nansen sigtede paa binnen, saa godt han kunde i mørket, og skjød, da den passerede forbi. Den brølte, kastede rundt og jumpede nogle steg udover isen og blev liggende, og ungerne stansede ogsaa, men lagde paa sprang, da vi nærmede os; det var ikke raad

JEG SPEIDER EFTER DE TO SMAABJORNE. Fotografi.

at faa skud paa dem. Vi var nu ikke sene om at drage binnen tillands og faa revet skindet af den og kom omsider tilro i vor elendige bolig, efterat «Vandbjørnens» ypperlige kjød var ydet fuld retfærdighed.

Den næste dag merkede vi, at de to smaabjørne i nattens løb havde været borte ved stedet, hvor moderen var flaaet, og der spist op nogle spækbiter, de fandt

i dens mavesæk, og nu saa vi dem trave frem og tilbage langt ude paa nyisen. Vi troede dog, de vilde komme igjen, der hvor moderen laa, og det gjorde de ogsaa. Vi listede os indpaa dem, men kom ikke ordentlig paa skud; Nansen sendte den ene en kugle, men uden resultat, og paany lagde de i vei som to parheste; vi kunde høre de tramped i isen.

Vi gik bort til hytten, som nu nærmede sig sin fuldendelse, og stellede paa taget og husgangen. Endnu en gang var vi efter bjørneungerne, men nu var de blevet saa skye, at det var umuligt at komme ind paa dem.

Et vindu, d. v. s. en glugge, lavede vi ogsaa i hytten, paa den søndre væg ud mod fjorden. Medens vi drev paa med bygningen, snakkede vi om, hvor godt det skulde blive at flytte ind i den; det var jo rent et palads i sammenligning med «hulen». Og Nansen mente, han skulde faa sidde der og skrive paa sin reiseberetning, han fik god tid udover nu. Vi maatte have et vindu, mente vi, for fra hyttens indre at kunne holde øie med muligt vildt ned paa isen, saalænge det endnu var lyst iaar, og siden, naar solen kom igjen efter vinternatten. — Det var ikke godt at vide, det kunde hænde, vi ikke havde raad til at lade noget gaa fra os. Men «vinduet» kom vi nok aldrig til at bruge; vi var glade til at faa muret det igjen, saa tæt vi kunde, for at holde kulden ude, efter først at have spekulert paa, om vi ikke kunde faa gjort en rude af «sjaahinden» i maven paa bjørnen eller af tarmeskind.

Sidste gang jeg tørnede ud af hulen for at læse af temperaturen om morgenen, det var den 28de september, fik jeg øie paa en bjørn borte paa spækhaugen og troede først, det var en af smaaungerne, som var kommet igjen,

men snart saa jeg, at det var en ualmindelig voksen kar. Jeg sagde det til Nansen, som endnu laa i hulen, og tog bøssen og lurede mig ind paa den forsigtig, saa langt jeg kunde komme for at være sikker paa skuddet. Det lod dog ikke til, at den brydde sig noget om mig, men laa rolig paa maven midt op i spækhaugen og aad. Den lettede paa hovedet, da jeg lagde an, og øieblikket efter smaldt det. Jeg havde sigtet paa hovedet og troede, den skulde blive liggende paa flekken. Senere saa vi, at kuglen var gaaet tvers igjennem struben paa bæstet lige under hjernen. Ikke skulde man dog se det paa den; thi rolig, uden hast reiste den sig fra spækket, værdigede mig et fortørnet blik og begyndte at gaa med majestætisk gang ud mod isen, som om ingen ting var hændt, indtil den fik et skud til i bogen, saa rygraden blev lammet; det bragte mere liv i fyren. Nu var Nansen kommet til, og han gav den ogsaa to skud og jeg et til. Saa fik den et sidste dræbende i hjernen. Det var en umaadelig stor bjørn, den største vi havde set, men skrækkelig mager. Nu havde den fyldt sig med spæk, saa maven stod som en tromme, det var vist flere maaneder, siden den havde smagt mad, gud ved hvor den havde vandret henne, kanske den kom fra selveste Nordpolen! I dødskampen havde den givet fra sig en hel del spæk; nu laa det tunge bæst og tinede sig. ned i isen, saa den holdt paa at gaa igjennem, og vi fik travelt med at trække den paa sikker is. Ikke spor af fedt var at opdage noget sted paa den. Derfor har vi ogsaa kaldt den «Magerbjørnen». Men magen til slig feld skulde man vel lede længe efter! Langt, fint, glinsende rag og sokker paa labberne! «Det er en 1200 kroners feld,» sagde Nansen. — Vi brugte den til underlag paa stensengen vor i vinterens løb.

Den bjørnen havde ogsaa gjort noget andet end rumsteret i spækhaugen vor; thi nede paa stranden mellem kossene fandt vi den ene af de to bjørneungerne liggende ihjelslaaet. Den anden laa der ogsaa, stiv og livløs, den fandt vi først dagen efter. — Formodentlig har smaabjørnene under nattens dække igjen nærmet sig spækhaugen og stedet, hvor moderen fandt sin død; saa har de truffet paa den gamle grinebider, hvem de kanske har villet have til kamerat. Men denne har ikke bryd sig om nogen konkurrenter til madbjerget og simpelthen givet dem en dask med sin frygtelige pote; en af dem havde den uleiliget sig ud paa isen efter, det kunde vi se paa sporene.

Ofte under flaaningen af de bjørne vi skjød, har jeg ikke kunnet andet end beundre den storartede muskulatur, der er i disse dyrs forlabber; men da jeg saa «Magerbjørnens» labber, steg denne beundring til sit høieste. Sligt virvar af knudrede muskler og sener, der snoede sig fra skulderbladet og ned til de lange, krogete klør, skulde en vel aldrig have seet. Det var ikke til at undres over, at smaabjørnene var skjæve i skallen, der de laa. Den karen maatte kunne slaa skjævt, omtrent hvad det skulde være. Et frygteligt dyr var det, som ikke engang gjorde noget af en riflekugle gjennem struben og begge kjaker.

Endelig om kvelden samme dag flyttede vi ind i vort nye palads. Noget af det sidste, vi holdt paa med at gjøre istand, var stenbænkene, som vi skulde ligge paa. Vi syntes det skulde blive gjildt at have hver vor seng, saa vi kunde, snu os efter behag, uden at være afhængig af hinanden, naar vi skulde rundt paa den anden side; thi hidindtil havde vi maattet snu os begge paa en gang. — Vi tog da og sprættede op uldposen

for at faa et teppe hver til at have over os. Skindene fra taget i «hulen» sammen med nogle af dem, som endnu ikke var spækket, brugte vi ogsaa paa sengen. Et par tranlamper flk vi omsider tændt derinde. Men den natten frøs vi dugeligt, der vi laa paa de tilisede og rimede skind; vi var glad, natten tog en ende, og braste op varmen og kogte en ordentlig portion kjødmad om morgenen. Vi syntes ikke, vi kunde faa nok af fedt og koghed bjørnesuppe i os; vi havde ikke følt kulden slig, siden de koldeste dage i drivisen. Og det første vi gjorde, var da ogsaa at sy sammen igjen uldtepperne til en pose, bare neste dem hist og her; vi maatte spare paa traaden nu. Ved hjælp af skistavene og lidt ræk-ved1) flk vi istand et sengested tvers over de enkelte senge, og vi var glad til næste nat at kunne putte os sammen i fællesposen igjen, skjønt vi laa meget ondt. Underlaget med stokkene rettede vi paa og byggede op med sten i stedet.

Ikke stor varme var det tranlamperne vore præsterede, men saa meget blev det dog under taget, at hvalrosskindene blev tint op, saa at de kom til at hænge i en stor bug. Derved gled de fra hverandre i kanterne, saa at det stadig dryppede mellem dem af den ovenpaa liggende sne, som smeltede, og bugene stod fulde af vand. Vi strakte skindene paany, lagde skindbiter og rækvedstykker i sprækkerne; det hjalp for en stund, men snart blev det lige ilde. Saa maatte vi tage os for at panele taget med bjørneskind. De stivfrosne skind, der laa udenfor hytten, blev da taget ind og tint op og siden brugt til at ligge paa, medens vi tog dem, vi hidtil

') Paa en vandring langs siranden havde vi fundet lidt mere ræk-ved, bare nogle fliser af en stok, som var i opløsningstilstand.

havde ligget paa, og spækkede over en ski, og saa kunde vi faa dem fæstet op i taget ved hjælp af smaaspiger og levninger af teltet. En sørgelig behandling fik disse værdifulde bjørneskind, lang tid tog det og et grise-arbeide var det.

Vi havde inde i hytten paa hver langvæg en ski, der var gjort fast i stropper, som gik tvers gjennem muren mellem denne og tagskindet. Mellem disse ski brugte vi da at strække ud skindene, som skulde tørke. I ugevis maatte de saa hænge der, før vi kunde tage dem ned og faa plads til nye.

Foruden den egentlige svære mønebjelke, maatte vi paa siderne stive taget op med ski, bambusstokke og vore to aarer, saa godt det lod sig gjøre, og omsider da kulden kom rigtig i veiret, frøs hele taget til en stiv masse med et tykt snelag udenpaa. I det sydøstlige hjørne byggedes en peis med bjørneskind til hætte; røgen gik ud gjennem et hul i hvalrosskindet og op gjennem en pibe, som vi byggede af sne, bjørneknokler og hvalroskjød. Naar det var slukket paa peisen, ståk vi en skinddot i hullet for at faa det tæt. Det hændte jo undertiden, at snepiben vor begyndte at smelte, især naar det var mindre koldt og vi braste op sterk varme for at stege første rangs bif, — da dryppede det sotvand ned i panden til os, men vi regnede det ikke saa nøie.

I hjørnet mod sydvest hang et skind ned fra taget og dækkede for aabningen til husgangen. Gjennem denne krøb vi da ud i det fri, op gjennem et hul, hvorover der laa et bjørneskind, som dannede den ydre dør. Ofte var det ondt nok at komme ud om morgenen, naar vinden i nattens løb havde blæst sammen sneen til en haard fan, der hvilede tungt paa dørskindet.

Nansen især var det værst for, han var saa lang, at han i den trange gang ikke kunde faa krøbet sammen og faa ordentlig tag med ryggen til at stemme mod skindet, men maatte løsne sneblokken langs kanterne af skindet med kniv eller skistav, før han kunde faa det op.FIREOGTYVENDE KAPITEL.

LIVET I HYTTEN. - VORE HUSDYR. - RÆVEFÆLDER,

MEN INGEN FANGST. - KAJAKEN PAA VANDRING. -

AABENT VAND. - OGSAA EN JULEFEST.

Nu begyndte et ensformigt og trist liv for os to i vor tredje og værste polarnat. Men forholdsvis havde vi det noksaa godt, det kunde jo have været værre. Det var en betryggende følelse at vide, at mad havde vi ialfald nok af udenfor døren; vort spisekammer var rigeligforsynet med bjørnekjød; Iaar og boger og hele skrotter iblandt stod plantet op i sneen rundt hytten. Der havde vi ogsaa gravet ned i sneen og lagt ned med sten for ræven det lille, vi havde igjen af slædeprovianten; det turde vi ikke røre, før vi skulde afsted igjen; eller kanske vi kunde bruge det som en slags medicin, hvis nogen af os skulde bli klein af den ensformige kjødmaden. Men den bekom os stadig vel.

I soveposen laa vi mest hele tiden, baade nat og dag og sov alt, hvad vi var god for døgnet rundt. — Hver morgen kogte vi kjød og bouillon, og hver kveld stegte vi bjørnebif; middag holdt vi ikke. Vi skiftedes om at være kok en uge ad gangen. Ved siden af vort hovedgjærde stod tranlamperne, som brandt døgnetFIREOGTYVENDE KAPITEL.

rundt; det var skaaler, bøiet til af nysølv; væger flk vi af doktorposens indhold, plaster og bind, og tranen til dem smeltedes i en gryde, gjort af den ene paraffindunk. — Den, hvis tur det var til at være kok, laa forrest i soveposen, og ham paahvilede det at holde lamperne i orden døgnet rundt. Fyrstikker behøvede vi ikke da. — Kokken maatte passe paa at tage ind i

DET INDRE AF HYTTEN.

Af S. Segelcke ved benyttelse af fotografi.

tide et Iaar eller en bog, ja undertiden en hel bjørn, naar den var liden, og stille op ved peisen, saa kjødet kunde bli optint, til det skulde bruges. Svart og stygt blev det naturligvis af sot, men vi syntes ikke det gjorde noget. — Den, som var fri kokketj en esten, sørgede da for fersk og salt is til husholdningen eller allerhelst salt vand, hvis det var muligt at faa tag i noget. Salt havde282-

vi ikke; det lille vi tog med fra «Fram» (det var bare lidt bordsalt i en sennepsboks) var brugt op, længe før vi blev klar af drivisen. Det var ugevis ad gangen, vi ikke havde spor af salt, hverken i form af is eller vand. Det salt, der findes i kjød, maa altsaa være nok for det menneskelige legeme, naar ernæringen bestaar bare af kjød. — Stadig havde vi en halv paraffindunk hængende over tranlamperne fyldt med is, for at have drikkevand til enhver tid.

Mere end høist nødvendigt gik vi ikke udenfor døren i vinterens løb; det var for koldt i vore fedtete, tyndslidte klær, og blæste gjorde det som oftest gjennem marv og ben. Men var veiret pent med nordlys eller maaneskin, trodsede vi kulden og sprang op og ned udenfor hytten.

Ræven gik der rundt om hytten som et andet husdyr og gnog paa bjørneskrotterne; vi lod dem gnage, vi havde kjød nok. En to tre i følge kom de og trampede paa taget; fra begyndelsen likte vi ikke dette, det var saa lydt al ting i den strenge kulde, og saa maatte vi banke i mønebjelken til dem, men det var faafængt. Det var saavidt de vilde gaa, naar vi krøb ud i hus-gangen, slog op dørskindet og steg op af jorden. Da skreg de høit af forundring og sinne, uhyggeligt klang det i vinternatten. Og rart maatte det være for ræven at se en tobenet skabning dukke op af selve jorden. Hvad havde mennesket her at gjøre inden dens enemerker, som den havde havt sammen med bjørnen uforstyrret i aartusinder? Maatte de ikke alle, baade den hvide og den blaa, give sin harme luft over sligt?

Ræven drog væk for os alt, hvad den kunde komme over, ting, som den ikke kunde have den fjerneste brug for, men som var vigtige for os. Den silkehoven, viFIREOGTYVENDE KAPITEL.

skulde have til at fange smaadyr i sjøen med, havde Nansen lagt forskjellige ting i og gjemt ved en stor sten. Fra den havde ræven taget en harpunline, en liden pose med stenprøver, som Nansen havde bragt med fra det første

bare land, vi traf paa, og det værste af alt et snøre-nøste, som vi skulde have fabrikeret sy traad af. — Thermometret havde den særlig lyst paa, to gange drog den det væk, men vi fandt det igjen. Tredje gangen havde den vist taget det med sig hjem i sin hule, thi vi saa det aldrig mere. Et minimumthermometer havde vi nu igjen, og dette blev surret forsvarlig til en af slæderne, der gjorde tjeneste som thermometerbur. Det var et stort thermometer med tydelig og grei inddeling, søilen af metaxylol og rød af farve, saa det blev muligt for os at faa en nogenlunde korrekt aflæsning selv i mørket. En lampe eller fakkel til at gaa ude med flk vi aldrig istand, det blev bare med snakket. Det var ondt ikke at kunne have raad til at skyde disse ræve, der gik som husdyr omkring os. Og blaarævens skind, som var saa kostbart ! Ikke for os havde det nogen værdi; det var kjødmad, der havde værdi for os, og en ræveskrot var for lidet at ofre en patron paa. Nansen skjød rigtignok 2 i et skud engang, og en anden gang var han nødt til at skyde en, som ikke vilde væk. Vi syntes igrunden, hvidrævene var penere end de blaa, de var saa kridthvide, at vi syntes det var synd at tage i dem, og en pels havde de saa blød og fin. Vi gjorde dog anvendelse af dem, men ikke førend vi reiste fra hytten; da skar vi op de fine skind og brugte dem til at binde over aabningen paa vore tranpøser, forat ikke tranen skulde rende ud underveis.

Nytaarsaftten i klart maaneskin var jeg oppe under bræen i sten uren og ledte efter en flad sten, som kunde284-

passe til rævefælde. Jeg fandt da en, som ikke var saa allerværst, og fik rullet den ned til hytten. Der satte jeg op paa taget en fælde med stillepinder, som vi afsaa en askebite til; jeg holdt paa at fryse fingrene af mig, før jeg fik den op, men endelig stod den der med en deilig brændt spækbite paa, og Nansen og jeg lagde os i posen og lyttede, visse paa straks at faa høre ræven komme. Jo, ganske rigtigt, der var den! Bums! sagde det i taget, stenen faldt, men ræven kom vist unda. Jeg ud for at se. Fælden var nede, men ræven væk; stenen var nok for kort, ræven fik tid til at trække sig unda, før stenen faldt over den.

Saa tog jeg et stivfrossent hvalrosskind og forsøgte med. Det var da stort nok, og tungt nok maatte det ogsaa bli, naar jeg lagde sten oppaa. — Men ræven bare holdt moro med hele stasen; stillepinderne fandt jeg igjen helt nedpaa isen ved stranden; den havde ikke nok med spækket, men syntes den maatte tage pinderne med. — Saa gav jeg det op da.

Nansen likte rævekjødet svært godt; jeg husker en gang, mens jeg var kok, at jeg stegte en hel ryg til ham. Jeg spiste det ogsaa, men syntes ikke det var saa godt som bjørnekjød. Forresten var det forskjel paa dette kjød ogsaa naturligvis; 19 bjørne fik vi ialt, før vi forlod hytten, og da var der ikke saa svært meget kjød igjen endda. 13 stykker spiste vi op ombord i «Fram» og i «Længselens leir», og før vi kom til hytten, gik der ogsaa med endel. I vinterens løb, naar vi havde taget ind en ny bjørn og begyndt at spise, afgav vi vor kjendelse om kjødets godhed, og vi mente at kjende de forskjellige dyr. «Vandbjørnen» var delikat, og saa havde vi en, som vi kaldte for «Feitbjørnen». Men bedst var de to «Kajakbjørne». Den ene af dem blev da ogsaaFIREOGTYVENDE KAPITEL.

julemad. «Magerbjørnen»s Iaar var slet ikke saa ilde, som vi havde troet. Siderne af ungbjørn var nydelige, især kogte.

Paa nogle bjørne havde vi under flaaningen taget mavesækken og vrængt og fyldt med blod, som frøs til en fast masse; dette stegte vi da senere i panden. Det bedste vi vidste af bjørnen var ristet hjerne, men den var ogsaa aldeles delikat.

Den, som var kok, opvartede ogsaa den anden. Naar maden var kogt, krøb vi begge i posen, og gryden sattes paa stenbænken ved sengekanten, blikkopperne kom frem, og kokken fiskede op i gryden efter stykkerne. Saa brugte vi vore fem fingre og aad længe og vel. Tilslut nød vi bouillonen i lange drag, og saa var vi færdige og lukkede øinene for at sove videre mod vaaren og lyset.

En gang iblandt vaagnede jeg ved et dunk i ryggen; jeg snorkede, sagde Nansen, og han maatte faa mig til at forandre stilling, for da holdt jeg op.

Inde i hytten var temperaturen ikke saa værst; jeg lagde thermometret under vort hovedgjærde en gang, det viste -r- 7°. Ved væggene var det dog koldt, især naar det blæste ude, hele hytten var hvid af rim; ved omslag i veiret smeltede det øverst ved taget og randt nedover i køien vor, saa skindene frøs fast til stenene. Nede ved gulvet og et stykke opover mod midten af væggen frøs det en .tyk isvold.

Klæderne var fedtet og hang fast til kroppen; vi havde haabet at faa syet nye af bjørneskind, men det maatte vi give op, da det gik saa smaat med tilberedningen af skindene. De var bare saavidt vi fik til en sovepose og vaatter og nogle lapper. — Men af vore to uldtepper syede vi, da vaaren kom, en udmerket dragt hver.

Haar og skjeg voksede vildt paa os. Svart og fedtet var ansigt og hænder; vi var fuldstændige vildmænd. Det var os en plage at stelle med alt dette spækket og ikke have noget, som vi kunde tørre vore hænder paa en gang iblandt. Hver gang vi havde skudt en bjørn, var det ingen sag. Da vasked vi vore hænder i blod og blev skinnende hvide og rene; i hytten brugte vi levningerne af teltet til haandklæde; da dette var op-

DET INDRE AF JACKSONS HOS. Af S. Segelcke efter fotografi.

brugt, maatte vi nøie os med mos, som blev hugget løs under sneen med den lille øksen vor og tint over peisen. At skrabe med kniv monnede dog mest. Nansen blev hudløs paa laarene af alt dette smudset, han maatte af og til smelte vand i en kop og tage en lille af doktorposen og vaske sig med. Aa, hvor vi længtede efter rent! Myge, bløde uldkiær istedetfor vore fedtete, som hang fast til kroppen! Sæbe og varmt vand eller et dampbad ikke at snakke om!

Jeg haaber, læseren undskylder, at jeg foregriber begivenhedernes gang og her viser dem et billede af andre menneskers hjem i denne vinternat paa samme øgruppe som vi boede, men omtrent en maaneds reise længere syd. Det var den engelske ekspedition under mr. Jackson. Disse 8 mænd laa i et godt bjelkehus med lys og varme og civiliseret mad, sæbe og vand nok og rene klær. Koseligt og lunt var det derinde; de brydde sig ikke større om den arktiske vinter. Et godt bibliothek havde de, det skulde været noget for os, der bare havde en sjøkalender, hvor vi læste om kongehuset og skindøde druknede. Jeg bare længted efter sidste bind af Heyses noveller, som jeg ikke havde rukket ombord i «Fram».

Ja, ikke saa langt væk boede disse mennesker, som vi senere skulde træffe, men nu vidste ingen af os om hverandre.

En morgen i oktober maaned merkede vi tungere trin paa taget end rævenes trippen, og da vi straks derefter hørte det rumsterede og gnog paa spækhaugen lige ved vore hoveder, skjønte vi, det var «far sjøl», som var ude og gik. Et gevær stod inde og et udenfor døren; vi rev paa os komagerne i en hast, og Nansen smat ud i husgangen, men allerede før han havde faaet op dørskindet, blev det stille derude, og ingen bjørn var at se, da vi krøb ud. Den havde nok faat det travelt, den karen, da den merkede, at der var liv under jorden. Paa sporene saa vi, det var en liden bjørn.

Jeg skal faa lov at citere noget af det, jeg skrev i min dagbog af og til i vinterens løb:

Onsdag den Ilte december 1895. «Idag er min kokke-uge udløben, og jeg faar atter tid nok til at befatte mig

med dagbogen. I de sidste dage har vi havt et stormende veir med sydostlig vind, der piner sig gjennem sneen og ind mellem stenene i muren, saa væggene rimer, lamperne blaffer, og der staar en kold gufs udover vort leie. Stormen har blæst af en lønneski, der stod nedstukket i snefanen udenfor, og min kajak, som laa fastføget ned i en fan, saa bare lidt af den var synlig, har vinden taget og ført afgaarde, tung som den var, fuldstoppet med sne, — ca. 100 skridt op i uren. Jeg maatte lede længe, før jeg fandt den i mørket, og ilde har den vel faret, det faar vi vel se, naar lyset kommer. Begge kajaker laa ved siden af hinanden, min paa luv side, og en lykke var det, at ikke

Nansens kajak blæste afgaarde; thi da havde vi sikkert mistet alle fotografierne, som er taget paa turen, og apparatet med. Disse ting opbevares i kajaken.

Jeg har i denne uge forfærdiget en udmerket sneskuffe af hvalrosskind; i kulden blir dette saa stivt som jern, medens det inde er let at arbeide og i optint tilstand kan gives hvilkensomhelst form, og med denne skuffe har jeg begyndt at føre sne paa taget igjen.

Det er alt den Ilte december idag, — ak ja, tiden gaar alligevel hurtigt her, som godt er. Snart lakker det med det gamle aar, og det nye glædens aar kommer, hvori, som vi haaber, vore sterke længsler og vor higen efter det nye liv skal bli stillet i ro. — Endnu en stund fjerner solen sig fra os og lader os være i mørket, men sidst i maaneden vender den sig atter mod os og nærmer sig mer og mer igjen med hilsener fra de egne, hvor mennesker bor, og sidst i februar vil vi da se dens smilende aasyn en vakker dag over aasen derborte i syd paa den anden side af fjorden, og da vil vi krybe ud af vor hule og tage imod den kjære gjest og ønske den

inderlig velkommen hid til vor afkrog af verden. Dens straaler vil da tø op vore stivnede lemmer og jage blodet raskere gjennem aarerne, hjertet vil banke hurtigere, og tankerne svulme, naar tiden nærmer sig, da vi begynder vor sidste reise mod friheden, lyset og livet — Ja, det er skjønt at have et stort maal at længes efter.»

Torsdag den 12te december. «Det gjør godt at komme ud og spadsere, selv om det er mørkt og surt derude. Det frisker op tankerne at komme ud af vor tilrimede hule og bevæge de stivnede lemmer, selv om vi fryser af og til. Idag var det da ogsaa saa deiligt og stjerneklart, og nordlyset lod sine straaler spille. Frem og tilbage gaar vi derude vor tause gang, beskjæftiget hver med vore tanker. Derborte i S. og S.V. kan vi skimte en mørk stribe, hvor den stjerneklare himmel støder sammen med isen. Denne mørke stribe er havet, den sidste storm har blottet det for is derude, den er drevet sin vei, gud ved hvorhen. Denne stribe, vi skimter i polarnatten, er det samme hav, der beskyller vort fædrelands kyster; — den vækker de sterke længsler i mit bryst, — længsler efter det lyse liv der syd i de varme egne, hvor kjærligheden bor. — I snart tre aar har vi været udenfor verden, i 9 maaneder har vi nu levet omtrent som de vilde dyr, der findes i disse barske egne, i 9 maaneder har ikke klæderne været af krop, hverken na,t eller dag, frosset har vi gjort, og ondt har vi slidt paa mange maader! — I veke øieblikke smyger sig milde tanker ind i mit sind, varmende kommer de fra hjemmet og forjætter mig et liv, bedre end noget jeg før har kjendt, frit for alt, som er ondt, — et lykkeligt liv. — Og med sommeren kommer det!»

Tirsdag den 24de december 1895. «Julen er da ogsaa naaet til os. Der findes vel ikke i verden noget

menneske, som feirer denne høitidskveld paa samme maade som os, her vi ligger i vor stenhytte midt i polarnatten, udenfor verden, blottet for alt, som tilhører civilisationen. — Vi har dog gjort vore forberedelser til denne kveld alligevel, saa tarvelige de end er. Endel levninger af vor slædeproviant, tildels bortskjæmte da, har vi endnu, som fiskemel og lidt brød, chokolade til et kog, to portioner Knorrs suppe; det er ikke saa galt endda. En delikat ungbjørn har vi gjemt til julen, det var den ene af «Kajakbjørnene». Den var ikke parteret, men frosset stiv saa lang den var, der den stod lænet op til hyttevæggen, halvt nedsneet sammen med det andet bjørnekjød. Jeg tog og lagde den med den ene ende paa en stor sten, var borte i uren i mørket og fandt en anden stor, skarpkantet sten, og med denne slog jeg omsider den stive bjørneskrot af paa midten, og nu har vi bagparten inde til optining. Af den sidste skrotten, vi havde inde, tog vi og gjemte til idag en del udmerket spæk til at blande i fiskemelet og til at stege brød i. Is, baade fersk og salt, har vi forsynet os rigelig med, saa vi slipper at gaa og rote efter det i julen.

Vor klædedragt har ogsaa undergaaet forandringer, skjønt de ikke er store. «Renslighed er en dyd,» sagde kjærringen, hun vrængte serken julekvelden. Det er ikke andet, vi heller har gjort, det vil sige, vi har taget den yderste skjorte inderst, da den inderste begyndte at hænge vel meget fast til kroppen. Jeg har ogsaa taget paa mig

kamelhaarstrøien istedetfor anoraken og ligger nu paa denne; hvilken af dem der er mest fedtet, er dog ikke godt at sige. — Nansen lod sine lange sorte lokker være, som de var; jeg tog saksen, strøg hætten af hovedet, reiste mig i soveposen og klippede af nogle næver af haaret mit. Jeg syntes, jeg blev lettere i ho-

vedet. Ja, det er ikke saa rart stel med klæder og mad, lys og varme heller ikke, men den tid kommer vel engang, da vi kan feire en jul, som kan veie op for det onde, en sliter. «Med smerte maa mennesket kjøbe sin fremtidige lykke.» Efter denne lange, mørke nat haaber jeg paa en lys, velsignet morgen med solskin og fuglesang, blomsterduft og dugperler i det friske græs. — Og tiden til den gaar noksaa fort. Igaar stoppede solen sin dalen, atter er den begyndt at stige, høiere og høiere kommer den, lyset bringer den med og varmen ogsaa, den smelter den mur af is, der stænger os fra verden, smelter ispansret om vort bryst, spreder lys i mørket og lys i vort sind, hilser os fra den varme, smilende verden og byr os velkommen clid, og vi er ikke sene om at komme. — Herregud! Solen er det, der giver os liv; det skjønner vi ret først, naar vi ingen har.»

Onsdag den 25de decbr. «Iste juledag. Ja vi feirede julekvelden saa godt vi kunde igaar. Vi kogte fiskemel og lidt maismel sammen med tran og stegte det derefter i panden. Dette smagte dog ikke saa godt, som vi havde ventet, men brødet stegt i bjørnetran, det smagte fortræffeligt. Idagmorges drak vi chokoladen med aleuronatbrød og spæk, en kostelig juleret. — Vi har det ganske godt i julen trods alt; vi er tilfredse med det, som det er, og glæder os ved livet i den grad, at der kanske var dem, der kunde misunde os. — Vi har nu havt vor vanlige spadsertur op og ned paa promenaden idag i et veir, som vi nok længe vil mindes, og som vi vist aldrig faar opleve magen til nogen jul. Da vi krøb ud af vor hule og flk hovedet over jorden, stod hele himlen i brand af nordlys, der som en hvirvelvind føg gjennem zenith i alle innlime farver og samlede sig paa nordhimlen, hvor det h 'li sig, medens vi gik

der vor tause gang. Paa sydhimlen stod maanen og lyste. Naturkræfterne havde forenet sig om at skaffe os det saa hyggeligt de kunde i julen. Vinden, som i det sidste havde blæst temmeligt hvast fra øst og bragt rim paa vore vægge, var nu stilnet ganske betydelig, — ja var helt stille undertiden. Temperaturen var rimelig, omkring 30°. En blev høitidelig stemt, der en gik i dette vidunderlige veir. — Maaneskin ja, dette eiendommelige, arktiske maaneskin, der gjør alt saa blødt og fredeligt, ligesom kjærtegner den haarde natur! Denne modsætning mellem det haarde, barske og det mildnende, blødgjørende maaneskin er vidunderlig. Fred og gode tanker kommer i sindet, smilende trænger maanen sig ind, du blir blød om hjertet, dine gode følelser røres, du er lykkelig, der du gaar og fryser, op og ned udenfor din skrøbelige bolig, fjernt fra dine kjære, medens nordlyset flammer og skjælver, som om en usynlig haand havde tag i det, og fylder dig med høihed. — O ungdomstid, du er skjøn! Du har haabet inde og ubrugte kræfter, lykken smiler mod dig! Bevar dit ungdomsfriske sind op gjennem aarene, og du vil beholde lykken!»

Torsdag den 26de decbr. «2den juledag af denne merkværdige julefest. Jeg har netop afsluttet et vigtigt arbeide iaften, og det var at lage til en lap af bjørneskind og sy den paa det ene knæet mit, hvor der i den senere tid har været et stort hul. Dette gjorde jeg, medens Nansen kogte bakkels1) og vaskede sine ben

') Det var ikke bare i julen, vi havde bakkels. Til trankogningen skar vi op det frosne spæk i pene skiver og havde det i gryden. Naar spækket var udkogt, var skiverne blevet indskrumpne og sprø, og dette var da «bakkels». Vi syntes det smagte godt, og gjorde os umag for at faa den rigtig god, den var meget nøie paa kogen.

UDENFOR HYTTEN I MAANESKIN. Af S. Segelcke med benyttelse af fotografi.

med en skvæt vand i en kop. Dette er andre beskjæftigelsen end dem man ellers pleier at have 2den juledag. Derhjemme danser I vel og morer eder, saa godt I kan. Her er ingen dans af glade mennesker, men lier danser det med flammende nordlystunger paa den klare himmelhvælving i 33 graders kulde.»

Den 27de decbr. «Idag er det slut med det fine veiret; den arktiske vinter har iført sig et nyt skrud, syntes vist det kunde være nok af det gocle nu. Den har tildækket maanen med uveirsskyer og er kommet med begyndende snestorm fra S.O. Atter kan vi skimte den mørke stribe, der vidner om, at havet er blottet i S.V. Nordlyset er væk; det er vel draget til endnu barskere egne. Dog var det godt at gaa og spadsere idag og lade vinden piske sneen ind i ansigtet.»FEMOGTYVENDE KAPITEL.

DET NYE AAR. - SOL OG VAARBUD. - SPÆKMANGEL.

- BJØRNEN, SOM VILDE IND I HYTTEN. - VI RUSTER

OS TIL FÆRD PAANY. - ISBJØRNENS LAND.

Sof, oroliga hjerta, sof,

glom hvad verlden har ljuft og ledt!

Intet hopp din frid förstöre,

inga drömmar din hvila!

Disse ord af Runeberg kom ofte i mine tanker, medens vi laa og vred os paa den ujevne stenseng. At kunne sove og glemme alting, — sove og ikke vaagne, før sommeren var udenfor døren, — da vi kunde staa op af leiet, spænde os for slæderne og drage mod syden! Og naar jeg krøb dybere i posen og trak hætten over hovedet, tænkte jeg paa, at nu skulde jeg sove mig fremover en stund igjen og sende mere tid didhen, hvorfra den aldrig vender tilbage. Det var godt, at tiden aldrig staar stille.

Aar 1896. «Den sidste dag i det gamle aar foreslog Nansen, at vi skulde begynde at sige «du» til hinanden. Vi havde nemlig hidindtil stadig tiltalt hinanden med «De».

Den 9de januar. «Nytaarskvelden afløste jeg Nansen som kok. Til festmaaltid havde vi istedetfor denFIREOGTYVENDE KAPITEL.

297

reglementerede bif maisgrød med tilstrækkelig bjørnetran, og det smagte udmerket at faa melspise til en afveksling. Ikke mindre godt smagte frokosten nyt-aarsmorgen; den bestod af «fiskesuppe», lavet af fiskemel, en pakke Knorrs «Linse suppe» og kjødkraft, samt aleuronatbrød stegt i bjørnefedt, — en herlig frokost. (Vor sidste pakke juliennesuppe gik 13de-dagen). Koldt havde vi det i nytaarshelgen -h 41.6°, saa jeg vil ikke egentlig paastaa, det var noget varmt at gaa ude i de fedtede klær, der blir stive som lær, naar vi kommer udenfor døren. Men vanen gjør utrolig meget, og vi priser lykken, at vi dog har saavidt til bolig, naar kulden krymper bræen, saa den sprækker med sterke drøn som af kanonskud og ryster hytten, eller naar vinden hyler i uren og vil rokke vort palads, der dog ligger trygt under jorden.

I de sidste dage har her været snestorm fra S.O., igaar stod barometret paa 717.8; saa var det en stund stille, og saa kom vinden med stigende barometer og fornyet kraft fra N.V. Den blæste afgaarde slæden, som vi brugte til thermometerbur, jeg fandt den liggende urolig mellem nogle store stene i uren; thermometret var heldigvis uskadt.»

Den Ilte januar. «Stormen fra N. holder fremdeles paa, temperaturen er -i- 41°, og det er næsten ikke muligt for os at være ude, og inde fryser det i en kop, som staar midt imellem begge lamper.»

Den 21de januar. «Atter er forløbet en uge af vor ventetid, en uge, hvori vi synes, vi er kommet langt frem. Thi vi har begyndt at se dæmring af solen derborte over aasen. Det har været bare omkr. 20 graders kulde ogsaa i denne uge, saa vi har faaet os mangen god spadsertur. Det var oplivende i vor triste tilvæ-298-

SELV-ANDEN PAA 86° 14'.

reise at tørne ud og se den lille lyse stribe i horizonten mod syd, som forkynder, at dagen er underveis for at løse af vor sidste vinternat.» —

Dag efter dag, uge efter uge gaar, den ene lige ensformig som den anden. Hjemmet er omtrent vort daglige samtaleemne og tiden, da vi kan begynde vor reise did. — I denne uge har vi gjort en sovepose af bjørneskind, og vi kan nu ligge uden bukser om nætterne og uden at have saa mange ladder paa benene. Det er en stor behagelighed for os, som snart i et aar har havt klæderne paa skrotten uafbrudt baade nat og dag. Og saa har vi fjernet den ene køienden, som vi ikke havde noget brug for; den var frosset til en fast masse, som maatte bankes istykker.»

Den 23de januar. «Vi har i den senere tid begyndt at frygte for, at det muligens kunde blive smaat med spækket udover nu, men vi haaber paa bjørn til vaaren. I det sidste har vor samtale dreiet sig om at gaa over isen til Spitsbergen istedetfor at drage sørover langs dette land. Det er et spørgsmaal, om vi kan klare det med de greier, vi nu har, især de korte slæder, hvis isen skulde være for ujevn; thi tunge bliver læssene. Det spørges, hvordan det gaar med maden. Men tidligere vilde vi komme til Spitsbergen, og dette staar saa lokkende for os.»

Af og til maa vi stelle lidt paa fillerne vore. Vi tygger ud fedtet af bjørneskindslapper og syr dem paa bukserne med snørestubber, som vi rækker op i mange traade. Paa komager og vaatter syr vi lapperne med syremme af bjørneskind, som viser sig ud-merket gode. Vi har det ganske koseligt derinde i soveposen, medens vinden blæser, og samtalen dreier sig om «Fram»s drift. Men det kunde jo hænde, denFIREOGTYVENDE KAPITEL.

kom før os, og da var der ikke mange, som troede os i live.

Torsdag den 13de februar. "Det er en stund, siden jeg skrev i min dagbog nu. Det kommer deraf, at jeg har været kok 14 dage i træk, fordi Nansen har været daarlig i ryggen og har maattet ligge stille nat og dag. Sidste tirsdag overtog han igjen sin kokketjeneste, han var blevet god igjen da. Tiden gaar fort, lysere bliver det dag for dag, snart kommer selve solen. Vi er nu svært optaget med at tænke paa reisen vor, paa udrustningen og chanserne for, hvor hurtigt vi kan tilbagelægge strækningen over isen til Nordostlandet; vi tror nu sikkert, at det skal lade sig gjøre.

Fremdeles svæver vi i vildrede med, hvor vi er, — ja bredden er 81° 27', men længden? Vi tror dog ganske vist, at vi er langt vest.

I de 14 dage flk jeg udrettet meget. Jeg har gravet ud kjødhaugen, der var nedføget i en haard skavl, saa nu har vi temmelig god oversigt over vort forraad af kjød og spæk. Et godt indhug har vi gjort, men der er vel nok igjen. Et bjørneskind har jeg faaet ind og spækket og hængt paa tørk; det skal vi have til vaatter og ladder. Piben paa taget var smeltet og maatte bygges op af sne igjen. Det er herligt at komme ud midt paa dagen nu, naar det er klart veir; det er da saa lyst,, at man ser sine omgivelser som de var før mørkets komme. Mange smilende punkter er det ikke, men velkommen er de alligevel, hvad enten det nu er et iskos eller en fjeldknaus; de staar der i den barske natur, som de gjorde før, men vi ser paa dem med store øine; thi nu er det lyst.

Sidste tirsdag tog jeg bøssen paa nakken og gik op mod bræen over os paa en bar fjeldknaus. Det var300-

stille og klart og temmelig lyst nu midt paa dagen; jeg stod der længe og saa mig omkring, det var saa meget nyt at se paa, det var ikke bare hyttens fire tilisede vægge. — Dernede under mig saa jeg den snehaug, under hvilken vi to har stridt over en lang og mørk vinter. Gud ske lov, det er snart forbi nu, og snart kan vi sige vor hytte farvel og overlade den aldeles til rævene. En skulde ikke tro, at der under denne snehaug var en bolig for mennesker og allermindst i en arktisk vinter. — Men vi har boet der, og det har ikke været saa allerværst endda; man kan vænne sig til meget.»

Søndag den 16de februar var det deiligt at være ude. Det var ikke mere encl 12 graders kulde, rigtignok blæste det endel. I løbet af natten var der faldt sne, men ikke slig som vi var vant til den her, fin, tør og kold, men sne som minded om snefald hjemme. — Næste dag var det 35 graders kulde og sterk, bidende nordenvind. Saa vekslende kan det være.

Den 25de februar. «Imorgen kommer solen, vi saa dens gyldne skin i skyerne derborte over aasen, og himmelen over denne var prydet med den herligste belysning i alle farver. Medens vi gik og frydede os over solens nærhed, ser jeg pludselig en flok alkekonger komme flyvende søndenfra og følge landet nordover, og lidt efter ser Nansen ogsaa en flok, der tog samme vei. Det var alt vaarbud. Stakkels smaa fugle, hvad vil I saa tidlig her oppe i det kolde norden? Vend om til blidere egne! Atter, ligesom her i sommer i drivisen, maatte jeg misunde de smaa kryb deres vinger, der bragte dem saa hurtigt afsted, hvor de vilde. Men sørover skulde min kurs gaa, og veien skulde ikke blive lang, — havde jeg fuglenes evne!»

Den 27de saa vi dog solen for første gang, og da bare lidt af den indhyllet i sneskyer, og graat og surt var veiret den kom med.

Tirsdag den 10de mars. «Atter et godt skub fremover, siden jeg skrev i min dagbog. Det har været lidt mørkt i denne tid, men nu er det lysnet op igjen. — I den senere tid har vi gaaet og snakket om at drage herfra i april maaned, men vi har nok maattet opgive denne vor yndlingsplan paa grund af, at vi er i spækmangel. Der er ikke spæk nok til mad og brændsel paa reisen, ikke at snakke om, at vi ikke faar tørret noget kjød i kogende tran, som vi fra først af havde bestemt os til at gjøre. Et ordentligt rev i seilene med hensyn til spækforbruget maatte tages, og nu har vi ikke raad til at koge mer end en gang i døgnet og kun brænde lampe det høist nødvendige til smeltning af vand og tran. Vi er i samme situation som eskimoerne; naar det er rigtig daarligt med dem, har de ikke raad til at brænde lampe om natten, men maa sove i mørket, og det. er noget af det værste, de ved. Heldigvis har det været et deiligt mildt veir i disse dage, bare omkring 3 graders kulde. Den spækmangelen gjorde os mørke i hu, og vi likte slet ikke det frosne kjød til frokost om morgenen; det bedste af kjødet er ogsaa op-spist. Vi satte hele vort haab til bjørnen.

Og dette haab blev heller ikke skuffet. Søndag den 8de mars gjorde jeg storrent, som bestod i at kare asken af peisen og skave spæk- og kjødlevninger af gulvet, som af og til voksede sig høit op i hytten. Rygrad og bækken og hoved af en bjørn, som vi netop havde spist op, skulde jeg ogsaa have ud og havde faat disse ting saa langt som i husgangen, da jeg krøb over dem og slog op dørskindet til det fri. Lige udenfor aabningen

staar en svær rug af en bjørn med en pels saa hvid, at det rent skar mig i øinene, som var vant til mørket. Fortere end svint tumlede jeg ind igjennem husgangen og griber bøssen opunder taget, idet jeg fortæller Nansen den store nyhed. Jeg ser efter, at bøssen er ladt, og kryber ud igjen. Bjørnen staar over aabningen med hovedet og halsen langt nedi gangen, dens brede, flade hjerneskalle staar saa lokkende til. Jeg spænder hanen, men maa tage ned igjen, da der staar en svær dot med bjørnehaar i riflemundingen. Bjørnen trak hovedet til sig ved denne bevægelse, men begynder at kare med forlabberne paa kanten af aabningen, og jeg maa nu gjøre alvor af at skyde, skal den ikke komme ind; men ikke andet end labberne er synlige, og jeg kan ikke faa lagt an ordentligt i den trange gang og holder da bøssen med kolben nedad og løbet med en passende fielding, saa jeg tror det maa pege i brystet paa den —, og trykker løs. Et rasende brøl forkyndte, at den var truffet. Nansen var under dette beskjæftiget med at tage paa sig og kunde heller ikke have gjort noget i den trange gang. Det hele gik for sig i rivende fart. Jeg gløttede op af husgangen og flk øie paa bamsen med en svær blodvei efter sig borte ved skaret. Jeg havde kun en patron i lommen, den havde jeg puttet i løbet efter skuddet, og med denne bar det afgaarde efter bjørnen, der øgede farten, da den merkede, at den blev forfulgt.

Jeg blev forundret over, at jeg var saavidt god til at springe; thi vi havde jo ikke rørt stort paa os i vinterens løb. Nordover bar det langs landet, det blæste en frisk søndenvind med fok, saa bjørnen havde stadig veiret af mig. Af og til saa jeg ryggen paa den borte mellem kossene langs stranden. Efter en stund gik

sporene op i den steile strand under et bråt fjeld med bræ ved foden og nederst nede endel svære klippeblokke. Der antog jeg den havde lagt sig til, og krøb forsigtig op mod klippevæggen for at faa et overblik. Men nei, der

nede paa isen flk jeg øie paa sporene igjen. Der var en vik med høie fjeld i bunden, hvor vinden slog den anden vei; her havde ikke bæstet længere veiret af mig, og i springmarsch halede jeg nu ind paa den, idet jeg holdt mig skjult bag kossene langs stranden. Endelig var jeg den paa skudhold og sendte den min eneste kugle bagenfra. Den blev da liggende, løftede paa hovedet og lagde det ned igjen. Jeg slængte bøssen paa rygv.og begav mig hurtig paa hjemveien, sikker paa at bjørnen havde faat nok. Saa mødte jeg Nansen efter en stund, fuldt paarigget med vindkiær, bøsse og mange patroner; mine vaatter, som jeg havde fløiet fra, havde han ogsaa taget med til mig. Jeg fortalte ham, at bjørnen laa derborte; han skulde da gaa og flaa den, medens jeg gik hjem efter slæderne. Da jeg efter lang tid (vi var et godt stykke fra hytten) kom tilbage til stedet, fandt jeg hverken Nansen eller bjørnen. Jeg saa paa slagene og blodet, at den havde reist sig igjen og fortsat veien. Jeg fulgte langs stranden og hørte nu Nansen raabe inde fra en vik op imellem nogle store klippeblokke med en hængende bråt li ovenfor. — Da han var kommet til stedet for at flaa bjørnen, flk han se denne rusle afgaarde noksaa levende paa tre ben foran sig, og den søgte ind til landet, krøb over en bræ og op i den steile ur lige under stupbratte fjeldvæggen høit oppe. Nansen var ræd, den skulde lægge sig til der, og da havde vi neppe faat den; derfor spanderede han en kugle, skjønt holdet var temmelig langt. Enten han traf eller ikke, saa havde dog skuddet den virkning,

at bjørnen skvat i; men det skulde den nødig have gjort; thi karen gled udfor paa en haard fan og tog raus. Kast i kast bar det nedover, Nansen stod bag en god klippeblok, fik hurtig ladet igjen, og da bjørnen stansede lidt paa veien, skjød han paa den igjen, og nu rausede den videre nedover, helt til den ankrede op ved klippen, hvor den lod sit liv. Den var seig, det var en af det rette slaget, en usedvanlig stor hanbjørn; den ene forlabben var knust oppe ved skulderen og brystkassen skadet, men ikke de ædle dele, ved det første skud afgivet uden sigte. Fed var den, og det glædede vi os mest over. Vi havde stræv med at faa parteret den og baaret den ned til slæderne paa isen ved foden af uren. Der blæste hele tiden en storm saa sterk, at vi holdt paa at rulle overende i stødene. Vi tog halvparten af bjørnen paa hver vor slæde, men det gik nok ikke; en fjerdepart havde vi fuldstændig nok med. Skindet med spækket og endel af kjødet lagdes igjen og blev hentet siden. Vi stunded mod hytten, det var langt did, og modvinden var saa sterk, at vi kunde «hvile os paa den», naar den tog i; uvante var vi til at trække, saa vi havde sjau nok, før vi kom hjem ved midnatstider. Et af laarene tog vi med os ind og skar deraf gryden stappende fuld, krøb i posen og lod det ferske kjød vederfares retfærdighed. — Den bjørnen kom godt med; vi havde nu en god støtte med spæk til vor reise, og den omstændighed, at bjørnen atter begynder at vise sig, satte os i godt humør, skjønt vi nu maa være aate selv, og ikke som før hvalrosskrotterne; thi disse er aldeles nedføget af sneen.»

Om morgenen den 10de mars var jeg udenfor hytten kl. 6 og saa da en overordentlig masse med alkekonger komme i ustanselige skarer nordenfra og flyve ind fjor-

den. Samme dag om eftermiddagen saa vi flok efter flok drage udover igjen. Nansen saa ogsaa to teist.

Den 16de mars var solen fremme i al sin glans, og jeg benyttede anledningen til at tage en tur op i fjeldet, næsten helt paa toppen. Paa alle fire gik det opover

UDENFOR HYTTEN. VAAR. Fotografi.

den bratte ur med smaabræer imellem; jeg naaede en afsats i selve fjeldet og havde derfra et herligt skue. Aabent vand saa jeg ikke; en stor isbræ inderst inde i fjorden hævede sig bag «Alkekongefjeldet» (et fjeld som vi saa og troede alkekongerne holdt til i). Fra odden

i S.S.V. der, hvor ' vor kurs skulde gaa videre langs landet, og til det omtalte store bræland i O. kunde jeg ikke se

noget sund nogetsteds. Den øde stivnede natur var et storslagent skue med det sterke solskin udover alt det hvide, fjordis og bræer saa langt øiet rak. Alkekongerne fløi mig nær forbi, stille som jeg sad, — de vakre smaafugle, saa fløielsbløde og deilige de saa ud i sollyset. Det var bare 10 graders kulde. Ja nu havde vi bedre tider end for et aar siden, da vi holdt paa at stri med kulden langt der nord udi drivisen.

Det blev en travel tid for os to udover nu derinde i hytten med at stelle os istand til turen sydover. Det var mange ting, som maatte stelles paa. Værst var det med de fillede og fedtede klær. Heldigvis havde vi de to uldtepper; efter mange maalinger og beregninger viste det sig, at vi saavidt kunde faa et par knæbukser og en trøie hver af tøiet, men længe varede det, før det høitidelige øieblik kom, da vi turde sætte saksen i tep-perne og klippe dem til. Traad kunde vi nu være saa flotte vi vilde med, efterat vi havde opdaget, at bomulds-traadene i vore proviantposer af seildug gjorde udmerket tjeneste. Saa sad vi da ved siden af hinanden i soveposen i ugevis og syede. Komagerne maatte vi sætte nye saaler i af hvalrosskind, som vi skavede passelig tyndt og tørkede over lampen. Jeg drev det ogsaa til at sy et par flnnesko af «Magerbjørnens» skind; det var dog saa lange haar paa dette, at jeg maatte klippe dem for ikke at glide, naar jeg gik. Nansen havde paa flere bjørne under flaaningen ladet bli staaende igjen passelige «sokker» paa bagbenene. Disse flk han da vrængt af hele, rensede dem for fedt og hængte dem op til tørk for saa at bruge dem til fodtøi, hele som de blev vrængt af bjørnelabben. Han flk dog ikke nogen

ordentlig tørk paa dem, og sotet og fæle blev de, saa han maatte gi dem op.

Vindklæerne var bare filler, men vi gav os ikke, før de var syet sammen og lappet, saa de blev brugbare igjen, bukserne blev taget af ved knæet og det afskaarne brugt til lapper sammen med proviantposerne. Stykker af bjørneskind blev skrabet og tygget og tørket, og deraf blev gjort vaatter og ladder. Taugverket vort var det smaat med; vi gjorde tauge af hvalrosskind og smekre fine «liner» af bjørneskind. Men vore nye klær interesserede os mest; vi glæded os som børn til at faa dem paa, men smaat gik det, saa Nansen nok havde ret, da han sagde, at vi vistnok meget fort vilde komme til at sulte ihjel, skulde vi ernære os ved skrædder-haandverket, naar vi kom hjem. Men taalmodigheden bjalp os over dette ogsaa, og en vakker dag kunde vi A'ise os paa promenaden udenfor med hver vor splinternye dragt efter eget mønster af et storrudet, moderne stof, der dog havde endel tranflekker hist og her efter hver gang lampen veltede for os under arbeidet, og som vi ikke havde faat vrid eller tygget ganske ud. — Men ialfald var de sterke og gode og forede udenpaa i benene med vore gamle underbukser. — Læggerne af sælskind, som vi havde med fra «Fram» og som var arbeidet af eskimoer, var lige gode, saa vi kunde bruge dem og lægge igjen vore fedtede vadmelslægger.

Det var især under arbeidet med denne udrustning vor samtale dreied sig om, hvorledes vi skulde fraadse i vel assorterede uldvarebutikker, naar vi kom hjem. Ogsaa fangstjagten paa Spitsbergen kom vi stadig tilbage til. Vi snakkede om, hvad de kunde have af mad -og klæder ombord i en slig jagt. Sukker og brød havde de ialfald, og smør, saa vi kunde faa stegt «dænge», og

nogen klæder maatte det vel ogsaa blive at faa, og sæbet Og naar vi kom til Tromsø (vi forudsatte stadig at træffe en Tromsøjagt), skulde vi kjøbe alle de kager, vi kunde overkomme! Ja, det skulde blive liv!

Underklæderne tog vi og stappede ned i den største gryden vor, saa meget der gik nedi af gangen, og kogte over peisen. Da blev de saa «møre», at vi kunde skrabe af dem det værste med kniv; det stof, vi saaledes flk af, kunde vi bruge, naar vi kogte mad, og brænde paa «primus den anden», som vi kaldte den tranlampen, der stod i peisen. Nansen forsøgte ogsaa at vaske paa eskimovis, men det gik ikke. Heller ikke blev det noget af at faa lud af asken efter noget elendig rækved, vi brandt. At skrabe med kniv blev nok det greieste.

Kajakerne maatte lappes paa, især min, som havde havt en luftreise i vinter, og paa de korte slæder maatte vi surre af det fattige træverket, vi havde, ordentlige høie krabber, saa kajakenderne kunde gaa klar af isen. Remmer af bjørneskind brugte vi til dette.

Vore dyrebare seil blev lappet og skrabet for fedt; disse skulde ogsaa være vort telt paa turen. En sovepose af lette, gode bjørneskind gjorde vi ogsaa. Af og til under arbeidet flk vi besøg af bjørne.

Den 2den april hørte vi en larm udenfor, som vi først antog skrev sig fra bjørn, men siden troede vi begge det var ræv, da det ikke var nogen stor støi. Jeg havde «uge» dengang og kom ud for at tage «meteorologen» og flk da straks se, at det var en bjørn, som havde taget sig en tur rundt hytten, men den havde aabenbart ikke likt alle bjørneligene der og havde ruslet ned paa isen. Ganske rigtig, der flk jeg se far sjøl, just da han flk veiret af hvalrosskrotterne, som laa langt under sneen. Han gav sig til at grave, saa sneen,

spruted. Vi var saa optaget med klæderne vore, at vi næsten ikke havde tid til at bryde os om bjørnen; men det blev da bestemt, at Nansen skulde tage den, og han rusled afgaarde med min bøsse, da hans var i ustand. Jeg stod oppe ved hytten og saa paa. Bjørnen havde gravet sig nedi et stykke nu, det var en, som kunde bruge labberne I Den hverken saa eller hørte, tryg som den følte sig. Nansen gik med sin almindelige gang paa den flade is klods ind paa bjørnen, der yderlig overrasket kastede sig rundt og flk i det samme kuglen i fjæset. Den fløi nogle steg og ristede paa hovedet, saa blodet skvat, og stoppede op. Jeg saa, Nansen havde ondt for at faa ladet igjen, og bjørnen lod til at ville gaa paa ham, men nu gik det i orden. 5 skud maatte han give den, før den endelig segnede for alvor. Jeg likte mig ikke, der jeg stod og var tilskuer med en ubrugelig bøsse i næven, og jeg kunde saa godt forstaa Peders hjerteudgydelser, hvergang bøssen hans ikke vilde «brænde».

En dag stod Nansen udenfor og tog en klokkeslets-observation med theodoliten; tilfældigvis kommer han til at se ned paa isen, der staar en bjørn stille og glor paa ham. Han gaar ind efter bøssen, men da han kom ud igjen, begyndte bjørnen at rusle, og Nansen lod den gaa i fred.

Næste dags morgen vaagnede vi ved at høre en bjørn rumstere i spækket, og Nansen for ud og stangede op dørskindet, der var føget til med sne, og skjød paa den, men traf ikke, da øinene hans blev blendet af det sterke sollys, og lige glad var vi med den ogsaa.

Onsdag 6te mai.

«Vi driver endnu paa i haarde tag med udrustningen. Vi ser et land eller hilder af et land i S.V, naar

det er meget klart, dette tror vi er selve Nordostlandet; og al den blaa luften, som tyder paa aabent vand, og som holder sig paa samme sted bestandig, tror vi er landraaken ved Nordostlandet eller aabent vand kanske endda nærmere. — For 3 dage siden holdt jeg paa at grave ud kjød til husholdningen og fik da udi isen se en bjørn, som stævnede ind i en bugt nordvest for os. Jeg gik for at se efter den; ikke langt fra hytten traf jeg paa friske slag efter tre bjørne, men saa hverken dem eller den ene. Jeg gik hjem igjen, vi spiste vor kolde frokost, begyndte at arbeide og havde glemt hele bjørnen, indtil vi hørte et skind blev draget bortover, hvorefter det blev stille. Jeg listede mig ud med bøssen og tog dørskindet forsigtig tilside; som sedvanlig blev jeg blendet af det sterke lys, men heldigvis var bjørnen overordentlig sulten, og den merked mig ikke; saa fik jeg øie paa dens hoved bag sneskavlen, kjæverne tyggede ivrig spæk af skindet paa den bjørn, som vilde ind i husgangen; jeg lagde an, sigtede og skjød den graadige bjørn tvers gjennem hjernen, uden at den havde seet mig, saa den segnede paa flekken midt mellem de øvrige skrotter. Nansen sad inde og syede paa soveposen, vi skulde have til reisen.» Bjørnen var mager, men kom dog godt med som reiseproviant, da vi slåp at tage ind i hytten og tine op noget af det øvrige kjød.

Et par dage senere kom atter en bjørn til os; Nansen skjød den i hovedet, saa halvdelen af skrotten blev lam, han maatte da spandere et skud til paa den.

Af vor slædeproviant havde vi igjen, som var brugeligt, lidt maisgryn, lidt fiskemel, albuminatmel og lidt brød. Dette blev indsat med tran, dels forat det skulde blive tørt, og dels forat det skulde vare længere. Foruden hovedbeholdningen af provianten, som var raat

kjød og spæk, havde vi ogsaa endel almindelig kogt kjød med og noget, som var kogt i tran. Hele silkehoven havde vi fuld af «bakkels»; eier blev nemlig meget «bakkels» af alt det spækket, vi smeltede til tran, hvoraf vi fik 3 blikpøser fulde. Af resterne efter det gamle kogeapparat klinkede vi sammen en god kogeovn, og af underparten paa den virkelige primus gjorde vi en udmerket skaal til at brænde spæk og tran i.

Bjørn var det nu ikke længere ondt for, men vi brød os ikke om dem nu. En binne med en bitte liden unge kom bortover mod os næst sidste kvelden, vi var i hytten; de stoppede og saa forundret paa os, som stelte med kajakerne, og den lille ungen begyndte at die moderen. Vi maatte se til at faa jaget dem for at faa nattero og gik bortover mod dem. Binnen hvæste og var sint, tog afgaarde og bestræbte sig for at faa ungen hurtigt nok med. Nansen sendte et skræmmeskud efter dem, men det hjalp intet, og saa forfulgte han dem under stadigt raseri fra moderen, som ikke kunde faa ungen sin fort nok med. Tilslut kom han helt ind paa bjørnene, da tog binnen tilbens opover bratteste bræen under brummen og fnysen, medens den bitte lille ungen kravlede efter i moderens spor. Saa forsvandt de indover bræen, og vi saa dem aldrig mere.

Det sidste, vi gjorde, var at lette op hyttens tag, saa vi fik fat i vore dyrebare ski, staver og aarer, som havde ligget der om vinteren. Nansen benyttede anledningen, da lyset kom ind, til at tage et par fotografier af hyttens indre. — Saa blev der skrevet en kort beretning om ekspeditionen og lagt i et lidet messingrør, der havde hørt til luftpumpen i primus, og dette rør blev hængt op under mønebjelken.SEKSOGTYVENDE KAPITEL.

FARVEL TIL HYTTEN. - GJENNEM ISEN MED PAABUNDNE

SKI. -VEIRFAST I 14 DAGE. - AABENT VAND. - SEI LADS

PAA IS OG TILVANDS. »- HVOR ER VI? - EN SVØMMETUR FOR LIVET.

Saa kom den 19de mai, da vi stod færdige til at drage mod syden:

tVaaren pleier vække længsler I mit unge sind.

Den formaar at bryde stængsler, Som har snørt mig ind, Den spre'r lys i mørke hu. Vaar, velkommen være du.

Aldrig nogen vaar har vakt Følelser saa sterke, Aldrig har med slig en magt Vaaren sat sit merke: Tre aars liv i sne og is Er stridt ud ved vaarens lys!

Vaaren vinker os fra syd Ned mod milde egne. Vaaren fylder os med fryd, Bringer livet allevegne. Vaaren ber os, og vi kommer Hjem til livets lyse sommer!»

Disse linjer finder jeg paa det sidste blad i min dagbog. De er næsten ulæselige af sot og tran; jegFIREOGTYVENDE KAPITEL.

tror dog, de vil give læseren et billede af vor længsel efter lyset og varmen og vaarens komme. Ja, nu var den der, nu skal vi sige farvel til denne ugjestmilde strand, hvor saa mange haarde storme har feiet hen, vi skal sige farvel til isbræerne og basaltfjeldet, sten-

von FÖRSTE LEJRPLADS PAA MARSCHEN SYDOVER FRA VINTERHYTTEN.

Fotografi.

uren, alle, knokler og skind efter bjørnene, vi har levet af; vor hule med den haarde stenseng siger vi farvel og overlader altsammen til rævene alene.

Ja det var med underlige følelser vi sent paa eftermiddagen ruslede afgaarde med vore tunge læs mod den gaadefulde odde, vi hele tiden havde gaaet og seet paa. Vi tog det ikke saa haardt til at begynde med, uøvede som vi var til at trække; snart slog vi leir paa314-

fladisen og lagde os til for første gang med vore nye teltgreier, glade over at vide os paa hjemveien. Med kajakerne som vægger og seilene som tag, og naar vi

VED JACKSONS DEPOT. Fotografi.

grov os lidt ned i snefanen, flk vi et ganske komfortabelt hus, som Nansen syntes burde foreviges.

Vi skiftedes om at være kok en dag ad gangen paa denne tur nedover langs landet,

Den 21de mai naaede vi frem til odden, trætte og slitne efter de uvante anstrengelser. Nansen tog kik-

kerten og gik op paa bjerget for at se paa omgivelserne, medens jeg stellede til i leiren. Han kom tilbage og fortalte, at han saa en stor aaben raak ikke saa langt væk fra os bagenfor øen lige ud for odden; den blaa luften, vi ofte har seet her, fandt nu sin forklaring. To nye brædækte øer havde han ogsaa seet. En odde i lighed med den, vi nu var ved, strakte sig ud længere syd og skjulte for kystlinjen videre.

Lørdag den 23de mai. «Igaarmorges begyndte det at blæse og sne, allerede medens vi spiste frokost, og uveiret øgede, efterat vi var kommet ud og holdt paa at bryde leiren. Da vi started med kjælkerne, var det saavidt vi klored os frem et lidet stykke. I slig snestorm var det uraad at gaa, og vi maatte derfor blive, hvor vi var, bygge et ordentligt hus og tage det med ro. Sydveststormen rasede dagen og natten, idag var det stilnet lidt, og temperaturen var bare -j- 0,4°, saa soveposen var ganske vaad idagmorges. Idag har vi ogsaa holdt os her og foretaget en udflugt sydover og seet, at landet strækker sig længere endnu i denne retning1). Aabent vand saa vi, men ikke saa meget som første dag vi kom hid. De to hvide øer, som Nansen saa sydvestover, kunde ikke sees idag. Forresten har vi gjort istand aarer, kittet kajakerne i søm-merne med stearin og omstuvet vore sager til sjøreisen.

') Paa denne udflugt var vi, uden at vi vidste et spor om det, ikke mere end nogle faa skridt fra et depot med levnetsmidler, som engelskmændene paa sin tur vaaren 95 havde lagt ned i en trang, smal fjeldkløft. Vi stod udenfor og saa indi denne kløft og spekulerede paa at tage en tur indigjennem der. Sneen havde blæst op en svær fan udenfor, saa det blev en fordybning inde ved fjeldet. Nansen gik over denne fordybning og slog løs nogle stene af bjerget for at ta med hjem. Vi hørte siden af engelskmændenes beskrivelse, at det var just i denne kløft, depotet laa.

Fredag morgen, medens vi holdt paa at koge frokost, ser vi en bjørn lige ved os gaa og snuse paa nogle spor i sneen efter mig, som havde været afgaarde og hentet is dagen iforveien. Bjørnen havde ikke veiret af os, den gik sin gang videre; vi kunde godt have skudt den, der vi laa i posen, medens «primus den 2den» flammede og brandt under frokostgryden ved siden af os i sneen. Vi havde kjød nok for øieblikket og lod bjørnen gaa i fred.»

SYDOVER!

Fotografi.

Søndag eftermiddag den 24de mai kunde vi drage afgaarde fra vor leir ved odden og styre over mod øen udenfor i hensigt at komme til det aabne vand bag denne. Vi havde lidt østlig vind og heiste seil paa vore slæder. Ud paa natten kom vi under øen, men da kom pludselig en river fra sydvest, som kantrede kajakerne og gjorde, at vi i huj og hast maatte søge ind til landet, Jeg maatte gjøre holdt og bjerge mast og seil og surre det forsvarligt til dækket af kajaken. Imedens var Nansen kommet

langt foran mig. Saa fik jeg se slæden og kajaken hans staa stille, han havde vel glid paa skierne, tænkte jeg, som det undertiden hændte for os, naar vi skulde over store skavler, jeg saa han laa foran slæden. Nu var jeg færdig og spændte mig for igjen; — men hvad var det? Nansen laa jo paa samme flekken! Det var da besynderligt, at han

ikke reiser sig og gaar paa igjen! Nu hører jeg han skriger. Saa sætter jeg afgaarde med skiene fast paabundne som de var og kom snart bort til ham og flk nu se, at han laa i en aaben spræk i isen, der var gjenføget med sne; skiene havde han fastbundet paa benene og kunde ikke røre sig, men sank stadig dybere i snesørpen; kjælken og kajaken havde han bag sig, han vidste ikke, om de var over eller under vandet, dragtauget var fæstet i sælen paa ryggen hans. — Jeg stillede mig forsigtig paa kanten af sprækken, flk et godt tag i islænderen hans og drog ham op igjen. Han havde nok ventet længe paa hjælp, der han laa, og raabt flere gange, uden at jeg havde hørt det. — Saa lærte vi, ikke at gaa med paabundne ski i slig is. Forsigtig maatte vi tage os frem resten af veien og fandt da en nogenlunde god leirplads paa en smal strimmel fast is ved øen lige ved en stor spræk; Nansen kom i posen, og de vaade klær blev hængt ud paa tørk.

Onsdag den 27de mai. «Endnu idag ligger vi ved denne forbistrede ø, holdt fast af vind, sne og regn. Hvalros findes her i massevis; i klynger ligger de paa isen, og enkeltvis kommer de op i sprækkerne for at glane. Vi gik en tur nordover langs øen; her var mange stygge sprækker og optæret is, hvalroshoveder ståk op hist og her, ja det var nogle af disse dyr, som fulgte med os og dukked op i sprækkerne paa veien af og til, eller de dunked i isen under vore fødder for at318-

vise, at de holdt øie med os. — Sydover var vi ogsaa en tur op paa øen. Det blæste godt, men meget aabent vand saa vi og bare ønsked os derude ved iskanten i finveir med seilbris. En bjørn har vist gaat forbi os inat.»

Tirsdag den 2den juni. «Mai maaned er forbi, og ingen vei er vi kommet. Desværre har vi havt endnu

PAA UDFLUGT. Fotografi.

mere uveir, endnu ligger vi veirfast ved sydenden af denne ø, som vi har kaldt «Gaasøen», fordi vi har fundet levninger efter gaas der. Torsdag sidstleden forlod vi vor leir ved nordenden og krækede os hid, hvor vi har udholdt to snestorme til. Søndag var det slut med

den første, og saa var det et lidet ophold med klart veir, saa vi havde haab om at kunne komme ud til raaken; istedet derfor kom der nok en storm, og det var den værste, men forhaabentlig ogsaa den sidste. Nu er den i dalingen betydelig, og barometret, som var nede paa 723, er nu 746 mm, saa imorgen haaber vi paa befrielse, efterat vi omtrent 2 uger har været bunden af uveir straks i begyndelsen af vor reise. Ja, det er trist. Vort kjødforraad er ogsaa opbrugt, vi har bare lidt kogt kjød igjen. — I og for sig er det ondt nok at ligge i en vaad sovepose døgn efter døgn i et usselt telt og smelte sig dybere og dybere ned i sneen og vride sig rundt en gang iblandt, naar den siden, en ligger paa, er blit gjennemvaad, medens stormen tvinger snefoget ind gjennem den allermindste aabning og lar det staa som hvidt skumsprøit over posen, saa at vi af og til maa op og dytte; — det kan være slemt nok, — men at vide, at man ingen vei kommer, medens tiden gaar, og det lider paa sommeren, vor glædes sommer, at føie sig bunden her i det ukjendte, medens længselen bringer hjertet til at hamre i brystet, —• det falder tungt paa sindet, efterat vi i halvandet aar har levet i denne isørken som dyr og ikke som mennesker. — Men, taalmodighed! Dig faar vi bruge endnu en stund, og alt det herlige blir vort!»

«Da vj drog hidover sidstleden torsdag, saa vi mange klynger af hvalros paa isen. Nansen vilde fotografere en af dem, og han sneg sig da forsigtig indpaa kolosserne bag om en ishaug; da han rettede sig op for at bruge apparatet, jumpede en hun med en liden unge straks i vandet gjennem et hul i isen lige ved siden. Men de andre behøved han nok ikke at være ræd for skulde gaa; de lagde sig noksaa rolig til for320-

at sove. Jeg kom ogsaa derbort og bombarderede bæsterne med isklumper, forat Nansen kunde faa et nogenlunde «livligt» fotografi af dem. Nu var vi ikke længere ræd for at skræmme dem, tvertimod, vi skræmte dem saa meget vi kunde. Nansen slog dem paa snuten meel skistaven og fotograferede villig væk. De bare laa og

HVALROS. Fotografi.

løftecl paa hovederne af og til, grov med tænderne i isen og glante forundret og sint paa os to.»

Om morgenen den 3dje juni gik vi beggeto op paa toppen af «uveirsøen» for at se paa fremkomsten tilvands. Men sørgelig skuffet blev vi; der var intet igjen af den store raaken, sydveststormen havde drevet ind al isen. Vi begyndte da at trække over isen sørover mod et stupbrat fjeld og den sidste nye odde af dette merkværdige land. Vi flk god vind paa turen og heiste

seil paa slæderne, men isen var tynd og daarlig at fare paa, skiene skar igjennem det vaade snelag op paa den, det blev vand i sporene, eftersom vi drog frem, og glade var vi ved at naa ind under land efter en god dag og slaa leir ved en isbræ mellem «bratfjeldet»1) og odden. Vor kjødbeholdning var det forbi med, alker var der nok af, som fløi ud og ind til «bratfjeldet», men de gik

UDFOR «KAP FISHER».

Af S. Segelcke.

for høit. 2 havheste havde vi skudt paa veien, men det forslog nok lidet, og derfor gik vi bort i en dænge med hvalros, som laa i nærheden af teltpladsen, og skjød en. Det var bare med nød og neppe, vi fik jaget de andre væk, saa vi kunde faa skaaret noget kjød af den fældte. Samme kvelden skulde vi gjøre det saa gjildt at låve blodmad og kogte sammen hvalrosblod, fiskemel, maisgryn og tran. Vi troede, det skulde blive en

') Det samme fjeld har Jackson kaldt «Kap Fisher».

herlig ret, men da den var færdig, og vi begyndte at hugge ind, var vi ikke særdeles begeistret for smagen. — Næste dag (eller dag og nat) drog vi til odden. Det var endnu bedre seilvind end før, og det gik fygende med os, da det led paa marschen. Da vi kom ind under odden, var der aabent vand, nordenvinden havde aabnet raakerne igjen. For første gang paa denne tur satte vi da kajaken i vandet; det var herligt at kunne bruge aarerne igjen og føie salte sjøen skvætte paa sig. Fuglene fløi der og dukked, alkekongerne laa i flokke paa vandet, krykjerne svævede omkring med sin gratiøse flugt, og to nye fremmede fugle fløi raskt over vore hoveder. «Jamen var det ærfugl,» sagde Nansen. Inde paa stranden saa vi to gjæs. Vi syntes med engang, at vi var kommet langt sydover. Vi roede for god vind langs landet et bra stykke, til vi traf fast iskant, hvor vi slog leir.

Sidste dag (dette er den 6te juni) har vi dog havt den bedste reise. Det aabne vand kunde vi ikke følge, det bar nordenpaa vest, dog bøier det vel atter ind til landet et sted der syd, idet formodentlig nogle øer, som ligger langt derude, holder paa isen. Vi gav os ikke til at følge vandet, men satte kurs paa nogle låve øer i syd; det var usigtbart, saa vi ikke kunde se vore omgivelser. Nansen surred en aare og jeg en bambusstang i forenden paa kajakerne vore; vi stod paa skiene foran og holdt i disse styrestænger, medens vinden fyldte ud seilene og førte afgaarde baade os og slæder og kajaker. Efter en god dag slog vi leir ved den vestligste af øerne, sultne og trætte, men glade i hu. Det er merkværdigt, hvor længe vi her gaar uden mad, 12 å 14 timer er ikke usedvanligt mellem hvert maal, og saa sliter vi haardt, men saa lægger vi i os ogsaa. Den blodmaden, vi«SEILTE GJORDE VI, SAA DET FORSLOG». Af S. Segelcke.

lavede, blir nok drøi; vi spiser af den til hvert maal, men endda er der lige meget igjen, synes vi. Kaste den kan vi ikke heller, vi maa se at faa ædt den op, men vond er den. — «En middagsobservation idag (den 6te juni) viste, at vi er paa 80° 45' n. br. Nu er det nok temmelig vist, at vi ikke er paa Franz Josefs Land, men et land længere vest, bestaaende af en utallighed af øer. Og kortere blir saa veien til Spitsbergen.»

De to følgende dage seilte vi for fygende bris paa isen. Mod vest havde vi stadig et stort isbræland, og paa

østsiden passerede vi to låve odder med sund og øer imellem. Seilte gjorde vi, saa det forslog; i almindelighed var jeg et stykke foran, jeg føg lettere afsted j:>aa skiene end Nansen, som var tungere at faa frem. Undertiden skar det afgaarde, saa vi havde møie med at holde os paa skiene, og saa kuldseilede vi af og til med stubkjælkerne. Den 8de juni stansede vi for snestorm og grov os ned i en fan om formiddagen, efter at have holdt paa hele natten. Næste dag bar det videre med lystig seilads, sneen blev vaad, men det gik for det. Jeg holdt paa at seile mig lige under isen et sted nær land; skiene og kjælken skar igjennem, jeg fik med nød og neppe karet mig op og skjøvet slæden tilbage fra snesørpen ind paa fast is. Nansen, som var efter, fik dreiet bi itide. Saa maatte vi laare seilene og gaa en lang omvei, før vi igjen kunde sætte afgaarde.

Tirsdag den 9de juni heder det: «Det gaar godt nu om dagen. For fygende seilvind drager vi sydover langs landet, der fremdeles strækker sig i denne retning. Vi kan ikke rigtig faa greie paa, hvorledes det har si'g med landet sørover, og vi har idag været bange for, at vi holder paa at seile os ind i en fjord, men det er vist ikke saa, det er vistnok et sund. Vor kjødbeholdning326-

er atter sluppet op, ja endel kogt kjød har vi igjen; ikveld skal vi have fiskemelsdænge.»

Onsdag og torsdag helt til fredag seilte vi paa isen, saa det mangen gang var slemt at holde sig paa skiene. Fredag sagde vi farvel til landet østenfor os og holdt os nu til det paa vestsiden; et sund delte dette land, og paa sydsiden af det opdaged vi fra et iskos

«UNDER SEIL»!

Fotografi.

aabent vand, — ja vi kunde høre susen af brændingen mod iskanten. Saa drog vi paa ud til vandet, vi havde nu andet slags is at fare i, det var vor gamle bekjendt, den ujevne drivis. — Vinden frisknede til, da vi naaede vandet, kajakerne riggedes sammen, seilet for tiltops, vi krøb nedi hullet, Nansen tog en ski og styrede med, og afgaarde bar det langs landet for en frisk bris.. Nu var vi da paa sydsiden, men endnu var vi ikke kloge paa hvor vi var. Nansen snakked om, at det kanskeFIREOGTYVENDE KAPITEL.

kunde være Franz Josefs Land alligevel, han syntes, det her stemte med Leigh Smiths kart over sydsiden af dette land. Jeg mente, det kunde vel ikke være saa efter Payers kart. Imidlertid seilte vi godt og vel, det stilnede paa kvelden, og vi lagde ind til kanten. Nansen var oppe paa et kos for at se videre paa farvandet. Da han kom ned igjen, skulde vi begge to gaa op der. Kajakerne blev bundet med en rem fast til skistaven, eier var rammet ned i isen.

Da vi vel var kommet op paa kosset, faar jeg tilfældigvis se, at kajakerne havde løsnet sig fra stængslet og holdt paa at drive Lidover vandet. «Se der,» raabte jeg, og begge for vi ned af kosset. Nansen rev af sig nogle klær. «Tag uhret,» sagde han til mig og gav mig det, saa bekymret paa kajakerne, medens han tog af sig, og sprang saa i det kolde isvand. — Der drev væk vor hele eiendom, mad, klær, ammunition, bøsser, fremkomstmidler; vort liv beroede paa at faa kajakerne igjen; min paksæk var det eneste, som laa paa isen, jeg havde skiftet paa benene, medens Nansen var oppe paa kosset første gang. Nansen svømmede og kajakerne drev, længere og længere ud kom de, situationen blev mere og mere alvorlig; det var uvist, om han kunde klare saa lang tur i det kolde vand. Jeg kunde ikke holde mig rolig, gik frem og tilbage paa isen, kunde ingenting, absolut ingenting gjøre, — saa paa Nansen, der af og til hvilede ved at svømme paa ryggen, var ræd for, at han skulde faa krampe og synke for mine øine. Ingenting hjalp det jo, om ogsaa jeg kastede mig udi. Længer og længer væk kom han, tagene blev mattere og mattere, nu orker han snart ikke mere, — endelig ser jeg ham med møie gribe i den ene kajak, han forsøger at hæve sig op, men kan ikke fra begyn-328-

delsen, endnu et forsøg, og det lykkes, nu sidder han helt op paa den ene. En tung sten faldt fra mit bryst. —

Nansen griber en af aarerne og begynder at padle paa begge sider af de sammenbundne kajaker indover mod iskanten igjen. Denne rotur var næsten det værste, sagde han siden. Han frøs skrækkelig i de tynde, dy-

« JEG KUNDE IKKE HOLDE MIG ROLIG!»

Af S. Segelcke.

vaade klær, som vinden blæste tvers igjennem. Pludselig ser jeg han stopper roningen, griber geværet og skyder to alker, der ligger for baugen; da tænkte jeg, det maatte staa godt til med ham alligevel. Han sanker op alkerne og ror paa igjen, endelig er han inde ved den høie iskant, et stykke østenfor der hvor kajakerne var drevet ud fra, jeg jumper nedi, og straks er vi ved landingsstedet. «Hvorledes staar det til med dig?» sigerFIREOGTYVENDE KAPITEL.

jeg. «Det er saa koldt, saa koldt,» svarer han med møie. Jeg hjalp ham af med de vaade klær og flk paa ham det stakkars tørre vi havde, tog af mig mine bukser og lod ham faa, flk taget iland soveposen, saa han kom sig nedi den, og bredte seilene over. Han saa fæl ud, da han kom. Bleg i ansigtet og vaad i det lange haar og skjeg, med skum ud af munden havde han besvær for at tale og kunde næsten ikke staa, rystede uafladelig af kulde.

Da Nansen var vel anbragt i posen, gjaldt det at faa bjerget alle vore eiendele langt op paa isen, faa bygget et ordentligt hus, vrid vaade klær, kogt mad osv. Jeg gik der og stellede i min lette dragt, heldigvis var veiret pent; af og til var jeg borte og lyttede ved soveposen, der laa og rystede. Om en stund sov Nansen, jeg lod ham sove, til alt var klart, og da han vaagnede igjen,, og jeg spurgte til hans befindende, havde han atter sin naturlige stemme og befandt sig vel.

Vi spiste nu alleerne, som var skudt under saa ualmindelige omstændigheder, og drøftede dagens alvorlige begivenheder og priste os lykkelige, som var i behold med alle vore sager.SYVOGTYVENDE KAPITEL.

JAGT PAA HVALROSUNGER. - EN HVALROS HUGGER

HUL I NANSENS KAJAK. - VI HØRER HUNDEGJØEN. -

NANSEN KOMMER IKKE IGJEN. - 6 FREMMEDE MÆND

I ISEN. - NORGES FLAG ER OPPE. -

SÆBE OG CIVILISATION.

Saa fortsatte vi vor tur tilvands langs iskanten. Søndag den 14de juni gik vi iland paa et sted, hvor der laa to meget store dænger med hvalros, og mange laa der i vandet udenfor og dukkede og blaaste. Det lugted hvalros lang vei; slig en mængde havde vi aldrig seet før, der maatte være flere hundrede af dem. Vi skulde have baade kjød og spæk, her var nok af begge dele. Nansen skjød af den ene dænge to smaa delikate unger (de voksne havde vi havt nok af), men da vi skulde springe frem for at tage dem samtidig med, at de andre gik i vandet, tog hvalrosmødrene sine døde unger med til vands under sveiven, og vi stod der med lange næser. Saa gik vi i den andre flokken og skjød der baade en unge og moderen, og saa maatte de blive der. Vi tog spækket af moderen og fyldte vore kajaker med kjødet af ungen, kogte en dugelig kjødmadgryde og levede høit paa ferskt kjød; ribbenene af hvalrosungen var sjeldenFIREOGTYVENDE KAPITEL.

gode, de lignede faarekjød i smagen. Før om dagen havde vi skudt mange alker, hele dækket af kajakerne var fuldt, saa nu var vi godt forsynet paa mad igjen. Vi havde længtet efter en bjørn i det sidste, men som sedvanlig viste der sig ingen, da vi havde brug for den; nu kunde det være det samme, efterat vi havde opdaget, at hvalrosungerne var saa gode. Efter at have sovet og spist igjen (vi søgte at indrette os saaledes, at vi kun roede, naar strømmen var med) drog vi videre med sammenbundne kajaker for at være mere trygge for overfald af hvalrosserne, hvoraf der vrimlede i vandet og paa isen, — ja vi kunde høre, de udstødte lyd under os i vandet af og til, uden at de kom tilsyne. — Vi skilte, kajakerne efter en stund, men ret som det var, maatte vi lægge

sammen igjen, naar hvalrosserne blev for nær-gaaende.

Natten til den 15de holdt vi det gaaende slig i stille pent veir, og lidt efter lidt blev det mindre af bæsterne, og tilslut var vi alene. Da morgenen kom, roede jeg foran, og Nansen var lige efter. Saa dukker der op en enslig hvalros et lidet stykke foran os, den forsvandt igjen med det samme, den fik øie paa os. «Det skal være morsomt at se, hvor han kommer op igjen,» sagde jeg, «her var saa fint at ligge.» Der ståk ud en isfod et par alen ned i vandet, og iskanten paa siden var lavere, end den. pleiede at være. Vi stoppede op her, men havde ikke før gjort det, før hvalrossen dukker op ved kanten af Nansens kajak, som laa yderst og lidt tilbage. Pludselig og uformodet kom den med fart skydende op fra dybet; hvæsende og ristende de lange tænder lagde den sin ene framsveiv op paa den lette farkost for at hvælve den rundt. Nansen krænged sig over til den modsatte siden og hug til hvalrossen i hovedet med aaren. Bæstet332-

vrængte lidt paa hovedet, idet den reiste sig høiere i vandet, og gjorde nu tegn til at komme til mig, der holdt aaren færdig. Men pludselig betænkte den sig og kastede sig rundt i vandet, saa fossen stod, og væk var den. — Meget hurtigt gik dette for sig, og vi troede, vi var bjerget med det; men pludselig siger Nansen: «Lad mig komme iland, fort, den har hugget hul i kajaken.» Heldigvis, at vi var paa isfoden; kajaken stod snart paa grund, Nansen gik iland, og jeg fik fragtet hans kajak ind til en bugt ved siden, hvor kanten var meget lav. Der var en svær flænge i kajakens side forud, som vandet strømmede ind af, og jeg maatte krænge den paa siden med den ene haand, saa hullet kom over vandlinjen, medens jeg med aaren i den anden haand karede begge kajaker indover, og Nansen stod paa isflaket med bøssen færdig til at tage imod hvalrossen, om den skulde komme igjen. Nogle alker, vi havde skudt underveis, faldt ud og drev af, siden var jeg ude og plukkede dem op. Heldigvis var veiret pent og isen, vi slog os ned paa, flad og pen, bare nede ved vandet var den styg og blød. Nansen var blit vaad paa benene og lidt mer, de gjennemblødte sager i kajaken hans tog vi og lagde udover paa tørk. Soveposen tog vi en i hver ende og vred, saa den blev nogenlunde tør, krøb tilkøis og sovnede fra hele hvalrosspektaklet.

Onsdag den 17de juni (aften). «Store ting er hændt: Vi har hørt hunde gjø inde i landet. — Idag skulde vi da til at drage videre, efterat hullet i Nansens kajak var repareret og begge kajaker var blit tættet i søm-merne med smeltet stearin. Det var Nansens tur til at koge idag ved udtørningen. Efter at have fyldt gryden med ungt hvalroskjød og sjøvand og faaet varmen op, tog han sig en tur op paa et kos ved siden, som vi afFIREOGTYVENDE KAPITEL.

og til pleiede at gaa op paa. Om en stund raaber han ned til mig, som laa og halvsov i posen: «Johansen, jeg hører hunde gjø inde i landet!» Jeg kom ud af posen og op paa kosset i en fart og stod og lyttede en stund, medens Nansen stellede med maden; jeg var ikke sikker paa, om det var hunde jeg hørte et par gange, eller det var lyd fra de tusinder af fugle, som hækkede i fjeldet derinde. Imidlertid blev det bestemt, at Nansen skulde gaa indover til landet og undersøge sagen, medens jeg skulde være igjen og passe vor eiendom, saa den ikke drev afgaarde; thi isen, hvorpaa leiren var, kunde meget let løsne og drive tilhavs. Under maaltidet gjættede vi paa, hvem det kunde være, hvis der var folk; det var kanske den engelske ekspedition, som var paa tale, da vi reiste med «Fram»? Eller kanske det var nordmanden Eckeroll? Var der folk i det hele taget, saa maatte vi hos dem faa en ordentlig udrustning og faa greie paa, hvor vi var. — Da vi havde spist, fik Nansen mit gevær, for det var der rem i; vi havde nu bare halvanden ski hver; han fik derfor den ene min, som var hel, saa det blev et respektabelt par; aluminiumskikkerten bandt han paa ryggen og forsynede sig rigelig med patroner; saaledes udrustet tog han afgaarde, efterat vi først var enige om, at jeg skulde hænge op en skjorte paa en bambusstang, saa han kunde se, hvor jeg var.

Da Nansen var gaaet, gik jeg op paa kosset og lyttede igjen. Jeg hørte fremdeles fuglenes buldren; det kunde dog ikke være dette, som Nansen havde taget for hundegjøen? — Pludselig baaret af vinden kom der fra landet gjøen af flere hunde med grovt og fint maal; tydelig flere gange naaede den mit øre, som de skulde været ganske nær paa isen og ikke inde i landet, som vel maatte være en mil væk. Nu var jeg aldeles sikker,334-

andet end hundegjøen kan ikke dette være; og der maa være folk. Hvor rart at træffe folk nu efter saa langt et vildmandsliv! Det er næsten ufatteligt! Nu gaar jeg her i lykkelig forventning op og ned til kosset og lytter. Gid han maatte finde folk snart og være her igjen!»

Jeg blev nu mere og mere spændt paa løsningen af dette; den ene skjorten min vaiede høit paa en lang stang oppe paa ishaugen og maatte kunne sees et godt stykke, svart som den var mod den hvide is. Endelig ser jeg en sort prik komme tilsyne af og til i den ujevne is indover mod landet. Jeg troede først det var Nansen, som kom tilbage; men snart saa jeg, at manden ikke havde ski, og da han kom nærmere, saa jeg et langt geværløb over hans skulder. Det var nok en fremmed mand, —• den første paa 3 aar. Jeg skyndte mig ned efter et af vore smaaflag og satte op ved siden af skjorten, forat han skulde faa se, hvilken nation der var ude og reiste. Nu saa jeg, manden havde rene, civiliserede klær, og hans ansigt var rent og vasket, jeg kunde høre, han pustede sterkt, og saa ham falde igjennem sneen af og til; store støvler rak ham op over laarene; jeg sprang ham imøde, han svinged med luen og jeg meel min gamle fedtede hat, og snart trykkede vi hinandens hænder. «English?» sagde han. «No,» sagde jeg. Desværre var jeg ikke hans sprog mægtig; jeg forsøgte mig paa tysk og fransk, men nei, ingen forstaaelse kom istand. Og dog var der forstaaelse alligevel; det var den, som kom fra hjertet. Mr. Child, saa hed manden, havde taget afgaarde, straks han hørte af Nansen, at denne havde en kamerat derude ved iskanten. Nansen fik bare tid til at sige ham, at ikke jeg forstod engelsk. — —- Jeg førte ham bort til leiren,

MØDET MED ENGELSKMÆNDENE. Af S. Segelcke.

og da han fik se vore slæder og kajaker, vort daarlige telt, kogegreierne med spæk og kjød, — saa jeg hans vakre, mørke øine vandre fra mig til sagerne, og forundringen var at læse i hans træk. Jeg brugte fingersproget, saa godt jeg kunde. Da vi gjensidig havde forundret os en stund, kom der to mænd til. Det var mr. Burgess og botanikeren mr. Fisher. Samme hjertelige hilsen og samme forundring; den ene talte lidt tysk og fransk, men der var saa mange spørgsmaal og saa meget, de skulde have greie paa, at jeg ikke paa langt nær kunde tilfredsstille dem, og de bare ventede til en finne ved navn Blomkvist skulde komme. Endelig kom da baade han og to mænd til; det var doktoren, mr. Koetlitz, og næstkommanderende, mr. Armitagé, som jeg senere flk vide. De havde med sig to gjilde slæder, som straks vakte min opmerksomhed; de maatte sikkert være fra Norge, tænkte jeg. Nu holdt jeg en liden tale for Blomkvist, en kraftig skikkelse med et skarpt skaaret ansigt, som bragte mig til at tænke paa de skikkelser, Runeberg skildrer. Jeg fortalte ham hurtig i store træk ekspeditionens historie, om at vi to havde gaaet fra «Fram» og var naaet til 86° 14' og havde overvintret her nord, uden at vide, hvor vi var, da vore uhre var stanset o. s. v. «Fortæl nu dette til de andre,» sagde jeg. «Jag forstår inte herren,» sagde han. Han havde vgeret saa længe blandt udlændinger, at han næsten havde glemt sit modersmaal, og det, jeg fortalte ham i sammentrængt form, gjorde, at han maatte tænke sig lidt om. Imidlertid gik konversationen upaaklage-ligt paa tysk med doktoren, som var født i Tyskland, og han blev nu tolk. Mr. Armitage tog op en reise, flaske, han skjænkede i et bæger portvin og bød mig-allesammen tog af sig sine luer; med blottede hoveder

udbragte de et leve for Norge, idet de saa op mod det lille flag. Mine følelser i denne stund lader sig lettere tænke end beskrive, — der jeg stod midt iblandt disse hjertelige mennesker, den svarte, fæle vildmand i laser med langt haar, pludselig gjengiven til civilisationen i en klynge af fremmede mennesker, der bragte med sig duft af sæbe og rene klær, — omkring os isen, vi to havde stridt med i disse aar, — deroppe stod flaget, som jeg følte, jeg repræsenterede, — aldrig har jeg følt, at jeg havde et fædreland som da, — og med løftet hoved drak jeg velkomstbægeret, medens engelskmændenes hurra klang over ismarken.

Vi brød nu leiren; det var med en sand tilfredshed, jeg tog og heldte ud vor beholdning af spæk og kjød; det var ikke værd at drage paa alt dette nu længer, det blev vel mad at faa, der vi kom. — Alkerne, som Nansen og jeg havde skudt, laa i en haug paa isen. Disse tog engelskmændene og skar hovedet eller fødderne af og tog med sig

hjem til et minde om stunden. Jeg flk ikke lov til at gjøre noget, jeg maatte bare sige, hvorledes jeg vilde have det transporteret indover; og jeg glemte intet af alle vore simple sager; jeg vilde ikke, at noget skulde blive liggende igjen derude af det, som havde været os til saa megen nytte. — Dr. Koetlitz havde straks stukket en pibe i munden paa mig, og mr. Child forsynede mig øieblikkelig med en velfyldt tobakspung. Saa drog vi indover, tre om hver slæder jeg gik løs og ledig paa de mangelfulde ski og røgte min pibe, og naar de hvilede, maatte jeg fortælle til dr. Koetlitz om vor reise. Nu var vi saa nær, at jeg kunde se engelskmændenes bolig oppaa stranden, et stort hus og fire smaa; og da vi kom nærmere, saa jeg Nansen staa udenfor det største hus, svart og fælFIREOGTYVENDE KAPITEL.

med sit lange haar og blive fotograferet. Jeg svingede med hatten og han svingede igjen. Jeg sagde til ham, at af alle vore forskjellige reisemaader i drivisen var denne den bedste, jeg havde forsøgt, — hvori han var fuldstændig enig.

Nu kom chefen for ekspeditionen mr. Jackson mig imøde, Nansen var tolk. Hvad der blev sagt, lagde jeg

PAA KAP FLORA.

Af S. Segelcke efter fotografi.

ikke saa meget merke til; det haandtryk, han gav mig, og hans^ glade, velvillige ansigt sagde mig, at den bekjendte engelske gjestfrihed her havde en ypperlig repræsentant. Her traf jeg ogsaa mr. Hayward, kokken, som nu fik travelt med at varme vaskevand til de to vildmænd, der var kommen.

Da Nansen gik fra mig, havde han paa veien atter hørt hundegjøen, og omsider havde han mødt en mand og en hund. Det var mr. Jackson. Det blev et hjerte-340-

SELV-ANDEN PAA 86° 14'.

ligt møde. Begge to havde de skudt af sine geværer; det var rart, jeg ikke havde hørt dette. Formodentlig havde vinden staaet ind paa land netop da. Nansen havde alt været inde og spist. Nu blev det min tur ved det vel besatte borcl; jeg sad i en virkelig stol og spiste med gaffel og kniv brød og smør, sukker, the, chokolade o. s. v. civiliseret mad, — jeg saa paa mit antræk, paa mine skidne, fedtede hænder og vidste ikke rigtig, hvor jeg skulde gjøre af dem. Saa kom der en og ståk et speil foran mit ansigt. Bevare os vel, sligt syn! Jeg maatte le, men det var ikke mere, end saavidt jeg kjendte mig selv igjen. — Men saa flk vi varmt bad med sæbe og haandklær, og det var det bedste af altsammen. Aa for et velvære at kunne sige farvel til det aargamle smuds! Og at faa rene myge uldkiær paa, som vi havde snakket om mere end en gang!

Saa begyndte hine uforglemmelige dage i «Elmwood» paa Cape Flora. Der vented de fartøi fra London hver dag, sagde de. Dette skal da først gjøre en tur langs vestkysten af landet og saa sætte kursen hjem.

Nansen blev indkvarteret i mr. Jacksons kabinet, og dr. Koetlitz flyttede ud fra sin kamerat, mr. Armitage, og overlod mig sin plads. De øvrige laa da paa gulvet i det fælles store værelse med en prægtig ovn i midten. Hylder fulde af bøger var der paa væggene og i taget; geværerne havde sin plads i et hjørne, hvor ogsaa en stor sangdaase var opstillet. Fotografier og billeder hang overalt, — jo dette var andet end hytten der nord! Rene, deilige natdragter af uld fik vi, og vaskevand og sæbe foran hvert maaltid.OTTEOGTYVENDE KAPITEL.

DEN ENGELSKE GJESTFRIHED. - ET NYT LIV. - POST

FRA NORGE. - BESØG AF BJØRNE. - UDFLUGTER. -

VI BEGYNDER AT VENTE PAA SKIBET. - HJEMVE!

Tiden gaar fort og behageligt; opvartning faar vi paa alle maader; disse elskværdige mennesker kappes om at gjøre os livet saa behageligt som muligt; de er fulde af beundring over vor reise, interesserede som de alle er i arktisk forskning. — Jeg begyndte straks at lære engelsk, Nansen og dr. Koetlitz var mig behjælpelig, den sidste fandt frem endel engelske vittighedsblade med illustrationer og var utrættelig i at oversætte teksten for mig til

tysk. Blomkvist havde en gammel ordbog fra engelsk til svensk; denne hjalp mig meget, og saa fandt jeg i biblioteket alle Coopers romaner-, som jeg kjendte saa vel fra før. Det varede ikke saa længe, før Nansen sagde, at for fremtiden vilde han ikke snakke andet end engelsk til mig.»

«Det er ganske rart at faa saa mange maaltider om dagen for os, som nu i lang tid har været vant til et og to i døgnet, men vi spiser lige meget nu til hvert maal, som vi gjorde før, og synes slet ikke, det er for ofte, men glæder os, til hvergang maden342-

kommer paa bordet. Merkelig nok har baade Nansen og jeg lagt paa os en god del, siden vi gik fra «Fram»; det stilleliggende liv i hytten og levemaaden paa bjørne-kjød og spæk er vel aarsag i dette. Det ser ikke ud til, vi skal «ta af», lier vi nu er heller.»

Da mr. Jackson med sin ekspedition reiste fra Europa, havde han med post fra Norge til Nansen og nogle andre ombord i «Fram»; det kunde jo hænde, at de to ekspeditioner traf hverandre. Den blikkasse, hvori brevene var, fik Nansen, straks vi ankom til Cape Flora. Der var 2 aar gamle breve til ham og et par stykker til ombord i «Fram», ingen til mig; men i Nansens var der bare godt nyt at høre.

Nu kunde vi da faa greie paa, hvorledes det var med vore observationer; mr. Armitage sammenlignede i længere tid Nansens uhr med kronometret i «Elmvood». Vi fik da se, at vor længde ikke havde været saa rent gal alligevel, og uhrenes gang havde holdt sig godt; nu blev da alle gaader løste, naar undtages uoverensstemmelsen mellem Payers kart og slig, som vi havde fundet det at være, der vi for.

Nansen begyndte straks at udarbeide et kart over Franz Josefs Land efter vore observationer og det kart, mr. Jackson havde gjort over sin reise i disse øer. — Jeg gik igang med at samle sammen og kopiere fra Nansens dagbog vore meteorologiske observationer, siden vi forlod «Fram», et arbeide der kunde være slemt nok paa grund af, at fedt og smuds havde gjort tallene uforstaaelige.

En dag kom der en bjørn spadserende op fra stranden og imod huset. Nansen og mr. Jackson sprang ud, den første med rifle og den anden med fotografiapparat, han vilde se til at komme saa nær ind paa

den som muligt for at faa et godt billede af vilddyret i sin frihed; bjørnen gik imidlertid rolig fra dem. Nansen skjød et par skud efter den, saa den blev liggende og grave i sneen nede paa isen; alle vi andre stod nu oppe paa strandbrinken og saa paa, hvorledes bjørnen forsøgte at komme afsted, af og til gjorde den et jump mod to hunde, der blev den for nærgaaende; den ene blev taget i siden og slængt væk, den anden, som var den flinkeste bjørnehund, flk kloret over pulsaaren i den ene labben. Mr. Jackson vilde gjøre ende paa bjørnen med revolver, efterat han havde taget de fotografier, han vilde, og han skjød to skud i hovedet paa den; men da blev den aldeles rasende, den hvæste og bed omkring sig og slog med labberne, medens sneen blev rød af dens blod. En riflekugle i skallen endte dens lidelser.

Indenfor der hvor huset laa, strakte sig opover en lang, steil skraaning, og øverst oppe steg fjeldet af basalt lodret i veiret med isbræens kappe over sig. I dette fjeld hækkede en mangfoldighed af fugle, alker og forskjellige maagearter, bestandig hørte vi larmen fra dem, naar vi kom udenfor huset. At sidde deroppe i uren og skyde alkerne, der pilsnart fløi ud og ind mellem fjeldet og det aabne vand udi isen, var en herlig jagt, og der gik ikke en dag, uden at vi spiste stegt alkebryst. Mr. Jackson var ogsaa paafærde med lange stiger deroppe i dette steile, løse basaltfjeld og samlede æg fra fuglenes reder, og velsmagende var disse store æg, vi flk til hver frokost.

Mr. Armitage eller dr. Koetlitz og jeg var i almindelighed ude en spadsertur hver formiddag i omegnen af stationen. Søndag den 28de juni drog en liden ekspedition afgaarde til «Cape Gertrud». Det var mr.344-

Armitage, doktoren, botanikeren mr. Fisher og jeg; vi gik om morgenen og kom igjen om aftenen, det gjorde godt at faa sig en tur i de stille dage. Vi brugte skiene det meste af veien over en isbræ; det var prægtige

ÆGHENTNING. Af S. Segelcke efter fotografi.

karer at være sammen med, og gode ski havde vi, de var bestilt i Norge til den engelske ekspedition gjennem Nansens bror. Paa «Cape Gertrud» fandt vi hvalrostænder, forstenet træ, hvalben, sandsten i basaltfjeldet og forskjellig andet.

En dag gik jeg ud alene paa en tur; jeg vilde op paa bræen paa toppen af fjeldet og gaa over den og ned paa den anden side af øen. Da jeg godt og vel var kommet op paa toppen, blev denne indhyllet i en tæt taage, saa jeg intet kunde skimte og turde næsten ikke gaa af flekken, da jeg let kunde gaa mig udover det stupbratte fjeld. Jeg maatte da i smaa slag i ziksak glide paa skiene nedover bræen den vei, jeg var kommen, og paa den maade slåp jeg udenfor taagebeltet. En moræne traf jeg paa og samlede der i en sæk, jeg havde med, en del forsteninger, som jeg bragte Nansen. Han og doktoren var af og til ude sammen paa jagt efter forsteninger, og naar de kom hjem med sine sække efter en slig udflugt og diskede op paa bordet sine fund, røg de op i en diskussion om, hvem der havde fundet det gjildeste.

Mr. Armitage kom en dag ind med en stor sneugle, han havde skudt. Der havde netop nogle dage i forveien været tale om, hvorvidt denne fugl eksisterede her eller ikke. Hverken Nansen eller mr. Jackson troede dette. Men nu kom mr. Armitage med syn for sagen; han havde fældet den paa temmelig langt hold med rifle.

Den 5te juli blev en ny bjørn skudt ude paa et isfjeld i nærheden af stranden. Det var Nansen og mr. Armitage, som ekspederede den, fotograferet blev denne bjørn ogsaa mange gange; en hel del skud^blev løsnet, før den laa der, og da viste det sig, at 5 havde truffet. Ogsaa denne gang stod vi andre som tilskuere oppe paa brinken og fulgte spændt jagtens gang. Mr. Jackson, som var paa alkejagt, kom ogsaa til med sit fotografiapparat, før bjørnen faldt. Dette var den sidste, vi saa af disse dyr, der havde været Nansen og mig

uundværlige i saa lang tid. Her spiste man ikke andet end hjertet og mørbraden af dem.

En dag var mr. Jackson og jeg borte paa stranden et stykke vestenfor stationen og samlede sammen hvalben i hauge, forat det siden skulde være lettere at faa dem ombord i skibet, naar dette kom, og transporteret dem hjem; en hel del skjæl var ogsaa at finde her.

NANSEN PAA UDFLUGT VED KAP FLORA. Fotografi.

— Hvalros kunde vi omtrent daglig høre grynten af ude i isen mod det aabne vand. Dagene gik behageligt; om kvelden spilte vi ofte kort. Det var mr. Armitage, dr. Koetlitz, mr. Fischer og jeg, som dannede whistparti. Fredag og lørdag aften havde engelskmændene den skik, at de drak et glas portvin for at ihukomme sine veninder og venner i hjemmet. Nansen og jeg havde intet imod at tiltræde denne skik.

Vi begyndte nu at vente paa skibet, som allerede skulde være kommet; isforholdene og vindens retning og styrke blev skjænket mere opmerksomhed. Det kunde jo meget let hænde, at isen var slig, at fartøiet ikke kunde naa ind til land, og da maatte Nansen og jeg forblive, der vi var, en vinter til; vi snakked om at reise over til Spitsbergen, men nu i juli maaned var det ikke sikkert at række frem saa tidlig, at vi kunde træffe fangstfartøi med det samme, og da havde vi udsigt til at maatte overvintre paa Spitsbergen. Den eneste maade, vi kunde komme hjem paa iaar, var at skibet kom nu straks.

«Det er godt at være blandt civiliserede mennesker igjen og slippe det haarde liv i isen. Det er godt at være blandt disse elskværdige engelskmænd, der gjør alt, hvad de kan, for at vi skal have det saa godt som muligt efter vore lange femten maaneder. Men — vi vilde gjerne hjem iaar. — Det er vel ikke saa mange mennesker, der har

længtet mer end os efter at sætte foden paa hjemlig grund! Vort liv heroppe i den evige is har gjort dette. — Vi har lidt adskillig ondt, og mer end en gang har det været godt at mindes livet derhjemme. Og om vi begge to har troet fast paa gjensynets glæder, har der dog været mange situationer, som mindede os om, at vort liv er skrøbeligt, — at mennesket, som kalder sig skabningens herre, er et stakkels forgjængeligt væsen og som det mindste fnug af støv ligeoverfor den magt, der har frembragt alt, som vi ser, og alt, som vi ikke ser, — den magt, der fra evighed har styret alt og i evighed vil styre alt efter sin for os ufattelige lov! Den magt, der har frelst os fra undergang saa ofte paa denne reise! I menneskelige øine var denne vinter, vi sidst har tilbragt i vor hytte

udenfor verden, forfærdelig. Den var grufuld med sit mørke og sin kulde, sine savn og sine længsler! Men hvor smaat blir det ikke alt sammen, naar vi tænker paa den ufattelige evighedslov, der sætter mennesket Og millioner af liv i verden og lar dem leve der en brøkdel af et sekund; thi længere tid blir det ikke maalt med evighedens lovs maal? Hvor smaa blir ikke menneskets sorger og bekymringer, naar tanken vender sig mod dette? En vinternat, som den vi har oplevet, gjør det muligt bedre end noget andet, at vi kan lære at forstaa, at menneskelige sorger og bekymringer er intet.»

NIOGTYVENDE KAPITEL.

«WINDWARD» KOMMER. - FARVEL TIL FRANZ JOSEFS LAND. - DEN SIDSTE IS. -- NORSK JORDBUND UNDER FØDDER. - «OTARIA». - «FRAM» ER KOMMET! -- GJENSYN. - ANDRÉE. - EN MAANED I FEST.

Vi begyndte nu for alvor at speide efter skibet. Fire af deltagerne i den engelske ekspedition skulde ogsaa hjem iaar; det var finnen Blomkvist, mr. Fisher, mr. Child og mr. Burgess. Kveld kom efter kveld, uden at noget var at se, tvertimod vinden førte mere is ind mod landet, og snart saa vi ikke andet end den hvide flade igjen. Og naar vi tørnede ind for at gaa til køis om kvelden efter at have kastet et blik udover isen for at se, om vi ikke kunde opdage de efterlængtede master af skibet, var det Blomkvist, som stadig bemerkede; «No ship, no home!» Den karen længted ogsaa hjem efter et omflakkende liv. Saa længe havde han været væk, at han næsten havde glemt sit modersmaal.

Mandag den 27de juli. «Atter er oplevet et afsnit af vort liv paa denne merkværdige reise. Nat til søndag vaagnede jeg ved at høre ivrig passiar fra mine kamerater, der var paa benene i sine natdragter: Skibet var kommet fra London! Der ude ved iskanten laa det

fortøiet. Saa svært det saa ud med skrog og tre master! Og saa nære land det var kommet! Nordenvinden havde i nattens løb feiet tilhavs den løse is, der havde lagt sig udenfor fastiskanten. «Windward» hed skibet, fra verdens største by havde det fundet veien op til den evige is. Og bud bar det med sig fra den travle verden, vi havde forladt. — Mr. Jackson og Blomkvist var de første ombord, den sidste kom tilbage med besked om, at «Fram» ikke var kommet til Norge, og ingen havde hørt noget om den. Nansen begav sig straks ombord. — Mr. Armitage og jeg krøb tilkøis igjen efter at have glædet os en stund over synet af «Windward».

Men snart fyldtes stuen af folk fra skibet, alle talte i munden paa hverandre, spørgsmaal og svar krydsede hinanden. Jeg havde hørt, at der pleiede at være nordmænd blandt besætningen paa «Windward». Kanhænde nogle af dem derude i stuen var mine landsmænd? Jeg kom ud i min natdragt og spurgte paa norsk: «Er der nogen af dere herude, som er fra Norge?» «Ja, jeg,» sagde en stemme, «jeg ogsaa,» sagde en anden. «Her er en,» lød det fra et hjørne. Det lod til, her var nok af dem. Nu kom der liv i mig ogsaa. Jeg spurgte, og svarene kom fra de tre paa engang. Det var af disse folk, som næsten aldrig er hjemme i sit eget land, men bestandig farer med udenlandske skibe og sjelden taler andet sprog end engelsk. Saa fik jeg høre nyt. I Norge var alt ved det gamle. Kina og Japan havde været i haarene paa hinanden, og den store kineser havde faaet juling. Rusland havde faaet en ny keiser og Frankrig en ny præsident. Jeg hørte ogsaa, at man hjemme havde modtaget underretning om, at

«Fram» skulde være forlist i isen, men at ekspeditionen alligevel havde været paa nordpolen og var kommet til de NysibiriskeFIREOGTYVENDE KAPITEL.

351

Øer. — Forsaavidt kom da Nansen og jeg til at skuffe vore landsmænd, som vi ikke har været paa selve nordpolen. Men i ethvert fald har vi to den tilfredsstillelse, at vi har gjort, hvad vi kunde.»

Ombord i «Windward» blev vi modtaget med aabne arme af den hele besætning. Den dygtige og elskværdige kaptein Brown gjorde alt for at skaffe os det saa hyggeligt som muligt. Han havde to nye polarforskere med, dr. Bruce og mr. Wilton, som begge skulde være

JACKSON MED RENSDYR. Af S. Segelcke efter fotografi.

deltagere i mr. Jacksons ekspedition. Nansen og jeg var nu daglige gjester ombord, hvor kokken diskede op med, .hvad skibet formaaede, medens kaptein Brown og de andre fik travelt med at sætte os ind i, hvad der var hændt i de tre aar..— Hver aften var der selskab med sang og munterhed i «Windward»s hyggelige salon.

Alle mand havde det travelt med at losse skibet folde medbragte ting; blandt andet var der ogsaa 4 rener, som skulde bruges til slædeekspeditionen næste aar. Men renerne likte sig ikke deroppe; oprindelig var der352-

SELV-ANDEN PAA 86° 14'.

5, en døde underveis, og de andre sagde ogsaa farvel, medens vi var der, skjønt de havde nok af renmose ombord i «Windward». Bedre trivedes nogle gjilde sauer, som man havde taget med. Skjønt det var tungvindt at faa losset (ladningen maatte trækkes et godt stykke paa slæder fra skibet og ind til stranden), gik det dog meget raskt fra haanden, og «Windward» var klar til afgang efter en uges tid, men maatte vente lidt endnu paa posten til hjemmet. —

En morgen vi vaagnede og saa ud af vinduet, var skibet forsvundet. En paalandsstorm havde sat isen ind mod den faste kant, og «Windward» blev revet løs og maatte gaa i havn længere vest paa et gfundt sted. Her trængte isen paa udenfra, og det saa en stund ud, som om den skulde blive skruet paa land. Men heldigvis kom den løs efter et par dage, og nu blev der travelt for alvor med at gjøre sig reiseklar. 7de august laa «Windward» med dampen oppe et godt stykke ude; thi nu var der megen løsis udenfor den faste kant, dette besværliggjorde i høi grad adkomsten til skibet. Kaptein Brown sad i tønden og holdt udkig med den lumske is og Liddelte sine ordre med høi røst; han holdt det gaaende frem og tilbage derude og peb uafladelig i damppiben. Det var ikke mer end saavidt baaden, som hentede Nansen og mig ombord, undgik at blive knust mellem to flak. Vi saa de nærmede sig til hinanden paa lang afstand, men det var den eneste aabning, vi for øieblikket kunde komme ud gjennem, og folkene drog paa aarerne alt, hvad de orked; det saa stygt ud, men vi smat igjennem, og aldrig før var baadens agterende klar, før de tunge flak klaskede isammen, saa kanterne knustes. Udenfor laa skuten i det aabne vand, og snart entrede vi over rækken. Endnu mangled mr.FIREOGTYVENDE KAPITEL.

353

Fisher, som ogsaa skulde hjem; dr. Koetlitz, som derimod ikke skulde hjem, befandt sig ombord, og posten var endnu underveis til skibet. — Et stykke vestover gik der ind en bugt i. isen, didhen styrede kaptein Brown, stadigt siddende i tønden, og en baad blev sat ud. Dr. Koetlitz kom nu iland. Dels ved at ro og dels ved at

FÖRSTE SEII.ER ISIGTE. Fotografi.

trække baaden over Hak, kom da tilslut baade mr. Fisher, posten og nogle kasser med forsteninger ombord. Det var med et lettelsens suk, vi saa baaden hives op paa sin plads under daviderne, og afskeds-hurraet klang indover ismassen, hvor vi kunde se dr. Koetlitz stræve for at naa ind til de andre fem.

Det varede ikke længe, før vi mødte isen. Kaptein Brown sad i tønden og dirigerede kursen med den

sjeldne dygtighed, han havde erhvervet i sin mangeaarige ishavsfart. Han sad der dag og nat, var nede og flk sig noget i livet af og til og sov ikke mer end høist nødvendigt, «Windward» brød sig igjennem, og den Ilte august sagde vi farvel til den is, hvori Nansen og jeg havde tilbragt tre aar af vort liv. Samme dag saa vi den første seiler i havbrynet og siden flere; vi følte, at vi nærmede os maalet, stunden, som saa mange gange havde staaet for os som vor høieste attraa, vore længslers måal, kunde ikke være langt borte!

Endelig den næste dag skimtedes land i horizonten; det var vort fædreland Norge. Det var bare, saavidt vi kunde se det om kvelden, men det var dog der. — Næste morgen saa vi den klippefulde strand; vi var kommet ind til landet for langt nord og maatte nu krydse sydover til Vardø. Seilere saa vi nu flere af, hilsener veksledes med flagene, og saa kom lodsbaaden paa siden. Lodsen kom ombord med sin søn og henvendte sig til kaptein Brown. Da de havde vekslet nogle ord, spurgte Brown, idet han pegte paa Nansen, om han kjendte den manden. Lodsen hørte Nansen tale norsk med mig og lurte paa, hvad det kunde være for to nordmænd, som stod paa «AVindward»s kommandobro, ikke var de ordentlig klædt heller. Saa maatte Brown sige ham, at det var Nansen. — Men da flk han rigtig øinene op, forbauselse og glæde stod at læse i de veirbidte træk, han rystede vore hænder og ønskede os velkommen hjem. Men baade han og mange med ham havde aldrig troet, at nogen af «Fram»s mandskab skulde slippe fra det med livet. Og om «Fram» selv havde nok ingen hørt hverken stund eller stad, siden den reiste. Medens vi praiede lodsen for nyheder og han flk os til at fortælle, var «Windward»

imidlertid kommet ind i havnen, og havnefogden kom ombord.

Medens de lod ankeret gaa, steg Nansen og jeg sammen med lodsen ned i en baad og roede til telegrafstationen, hvorhen lodsen viste os veien. Ingen kjendte de to fremmede karer, vi vakte kanske lidt op-

«WINDWARD». Fotografi.

merksombed ved vor dragt; det var ikke vanskeligt at se, at det var laante fjære vi prangede med, jeg var ogsaa iført den trøie, jeg selv havde syet i vinterhytten •der nord. Nogle bicyclister, vi passerede, saa mig saa uforskammet civiliserede ud med sine sportsdragter og nye maskiner, de kasted et blik paa min noget originale trøie af sengeteppetøi, men ingen anede, hvem vi var.

En ko gik og spadserede paa egen haand i en liden gade; det var ikke frit for vi saa paa den med store øine, slige dyr holdt ikke til der, vi havde faret, vi var nok hjemme nu. Vi tramped i bakken og følte fædrelandets jord igjen under vore fødder. Op paa telegraf-stationen bar det med underlige følelser. Nansen gik bort til skranken og lagde en svær bunke telegrammer frem for bestyreren, som netop var tilstede. «Her er nogle telegrammer,» sagde han, «som jeg gjerne vilde have sendt snarest muligt.» Bestyreren tog lidt nølende bunken, idet han mønstrede den fremmedemand; men da han havde kastet et blik i det første telegram, gav det et sæt i ham, og han vendte sig rundt mod bordet, hvor telegrafistinderne sad, saa kom han bort og ønsked Nansen tillykke og velkommen hjem. — Han maatte nok ud i byen og hente sine reserver, sagde han, og han skulde sætte dem igang nat og dag for at faa telegrammerne afgaarde. Det var ikke smaatteri paa engang heller. To af Nansens telegrammer til pressen var paa flere tusind ord; han havde forfattet'dem i Franz Josefs Land paa norsk og engelsk. Desuden havde vi ikke mindre end nogle og femti telegrammer med fra kameraterne ombord. Disse havde jeg renskrevet hos mr. Jackson; Scott Hansen havde med mikroskopisk skrift noteret dem samlet paa et lidet stykke papir og givet os dem ved afskeden fra «Fram».

Allerede før vi gik fra stationen, var de første korte telegrammer sendt. Det var til Nansens hustru, til min mor og til Framkarenes nærmeste paarørende, til kongen og regjeringen.

Saa gik vi bort til hotellet i byen, der skulde professor Mohn opholde sig efter bestyrerens sigende. Denne for

ekspeditionen saa interesserede mand vilde

vi da gjerne træffe. Da vi kom i hotelgangen, mødte vi en af pigerne, en fin frøken syntes jeg det var; paa Nansens spørgsmaal om, hvor professor Mohn var at træffe, maalte damen os fra hoved til fod, hun lurte nok paa, hvad vi skulde med en professor. Imidlertid sagde hun numeret, og Nansen stormede lige derind. Aldrig har jeg seet noget menneske blive i den grad overrasket, som da prof. Mohn skvat op fra sofaen, hvor han laa og røgte sin pibe, og drog kjendsel paa den høie mand foran ham. «Er det Fridtjof Nansen? Det er ikke muligt!» Da han hørte Nansens stemme, var han sikker, og bevæget styrtede han i Nansens arme. Det varede en stund, før professor Mohn i det virvar af spørgsmaal og svar, som nu opstod, kunde forstaa, hvad der var hændt ekspeditionen i den forløbne tid, men da han havde faaet rede paa tingene, brød jubelen løs. Champagne kom ind, en bekjendt af professoren kom ogsaa i vort selskab. Nu havde byen faaet vide, hvem vi var; thi udenfor hotellet stod svart af folk, og flag for tiltops bortover skibene paa havnen, medens musikkorpset «Nordpolen» spillede «Ja vi elsker» udenfor vore vinduer. — Nu var vi hjemme! —

Her i Vardø flk vi os nye fine klæder og ikke at forglemme et kvænbad, der skilte os af med resten af vort smuds fra livet i hytten; først her lykkedes det os at blive ganske rene. — Efter et gjestfrit, hyggeligt liv i Vardø, drog vi afgaarde til Hammerfest, hvor alle mennesker var paa benene, da vi kom. Paa havnen laa en hvidmalet prægtig engelsk yacht, som hed «Ota-ria». Eieren stod paa dæk, da vi gled ind, og raabte Nansen et velkommen imøde. Nansen gjenkjendte i ham en engelsk ven, Sir George Baden-Powell, denne-kom straks ombord til os og spurgte, om vi vilde tage

tiltakke med bekvemmelighederne ombord i hans yacht. Tilbudet blev ikke afslaaet, og vi flyttede ind i «Otaria»s saloner, der ved sit udstyr og sin pragt og elegance ikke netop mindede os om vor usle hytte, men dog gjorde, at vi kom til at anstille en sammenligning mellem vort liv nu og da; det syntes os en evighed, siden vi var deroppe.

ANKOMST TIL HAMMERFEST. Fotografi.

I Hammerfest kom Nansens hustru og hans sekretær Christofersen, som vi forlod i Chabarowa.

Det var herligt at være kommet hjem igjen. Alle mennesker var saa elskværdige, bare glade ansigter var der at se overalt. En glimrende fest holdt byen til vor ære, og alt var jubel og herlighed. — En ting gjorde et skaar i glæden: Hvor var kameraterne med «Fram»? Jeg kunde ikke være rigtig glad, saalænge deres

skjæbne var ukjendt. Om vi end troede, de var i god behold i den staute skute, saa kunde vi jo ikke være aldeles sikre paa dette. Og nu led det paa aaret! Kom

JOHANSEN TILRORS OMBORD I «OTARIA». Fotografi.

de ikke nu, kunde vi ikke vente dem tør næste aarE Kanske de havde det ligesaa ondt, som vi havde det godt?

Den 20de august om morgenen kom en mand ombord i «Otaria» med et telegram til Nansen, der endnu ikke var fuldt paaklædt. Han maatte komme, som han var, sagde manden, det var bestyreren selv, telegrammet var vigtigt. Nansen begyndte kanske at ane noget, kom ucl og rev op telegrammet. Jeg hørte der var slig støi i gangen udenfor det rum, hvor jeg boede, og lukkede paa døren; da fik jeg øie paa Nansen med papiret i haanden, han havde et underligt bevæget udtryk i ansigtet, øinene stirrede paa skriften; endelig slåp det ud af ham: ««Fram» er kommet!» Som en bombe slog det ned blandt os; telegrafbestyreren stod lige rolig og iagttog virkningen !paa Sir George, Chri-stofersen og mig. Det var ikke frit for, at vi blev ganske overordentlig vaagne med engang. «Fram

er kommet!» Det var jo det, som manglede endnu for at gjøre glæden fuldstændig. Telegrammet lød saaledes:

Skjærvø, 20—8—96. kl. 9 fmd.

«Doktor Nansen. Fram ankommen hertil dags dato i god behold. Alt vel ombord. Afgaar straks til Tromsø. Velkommen hjem.

Otto Sverdrup.»

De var altsaa ikke langt væk heller, og vi skulde træffe dem i Tromsø! Som en stormvind for det over byen, at «Fram» var kommet, folk blev ligesom lidt vilde, de flk det pludselig saa travelt. Ombord i «Otaria» længted vi efter at komme afsted til Tromsø. «Wind-Avard» lettede ankeret før os og stimede afgaarde under jublende hurraer for «Fram».

Næste dag skimted vi de høie master og tønden paa «Fram», og snart saa vi den for os tryg og trofast; slidt saa den ud, men det havde den lov til, hel ogFIREOGTYVENDE KAPITEL.

uskadt var den sluppet fra isen, der knugede den haardt i sit favntag, da vi forlod den i den store ensomhed.

Nu legede lette bølger kjærtegnende om det kraftige skrog. «Hurra for «Fram»! Hurra!» lød det fra «Otaria», der sagte gled frem og lod ankeret falde. «Hurra» raabte gutterne fra «Fram», idet de satte en af baadene paa vandet og gik ombord. Nu kom de roende mod os. I polardragterne sine var de fleste, og langt skjeg havde nogle af dem. Der saa jeg Bentsen i forstavnen, Scott Hansen i midten, han havde alt skaffet •sig stiv hat og nye klær, men skjegget havde han ikke faaet af sig, Peder med den ene haanden i bind og alle de andre straalende af glæde; de stod oppe i baaden og svingede med armene, nu var de nær «Otaria»s stævn, jeg stod derborte og bøiede mig over rækken. «Velkommen gutter!» Bentsen greb min haand og holdt paa at drage mig ned i baaden. Saa entrede de over rækken den ene efter den anden. «Det var godt gjort, gutter,» sa Nansen. — Jeg kan ikke skildre det bevægede optrin, som fulgte paa «Otaria»s dæk. Det var glæden over at være samlet igjen efter at have sluppet uskadt fra isørkenens rædsler, som besjælede os alle. Sir og Lady Baden-Powell stod paa afstand og glædede sig over vor lykke. «Deres kamerater syntes at være meget glade ved at se Dem igjen,» sagde Sir George seneçe til mig. Ja, det var vist, saa glade, som man kun sjelden blir i livet!

Saa maatte vi fortælle hverandre vore oplevelser, siden vi skiltes deroppe. Nansen og jeg flk høre, hvorledes de havde havt det i den sidste og længste polarnat, det havde nok ikke altid været saa godt at være menneske for dem heller; men «Fram» havde de stadig faat mer og mer kjær, helt op til 86° havde den ført362

dem, prægtigere skute gik ikke i sjøen, den svigtede ikke sine venner, men bar sit navn med rette og brød dem vei, hvor det saa haabløst ud; den gjorde ikke noget af, om de lagde miner, som sprængte den tunge is-mod dens skrog, den bare rystede fra top til kjøl, men svigte, — nei det gjorde den ikke.

Den 13de august, samme dag som Nansen og jeg satte foden paa norsk grund, brød «Fram» sig ud i aabent vand. De satte kursen mod Spitsbergen og traf om morgenen en seiler i sigte, hvem de praiede og spurgte efter Nansen og Johansen. «Er de kommet?» «Nei 1» var svaret. «Sorrig og glæde, de vandre tilhobe», det følte nok kameraterne da. Og det var ikke frit for, at den tanke sneg sig ind hos dem, at vi heller ikke skulde komme, naar ingen havde hørt noget fra os to, som de alle troede nu for længe siden havde fundet havn. Den tanke havde de, da vi skiltes, at kom vi frem, saa maatte det være samme aaret, som vi forlod dem.

«Søstrene» hed skuten, de traf. Af kapteinen fik de høre, at svensken Andrée laa ved «Danskøen» med en ballon og skulde gaa op med den for at naa til polen. Triste i hu styrede de did for at høre, om de vidste noget mere om os. Her blev de modtaget med den største elskværdighed. Men heller ikke svenskerne kunde give anden besked end, at de intet havde hørt. Men da kameraterne fik vide om Jackson-ekspeditionen i Franz Josefs Land, tænkte de nok, at vi kanske kunde være der. Var ikke dette tilfældet, trængte vi nok snarest hjælp, hvis vi overhovedet

var ilive. — Derfor bestemte de sig til at gaa til Norge for at faa sikker underretning, om man havde hørt noget fra os. Hvis ikke, vilde de ud med det samme for at lede efter os.

Men da de kom til Skjærvø om natten, og Sverdrup havde faaet liv i telegrafbestyreren, modtog han ogsaa det glædelige budskab, at Nansen og jeg var kommet til Vardø den 13de. Blessing fortalte mig siden, at han havde seet Sverdrup komme springende og det temmelig fort fra telegrafstationen. De begyndte da at tænke, hvad det kunde være, og da de flk vished, blev kanonerne ladet, og to vældige glædesskud i den tidlige morgen forkyndte de sovende indvaanere i Skjærvø, at noget usedvanligt var hændt. — Saa blev der jubel, nu var fryden ublandet. Nu kunde de helt glæde sig over at være hjemme i Norge; Skjærvø forekom dem som et paradis, der var blomster og græs og løv, som deres øine ikke havde skuet paa 3 aar. Og alle tretten var sunde og friske kommet tilbage paa fædrelandets grund! Nu var alle sorger og bekymringer forbi.

En stund efter gjensynet med kameraterne i Tromsø, dampede et andet skib ind paa havnen; det var «Virgo», Andrées fartøi, som vendte tilbage fra Spitsbergen med ballonen og ekspeditionen ombord. Han havde ikke kunnet gaa op paa grund af veirforholdene. Endel af os var ombord for at hilse paa ekspeditionen, vi blev modtaget med den største elskværdighed. Andrée holdt en hjertelig velkomsttale for os, og Nansen svarede med ønsket om, at Andrées geniale plan maatte fuldføres, naar næste aar bragte gunstigere omstændigheder med sig for en opstigning. — Andrée fortalte mig under en samtale, vi havde, at det var ikke med let hjerte, han var nødt til at styre kursen mod syden igjen, men modet og troen paa sin plans gjennemførelse havde lian ligefuldt, det bare gjaldt at have taalmodighed. Og han saa mig ogsaa ud til at besidde denne for en polarfarer saa uundværlige dyd.

Det var en skjøn tid, som fulgte nu, da vi tretten holdt følge nedover vort fædrelands kyst, «Fram» fik

ANDRÉE OG NANSEN. MODE I TROMSØ. Fotografi.

en slæbebaad, «Haalogaland», for baugen, og «Otaria» fulgte i «Fram»s kjølvand til Trondhjem. Jeg flyttede straks ombord i «Fram» fra «Otarias» elegante saloner

og installerede mig op i «Grand», der var fuld af ren-skind og soveposer, og boede der, til vi ankrede i Kristiania.

I en hel maaned levede vi i en eneste fest. Aldrig havde vi drømt om, at Norge vilde tage imod os slig, som det gjorde. Men overalt, hvor vi kom, kappedes

«Otaria». «Fram». «Haalogaland».

PAA SLÆB. Fotografi.

folk j at hædre os og ønske os velkommen, baade fattig og rig var de med. Og det gjorde os saa inderlig godt at føie, at vi virkelig havde gjort noget, som vort fædreland var stolt af. Det var en herlig løn for vort slit og vore savn. Byerne kappedes om at gjøre stas for os; jeg husker, at omstændighederne var slig, at vi ikke kunde være nogen stuncl i Stavanger, hvor vi kom om natten, men maatte gaa straks. Da vi forlod byen, tord-

nede der to skud fra «Fram»s kanoner saa sterke, som vi aldrig havde hørt dem før, — ja hele skuten rystede. Det var Peder, som stod for saluten; han var i den anledning steget fra harpuner til kanoner; vi spurgte ham, hvorfor han brugte saa svære ladninger, og om han ikke vilde leve længere, nu han var kommet hjem. — Men han mente, vi var nogle tosker, som ikke skjønte, at han skjød slig, fordi vi maatte gaa fra byen, uden at de flk anledning til at holde nogen fest for os. «Det var da det mindste, vi kunde gjøre, at give dem en ordentlig salut,» mente han. — Modtagelsen i Kristiania var gribende høitidelig. Ingen af os glemmer nogensinde den stund, da vi steg iland paa bryggen. Hele fjorden var fuld af fartøier i festskrud, og iland stod en eneste sort menneskemængde. Men der

var en stilhed udbredt over folket, som manede til andagt, og saa kom det fra det store kor: «Lover den herre, den mægtige konge, med ære.»

Nu var vi hjemme, men deroppe i den evige is rugede ensomheden større end før; thi ingen skute laa længer og forstyrred isens vilde leg, og ingen mennesker søgte at udforske dens hemmeligheder.

Men kanske isørkenen netop derfor nu syded i raseri over, at 13 mænd havde trodset dens paabud om, at adgang var forbudt, og havde trængt ind der, hvor intet menneske før havde været.**KART OVER FRAMS og SLÆDEEKSPEDITIONENS RUTE.**HJALMAR JOHANSEN

SELV- ANDEN PAA 86°14′